

ROMÂNIA
JUDEȚUL SIBIU
COMUNA AȚEL

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ
2021-2027

CUPRINS

Introducere	7
Capitolul I: Contextul strategic general	9
1. Direcții strategice la nivel european	9
1.1. Politica de coeziune 2021-2027	9
2. Direcții strategice la nivel național	15
2.1. Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030	15
2.2. Planul Național de Redresare și Reziliență	27
3. Direcții strategice la nivel regional și județean	37
3.1. Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru	37
3.2. Strategia de dezvoltare a județului Sibiu, 2021-2027	57
4. Programe și surse de finanțare 2021-2027	60
Capitolul II: Analiza de potențial a comunei Ațel	87
1. Așezare geografică	87
2. Scurt istoric	88
3. Suprafața comunei Ațel	91
4. Cadrul natural	92
5. Factori și probleme de mediu	95
6. Infrastructura de transport	107
7. Infrastructura tehnico-edilitară	107
8. Structura demografică	110
9. Capital uman, educație, sănătate și servicii sociale	117
9.1. Forța de muncă și șomajul	117
9.2. Educație	118
9.3. Sănătate și servicii sociale	121
10. Activitatea economică	121
10.1. Agricultură	122
10.2. Industria	123
10.3. Turismul	124
10.4. Servicii publice	125

10.5.Operatorii economici de pe raza comunei	126
11. Potențialul cultural și turistic	126
11.1. Patrimoniul arhitectural	126
11.2. Monumente istorice	127
11.3. Lăcașuri de cult din comuna Ațel	127
11.4. Alte obiective culturale din comuna Ațel	129
11.5. Turismul	129
12.Administrația publică locală	129
12.1.Structura administrației publice locale	129
12.2.Mediul asociativ	130
Capitolul III: Analiza SWOT	131
Capitolul IV: Strategia de dezvoltare locală	141
1. Misiunea	141
2. Viziunea	141
3. Obiectiv general	141
4. Obiective strategice, obiective prioritare și măsuri aferente	141
5. Planul local de acțiune	149
6. Portofoliul de proiecte prioritare	194
Capitolul V: Implementarea, evaluarea și raportarea	291

LISTA ACRONIMELOR UTILIZATE ÎN CADRUL STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ

Acronim	Denumire completă
AAPL	Autoritate administrație publică locală
UAT	Unitate administrativ-teritorială
CJ	Consiliul județean
CL	Consiliul local
AM	Autoritatea de management
MFE	Ministerul Fondurilor Europene
UE	Uniunea Europeană
L	Lege
HG	Hotărâre de Guvern
OUG	Ordonanță de urgență a Guvernului
OG	Ordonanța Guvernului
HCL	Hotărâre de consiliu local
IMM	Întreprinderi mici și mijlocii
ONG	Organizații neguvernamentale
ADI	Asociație de dezvoltare intercomunitară
GAL	Grup de acțiune local
ACOR	Asociația Comunelor din România
PODD	Programul Operațional Dezvoltare Durabilă
POT	Programul Operațional Transport
POCIDIF	Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare
POS	Programul Operațional Sănătate
POEO	Programul Operațional Educație și Ocupare
POIDS	Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială
POR	Programul Operațional Regional
POAT	Programul Operațional Asistență Tehnică
POTJ	Programul Operațional Tranziție Justă
PAC	Politica Agricolă Comună
PNDL	Programul Național de Dezvoltare Locală
FEDR	Fondul European de Dezvoltare Regională
FC	Fondul de Coeziune
FSE	Fondul Social European
FEADR	Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală
FEGA	Fondul European de Garantare Agricolă
FEPAM	Fondul european pentru Pescuit și Afaceri Maritime
BVC	Buget de venituri și cheltuieli
BS	Bugetul de stat
BL	Bugetul local

Tabele din cuprinsul strategiei de dezvoltare locală

- Tabelul nr. 1 – Componenta de investiții a PNRR
- Tabelul nr. 2 – Situația domeniilor de investiții și bugetelor estimate pentru PILON I
- Tabelul nr. 3 – Situația domeniilor de investiții și bugetelor estimate pentru PILON II
- Tabelul nr. 4 – Situația domeniilor de investiții și bugetelor estimate pentru PILON III
- Tabelul nr. 5 – Obiectivele politicii, programe și fonduri 2021-2027
- Tabelul nr. 6 – Categoriile de folosință ale terenurilor în comuna Ațel
- Tabelul nr. 7 – Populația comunei Ațel în perioada 2012-2020
- Tabelul nr. 8 – Repartizarea pe sexe a populației comunei în perioada 2015-2020
- Tabelul nr. 9 – Structura populației pe grupe de vârstă și sexe
- Tabelul nr. 10 – Durata medie a vieții, pe sexe și medii
- Tabelul nr. 11 – Mișcarea naturală a populației comunei Ațel în perioada 2012-2020
- Tabelul nr. 12 – Structura populației în funcție de etnie – RPL 2011
- Tabelul nr. 13 – Structura populației în funcție de confesiunea religioasă
- Tabelul nr. 14 – Situația locuințelor existente și suprafața locuibilă
- Tabelul nr. 15 – Dotarea cu instalații și dependințe a locuințelor în anul 2011
- Tabelul nr. 16 – Mișcarea migratorie a populației comunei Ațel în perioada 2017-2020
- Tabelul nr. 17 – Numărul mediu de salariați din comuna Ațel în perioada 2016-2019
- Tabelul nr. 18 – Ponderea șomerilor din comuna Ațel în perioada 01.2021 – 06.2021
- Tabelul nr. 19 – Număr elevi ai unei forme de învățământ – 2019
- Tabelul nr. 20 – Dotări unități învățământ
- Tabelul nr. 21 – Distribuția cadrelor didactice la nivelul anului 2019
- Tabelul nr. 22 – Categoriile de terenuri agricole în comuna Ațel
- Tabelul nr. 23 – Situația efectivelor de animale
- Tabelul nr. 24 – Numărul întreprinderilor active
- Tabelul nr. 25 – Structuri de primire turistică din comuna Ațel - 2019
- Tabelul nr. 26 – Cifra de afaceri a operatorilor economici din comuna Ațel – 2019
- Tabelul nr. 27 - Monumente istorice din comuna Ațel, județul Sibiu
- Tabelul nr. 28 – Componenta Consiliului local al comunei Ațel

Grafice din cuprinsul strategiei de dezvoltare locală

- Graficul nr. 1 – Populația comunei Ațel în perioada 2012-2020
- Graficul nr. 2 – Reprezentarea grafică a populației comunei pe sexe – perioada 2016-2021
- Graficul nr. 3 – Mișcarea naturală a populației comunei Ațel în perioada 2012-2020
- Graficul nr. 4 – Distribuția cadrelor didactice după forma de învățământ

INTRODUCERE

La mai bine de 13 ani de la aderarea României la Uniunea Europeană, fondurile europene sunt încă un concept abstract pentru mulți dintre cetățeni, iar rata de absorbție a acestora de către țara noastră rămâne în continuare sub media europeană.

79.917.000.000 euro vor fi la dispoziția României în Cadrul financiar multianual 2021-2027. Acești bani vor putea fi accesați doar prin proiecte care să fie finanțate de UE. Din CFM, României i-au fost alocate 46,3 miliarde de euro pentru următorii 7 ani. Din Next Generation EU, care va ajuta Uniunea Europeană să se refacă economic în urma pandemiei COVID-19 și va susține investiții în tranzițiile către economia digitală și verde, România va primi 16,8 miliarde de euro granturi, iar 16,7 miliarde de euro în împrumuturi. Acești bani vor avea un efect real în viața cetățenilor: infrastructură de calitate, școli și spitale moderne, proiecte care să creeze locuri de muncă durabile, un mediu mai curat și o administrație digitalizată, demnă de secolul 21.

România are o șansă extraordinară de a avansa, în sfârșit, în modernizarea țării, iar în acest proces, rolul administrațiilor locale și județene va fi crucial.

Întrucât la nivelul Uniunii Europene abordarea strategică și programarea prezintă o importanță deosebită pentru politicile conturate de către aceasta, și pentru a putea beneficia de fondurile alocate țărilor membre, România, prin intermediul autorităților administrației publice centrale și locale trebuie să își stabilească pe termen mediu și lung direcțiile de dezvoltare și să propună proiecte în concordanță cu acestea pentru comunitățile reprezentate, ținând seama de obiectivele stabilite la nivel comunitar.

Pentru a obține fonduri europene în vederea implementării unei măsuri la nivel local, este necesar ca această măsură să fie inclusă în strategia de dezvoltare a comunei și să fie în concordanță cu prevederile și prioritățile trasate de documentele strategice la nivel european și național.

Strategia de dezvoltare a comunei se constituie astfel într-un ghid de prezentare a tuturor obiectivelor de dezvoltare, cu identificarea direcțiilor de dezvoltare specifice și a viitoarelor proiecte ale administrației publice locale.

Strategia de dezvoltare locală reprezintă totodată un instrument de lucru pus la dispoziția tuturor factorilor interesați în progresul economico-social al comunei, fixând traiectoria evoluției printr-o succesiune de proiecte ce urmează a se concretiza într-o listă finală de acțiuni pentru o perioadă multianuală.

Pornind de la aceste considerente, prezentul document încearcă să prezinte o imagine cât mai obiectivă a situației actuale, identificând acele arii sau domenii care pot oferi comunității un avantaj competitiv real în următorii 7 ani.

Strategia de dezvoltare locală a comunei Ațel este structurată pe 5 capitole:

- **Capitolul I** – Contextul strategic general, care cuprinde prezentarea succintă a principalelor strategii la nivel european, național și regional, precum și programele și sursele de finanțare pentru perioada 2021-2027;
- **Capitolul II** – Analiza diagnostic a comunei, în cadrul căreia sunt expuse aspecte privind așezarea geografică, istoricul, cadrul natural, structura demografică, infrastructura de transport și tehnico-edilitară, factorii și problemele de mediu, capitalul uman, infrastructura socială, educație și sănătate, infrastructura de agrement, capacitatea administrativă și mediul asociativ;
- **Capitolul III** – Analiza SWOT, care prezintă concomitent caracteristicile interne și influențele mediului extern, ținând cont atât de factorii pozitivi, cât și de cei negativi;
- **Capitolul IV** – Strategia de dezvoltare locală, care stabilește: misiunea, viziunea de dezvoltare, obiectivul general și obiectivele specifice, domeniile de intervenție, prioritățile, măsurile de întreprins, planul local de acțiune, precum și portofoliul de proiecte prioritare în perioada 2021-2027;
- **Capitolul V** – Implementarea și evaluarea strategiei de dezvoltare locală, precum și raportarea cu privire la gradul de implementare a strategiei de dezvoltare locală.

CAPITOLUL I

CONTEXTUL STRATEGIC GENERAL

Ca membră a comunității internaționale, dar mai ales ca membră a Uniunii Europene, România are interesul de a implementa principiile dezvoltării durabile pe plan național.

Conceptul de **dezvoltare durabilă** desemnează totalitatea formelor și metodelor de dezvoltare socio-economică care se axează în primul rând pe asigurarea unui echilibru între aspectele sociale, economice și ecologice și elementele capitalului natural.

România are nevoie de o schimbare a paradigmei prezente de dezvoltare pentru a face față provocărilor secolului XXI. Trăim o perioadă marcată de procesul de globalizare, de accentuare a inegalităților și de agravare a problemelor de mediu. Dezvoltarea durabilă este soluția.

Ne propunem în cele ce urmează să prezentăm contextul strategic general actual, prin evidențierea principalelor direcții strategice de dezvoltare, atât la nivel european, cât și la nivel național și regional.

1. Direcții strategice la nivel european

1.1. Politica de coeziune 2021-2027

Pachetul de coeziune pentru perioada 2021-2027 prevede investiții multianuale, majoritatea resurselor fiind concentrate pe țările și regiunile mai puțin dezvoltate, pentru a promova coeziunea socială, economică și teritorială în întreaga UE. În contextul crizei actuale, acest lucru nu numai că va atenua efectele sociale și economice pe termen lung ale pandemiei de COVID-19, ci va contribui și la funcționarea pieței unice.

Cele 5 priorități investiționale mijlocite optim de UE sunt următoarele:

- **Europă mai inteligentă**, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii;
- **Europă mai verde**, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice;

- **Europă conectată**, cu rețele strategice de transport și digitale;
- **Europă mai socială**, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate;
- **Europă mai apropiată de cetățenii săi**, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

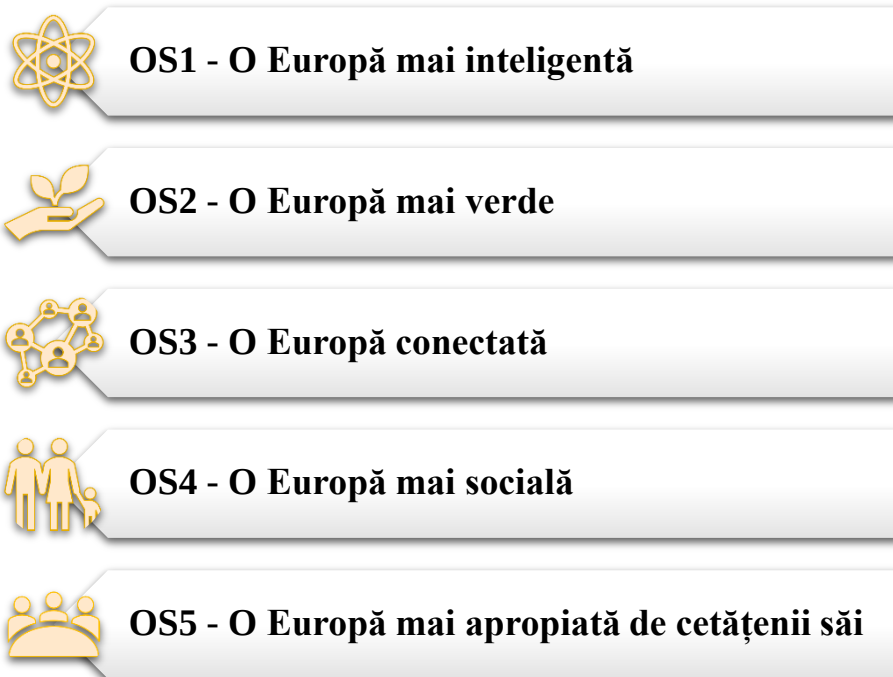

Figura nr. 1 – Priorități de investiții 2021-2027

Proiectele finanțate din fonduri cuprind de la infrastructura de transport, spitale și asistență medicală, energie curată, gestionarea apei, dezvoltare urbană durabilă, cercetare, inovare și digitalizare, până la regimuri privind ocuparea forței de muncă, incluziune socială, educație și formare.

Prioritățile investiționale pentru perioada 2021-2027:

OP 1 – O Europă mai inteligentă

❖ Cercetare și inovare

Obiectiv specific:

- Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate

❖ Digitalizare

Obiectiv specific:

- Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor

❖ Competitivitate

Obiectiv specific:

- Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor

❖ Specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat

Obiectiv specific:

- Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat

OP 2 - O Europă mai verde

❖ Energie

Obiective specifice:

- Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră
- Promovarea energiei din surse regenerabile
- Dezvoltarea de sisteme inteligente de energie, rețele și stocare în afara TEN-E

❖ Schimbări climatice, riscuri, apă

Obiective specifice:

- Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței în urma dezastrelor
- Promovarea gestionării sustenabile a apei

❖ Economia circulară

Obiectiv specific:

- Promovarea tranziției către o economie circulară

❖ Biodiversitate

Obiectiv specific:

- Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării

❖ Aer

Obiectiv specific:

- Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării

❖ Situri contaminate

Obiectiv specific:

- Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării

❖ Mobilitate urbană

Obiectiv specific:

- Mobilitate națională, regională și locală sustenabilă, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă și intermodală, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

OP 3 - O Europă mai conectată

❖ Conectivitate

Obiective specifice:

- Dezvoltarea unei rețele TEN-T durabilă, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă, sigură și intermodală
- Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

❖ Broadband

Obiectiv specific:

- Îmbunătățirea conectivității digitale

OP 4 - O Europă mai socială

❖ Ocupare

Obiective specifice:

- Îmbunătățirea **accesului pe piața muncii pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă**, în special pentru tineri, șomeri de lungă durată și grupurile dezavantajate pe piața muncii, persoane inactive, prin promovarea angajării pe cont propriu și a economiei sociale
- **Modernizarea instituțiilor și a serviciilor pieței muncii** pentru a evalua și anticipa necesarul de competențe și a asigura asistența personalizată și în timp real, urmărind asigurarea medierii/plăsării (matching), tranziției și a mobilității forței de muncă
- Promovarea **participării echilibrate după gen pe piața muncii** și a asigurării echilibrului dintre viața profesională și cea privată

- Promovarea **adaptării la schimbare a lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor**, a îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate, precum și a unui mediu de lucru sănătos și adaptat care să reducă riscurile la adresa sănătății

❖ Educație

Obiective specifice:

- Îmbunătățirea **calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație și formare pentru piața muncii**, pentru a sprijini dobândirea de competențe cheie, inclusiv a competențelor digitale
- Promovarea **accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii**, completarea studiilor și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar
- Promovarea **învățării pe tot parcursul vieții**, în special a unor oportunități flexibile de perfecționare și reconversie profesională pentru toți, luând în considerare competențele digitale

❖ Incluziune socială

Obiective specifice:

- Promovarea **integrării socio-economice a resortisanților țărilor terțe și a comunităților marginalizate**, cum ar fi romii
- Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, durabile și accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecția socială; îmbunătățirea **accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de asistență medicală și a serviciilor de îngrijire de lungă durată**
- Promovarea integrării sociale a persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, inclusiv a persoanelor cele mai defavorizate și a copiilor
- Reducerea deprivării materiale prin furnizarea de alimente și/sau asistență materială de bază persoanelor celor mai defavorizate, inclusiv prin măsuri de acompaniere

❖ Sănătate

Obiective specifice:

- Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, durabile și accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecția

socială; îmbunătățirea **accesibilității**, a **eficacității** și a rezilienței **sistemelor de asistență medicală și a serviciilor de îngrijire de lungă durată**

OP 5 - O Europă mai aproape de cetățenii săi

❖ Turism, patrimoniu, cultură, securitate urbană

Obiectiv specific:

- Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului, a patrimoniului cultural și a securității în zonele urbane

❖ Dezvoltare teritorială integrată

Obiectiv specific:

- Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului la nivel local, a patrimoniului cultural și a securității, inclusiv în zonele rurale și de coastă și inclusiv prin dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității

2. Direcții strategice la nivel național

2.1. Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030

România, în calitate de stat membru al Organizației Națiunilor Unite (ONU) și Uniunii Europene (UE), și-a exprimat adeziunea la cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) ale **Agendei 2030**, adoptată prin Rezoluția Adunării Generale a ONU A/RES/70/1, în cadrul Summit-ului ONU pentru Dezvoltare Durabilă din septembrie 2015.

Concluziile Consiliului UE, adoptate în data de 20 iunie 2017, „*Un viitor durabil al Europei: răspunsul UE la Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă*” reprezintă documentul politic asumat de statele membre ale UE privind implementarea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă.

Prin Hotărârea Guvernului nr. 877/2018 a fost adoptată Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030.

Prin această strategie, România își stabilește cadrul național pentru susținerea Agendei 2030 și implementarea setului de 17 ODD. Strategia susține dezvoltarea României pe trei piloni principali, respectiv economic, social și de mediu. Strategia este orientată către cetățean și se concentrează pe

inovație, optimism, reziliență și încrederea că statul servește nevoile fiecărui cetățean, într-un mod echitabil, eficient și într-un mediu curat, în mod echilibrat și integrat.

Strategia reprezintă modalitatea de conectare practică, de articulare a României la parteneriatele naționale, regionale, europene și globale specifice. Totodată, ca efect al participării voluntare a României la raportările periodice cu privire la stadiul implementării Agendei 2030, Strategia contribuie la creșterea credibilității, eficacității și impactului politicilor implementate.

OBIECTIVUL 1: FĂRĂ SĂRĂCIE

Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context

Ținte stabilite pentru 2030

- Eradicarea sărăciei extreme pentru toți cetățenii
- Reducerea cu cel puțin jumătate a numărului de cetățeni care trăiesc în sărăcie relativă
- Consolidarea sistemului național unitar al serviciilor de intervenție de urgență, reabilitare ulterioară și compensare a pierderilor în caz de calamități naturale, accidente industriale sau evenimente climatice extreme

OBIECTIVUL 2: FOAMETE ZERO

Eradicarea foamei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi sustenabile

Ținte stabilite pentru 2030

- Eradicarea malnutriției și menținerea ratei obezității sub 10%, similar cu nivelul înregistrat în anul 2014
- Finalizarea cadastrului agricol
- Dublarea ponderii agriculturii în PIB-ul României, față de anul 2018
- Menținerea și extinderea diversității genetice a semințelor, a plantelor cultivate și a animalelor de fermă și domestice și a speciilor sălbatice înrudite
- Creșterea gradului de valorificare a producției agricole autohtone
- Creșterea ponderii agriculturii ecologice în totalul producției agricole
- Menținerea și rentabilizarea unor ocupații și metode tradiționale de valorificare a plantelor medicinale și fructelor de pădure în zona montană

- Menținerea tradițiilor locale prin creșterea numărului de produse cu caracteristici specifice în ceea ce privește originea geografică

OBIECTIVUL 3: SĂNĂTATE ȘI BUNĂSTARE

Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor, la orice vârstă

Ținte stabilite pentru 2030

- Asigurarea accesului universal la servicii de informare, educare și consiliere pentru promovarea prevenției și adoptarea unui stil de viață fără riscuri
- Digitalizarea completă a sistemului de sănătate și, implicit eliminarea documentelor și registrelor tipărite pe suport de hârtie, pentru a eficientiza și a facilita intervențiile medicale, pentru a asigura populației accesul rapid la servicii medicale de calitate, la tratamente și medicamente și pentru monitorizarea eficientă a nevoilor
- Reducerea prevalenței mortalității materne și infantile, a incidenței cancerului la sân sau de col uterin și a sarcinilor la adolescente, având ca obiectiv prioritar grupurile vulnerabile și defavorizate
- Reducerea mortalității materne și mortalității neonatale, astfel încât să se situeze sub media UE
- Creșterea acoperirii vaccinale până la nivelul minim recomandat de OMS pentru fiecare vaccin, prin dezvoltarea unei platforme comune de colaborare între autorități, medici, pacienți, organizații internaționale cu experiență în acest domeniu, reprezentanți ai companiilor în domeniu, precum și alți factori interesați
- Promovarea conștientizării bolilor psihice, reducerea stigmatului și crearea unui mediu în care cetățenii afectați se simt acceptați și unde pot cere ajutor
- Stoparea îmbolnăvirii de tuberculoză și combaterea hepatitei și a altor boli transmisibile
- Reducerea cu o treime a mortalității premature cauzate de bolile netransmisibile prin prevenire și tratament și prin promovarea sănătății și bunăstării mintale
- Reducerea mortalității cauzate de boli cronice
- Reducerea consumului de substanțe nocive

OBIECTIVUL 4: EDUCAȚIE DE CALITATE

Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți

Ținte stabilite pentru 2030

- Reducerea ratei de părăsire timpurie a sistemului educațional
- Învățământ axat pe competențe și centrat pe nevoile elevului, căruia să îi fie oferită o mai mare libertate în definirea priorităților de studiu, prin măsuri precum creșterea ponderii de materii opționale
- Asigurarea faptului că toți elevii dobândesc cunoștințele și competențele necesare pentru promovarea dezvoltării durabile, inclusiv prin educația pentru dezvoltare durabilă și stiluri de viață durabile, drepturile omului, egalitatea de gen, promovarea unei culturi a păcii și non-violenței, aprecierea diversității culturale și a contribuției culturii la dezvoltarea durabilă
- Accentuarea rolului, în procesul educațional, al educației civice, a principiilor și noțiunilor despre o societate durabilă pașnică și incluzivă, egalitate de gen, despre valorile democrației și pluralismului, despre valorile multiculturalismului, prevenția discriminării și înțelegerea percepției „celuilalt”, despre importanța eradicării violenței cu accent pe fenomenul de violență în școli
- Modernizarea sistemului de învățământ prin adaptarea metodologiilor de predare-învățare la folosirea tehnologiilor informaționale și creșterea calității actului educațional
- Organizarea învățământului profesional și tehnic în campusuri special amenajate și dotate; pregătirea personalului didactic bine calificat; elaborarea de curriculum potrivit cerințelor de pe piața muncii prin dezvoltarea de parteneriate, inclusiv cu mediul de afaceri
- Extinderea generalizată a facilităților pentru formarea și perfecționarea continuă pe tot parcursul vieții, sporirea considerabilă a participării la sistemele formale și nonformale de cunoaștere în vederea apropierii României de media performanțelor din statele membre ale UE
- Extinderea rețelei de centre comunitare de învățare permanentă de către autoritățile locale; continuarea cointeresării companiilor în sprijinirea înrolării angajaților în asemenea programe
- Creșterea substanțială a numărului de tineri și adulți care dețin competențe relevante, inclusiv competențe profesionale, care să faciliteze angajarea, crearea de locuri de muncă decente și antreprenoriatul

- Creșterea nivelului de educație financiară a cetățenilor
- Extinderea în educația formală universitară a dezvoltării durabile ca principii și specializare și accentuarea rolului cercetării interdisciplinare în dezvoltarea unei societăți durabile

OBIECTIVUL 5: EGALITATE DE GEN

Realizarea egalității de gen și întărirea rolului femeilor și al fetelor în societate

Ținte stabilite pentru 2030

- Continuarea reducerii disparității salariale dintre sexe
- Eliminarea tuturor formelor de violență împotriva femeilor și fetelor, în sferele publice și private, inclusiv a traficului, exploatării sexuale și a altor tipuri de exploatare
- Asigurarea participării depline și eficiente a femeilor și a egalității de șanse la ocuparea posturilor de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică

OBIECTIVUL 6: APĂ CURATĂ ȘI SANITAȚIE

Asigurarea disponibilității și gestionării durabile a apei și sanitație pentru toți

Ținte stabilite pentru 2030

- Creșterea substanțială a eficienței folosirii apei în activitățile industriale, comerciale și agricole; extinderea reutilizării raționale a apelor tratate și reciclate în perspectiva atingerii obiectivelor economiei circulare
- Creșterea substanțială a eficienței de utilizare a apei în toate sectoarele și asigurarea unui proces durabil de captare și furnizare a apei potabile, pentru a face față deficitului de apă
- Conectarea gospodăriilor populației din orașe, comune și sate compacte la rețeaua de apă potabilă și canalizare în proporție de cel puțin 90%
- Creșterea accesului la apă potabilă pentru grupurile vulnerabile și marginalizate
- Îmbunătățirea calității apei prin reducerea poluării, eliminarea depozitării deșeurilor și reducerea la minimum a produselor chimice și materialelor periculoase, reducând proporția apelor uzate netratate și sporind substanțial reciclarea și reutilizarea sigură
- Realizarea accesului la condiții sanitare și de igienă adecvate și echitabile pentru toți, acordând o atenție specială celor în situații vulnerabile

OBIECTIVUL 7: ENERGIE CURATĂ ȘI LA PREȚURI ACCESIBILE

Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern

Ținte stabilite pentru 2030

- Extinderea rețelelor de transport și distribuție pentru energie electrică și gaze naturale în vederea asigurării accesului consumatorilor casnici, industriali și comerciali la surse sigure de energie la prețuri acceptabile
- Asigurarea securității cibernetice a platformelor de monitorizare a rețelelor de producție, transport și distribuție a energiei electrice și gazelor naturale
- Decuplarea creșterii economice de procesul de epuizare a resurselor și de degradare a mediului prin sporirea considerabilă a eficienței energetice (cu minimum 27% comparativ cu scenariul de status-quo) și folosirea extinsă a schemei EU ETS în condiții de piață previzibile și stabile
- Creșterea ponderii surselor de energie regenerabilă și a combustibililor cu conținut scăzut de carbon în sectorul transporturilor (autovehicule electrice), inclusiv combustibili alternativi
- Asigurarea unui cadru de reglementare stabil și transparent în domeniul eficienței energetice în vederea atragerii investițiilor
- Susținerea strategică a ponderii energiei electrice în totalul consumului casnic, industrial și în transporturi prin stabilirea unor norme de performanță pentru instalații și aparatură

OBIECTIVUL 8: MUNCĂ DECENTĂ ȘI CREȘTERE ECONOMICĂ

Promovarea unei creșteri economice susținute, deschisă tuturor și durabilă, a ocupării depline și productive a forței de muncă și asigurarea de locuri de muncă decente pentru toți

Ținte stabilite pentru 2030

- Păstrarea în continuare a unui ritm al creșterii PIB superior față de media UE pentru a susține efortul de reducere a decalajelor în comparație cu țările europene avansate, paralel cu aplicarea principiilor dezvoltării durabile și îmbunătățirea constantă a nivelului de trai al populației
- Promovarea unor politici orientate spre dezvoltare care susțin activitățile productive, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul prin start-up, creativitatea și inovația, și care

încurajează formalizarea și creșterea întreprinderilor micro, mici și mijlocii, inclusiv prin acces la servicii financiare

- Atingerea unor niveluri mai ridicate ale productivității prin diversificare, modernizarea tehnologică și inovație, inclusiv prin accent pe sectoarele cu valoare adăugată sporită și utilizarea intensivă a forței de muncă
- Realizarea unui turism competitiv pe termen lung, dezvoltarea agroturismului, ecoturismului, turismului rural, balnear și cultural și îmbunătățirea imaginii României ca destinație turistică
- Consolidarea capacității instituțiilor financiare interne pentru a încuraja și a extinde accesul la servicii bancare, de asigurări și servicii financiare pentru toți

OBIECTIVUL 9: INDUSTRIE, INOVAȚIE ȘI INFRASTRUCTURĂ

Construirea unor infrastructuri reziliente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației

Ținte stabilite pentru 2030

- Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii calitative, fiabile, durabile și puternice, inclusiv infrastructura regională și transfrontalieră, pentru a sprijini dezvoltarea economică și bunăstarea oamenilor, cu accent pe accesul larg și echitabil pentru toți
- Îmbunătățirea siguranței rutiere
- Reabilitarea industriilor pentru a deveni durabile, cu eficiență sporită în utilizarea resurselor și adoptare sporită a tehnologiilor și proceselor industriale curate și ecologice, toate țările luând măsuri în conformitate cu capacitățile respective ale acestora
- Stimularea cu precădere a economiei digitale și investițiilor industriale care se situează în zona mai profitabilă a lanțului valoric, care fructifică și rezultatele eforturilor naționale de cercetare-dezvoltare-inovare și care se adresează unor piețe stabile și în creștere
- Întărirea cercetării științifice, modernizarea capacităților tehnologice ale sectoarelor industriale; încurajarea inovațiilor și creșterea semnificativă a numărului de angajați în cercetare și dezvoltare și sporirea cheltuielilor publice și private pentru cercetare și dezvoltare
- Promovarea industrializării incluzive și durabile și sporirea ratei de ocupare
- Creșterea accesului întreprinderilor mici industriale și de altă natură la servicii financiare, inclusiv la credite accesibile și integrarea acestora în lanțuri valorice și piețe externe

OBIECTIVUL 10: INEGALITĂȚI REDUSE

Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și între țări

Ținte stabilite pentru 2030

- Adoptarea politicilor, în special fiscale, salariale și de protecție socială, în scopul reducerii progresive a inegalităților, respectiv a proporției grupurilor dezavantajate
- Aproprierea României de nivelul mediei UE, corespunzător anului 2030, din punctul de vedere al indicatorilor dezvoltării durabile
- Reducerea discriminării prin acordarea de sprijin organizațiilor neguvernamentale care activează în domeniul drepturilor omului

OBIECTIVUL 11: ORAȘE ȘI COMUNITĂȚI DURABILE

Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile

Ținte stabilite pentru 2030

- Asigurarea accesului la condiții de locuire adecvate pentru toți cetățenii
- Reducerea semnificativă a pierderilor economice provocate de inundații și alunecările de teren, îmbunătățirea răspunsului colectiv și întărirea capacității de adaptare și revenire la nivel funcțional în cel mai scurt timp după producerea evenimentului, reducerea impactului inundațiilor sau a poluărilor generate de inundații și ale alunecărilor de teren asupra ecosistemelor, inclusiv prin îmbunătățirea constantă a cadrului legislativ
- Asigurarea accesului la sisteme de transport sigure, la prețuri echitabile, accesibile și durabile pentru toți, în special prin extinderea rețelelor de transport public, acordând o atenție deosebită nevoilor celor aflați în situații vulnerabile, femei, copii, persoane cu dizabilități și în etate
- Elaborarea și punerea în aplicare a unui program general de planificare spațială și amenajare a teritoriului în corelare cu strategiile sectoriale la nivel național prin aplicarea conceptului de dezvoltare spațială policentrică și echilibrată, care să susțină coeziunea teritorială
- Educarea și responsabilizarea populației pentru situații de risc seismic
- Reducerea efectelor pe care poluarea atmosferică le are asupra sănătății umane și a mediului prin acordarea unei atenții deosebite calității aerului

- Reducerea substanțială a numărului deceselor și bolilor provocate de produsele chimice periculoase de poluare și de contaminarea aerului, apei și a solului
- Consolidarea eforturilor de protecție și salvagardare a patrimoniului cultural și natural, a elementelor de peisaj din mediul urban și rural
- Implementarea prevederilor legale referitoare la producția, transportul, depozitarea, utilizarea și eliminarea produselor chimice, inclusiv a celor farmaceutice, care pot prezenta pericole pentru sănătatea oamenilor și animalelor și pentru integritatea mediului

OBIECTIVUL 12: CONSUM ȘI PRODUCȚIE RESPONSABILĂ

Asigurarea unor modele de consum și producție durabile

Ținte stabilite pentru 2030

- Trecerea etapizată la un nou model de dezvoltare bazat pe utilizarea rațională și responsabilă a resurselor cu introducerea unor elemente ale economiei circulare, elaborarea unei foi de parcurs
- Înjumătățirea pe cap de locuitor a risipei de alimente la nivel de vânzare cu amănuntul și de consum și reducerea pierderilor de alimente de-a lungul lanțurilor de producție și de aprovizionare, inclusiv a pierderilor post-recoltare
- Reciclarea în proporție de 55% a deșeurilor municipale până în 2025 și 60% până în 2030
- Reciclarea în proporție de 65% a deșeurilor de ambalaje până în 2025 (materiale plastice 50%; lemn 25%; metale feroase 70%, aluminiu 50%, sticlă 70%, hârtie și carton 75%) și 70% până în 2030 (materiale plastice 55%; lemn 30%; metale feroase 80%, aluminiu 60%, sticlă 75%, hârtie și carton 85%)
- Colectarea separată a deșeurilor menajere periculoase până în 2022, a deșeurilor biologice până în 2023 și a materialelor textile până în 2025
- Stabilirea de scheme obligatorii de răspundere extinsă a producătorilor pentru toate ambalajele până în 2024
- Implementarea practicilor durabile de achiziții publice verzi, în conformitate cu prioritățile naționale și politicile europene

OBIECTIVUL 13: ACȚIUNE ÎN DOMENIUL SCHIMBĂRILOR CLIMATICE

Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor

Ținte stabilite pentru 2030

- Consolidarea rezilienței și capacității de adaptare a României la riscurile legate de climă și dezastre naturale
- Îmbunătățirea capacității de reacție rapidă la fenomene meteorologice extreme intempestive de mare intensitate
- Îmbunătățirea educației, sensibilizării și capacității umane și instituționale privind atenuarea schimbărilor climatice, adaptarea, reducerea impactului și alerta timpurie
- Intensificarea eforturilor României pentru a realiza tranziția la o economie „verde”, cu emisii reduse de dioxid de carbon, rezilientă la schimbările climatice și pentru integrarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice în sectoarele vulnerabile economice, sociale și de mediu, în conformitate cu politicile UE

OBIECTIVUL 14: VIAȚĂ ACVATICĂ

Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă

Ținte stabilite pentru 2030

- Prevenirea și reducerea semnificativă a poluării marine de toate tipurile, în special de la activitățile terestre, inclusiv poluarea cu deșeuri marine și poluarea cu nutrienți
- Minimizarea și gestionarea impactului acidificării mediului apelor marine, inclusiv prin cooperare științifică sporită la toate nivelurile
- Dezvoltarea responsabilă și sustenabilă a activităților de pescuit la speciile sălbatice și de acvacultură cu respectarea cotelor și metodelor stabilite prin lege și menținerea, în limite rezonabile, a viabilității îndeletnicirilor tradiționale în acest domeniu, inclusiv a pescuitului sportiv și de agrement
- Atragerea celorlalte state riverane Mării Negre în actul de management durabil a resurselor acvatice vii

OBIECTIVUL 15: VIAȚA TERESTRĂ

Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate

Ținte stabilite pentru 2030

- Dezvoltarea infrastructurii verzi și folosirea serviciilor oferite de ecosistemele naturale (în special în luncile Dunării, afluenților acesteia și în Deltă) prin gestionarea integrată a bazinelor hidrografice și zonelor umede
- Conservarea și protejarea zonelor umede, între care se află și Rezervația Biosferei Delta Dunării, zonă umedă unicat în Europa, ca parte a patrimoniului natural european și mondial
- Asigurarea conservării ecosistemelor montane, inclusiv a biodiversității acestora, în scopul de a spori capacitatea acestora de a oferi beneficii esențiale pentru dezvoltare durabilă
- Susținerea instituțiilor și infrastructurilor de cercetare-dezvoltare de interes național și european pentru studierea, gestionarea, protejarea și conservarea diversității patrimoniului natural
- Gestionarea durabilă a pădurilor, eliminarea tăierilor ilegale de arbori, dezvoltarea sistemului informatic integrat pentru monitorizarea exploatarei și transportului masei lemnoase, inclusiv la punctele de frontieră, asigurarea împăduririi și reîmpăduririi terenurilor din fondul forestier și a celor degradate sau supuse deșertificării, desfășurarea plantării programate a perdelelor forestiere pentru protecția culturilor agricole și a elementelor de infrastructură în scopul limitării impactului schimbărilor climatice
- Tranziția către o economie circulară prin abordări complementare ce implică metode tradiționale și tehnologii de ultimă generație pentru restabilirea/refacerea capitalului natural și reducerea dependenței de fertilizatorii sintetici și de pesticide, pentru combaterea degradării solului
- Combaterea deșertificării, restaurarea terenurilor și solurilor degradate, inclusiv a terenurilor afectate de deșertificare, secetă și inundații

OBIECTIVUL 16: PACE, JUSTIȚIE ȘI INSTITUȚII EFICIENTE

Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile

Ținte stabilite pentru 2030

- Administrarea justiției în condiții de imparțialitate și celeritate, în conformitate cu legile și procedurile stabilite, cu respectarea principiului prezumției de nevinovăție
- Asigurarea și susținerea dialogului cu minoritățile naționale în vederea îmbunătățirii actului decizional, prin acces egal pentru toți cetățenii de a-și respecta și valorifica cultura, tradițiile, limba maternă și de a participa la viața economică, socială și politică și pentru combaterea preconcepțiilor, a prejudecăților și a discriminărilor în toate formele sale și promovarea dialogului interetnic, valorilor comune, diversității culturale și lingvistice
- Reducerea semnificativă a tuturor formelor de violență și ratelor de deces conexe
- Stoparea abuzului, exploatării, traficului și a tuturor formelor de violență și torturii copiilor
- Reducerea semnificativă a fluxurilor ilicite financiare și de armament, consolidarea recuperării și returnării bunurilor furate și combaterea tuturor formelor de crimă organizată
- Asigurarea procesului decizional receptiv, incluziv, participativ și reprezentativ la toate nivelurile
- Dezvoltarea instituțiilor eficiente, responsabile și transparente la toate nivelurile
- Profesionalizarea și perfecționarea activității tuturor instituțiilor administrației publice centrale și locale, mai ales a compartimentelor care intră în contact direct cu cetățenii, pentru prestarea unor servicii prompte și civilizate; extinderea și generalizarea serviciilor pe internet (on-line).

OBIECTIVUL 17: PARTENERIATE PENTRU REALIZAREA OBIECTIVELOR

Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă

Ținte stabilite pentru 2030

- Majorarea progresivă a cantumului asistenței oficiale de dezvoltare acordate de România în cadrul programelor ODA, în funcție de capacitatea de susținere a economiei naționale, având ca obiectiv-țintă atingerea cifrei de 0,33% din venitul național brut la nivelul anului 2030
- Sporirea și diversificarea ajutorului oficial pentru dezvoltare pe măsura creșterii potențialului economic al României și încurajarea agenților economici români să investească, pe baze competitive, în economia țărilor mai puțin dezvoltate
- Aderarea României la Zona Euro, la spațiul Schengen și la Organizația pentru Dezvoltare și Cooperare Economică
- Susținerea angajamentelor internaționale și implicarea proactivă pe plan european și internațional

2.2. Planul Național de Redresare și Reziliență

Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) este documentul strategic al României care stabilește domeniile și prioritățile de investiții, precum și reformele elaborate pentru fiecare domeniu de investiții, în concordanță cu Recomandările Specifice de Țară (RST), precum și cu Regulamentele Comisiei Europene, a căror finanțare este asigurată din Facilitatea de Redresare și Reziliență (FRR), care are drept obiectiv general ameliorarea stării economice a României, consolidarea capacității de reziliență în perioade de criză pandemică și asigurarea unei creșteri economice pe termen lung.

Obiectivul general al PNRR este de a stabili prioritățile naționale de investiții și direcțiile principale de reformă ale României în acord cu RST și Regulamentele Specifice ale Comisiei Europene pentru a asigura ameliorarea stării economice a României și a consolida capacitatea de reziliență la nivel național în perioade de criză pandemică.

Din obiectivul general al PNRR decurg o serie de **obiective specifice** care privesc:

- ✚ **Reformele orizontale** elaborate la nivelul sectoarelor de activitate ale economiei naționale, administrației publice și societății civile în ansamblul său, au drept scop consolidarea statului de drept, sustenabilitatea finanțelor publice, stabilitatea financiară, politicile sociale și piața muncii, consolidarea capacității de implementare a proiectelor și absorbția fondurilor externe

nerambursabile, precum și digitalizarea și transparentizarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziție publică;

- ✚ **Reformele sectoriale** elaborate pentru fiecare domeniu de investiții propus spre finanțare în cadrul Planului de Redresare și Reziliență (PNRR), care au în vedere fie sustenabilitatea finanțării proiectelor de investiții pe termen lung, fie modernizarea serviciilor publice și îmbunătățirea calității vieții populației, fie elaborarea unor pachete de măsuri care să permită creșterea capacității de implementare a proiectelor de investiții;
- ✚ **Investițiile în infrastructură** urmăresc dezvoltarea infrastructurii specifice în domenii considerate strategice pentru România precum transporturi, schimbări climatice, energie și energie regenerabilă, mediu, eficiență energetică, modernizarea serviciilor publice locale, sănătate și educație pentru a moderniza serviciile publice prestate în interesul populației, fie pentru a îmbunătăți calitatea serviciilor publice prestate sau standardele de locuit ale populației, dar și pentru a îmbunătăți conectivitatea localităților urbane la rețelele de transport transeuropene sau pentru a crește capacitatea de reziliență a localităților urbane;
- ✚ **Investițiile în digitalizare și tranziție verde** au drept scop alinierea la obiectivele stabilite de Uniunea Europeană și cuprinse în European Green Deal, precum și dezvoltarea marilor servicii publice din domeniul educației și sănătății în mediul on-line, dar și creșterea capacității de reziliență a României în perioade de criză pandemică. De asemenea, sunt prevăzute investiții în infrastructură care conțin elemente de inteligență artificială, precum: sistemele informatice de gestiune pentru infrastructura de transport, sistemele de gestiune ale infrastructurii specifice pentru schimbări climatice, rețele inteligente destinate transportului sau distribuției de combustibil de tranziție etc.;
- ✚ **Investițiile în competitivitatea mediului de afaceri și accesul la cercetare și inovare** sunt destinate consolidării competitivității economice pe piața europeană a IMM-urilor, creșterea valorii adăugate, îmbunătățirii calității produselor și serviciilor obținute, re tehnologizării, robotizării și automatizării proceselor industriale, digitalizării activității IMM-urilor, dar și dezvoltării activităților de cercetare, inovare și specializare inteligentă de către Institutele Naționale de Cercetare Dezvoltare și IMM-uri, care au drept scop final introducerea pe piață de produse și servicii competitive în acord cu cerințele de calitate și preț ale consumatorilor;
- ✚ **Investițiile în creșterea capacității de reziliență a României** sunt destinate creșterii capacității de reziliență a României prin două modalități: creșterea capacității de reziliență în perioade de criză pandemică, în special prin realizarea unor depozite regionale de echipamente medicale și medicamente destinate sistemului de sănătate publică, precum și creșterii capacității de reziliență în perioade de crize alimentare prin realizarea de depozite destinate stocării de cereale,

alimente și altor asemenea bunuri de consum destinate crizelor alimentare, precum și a unor puncte smart-acces pentru depozitele de alimente și medicamente pentru situații de urgență.

Structura pe piloni a PNRR

Componenta de investiții a PNRR a fost elaborată pe baza a trei piloni și o serie de obiective specifice prezentate în tabelul de mai jos, cu sumele calculate în prețuri curente:

Tabelul nr. 1 - Componenta de investiții a PNRR

Denumire pilon	Obiectiv propus	Buget estimat	Procent
Tranziție verde și schimbări climatice	Investiții în infrastructură pentru a ameliora starea economiei naționale, a crește accesibilitatea populației și a localităților urbane la rețeaua de transport TEN-T Core & Comprehensive. Investiții în infrastructură care respectă cerințele privind tranziția verde și digitalizarea și cresc reziliența la schimbările climatice. Investiții în eficiența energetică pentru a reduce pierderile de energie dar și pentru a îmbunătăți standardele de locuit ale populației;	21,424 mld. euro	64,83%
Servicii publice, dezvoltare urbană și valorificarea patrimoniului	Îmbunătățirea calității serviciilor publice prestate mai ales la nivelul marilor servicii publice din domeniul sănătății și educației precum și a calității serviciilor publice prestate la nivel local având drept scop final accesibilitatea populației la marile servicii publice. Îmbunătățirea standardelor de locuit ale populației și creșterea calității vieții populației. Valorificarea patrimoniului cultural și natural al localităților urbane pentru a asigura îmbunătățirea serviciilor prestate populației inclusiv cu scopul de a asigura ameliorarea stării economice la nivel	6,500 mld. euro	19,69%

	local prin dezvoltarea de servicii inovative.		
Competitivitate economică, digitalizare și reziliență	Creșterea competitivității mediului de afaceri prin acces la rețehnologizare, automatizări industriale, digitalizare și prin îmbunătățirea calității produselor și serviciilor obținute de acestea. Creșterea aportului activităților de transfer tehnologic la obținerea de produse și servicii inovative competitive pe piață, digitalizarea activităților pentru marile servicii publice din domeniul sănătății și educației. Creșterea capacității de reziliență a României în domeniul securității cibernetice, sănătății și a crizelor alimentare.	5,085 mld euro	15,40%
Total general (prețuri curente)		33,009 mld euro	100%

Bugetul alocat României din CFM al UE

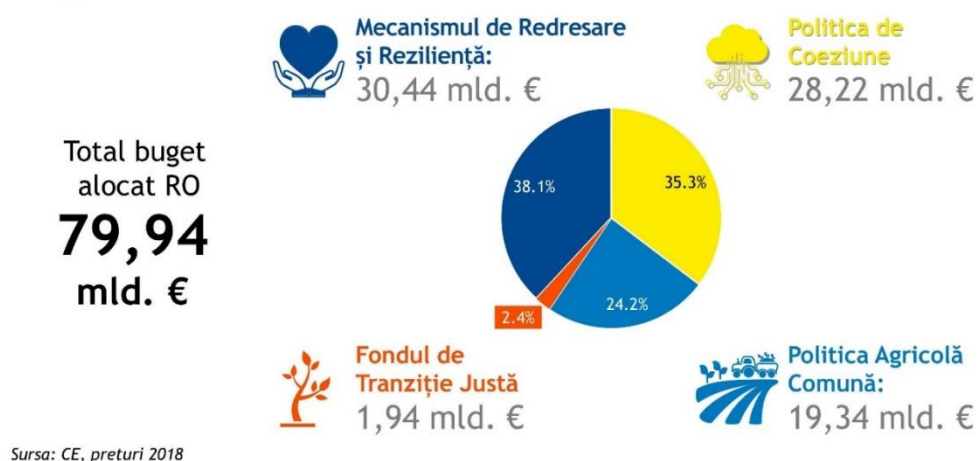

Figura nr. 2 – Bugetul alocat României

Pilonul 1 își propune să asigure dezvoltarea infrastructurii, tranziția către economia verde și investiții specifice în infrastructura de mediu, energie, schimbări climatice.

Tabelul nr. 2 - Situația domeniilor de investiții și bugetelor estimate pentru PILON I

Denumire pilon	Domeniu de investiții	Obiectiv propus	Buget estimat (mld euro)	Procent
Tranziție verde și schimbări climatice	Transport durabil	Asigurarea conectivității regiunilor, localităților urbane la rețeaua de transport TEN-T Core/Comprehensive, atragerea de investitori, realizarea rețelei de transport TEN-T Core și Comprehensive.	9,274	43,33%
	Schimbări climatice	Creșterea capacității de reziliență a României la schimbările climatice pentru combaterea riscului de secetă, riscului de eroziune a solului, riscului de înmlăștinire dar și de protecție împotriva fenomenelor meteo rare. Diminuarea efectelor schimbărilor climatice în domeniul schimbărilor climatice în toate sectoarele economiei, cu accent pe decarbonizare.	6,500	30,37%
	Mediu	Asigurarea accesului populației la serviciile publice de alimentare cu apă și canalizare,	2,300	10,74%

		ecologizarea unor situri poluate, depozite/platforme industriale. Diminuarea efectelor schimbărilor climatice în domeniul mediului prin reducerea poluării și reconstrucția biodiversității.		
Energie și tranziție verde	și	Exploatarea resurselor de energie regenerabilă ale României pentru producerea și obținerea de energie, realizarea de infrastructuri specifice destinate energiei electrice și transportului/distribuției de combustibil de tranziție. Diminuarea efectelor schimbărilor climatice în domeniul energiei prin sprijinirea și utilizarea tehnologiilor verzi.	1,550	7,24%
Eficiență energetică termică	și	Diminuarea pierderilor de energie termică și asigurarea unui confort termic destinat populației precum și realizarea rețelei de producere/transport și distribuție a energiei termice. Diminuarea efectelor schimbărilor climatice în domeniul eficienței energetice și termice prin sprijinirea	1,800	8,41%

inovării și folosirea tehnologiilor verzi în sectorul de eficiență energetică și termică.		
Total general (prețuri curente)	21,424	100%

Pilonul 2 își propune să asigure modernizarea serviciilor publice la nivel local, valorificarea patrimoniului, precum și creșterea accesului populației la marile servicii publice.

Tabelul nr. 3 - Situația domeniilor de investiții și bugetelor estimate pentru PILON II

Denumire pilon	Domeniu de investiții	Obiectiv propus	Buget estimat (mld euro)	Procent
Servicii publice, dezvoltare urbană și valorificarea patrimoniului	Mobilitate și regenerare urbană, valorificarea patrimoniului	Îmbunătățirea calității vieții și a serviciilor prestate populației, îmbunătățirea condițiilor de locuit prin implementarea proiectelor de mobilitate urbană, regenerare urbană și de valorificare a patrimoniului cultural și local. De asemenea, este prevăzută valorificarea patrimoniului de interes național pentru a crește impactul generat de prestarea serviciilor asupra potențialului de creștere economică a României.	3,600	55,38%
	Sănătate	Creșterea accesibilității populației la servicii publice de sănătate,	1,850	28,46%

	îmbunătățirea accesului la serviciile de sănătate specifice pacientului critic, asigurarea accesului populației, precum și creșterea calității serviciului public de sănătate pentru afecțiunile oncologice și cardiovasculare.		
Educație	Corelarea competențelor profesionale dobândite de elevi în timpul procesului educațional cu cerințe existente pe piața muncii prin dezvoltarea de campusuri școlare destinate învățământului tehnic în sistem dual, înființarea Centrelor de educație inovativă și specializare inteligentă, precum și a Centrelor pentru dezvoltarea competențelor profesionale ale studenților.	1,050	16,15%
Total general (prețuri curente)		6,500	100%

Pilonul 3 își propune să asigure dezvoltarea mediului de afaceri, activitățile de transfer tehnologic, digitalizarea marilor servicii publice, precum și creșterea capacității de reziliență a României.

Tabelul nr. 4 - Situația domeniilor de investiții și bugetelor estimate pentru PILON III

Denumire pilon	Domeniu de investiții	Obiectiv propus	Buget estimat (mld euro)	Procent
Competitivitate economică, digitalizare și reziliență	Mediul de afaceri/ Ecosisteme antreprenoriale	Îmbunătățirea competitivității economice a IMM-urilor prin acces la rețehnologizare, automatizări industriale, digitalizare, activități de transfer tehnologic pentru îmbunătățirea calității produselor și serviciilor obținute, inclusiv pentru creșterea capacității de reziliență în perioade de crize pandemice.	3,800	74,73%
	Cercetare și inovare	Creșterea aportului activităților de transfer tehnologic rezultate din activitatea de cercetare-dezvoltare la obținerea de produse și servicii inovative.	0,275	5,41%
	Digitalizare	Digitalizarea marilor servicii publice din domeniul de sănătate și educație, digitalizarea activității de stabilire, colectare și executare silită a creanțelor bugetare precum și digitalizarea	0,700	13,77%

		activității din domeniul justiției pentru consolidarea statului de drept. Consolidarea activității de securitate cibernetică.		
Reziliență situații de criză	în	Consolidarea capacității de reziliență cibernetică, medicală și alimentară prin realizarea de depozite regionale destinate echipamentelor medicale și medicamentelor, depozite de alimente și alte bunuri de consum, precum și alte facilități specifice.	0,310	2,36%
Total general (prețuri curente)			5,085	100%

Structura bugetului PNRR pe piloni

Figura nr. 3 – Structura bugetului PNRR pe piloni

Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) trebuie să contribuie la 4 obiective majore stabilite de Comisia Europeană și anume:

- ❖ Contribuția la coeziunea socială, economică și teritorială;

- ❖ Consolidarea rezilienței economice și sociale;
- ❖ Reducerea impactului economic și social al crizei;
- ❖ Susținerea tranziției digitale și verzi.

3. Direcții strategice la nivel regional

3.1. Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru

Având în vedere că județul Sibiu este parte componentă a Regiunii de Dezvoltare Centru, vom evidenția succint în cele ce urmează viziunea, obiectivul general, obiectivele specifice, prioritățile și domeniile de intervenție definite de Strategia de Dezvoltare Regională 2021-2027.

Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru pentru perioada 2021-2027 este parte a **Planului de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027**, principalul document de planificare la nivel regional.

Figura nr. 4 - Regiunea de Dezvoltare Centru

Viziunea care stă la baza dezvoltării regionale:

”Regiunea Centru să devină o regiune curată, atractivă pentru locuitorii săi și turism, cu o economie competitivă bazată pe cunoaștere și inovare, în care grija pentru exploatarea și utilizarea durabilă a resurselor să se afle în atenția fiecărui cetățean”.

Obiectivul global al Strategiei de Dezvoltare este ca Regiunea Centru să atingă în anul 2027 un **nivel de convergență economică de 70% față de media Uniunii Europene.**

Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru reunește **6 domenii strategice de dezvoltare**, fiecare dintre acestea grupând un număr de priorități și măsuri specifice:

- Dezvoltare teritorială, dezvoltare urbană durabilă
- Competitivitate economică, cercetare-dezvoltare și inovare
- Resurse umane, incluziune socială, ocupare și sănătate
- Mediu, eficiență energetică și schimbări climatice
- Turism și patrimoniu cultural
- Dezvoltarea rurală, agricultura și silvicultura

Domeniul Strategic 1. Dezvoltare teritorială, dezvoltare urbană durabilă

Obiectiv strategic: Creșterea coeziunii teritoriale și reducerea disparităților intraregionale prin îmbunătățirea infrastructurii regionale de transport și comunicații și sprijinirea dezvoltării urbane integrate

Priorități specifice:

P.1.1 Întărirea capacității administrative a autorităților publice locale în vederea implementării principiilor dezvoltării urbane integrate și sprijinirea cooperării la nivel microregional

P.1.2 Extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport regional; dezvoltarea infrastructurii de internet, în mod special a infrastructurii de bandă largă

1.2.1 Extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii regionale de transport pentru creșterea accesibilității localităților urbane și rurale la rețeaua națională de transport și la rețeaua TEN-T

1.2.2 Dezvoltarea infrastructurii TIC, în mod special a infrastructurii de bandă largă și îmbunătățirea conectivității digitale în mediul urban și cel rural

În următoarea perioadă vor trebui intensificate eforturile regionale pentru a susține, în colaborare cu nivelul național, dezvoltarea infrastructurii de internet de bandă largă Broadband, în special în zonele rurale ale Regiunii Centru în care se înregistrează un nivel mai scăzut al acoperirii cu internet de mare viteză prin măsuri naționale sau regionale dedicate dezvoltării infrastructurii de internet de bandă largă în localitățile greu accesibile și izolate.

P.1.3 Consolidarea rolului și funcțiilor așezărilor urbane din Regiunea Centru ca actori importanți în asigurarea coeziunii teritoriale, sociale și a creșterii economice bazată pe cunoaștere

1.3.1 Sprijinirea mobilității urbane durabile

1.3.2 Extinderea digitalizării serviciilor administrației publice locale și implementarea de soluții SMART City

Uniunea Europeană sprijină **digitalizarea economiilor și a societăților** sale prin instituirea unui nou program de finanțare, **Europa digitală**, pentru perioada 2021-2027. Prin aceasta se urmărește să se promoveze implementarea și adoptarea la scară largă a unor tehnologii digitale esențiale, precum aplicațiile bazate pe inteligența artificială și instrumentele de ultimă generație din domeniul securității cibernetice. Programul „Europa digitală” va susține organizarea de **cursuri de formare în domeniul competențelor digitale avansate** pentru forța de muncă și pentru studenți, precum și pentru IMM-uri și pentru **administrațiile publice**. Asigurarea finanțării va face posibilă garantarea unui acces simplu, fiabil și fără sincope la serviciile publice digitale, spre exemplu prin extinderea interoperabilității serviciilor publice la nivelul întregii Uniunii Europene.

În termeni generali, digitalizarea poate fi concretizată prin platforme și sisteme electronice, diferite aplicații și tehnologii informatice care ajută în mod concret/punctual la rezolvarea, eficientizarea sau automatizarea unor procese. Este important ca procesul de digitalizare a administrației publice să fie durabil, iar în acest sens este nevoie de o bază solidă, cu accent pe structuri de baze de date care pot asigura interoperabilitate. Digitalizarea, de pildă prin utilizarea GIS, poate facilita administrarea teritoriului (în special prin PUG, PUZ, PUD, etc.), managementul rețelelor de utilități publice, a traficului (de exemplu analiza traficului, sisteme de detectare a incidentelor, etc.), finanțelor publice, investițiilor, turistic, procesul de emitere online a numeroase tipuri de documente (în special certificări), etc.

Digitalizarea administrației publice este o etapă firească dacă observăm implementarea și utilizarea pe scară din ce în ce mai largă a serviciilor de e-guvernare destinate cetățenilor și mediului de afaceri, la care de adaugă mobilitatea și accesibilitatea foarte ridicată oferită de echipamentele moderne de comunicații electronice. Atât la nivel regional cât și național este nevoie de **recuperarea întârzierilor în procesul de digitalizare**. În plus, s-a observat existența unor decalaje mari între mediul urban și cel rural privind infrastructura tehnologică care să permită digitalizarea serviciilor din administrația publică locală.

Pentru perioada de programare 2021-2027, la nivelul Regiunii Centru este nevoie de resurse semnificative pentru **creșterea eficienței administrației publice ca urmare a digitalizării**, pornind de la promovarea importanței și oportunităților oferite de sisteme funcționale și sustenabile privind digitalizarea serviciilor administrației publice locale și accesul la acestea în rândul populației până la achiziția și implementarea de soluții TIC, servicii electronice și aplicații guvernamentale în rândul administrației publice locale. Este nevoie de o creștere semnificativă a numărului de instituții publice din regiune care beneficiază de sprijin pentru a dezvolta servicii și

aplicații digitale. În plus, acest aspect se va reflecta și într-o creștere a numărului de utilizatori de noi produse, servicii și aplicații digitale dezvoltate de întreprinderi sau în cadrul unor parteneriate dintre mediul economic și mediul de cercetare.

La nivelul Regiunii Centru este nevoie de creșterea convergenței digitale prin creșterea nivelului de educație digitală în rândul populației și folosirea de către administrația publică locală de sisteme electronice simplificate și integrate. Astfel, este nevoie și de dezvoltarea competențelor digitale necesare în rândul personalului din administrația publică locală. În plus, atât la nivel regional, cât și local este nevoie de creșterea încrederii populației în mediul online prin evidențierea beneficiilor noilor tehnologii și evidențierea avantajelor precum evitarea aglomerației la ghișee sau în trafic, reducerea birocrăției, creșterea transparenței și a eficienței, etc. De asemenea, un mare accent trebuie pus și pe securitatea cibernetică.

Este nevoie la nivel regional și local de politici și proiecte care susțin **extinderea, dezvoltarea și diversificarea de aplicații și soluții informatice** cu rolul de a **facilita cooperarea între cetățeni, companii și administrația publică** prin serviciile sale și care se reflectă în creșterea atractivității interacțiunii dintre acestea, ceea ce va determina utilizarea pe scară din ce în ce mai largă a **serviciilor de e-guvernare** destinate cetățenilor și mediului de afaceri.

De asemenea, un mare accent ar trebui pus pe dezvoltarea de **parteneriate** între mediul decizional, economic și de cercetare, cu scopul atât de a optimiza interacțiunea între administrația publică locală și beneficiari, cât și de a promova interacțiunea on-line a instituțiilor publice locale cu cetățenii prin crearea de **platforme digitale bine structurate, atractive și accesibile** și care conțin informații complete.

În esență, este nevoie la nivelul administrației publice locale de implementarea de **soluții integrate pentru digitalizarea interacțiunii dintre instituțiile publice și cetățeni**, care ulterior se reflectă și în reducerea birocrăției și simplificarea muncii funcționarilor publici. Un exemplu de soluție software integrată este **CityManager**, care: facilitează interacțiunea dintre administrația publică locală și cetățeni, cetățenii pot raporta simplu și rapid o problemă din spațiul public, online, transpune comunicarea cu cetățenii într-o singură platformă online, crește eficiența funcționarilor publici prin eliminarea procedurilor birocratice, simplifică munca de zi cu zi a funcționarilor publici prin automatizare, reducerea și optimizarea costurilor operaționale din cadrul instituției publice, crește satisfacția cetățenilor.

În perioada următorilor șapte ani, eforturile la nivelul Regiunii Centru se vor conjuga cu cele de la nivel național pentru atingerea tuturor obiectivelor stabilite prin *Strategia Națională privind Agenda Digitală pentru România 2020* și accelerarea implementării măsurilor prevăzute în domeniile cuprinse în acest document programatic în care se înregistrează întârzieri. **Direcția**

principală de acțiune se va axa pe susținerea digitalizării serviciilor publice la nivel local, incluzând ca măsuri specifice:

- sisteme hard și soluții digitale în administrația publică județeană și în cea locală;
- dezvoltarea de infrastructuri specifice la nivel local și județean în domeniile educației, sănătății și culturii;
- creșterea conținutului digital al activităților administrației publice locale și din domeniile educației, sănătății și culturii;
- asigurarea interoperabilității pentru proiectele de digitalizare ale serviciilor publice la nivel local;
- creșterea gradului de uniformizare, de tipizare al documentelor/formularelor necesare emiterii unor documente;
- publice (de ex. eliberare de avize, certificate și autorizații digitale);
- dezvoltarea abilităților digitale ale personalului din administrația publică locală și județeană;
- creșterea securității cibernetice a sistemelor digitale publice;
- stimularea utilizării de către cetățeni a serviciilor publice digitale;
- sprijin pentru intervenții de tip Smart City, aplicabile municipiilor și orașelor pe baza abordării dezvoltării urbane durabile;
- dezvoltarea de platforme locale/regionale pilot de open innovation în domeniul Smart City.

1.3.3 Creșterea coeziunii economice și sociale a orașelor prin implementarea de strategii de dezvoltare locală integrate la nivel de zone urbane marginalizate și prin sprijinirea acțiunilor de regenerare urbană

1.3.4 Revitalizarea economică și socială a orașelor mici precum și a localităților urbane monoindustriale

Domeniul strategic 2. Competitivitate economică, cercetare-dezvoltare, inovare și specializare inteligentă

Obiectiv strategic: Tranziția spre o economie regională bazată pe cunoaștere prin modernizarea tehnologică și digitalizarea întreprinderilor, intensificarea cooperării economice și prin creșterea contribuției cercetării–dezvoltării–inovării la dezvoltarea economică a Regiunii Centru

Priorități specifice:

P.2.1 Promovarea unui mediu de afaceri inovativ pentru o dezvoltare economică inteligentă

Pentru a facilita tranziția rapidă spre o economie competitivă bazată pe cercetare și inovare, eforturile la nivel regional vor fi direcționate spre finanțarea următoarelor subpriorități:

- sprijinirea investițiilor de modernizare tehnologică și a activităților de inovare ale IMM-urilor, în domeniile de specializare inteligentă și alte domenii cu contribuție substanțială la creșterea economică a regiunii, inclusiv domenii emergente;
- susținerea digitalizării IMM-urilor, în domeniile de specializare inteligentă și alte domenii cu contribuție substanțială la creșterea economică a regiunii, inclusiv domenii emergente;
- dezvoltarea centrelor/entități de transfer tehnologic și a centrelor de inovare, în domeniile de specializare inteligentă;
- susținerea dezvoltării de către companii, de activități cu caracter inovativ pentru demonstrarea, verificarea unor concepte privind produse, servicii, procese, atât în domeniile de specializare inteligentă, cât și în alte domenii emergente, cu potențial de creștere;
- formarea și specializarea personalului din companii pentru utilizarea noilor tehnologii de producție, achiziționarea de competențe digitale și competențe în domeniile de specializare inteligentă.

P.2.2 Extinderea și diversificarea infrastructurii regionale și locale de afaceri, susținerea clusterelor și dezvoltarea rețelelor de cooperare economic

În perioada 2021-2027, eforturile pentru asigurarea unui cadru propice pentru dezvoltarea afacerilor vor fi direcționate spre:

- extinderea infrastructurii regionale și locale de sprijinire a afacerilor (parcuri industriale, zone industriale, platforme logistice (inclusiv pentru produse agro-alimentare), incubatoare de afaceri, centre de afaceri, camere de comerț etc);
- extinderea și diversificarea gamei de servicii oferite de către structurile de sprijin pentru afaceri;
- susținerea activității clusterelor inovative și ale altor structuri și rețele de cooperare, precum și a activităților de promovare economică;
- susținerea activității Hub-urilor Digitale Inovatoare (EDIH-uri și alte HUB-uri digitale locale și regionale).

P.2.3. Susținerea sectorului regional de cercetare-dezvoltare pentru o creștere economică inteligentă

Principalele măsuri din cadrul acestei priorități vor viza:

- dezvoltarea infrastructurilor de CDI din cadrul entităților publice (universități, centre, institute de cercetare etc) și private;
- susținerea activităților de cercetare-dezvoltare derulate în cadrul entităților publice și private de CDI;
- dezvoltarea de platforme de cooperare și susținerea parteneriatelor între instituții de cercetare, companii și autorități publice;

- stimularea creării entităților economice bazate pe aplicarea rezultatelor cercetării;
- sprijinirea entităților economice bazate pe cercetare în primii 3 ani de viață, în domeniile de specializare inteligentă și alte domenii cu contribuție substanțială la creșterea economică a regiunii, inclusiv domenii emergente;
- susținerea participării entităților de CDI și a companiilor în programe europene de cercetare;
- dezvoltarea parcurilor științifice și tehnologice;
- formarea personalului din CDI pentru a se adapta noilor competențe cerute de dezvoltarea tehnologică inclusiv în domeniile de specializare inteligentă.

P.2.4 Creșterea gradului de internaționalizare a economiei și sectorului regional de CDI

Pentru a crește gradul de internaționalizare al companiilor și al instituțiilor de cercetare-dezvoltare din Regiunea Centru, pachetul de măsuri pentru perioada următorilor ani va viza două componente:

- sprijinirea participării IMM-urilor la diverse rețele internaționale de cooperare economică;
- conectarea clusterelor inovative și a altor structuri și rețele de cooperare la marile rețele europene de sprijinire a companiilor și dezvoltarea de parteneriate internaționale;
- extinderea participării active a instituțiilor de cercetare din Regiunea Centru în rețelele europene și dezvoltarea de parteneriate cu instituții de cercetare din străinătate;
- participarea IMM-urilor și organizațiilor CDI în structuri, parteneriate și programe de colaborare, inclusiv în KIC-uri (Knowledge Innovation Communities).

Domeniul Strategic 3 „Resurse umane, incluziune socială, ocupare și sănătate”

Obiectiv strategic: Creșterea coeziunii sociale a Regiunii Centru prin îmbunătățirea incluziunii sociale, creșterea accesului la servicii de educație, sănătate și facilitarea integrării pe piața muncii

Priorități specifice:

P.3.1. Îmbunătățirea calității, eficacității și relevanței ofertei educaționale regionale, a serviciilor și accesului la educație la toate nivelurile

Obiectiv specific: Creșterea nivelului general de educație și îmbunătățirea calității și relevanței procesului de formare profesională

3.1.1. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii educaționale și a procesului educațional în acord cu nevoile actuale de competențe și cerințele pieței muncii

Prioritatea de față își propune să intervină pe următoarele paliere:

- asigurarea accesului la serviciile de educație în unitățile școlare din Regiunea Centru prin: îmbunătățirea accesului la servicii de educație în zonele insuficient deservite, grupuri dezavantajate și în unitățile de învățământ supraaglomerate, o mai bună utilizare a spațiilor,

flexibilizarea spațiilor, astfel încât să poată fi realizată și adaptarea la situații precum cea generată de pandemia COVID 19, creșterea capacității de școlarizare în învățământul antepreșcolar (creșe și grădinițe); îmbunătățirea condițiilor de cazare și posibilităților de transport pentru elevi;

- creșterea calității, condițiilor de siguranță și funcționare în unitățile școlare din Regiune prin respectarea unor standarde minime pentru infrastructură și alinierea modului de proiectare a facilităților la principiile de învățare; adecvarea utilităților școlare, în care se includ sistemele de încălzire și de ventilație, canalizarea, colectarea deșeurilor și condițiile sanitare;
- îmbunătățirea calității și relevanței mediilor de învățare prin asigurarea și dezvoltarea unor medii de învățare de calitate care să sprijine procesul de învățare și stimularea dezvoltării competențelor solicitate pe piața forței de muncă sau a celor fundamentale pentru succesul în viață și în societate: asigurarea spațiilor necesare și dotărilor pentru biblioteci școlare, laboratoare etc.

3.1.2. Modernizarea infrastructurii și a procesului de educație în sistemul de învățământ profesional și tehnic

Modernizarea și dotarea infrastructurii educaționale TVET, începută în anii trecuți, trebuie continuate și extinse pentru asigurarea unui proces educațional relevant și de calitate. Așadar, în perioada 2021-2027, **una dintre prioritățile regionale în domeniul educației o constituie construcția, reabilitarea, modernizarea, extinderea (în anumite cazuri) și echiparea infrastructurii educaționale pentru învățământul de nivel ISCED 3 - 4**, în vederea atingerii condițiilor optime de funcționare a unităților de învățământ. În acest sens, foarte importantă este asigurarea dotărilor și echipamentelor necesare – laboratoare tehnice, softuri educaționale, cloud educațional.

În plus, pentru adaptarea învățământului la noile tehnologii va fi nevoie de construcția și dotarea unor **centre de educație și formare profesională inițială** precum și de crearea cel puțin a unui **campus școlar pentru VET în fiecare județ** al Regiunii Centru.

3.1.3. Sprijinirea modernizării învățământului terțiar

În perioada 2021-2027, una din prioritățile regionale de investiții se va îndrepta spre construcția, reabilitarea, modernizarea, extinderea și echiparea infrastructurii educaționale pentru învățământul terțiar.

3.1.4. Digitalizarea educației și formării profesionale

Utilizarea mijloacelor electronice și accesarea internetului au devenit o necesitate în societatea contemporană, iar sistemul de educație trebuie să asigure atât achiziția și dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor și să ofere, în același timp, un exemplu pentru celelalte segmente ale societății.

În lumina acestor exigențe, sistemul de educație din Regiunea Centru trebuie modernizat pentru a se asigura atât **infrastructura digitală specifică, cât și achiziția softurilor necesare și pregătirea cadrelor didactice pentru a le utiliza în procesul educativ**. În sensul celor de mai sus, în perioada următoare sunt necesare acțiuni și eforturi investiționale la nivel regional pentru:

- modernizarea și extinderea infrastructurii informatice și asigurarea conexiunilor broadband pentru toate unitățile de învățământ din Regiunea Centru;
- echiparea și achiziția de softuri educaționale, pentru elevi, studenți și cadre didactice;
- asigurarea suportului necesar (materiale educaționale, cursuri, softuri educaționale etc.) pentru utilizarea și evaluarea competențelor digitale;
- asigurarea suportului educațional digital pentru formarea profesională în acord cu tendințele actuale;
- modernizarea sistemului de predare-evaluare, în vederea formării competențelor cheie, inclusiv a celor digitale și pentru adaptarea sistemelor de educație și formare la nevoile pieței muncii.

3.1.5. Creșterea accesului la educație a grupurilor dezavantajate social

Prioritatea privind creșterea accesului la educație a persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile include un **ansamblu coerent de măsuri care, în esență, facilitează adaptarea sistemului educațional la cerințele specifice ale diferitelor categorii vulnerabile, pe de o parte și oferă suport material elevilor și familiilor acestora pentru parcurgerea ciclurilor educaționale, pe de altă parte**. Preconizăm în perioada 2021-2027 implementarea următoarelor tipuri de acțiuni și măsuri:

- reabilitarea și modernizarea infrastructurii educaționale pentru elevii din grupurile vulnerabile;
- asigurarea dotărilor și echipamentelor necesare, inclusiv a softurilor educaționale;
- derularea de servicii de consiliere și orientare școlară și profesională;
- adaptarea curriculumului, precum și dezvoltarea de materiale educaționale;
- servicii de mentorat;
- pregătirea personalului care oferă servicii de educație și îngrijire, inclusiv servicii suport;
- formare pentru cadrele didactice care lucrează cu elevi cu cerințe educaționale speciale/dizabilități;
- sprijinirea dezvoltării metodelor, tehnicilor didactice și adaptarea acestora la nevoile elevilor din grupurile vulnerabile;
- implementarea unor programe flexibile de tip ”a doua șansă”;
- servicii de educație și îngrijire pentru antepreșcolari (inclusiv acoperirea cheltuielilor de funcționare);

- identificarea nevoilor educaționale specifice studenților aparținând grupurilor vulnerabile, inclusiv prin oferirea unor măsuri de acompaniere, consiliere etc.

Pentru a asigura șanse cât mai mari de reușită măsurilor de ordin educațional, este necesară implementarea, în paralel, a unei **palette ample de măsuri de natură socială**, cu accent pe elevii aparținând grupurilor vulnerabile, pentru a-i stimula să finalizeze învățământul obligatoriu și apoi să-și continue studiile profesionale și liceale. Aceste măsuri pot fi grupate pe următoarele obiective specifice:

- asigurarea serviciului de transport al elevilor din mediul rural către școli/licee;
- asigurarea costurilor cu internatul, transport, burse;
- oferirea de măsuri de acompaniere pentru copiii aparținând grupurilor vulnerabile (vouchere, îmbrăcăminte, încălțăminte etc.);
- asigurarea intervențiilor conexe celor educaționale (sănătate, sănătate mintală, recuperare etc.);
- dezvoltarea de programe de tip „școală după școală”, care să includă suport educațional, consiliere și activități recreative și de socializare.

3.1.6. Stimularea participării adulților la educația continuă și dezvoltarea sistemului de învățare pe parcursul întregii vieți

P.3.2. Sprijinirea măsurilor active de ocupare și modernizarea pieței muncii

Obiectiv specific: creșterea gradului regional de ocupare a populației în vârstă de muncă

În perioada următoare, eforturile la nivel regional pentru atingerea obiectivului de creștere a ocupării trebuie să se focalizeze pe câteva priorități specifice: încurajarea antreprenoriatului, a întreprinderilor sociale și a ocupării pe cont propriu, facilitarea accesului pe piața muncii a categoriilor dezavantajate social prin măsuri specifice de sprijin, stimularea perfecționării și reconversiei profesionale, încurajarea mobilității teritoriale a forței de muncă, încurajarea îmbătrânirii active, modernizarea mecanismului și diversificarea serviciilor de intermediere și plasare a forței de muncă.

3.2.1. Sprijinirea antreprenoriatului ca măsură de creștere a ocupării

Este deci nevoie, în perioada următoare, de **susținerea antreprenoriatului** prin implementarea unor programe și pachete de măsuri bine țintite. Menționăm în acest sens câteva tipuri de intervenții:

- programe de sprijin antreprenorial (tutorat/ mentorat, asistență/ consiliere, etc), inclusiv prin activarea potențialului antreprenorial al unor persoane aparținând grupurilor dezavantajate;
- acordare de sprijin personalizat (tutorat, mentorat) și servicii sau activități de consiliere;
- acordare de sprijin financiar pentru inițierea și susținerea unei afaceri în primul an de funcționare;

- asistență și consultanță în afaceri post înființare, inclusiv prin programe de pregătire a managerilor sau punerea la dispoziție a unor spații și servicii de tip coworking.

3.2.2. Sprijinirea accesului pe piața muncii a persoanelor din grupurile dezavantajate social

Pentru a facilita accesul pe piața muncii al persoanelor aparținând categoriilor sociale menționate mai sus este nevoie de un **sprijin complex și diferențiat, sub forma unor pachete de măsuri de ocupare în vederea integrării acestora pe piața muncii** care să cuprindă diferite măsuri combinate:

- servicii personalizate de profilare, informare, consiliere și orientare;
- sprijin în găsirea unui loc de muncă/ mediere/plasare pe piața muncii urmărind integrarea socioprofesională a persoanelor vulnerabile pe piața muncii;
- îmbunătățirea nivelului de competențe prin programe de formare profesională/ucenicie la locul de muncă/stagii/alte programe de pregătire;
- furnizarea unor pachete de măsuri de evaluare și certificare a competențelor în vederea asigurării mobilității în carieră și pe piața muncii;
- servicii de evaluare și certificare, după caz, a competențelor obținute în contexte informale sau nonformale;
- furnizarea de servicii de acompaniere socio-profesională, alături de cele de ocupare, pentru categoriile de persoane dezavantajate în piața muncii;
- furnizarea de servicii de acompaniere socio-profesională, și formare profesională în meserii tradiționale, alături de cele de ocupare, pentru comunitatea romă și nu numai.

3.2.3. Stimularea intrării tinerilor pe piața muncii

3.2.4. Modernizarea mecanismului și diversificarea serviciilor de intermediere și plasare a forței de muncă

3.2.5. Dezvoltarea și modernizarea sistemului de formare profesională continuă

3.2.6. Încurajarea mobilității geografice a forței de muncă

3.2.7. Încurajarea menținerii pe piața muncii a lucrătorilor vârstnici

P.3.3. Dezvoltarea infrastructurii, creșterea accesului și îmbunătățirea serviciilor acordate persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile

Obiectivul specific: Creșterea incluziunii sociale și combaterea sărăciei prin acces în mod egal la infrastructură socială și serviciile aferente adaptate nevoilor persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile și comunităților marginalizate sau dezavantajate

Priorități specifice:

3.3.1. Extinderea, construcția, reabilitarea, dezvoltarea, modernizarea și dotarea infrastructurii sociale

3.3.2. Dezvoltarea și diversificarea serviciilor sociale integrate și a altor servicii adaptate nevoilor comunităților și persoanelor din grupuri vulnerabile

În perioada 2021-2027 este nevoie **înființarea, dezvoltarea și/sau diversificarea serviciilor sociale** cu accent pe:

- **servicii sociale integrate** și a altor **servicii adaptate nevoilor persoanelor** din grupuri vulnerabile, comunități defavorizate sau marginalizate;
- **servicii de prevenție** pentru persoanele care prezintă riscuri sociale;
- **facilitarea integrării socio-economice** a persoanelor vulnerabile și a comunităților marginalizate (inclusiv migranți) prin programe ce facilitează creșterea nivelului de educație și a competențelor profesionale, dezvoltarea psiho-socială și o mai bună integrare pe piața muncii, inclusiv prin încurajarea antreprenoriatului social;
- **reintegrarea socio-profesională** a copiilor și a persoanelor cu dizabilități ca urmare a **reducerii instituționalizării** acestor tipuri de persoane vulnerabile.

3.3.3. Creșterea capacității administrației și altor structuri publice și private de a furniza servicii de calitate și adaptate nevoilor persoanelor din grupurile vulnerabile

În perioada 2021-2027 este nevoie la nivelul Regiunii Centru de o creștere semnificativă a capacității administrației și altor structuri publice și private de a furniza servicii de calitate și adaptate nevoilor persoanelor din grupurile vulnerabile prin proiecte care vizează:

- facilitarea accesului la formare profesională continuă a personalului cu atribuții în domeniul social, în special servicii sociale integrate, prin susținerea, finanțarea și implementarea de programe de perfecționare și formare profesională continuă: cursuri de perfecționare, cursuri de specializare, schimb de bune practici, internship, etc.;
- dezvoltarea, implementarea și asigurarea sustenabilității de platforme electronice ce vizează informatizarea și digitalizarea serviciilor;
- dezvoltarea de proiecte de CDI pentru realizarea de aplicații cu utilizare în domeniul social;
- facilitarea accesului persoanelor din grupuri vulnerabile la servicii sociale personalizate, adaptate nevoilor;
- creșterea capacității de elaborare și implementare a strategiilor de dezvoltare locală plasate sub responsabilitatea comunității.

P.3.4. Extinderea și modernizarea infrastructurii de sănătate, creșterea accesului și îmbunătățirea serviciilor de sănătate, cercetare-dezvoltare, inovare în sănătate

Obiectivul strategic: Îmbunătățirea accesului, a eficienței și calității serviciilor medicale oferite populației inclusiv prin dezvoltarea de noi instrumente bazate pe CDI și creșterea capacității acestuia de adaptare la situații precum criza COVID-19

3.4.1. Extinderea, reabilitarea, modernizarea și dotarea infrastructurii de sănătate de la nivel regional, județean și local

3.4.2. Creșterea accesului la servicii medicale pentru persoanele vulnerabile și comunitățile marginalizate

3.4.3. Digitalizare și sprijin pentru cercetare, dezvoltare, inovare în sănătate

3.4.4. Creșterea capacității instituționale a administrației publice, unităților medicale și organizațiilor specializate de a răspunde nevoilor de sănătate ale populației și a dezvolta un parteneriat pentru sănătate

Domeniul Strategic 4 Mediu, eficiență energetică și schimbări climatice

Obiectiv strategic: Creșterea calității vieții locuitorilor Regiunii Centru prin reducerea emisiilor de CO₂ și o mai bună gestionare a resurselor, conservarea biodiversității și creșterea adaptării la schimbările climatice

P.4.1 Creșterea calității mediului înconjurător din așezările urbane și rurale din Regiunea Centru

Următoarele categorii de măsuri au fost identificate la nivelul Regiunii Centru care necesită sprijin financiar pentru investiții care vor duce la creșterea calității mediului

4.1.1 Infrastructura de mediu și servicii tehnico-edilitare

Gradul actual de acoperire cu infrastructură și servicii edilitare este deficitar atât în mediul urban, dar mai ales în mediul rural, această situație având consecințe asupra calității mediului și a calității vieții locuitorilor.

4.1.2 Creșterea calității mediului în zonele urbane și peri urbane precum și în zone afectate de poluare istorică

Scopul acestei măsuri este de a crește calitatea vieții locuitorilor din așezările urbane printr-o mai bună alocare și utilizare a spațiilor urbane în folosul cetățenilor și reducerea poluării prin diminuarea suprafețelor contaminate, cu poluare istorică

4.1.2.1 Regenerare urbană sustenabilă

4.1.2.2 Refacerea siturilor industriale contaminate

P.4.2 Creșterea eficienței utilizării energiei și a altor resurse materiale

4.2.1 Eficiența energetică în clădirile publice și rezidențiale

Tipuri de acțiuni care vor fi finanțate vizează:

- Reabilitarea energetică a clădirilor publice și private (blocuri de locuințe), pentru scăderea emisiilor de CO₂ și scăderea consumului de energie, inclusiv integrarea unor sisteme de încălzire/răcire performante, bazate pe utilizarea surselor alternative de energie

4.2.2 Sisteme energetice inteligente, bazate pe un consum redus de energie și creșterea utilizării SRE și combustibililor alternative

4.2.3. Creșterea capacității actorilor din mediul public și privat de a contribui la tranziția către economia circulară

P.4.3 Protejarea și conservarea biodiversității regionale

Obiectiv specific: Stoparea pierderii biodiversității și a degradării serviciilor ecosistemice din Regiunea Centru, inclusiv valorificarea potențialului natural de la nivel regional

Pentru perioada 2021-2027, s-au identificat următoarele măsuri:

- consolidarea biodiversității în Regiunea Centru prin intervenții în **restabilizarea ecosistemelor degradate din regiune și gestionarea durabilă a acestora**, inclusiv prin promovarea utilizării **infrastructurii verzi și albastre în zonele urbane și rurale** din regiunea Centru și formularea unor răspunsuri integrate în profil teritorial pentru provocările legate de riscurile la care mediul înconjurător este supus la nivel regional. Menținerea și refacerea ecosistemelor degradate și a serviciilor furnizate (împăduriri, coridoare ecologice etc.), situate în afara ariilor naturale protejate se va realiza în acord cu obiectivele Politicii de Coeziune 2021-2027 (OP 2 „O Europă mai Ecologică” și OP 5. ”O Europă mai aproape de cetățeni”);
- **implementarea planurilor de management, a seturilor de măsuri de conservare și a planurilor de acțiune pentru ariile naturale protejate** și pentru speciile de interes comunitar, în special **monitorizarea și evaluarea stării de conservare a speciilor și habitatelor de importantă comunitară din regiune**, reducerea efectelor presiunilor hidromorfologice la nivelul cursurilor de apă din Regiunea Centru în vederea protecției biodiversității (de exemplu, pasaje de trecere a ichtiofaunei pentru lucrările de barare transversală a cursului de apă, restaurarea zonelor umede, restaurarea albiei și a reliefului din lunca inundabilă a corpurilor de apă etc), intervenții privind crearea și menținerea coridoarelor ecologice, crearea și menținerea coridoarelor de migrație a speciilor, conservarea conectivității și funcționalității ecologice, menținerea și/sau îmbunătățirea conectivității pentru rețeaua de arii protejate, inclusiv a rețelei Natura 2000, etc. De asemenea, **vor fi sprijinite acțiunile de completare a nivelului de cunoaștere a biodiversității și ecosistemelor** (monitorizarea și evaluarea speciilor și habitatelor, cunoașterea factorilor de presiune exercitați asupra biodiversității, inclusiv a speciilor invazive etc.);
- **protejarea habitatelor naturale în fața schimbărilor climatice** și crearea unui **peisaj permeabil**, care să asigure interconectivitatea zonelor naturale, fără a afecta populația privind expunerile la riscurile provocate de fenomene meteorologice și hidrologice extreme;

- **conservarea biodiversității zonelor montane din regiune și valorificarea sustenabilă a acestor resurse.** Majoritatea ariilor protejate din regiune se găsesc în arealele montane. Printr-o abordare integrată se are în vedere valorificarea sustenabilă a resurselor existente și punerea în valoare a diversității floristice, faunistice și peisagistice a acestor zone;
- îmbunătățirea cunoștințelor, educației și competențelor din domeniul biodiversității;
- continuarea activităților de **conștientizare și informare** a tuturor factorilor interesați cu privire la măsurile de conservare și protejare a biodiversității.

P.4.4 Diminuarea efectelor schimbărilor climatice și prevenirea riscurilor naturale

Pornind de la strategiile europene și având în vedere contextul regional, în urma întâlnirilor cu grupurile locale și grupul tematic „Mediu, energie, schimbări climatice”, pentru perioada 2021-2027, au fost definite următoarele măsuri ce contribuie la diminuarea efectelor schimbărilor climatice și prevenirea riscurilor naturale la nivelul Regiunii Centru:

- **studii și acțiuni de cercetare inovare care să contribuie la reducerea impactului schimbărilor climatice asupra calității mediului și sănătății populației din Regiunea Centru,** inclusiv asigurarea unui cadru eficient pentru implementarea, în comun cu parteneri internaționali, a unor proiecte de cercetare ce vizează măsuri de atenuare a schimbărilor climatice și reducerea gazelor cu efect de seră generate la nivel regional;
- acțiuni ce vizează **diversificarea/reconversia economică, crearea de noi oportunități de piață, inclusiv sprijinirea investițiilor în tehnologii și procese inovative și ecologice** care să contribuie la atenuarea schimbărilor climatice de la nivel regional. Schimbările climatice pot cauza modificări semnificative ale calității și disponibilității resurselor naturale, afectând multe sectoare economice, inclusiv producția de alimente;
- **creșterea gradului de prevenire a producerii riscurilor naturale și reducerea efectelor și a pagubelor cauzate de acestea, în principal de inundații și secetă;**
- **dezvoltarea infrastructurii de monitorizare și avertizare a fenomenelor hidro-meteorologice severe** și/sau alte acțiuni ce contribuie la o mai bună gestionare a situațiilor de urgență generate de fenomene hidrometeorologice periculoase având ca efect producerea de inundații, secetă hidrologică precum și incidente/accidente la construcții hidrotehnice, poluări accidentale ale cursurilor de apă, alunecări de teren;
- **acțiuni de împădurire și de gestionare a fondului forestier existent la nivel regional;** Pădurile sunt o verigă esențială în ciclul global al carbonului. Creșterea suprafeței împădurite de la nivel regional și menținerea lor într-o structură corespunzătoare și o stare fitosanitară bună contracarează concentrațiile din ce în ce mai mari de gaze cu efect de seră din atmosferă și influențează în mod pozitiv microclimatul și implicit culturile agricole și așezările umane. Pe de

altă parte, degradarea pădurilor și/sau conversia destinației forestiere a terenurilor către alte folosințe poate genera emisii importante de GES ca urmare a degradării biomasei și/sau a mineralizării materiei organice din sol, transformându-le într-o sursă de CO₂;

- continuarea **acțiunilor de conștientizare** privind schimbările climatice.

Domeniul Strategic 5. Turism și patrimoniu cultural

Obiectiv strategic: Dezvoltarea sectorului turistic și a sectoarelor economice conexe prin valorificarea potențialului natural și antropic al Regiunii Centru și susținerea activităților culturale și recreative

Turismul este una din ramurile economice care au cunoscut cea mai rapidă expansiune în ultimele decenii. Beneficiile economice ale industriei turistice sunt multiple. Industria turistică generează un număr semnificativ de locuri de muncă, iar investițiile în acest domeniu au o durată de amortizare relativ scurtă. Economia locală, în ansamblu, beneficiază ca urmare a dezvoltării turismului. Turiștii creează o cerere suplimentară de servicii și bunuri de consum, stimulând astfel sectorul terțiar al economiei (serviciile, comerțul, industriile artizanale etc). În același timp, localitățile turistice tind să aibă o infrastructură edilitară și de servicii mai dezvoltată. Sectorul transporturilor și sectorul imobiliar sunt alte două ramuri importante care au de câștigat prin dezvoltarea turismului. Trebuie avute în vedere, de asemenea, avantajele indirecte obținute prin creșterea vizibilității și a interesului pentru acele regiuni care înregistrează un mare aflux de turiști.

Cu o natură extrem de generoasă și un patrimoniu cultural de o mare valoare, Regiunea Centru dispune de un potențial turistic ridicat și diversificat. Fără a încerca o separare netă între formele de turism practicate în Regiunea Centru, considerăm utilă o analiza diferențiată a acestora. Din majoritatea cercetărilor și studiilor elaborate până în prezent a rezultat concluzia că formele de turism cu cel mai ridicat potențial de dezvoltare sunt: turismul cultural, turismul montan, ecoturismul, turismul balnear și turismul rural.

Priorități specifice:

P.5.1. Conservarea, restaurarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural-istoric, valorificarea patrimoniului turistic natural și creșterea utilizării potențialului balnear

5.1.1 Conservarea, restaurarea și punerea în circuitul turistic a patrimoniului cultural-istoric

5.1.2 Protejarea și valorificarea în scop turistic a patrimoniului natural

5.1.3. Revigorarea turismului balnear și de sănătate

În următorii șapte ani eforturile regionale vor sprijini implementarea de măsuri și intervenții care vor viza:

- conservarea, restaurarea și punerea în circuitul turistic a obiectivelor de patrimoniu incluse în lista UNESCO, a celor incluse în grupele valorice A și B din Lista Monumentelor Istorice;
- refacerea și realizarea de marcaje pentru traseele turistice și traseele de alpinism, realizarea de căi de acces, locuri de popas și campare, amenajarea de puncte de observație, refugii montane;
- dotarea cu echipamente de siguranță și salvare pentru zona montană a centrelor Salvamont;
- reabilitarea bazelor de tratament existente și crearea de noi baze de tratament în localitățile cu potențial balnear și balneoclimatic;
- modernizarea și extinderea infrastructurii tehnico-edilitare în localitățile cu potențial balnear și balneoclimatic;
- modernizarea și extinderea infrastructurii de agrement în localitățile cu potențial balnear și balneoclimatic;
- crearea, reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii mofetelor, mofetoterapiei pentru tratamente balneare complementare.

P.5.2. Modernizarea și extinderea infrastructurii regionale de cazare și de agrement și îmbunătățirea serviciilor specifice

5.2.1. Modernizarea infrastructurii regionale de cazare și dezvoltarea structurilor de primire turistică în zonele în care se înregistrează deficit de spații de cazare

5.2.2. Modernizarea, extinderea și diversificarea infrastructurii de agrement și îmbunătățirea serviciilor specifice

5.2.3. Modernizarea și extinderea infrastructurii turistice pentru tineret

5.2.4. Reabilitarea spațiilor cu destinație culturală și dezvoltarea infrastructurii culturale inovatoare

În următoarea perioadă investițiile regionale privind modernizarea și extinderea infrastructurii turistice de cazare și de agrement vor viza cu precădere:

- modernizarea infrastructurii de cazare;
- extinderea infrastructurii de primire turistică la nivelul zonelor turistice în care se înregistrează deficit de spații de cazare;
- modernizarea, extinderea și diversificarea infrastructurii de agrement;
- modernizarea și extinderea infrastructurii turistice pentru tineret (tabere școlare, centre de tineret);
- reabilitarea spațiilor cu destinație culturală (muzee, spații expoziționale, teatre, săli de spectacole etc);

- dezvoltarea infrastructurii culturale inovatoare (ex. spații/huburi culturale multifuncționale, biblioteci comunitare, cluburi de lectură, cluburi green impact etc);
- reabilitarea, crearea și dezvoltarea infrastructurilor destinate turismului bazat pe produse artisanale, meșteșugărești, prin crearea de ateliere de prezentare.

P.5.3. Susținerea turismului de nișă, dezvoltarea activităților conexe turismului și integrarea activităților turistice

5.3.1. Susținerea formelor de turism tematic și a celor de turism alternative

5.3.2. Sprijinirea activităților de promovare și informare ale organizațiilor de management al destinației

5.3.3. Dezvoltarea activităților economice conexe turismului

În vederea implementării acestei priorități la nivel regional, pachetul de măsuri va viza în principal:

- susținerea formelor de turism tematic și a celor de turism alternativ cu potențial de creștere (turism gastronomic, viticol, cicloturism, turism de aventură etc);
- crearea de organizații de management al destinației turistice și sprijinirea activității acestora (informare, promovare, marketing etc), întărirea OMD-urilor existente;
- impulsionearea activităților economice și artistice în conexiune cu dezvoltarea turismului local (artizanat, suveniruri locale, evenimente culturale).

P.5.4. Asigurarea forței calificate de muncă în turism

5.4.1. Atragerea și menținerea forței calificate de muncă în turism

5.4.2. Pregătirea profesională inițială și formarea profesională continuă a forței de muncă în turism

Pentru a dispune o forță de muncă suficientă și mai bine pregătită, eforturile regionale din perioada următoare vor include măsuri pentru a asigura:

- îmbunătățirea formării profesionale inițiale de nivel liceal și universitar în domeniul turismului, inclusiv prin reabilitarea și modernizarea infrastructurii educaționale;
- susținerea sistemului dual de învățământ în domeniul serviciilor turistice;
- susținerea activităților de formare profesională continuă în domeniul turismului;
- sprijinirea reconversiei profesionale și încurajarea mobilității lucrătorilor în turism.

Domeniul strategic 6. Dezvoltarea rurală, agricultura și silvicultura

Obiectiv strategic: Dezvoltarea durabilă a zonelor rurale din Regiunea Centru prin valorificarea potențialului natural și uman al acestora

Principală caracteristică a zonelor rurale din România este dependența masivă de o singură ramură economică - agricultura. Agricultura de semi-subsistență practică în mare parte din zonele rurale ale Regiunii Centru se caracterizează prin predominanța exploatațiilor agricole de dimensiuni mici, forța de muncă îmbătrânită, ponderea scăzută a muncii mecanizate în procesul de producție și, bineînțeles, o valoare scăzută a veniturilor obținute. Fermele mici/fermele de familie reprezintă o componentă semnificativă a specificului agriculturii și al spațiului rural din România și de aceea este nevoie de sprijinirea mai fermă a acestor exploatații agricole de mici dimensiuni, în concordanță cu principiile stabilite prin noua Politică Agricolă Comună.

Pădurile reprezintă o altă resursă economică importantă, însă prin valorificarea incompletă a masei lemnoase se obțin mai puține venituri decât în majoritatea țărilor europene iar prin exploatarea într-o manieră nesustenabilă se pune în pericol dezvoltarea economică durabilă a zonelor împădurite.

O situație atipică se întâlnește în comunele din preajma marilor orașe ale regiunii care beneficiază de o infrastructură edilitară relativ dezvoltată, o economie puternică și diversificată (întreprinderi industriale moderne, servicii, depozite, zone comerciale moderne), aceste localități funcționând ca o extindere de facto a orașelor propriu-zise.

Prioritățile specifice:

P.6.1. Eficientizarea sectorului agroalimentar și îmbunătățirea pregătirii profesionale a fermierilor

Măsuri:

- modernizarea exploatațiilor agricole prin susținerea investițiilor în domeniu;
- sprijinirea dezvoltării sistemelor locale de irigații;
- crearea și modernizarea centrelor logistice pentru agricultură;
- dezvoltarea centrelor de servicii pentru agricultură;
- crearea și modernizarea unităților mici și mijlocii de procesare a produselor agricole situate în mediul rural;
- sprijinirea dezvoltării lanțurilor alimentare scurte;
- susținerea tinerilor fermieri și a specialiștilor agricoli;
- susținerea perfecționării profesionale a fermierilor și a serviciilor de consultanță agricolă;
- sprijinirea școlilor profesionale și vocaționale în domeniul agriculturii.

P. 6.2. Susținerea activităților agricole în zonele montane

La nivelul Regiunii Centru este necesară, de asemenea, implementarea unor măsuri specifice pentru valorificarea durabilă a resurselor, stabilizarea populației, menținerea identității culturale, creșterea puterii economice a comunităților locale, în condițiile păstrării echilibrului ecologic și protecției mediului natural. În vederea susținerii dezvoltării durabile a economiei agroalimentare a zonei montane, preconizăm implementarea următoarelor tipuri de măsuri în perioada 2021-2027:

- susținerea înființării de microunități de prelucrare industrială a materiilor prime agricole în zonele montane;
- instituirea unui sistem de plăți compensatorii, specifice zonei montane și susținerea activă a alternativelor economice viabile pentru păstrarea practicilor tradiționale;
- sprijinirea printr-un sistem de prime a producătorilor din aria montană care realizează produse cu certificări DOP - Denumire de Origine Protejată, IGP – Indicație Geografică Protejată, STG – Specialitate Tradițională Garantată;
- instituirea unui sistem de sprijinire al producătorilor care prelucrează fructele de pădure.

P. 6.3. Valorificarea superioară, într-o manieră durabilă, a potențialului silvic regional

Măsuri:

- modernizarea exploatațiilor silvice prin susținerea achiziționării de mașini și echipamente specifice;
- dezvoltarea infrastructurii de transport forestier;
- stimularea utilizării în scop energetic a reziduurilor forestiere și agricole;
- susținerea acțiunilor de împădurire și întreținere a pădurilor;
- încurajarea certificării managementului forestier ca și management forestier responsabil și a companiilor ce activează în acest domeniu;
- dezvoltarea unor infrastructuri de colectare, depozitare și procesare a fructelor de pădure.

P.6.4. Creșterea atractivității economice și diversificarea activităților economice în localitățile rurale

Măsuri:

- susținerea afacerilor în domenii economice neagricole;
- crearea de noi instrumente financiare adaptate situației existente în mediul rural inclusiv pentru persoane fizice - producători agricoli sau neagricoli;
- îmbunătățirea abilităților și cunoștințelor antreprenoriale ale locuitorilor din mediul rural;
- conservarea și valorificarea durabilă a patrimoniului uman, cultural și natural locală prin dezvoltarea de proiecte pilot și apoi replicarea acestora la nivel regional/național;
- promovarea instrumentelor moderne de întărire și recunoaștere a identității locale.

P.6.5. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare a localităților rurale

Măsuri:

- extinderea și modernizarea rețelelor de apă potabilă;
- extinderea și modernizarea rețelelor de canalizare;
- extinderea și modernizarea serviciilor de colectare și gestionare a deșeurilor menajere;
- modernizarea rețelei de drumuri comunale;
- extinderea rețelelor de iluminat public și a sistemelor pentru asigurarea siguranței publice.

P.6.6. Dezvoltarea infrastructurii sociale, cultural-recreative și susținerea dezvoltării comunitare

Măsuri:

- reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii sociale din mediul rural;
- reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii cultural-recreative din mediul rural;
- reabilitarea căminelor culturale, bibliotecilor, caselor comunale, caselor memoriale și minimuzeelor locale de artă, artizanat și meșteșugărești;
- sprijinirea cooperării între diverși actori și comunități rurale în cadrul unor acțiuni integrate vizând dezvoltarea teritorială.

3.2. Context județean de dezvoltare durabilă - Strategia de dezvoltare durabilă a județului Sibiu

Județul Sibiu face parte din Regiunea Centru alături de județele Alba, Brașov, Covasna, Harghita și Mureș.

Cele opt Regiuni de Dezvoltare ale României sunt zone care cuprind teritoriile județelor în cauză, constituite în baza unor convenții încheiate de reprezentanții consiliilor județene conform Legii nr. 315/2004 privind dezvoltarea regională.

Județul Sibiu, situat în centrul României, în partea de sud a Transilvaniei, străjuit de munții Făgărașului, Cibinului și Lotrului, la o distanță de 273 km de București, capitala țării, se încadrează între următoarele coordonate:

- între 45° 28' și 46° 17' latitudine nordică, localitățile extreme fiind satul Prod, comuna Hoghilag, în nord și satul Paltin, comuna Boița, în sud;

- între 23° 35' și 24° 57' longitudine estică, la extreme situându-se comuna Jina în vest și satul Țeline, comuna Brădeni, în est.

Încadrându-se între județele de mărime mijlocie, județul Sibiu ocupă o parte a Podișului Transilvaniei cu o suprafață de 5433 km², ceea ce reprezintă 2,3 % din teritoriul țării, clasându-se pe locul 24 din acest punct de vedere, și 15,9 % din teritoriul Regiunii Centru.

Organizarea administrativă a județului cuprinde: 2 municipii (Sibiu și Mediaș), 9 orașe (Agnita, Avrig, Cîsnădie, Copșa Mică, Dumbrăveni, Miercurea Sibiului, Ocna Sibiului, Săliște, Tâlmăciu) și 53 de comune.

Ținutul Sibiului, prin poziția sa la răscrucea unor vechi drumuri comerciale, situate pe malurile râurilor, a constituit, de milenii, leagănul unor culturi străvechi atestate de vestigiile arheologice deosebit de bogate (începând din Paleolitic și Neolitic). Locuirea dacică și mărturiile din epoca romană surprind prin valoarea istorică a dovezilor arheologice. Urmele de drumuri, cetăți, obiecte de uz casnic dar și unelte ale populației autohtone daco-romane dovedesc atât continuitatea populației pe aceste meleaguri, dar și gradul de civilizație atins.

Donariumul de la Biertan, datat în secolul al IV-lea, cuprinde pe lângă monograma lui Christos și o inscripție latină cu numele donatorului: „Ego Zenovius votum posui” (Eu Zenovie am pus această ofrandă) și semnalează existența unor comunități de creștini în spațiul intercarpatic.

Din epoca feudală ținutul Sibiului moștenește o istorie foarte bogată în evenimente dar și un patrimoniu cultural valoros. Începând cu sec. IX, ungurii pătrund și cuceresc treptat Transilvania, marile resurse naturale existente determinând colonizarea graduală. Regii unguri, sub motivația apărării „pământului regesc” de valurile migratoare din est și sud, au adus coloniștii sași, începuturile colonizării sașilor datând din perioada regelui Geza al II-a (1141-1162). Zona Sibiului a fost și cea mai intens colonizată, din sec. XIII fiind recunoscut voievodatul Transilvaniei.

Provincia Sibiului (cu 10 scaune), împreună cu districtele Brașov și Bistrița, a format între 1486 și 1876, Universitas Saxonum (obștea sașilor), cunoscând o dezvoltare economică deosebită, faima breslelor sibiene și comerțul întreținut de acestea fiind cunoscut în toată Europa. Cetatea Sibiului a devenit capitala Transilvaniei (între 1703-1717 și 1732-1790), iar în timpul revoluției de la 1848, este cel mai important centru național, politic, cultural al românilor din Transilvania. De altfel, aici s-a stabilit și sediul Comitetului Național Român (condus de marile personalități ale Revoluției din Transilvania: Simion Bărnuțiu, Axente Sever, August Treboniu Laurian, Avram Iancu, ș.a.).

Sibiul și ținutul cunosc treptat o activitate efervescentă atât în plan cultural cât mai ales în plan economico-social, de aceste meleaguri fiind atașate o serie de realizări remarcabile în variate domenii (știință, educație, industrie, transporturi, comunicații, ș.a.).

Structura și nivelul învățământului local: german, maghiar și românesc a fost remarcabilă și foarte apreciată, școlile sibiene fiind frecventate și recomandate. Modelul de conviețuire autohton a unor populații etnice diferite, fiecare cu o cultură proprie distinctă, a condus treptat la o multiculturalitate specifică, potențând toate marile realizări ale epocilor trecute.

Aici a stabilit episcopul Andrei Șaguna sediul Mitropoliei Ortodoxe a Ardealului și al Institutului Teologic, și tot aici comunitatea săsească a stabilit sediul Consistoriului Evanghelic (după ce acesta se afla de aproape trei secole la Biertan). Aici s-au înființat instituții emblematice pentru destinul național: Asociațiunea ASTRA dar și Banca Albina.

Sfârșitul sec. XIX a prefăcut, prin activitatea politico-economică memorandistă locală, Marea Unire de la 1918. Sibiu a fost desemnat la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia drept sediu al viitorului guvern românesc provincial, reprezentat prin Consiliul Dirigent.

Sec. XX-lea a reprezentat pentru întregul ținut o epocă a dezvoltării industriale, susținută într-o primă fază de forțele creatoare ale capitalismului (se poate consemna transformarea Sibiului și a localităților urbane din centre meșteșugărești în orașe industrial-agrare), iar în faza a doua, după 1948, prin instaurarea Republicii Populare Române și „revoluția comunistă” prin transformarea radicală a bazelor și structurilor societății sibiene.

Din punct de vedere economic, județul Sibiu a cunoscut o creștere continuă, întreprinderile industriale edificate pe diferite specializări (atât în industria grea cât și ușoară) susținând acest trend. Din punct de vedere politico-social, evenimentele revoluționare din 1989 au descătușat energiile populației sibiene, Sibiu fiind alături de Timișoara și București în prim planul manifestărilor, optând pentru libertate și democrație.

Perioada de după 1990 poate fi definită ca o perioadă de tranziție spre economia de piață, cele cinci decenii de transformări comuniste punându-și amprenta asupra mentalității colective dar și constituind obstacole serioase în dezvoltarea armonioasă și integrarea în economia europeană. Evoluția societății sibiene postdecembriste este specifică tuturor țărilor din Europa de est, care au ales calea democrației și a integrării în structurile de apărare euroatlantice (NATO - 2004) și în Uniunea Europeană (2007).

Anul 2007 a reprezentat, pentru Municipiul Sibiu și întreg județul o revitalizare atât a activităților cultural-turistice, cât și a celor economice, prin Programul “Sibiu – Capitală Culturală Europeană”.

Scopul și Viziunea de dezvoltare a județului Sibiu

SCOPUL ȘI VIZIUNEA STRATEGIEI

Obiectivul principal al strategiei îl reprezintă atingerea unei dezvoltări durabile a județului care să ducă la creșterea nivelului de trai al populației. O modalitate de îndeplinire a acestui obiectiv o reprezintă dezvoltarea prioritară în județul Sibiu a sectoarelor de activitate aflate în competența C.J.S., în concordanță cu principiile dezvoltării durabile, pentru creșterea calității vieții și gestionarea rațională a resurselor.

Consiliul Județean Sibiu își va îmbunătăți serviciile și va crește calitatea acestora prin eficientizarea activității din aparatul propriu și din instituțiile subordonate, ținând seama de standardele europene, prin utilizarea eficientă a resurselor (umane, financiare, materiale) de care dispune pentru soluționarea problemelor identificate la nivelul județului și pentru atragerea de fonduri pentru dezvoltarea economico-socială a județului, conform competențelor sale legale.

Strategia de dezvoltare a județului Sibiu vizează prefigurarea reperelor strategice de dezvoltare a comunității pe o perioadă de 8 ani (10 ani de la aprobare).

În ceea ce privește scopul pe termen scurt al strategiei, acesta este de a pune la dispoziția Consiliului Județean, a Consiliilor Locale și a celorlalte instituții din județ un instrument de lucru care să faciliteze dezvoltarea, promovarea și implementarea unor proiecte ce vor contribui la dezvoltarea economico-socială a județului Sibiu.

Scopul pe termen mediu al strategiei este de a contribui la transformarea județului într-o zonă cu un caracter distinct, atractiv din punct de vedere turistic și cultural și cu o economie viabilă, capabil să ofere locuitorilor condiții de trai mai bune, într-un mediu curat și protejat, orientând activitățile tuturor factorilor interesați de progresul economic și social al județului, al localităților urbane și rurale, în direcția ce trebuie urmată pentru susținerea dezvoltării durabile viitoare.

În viziunea Strategiei adoptată în 2010, Consiliul Județean Sibiu va deveni principalul factor catalizator al dezvoltării durabile județene, ținând ca județul să ocupe unul din primele două locuri în Regiune și să fie în primele 10 județe din țară, conform principalilor indicatori economico-sociali (creșterea reală a PIB, valoare PIB/locuitor, rata șomajului, câștigul salarial mediu net lunar – lei/salariat ș.a. – a se vedea Proiecția principalilor indicatori economico – sociali în profil teritorial până în 2012, publicată în iunie 2009 de către Comisia Națională de Prognoză și cea publicată în iunie 2012).

Experiența internațională a arătat că proiectele și programele operaționale funcționează cel mai bine atunci când există o coordonare la nivel strategic. Astfel, Strategia trebuie să reflecte o atitudine realistă și responsabilă, orientată către comunitate, către cetățean.

4. Programe și surse de finanțare 2021-2027

4.1. Programe operaționale

Ministerul Fondurilor Europene enumeră 8 programe de fonduri europene, prin care se vor finanța proiecte de investiții, inclusiv pentru anreprenori, în România, în perioada de programare 2021-2027.

7 programe vor fi gestionate de MFE ca autoritate de management:

 Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare;

- ✚ Programul Operațional Dezvoltare Durabilă;
- ✚ Programul Operațional Educație și Ocupare;
- ✚ Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială;
- ✚ Programul Operațional Sănătate;
- ✚ Programul Operațional Asistență Tehnică;
- ✚ Programul Operațional Tranziție Justă.

Programul Operațional Regional va fi împărțit în 8 POR-uri mai mici, fiecare gestionat de Agențiile de Dezvoltare Regională, ca autorități de management, de la nivel regional.

Programul Operațional Regional – Regiunea Centru 2021-2027

Obiectivul general al POR Centru 2021-2027 își propune să găsească soluții de creștere a competitivității economice și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale și regionale sprijinind dezvoltarea mediului de afaceri prin **competitivitatea CDI și a IMM**, a condițiilor infrastructurale și a serviciilor prin **digitalizarea în administrație și afaceri**, care să asigure o dezvoltare sustenabilă a regiunii, capabilă să gestioneze în mod eficient resursele, să valorifice potențialul ei de inovare și de asimilare a progresului tehnologic.

Prin investițiile propuse a se finanța se dorește valorificarea potențialului inovativ existent în domeniile de specializare inteligentă, potențial încă insuficient asimilat de firme. Astfel se dorește sprijinirea structurilor de cercetare dezvoltare și transfer tehnologic care să permită inovarea și transferul de tehnologie către firme, dar și susținerea întregului ciclu de inovare la nivel de întreprindere, precum și a modernizării industriale la nivelul firmelor coroborat cu susținerea structurilor de sprijinire a afacerilor.

POR Centru 2021-2027 are la bază următoarele **obiective strategice regionale**, identificate și prioritizate ca fiind cele mai relevante în contextul stadiului actual de dezvoltare socio-economică a regiunii, precum și a principalelor direcții de acțiune strategică menționate în documentele strategice naționale și europene relevante:

O1 - O Europă mai inteligentă

Prin investițiile propuse se prevede dezvoltarea serviciilor publice digitale și interoperabilitatea acestora în vederea îmbunătățirii interacțiunii cu cetățenii și mediul economic, dar în același timp și pentru îmbunătățirea activității administrațiilor prin eficientizarea luării deciziilor. De asemenea se propun investiții care să determine creșterea gradului de digitalizare în întreprinderile din regiune – adoptare soluții digitale avansate pentru producție și administrarea afacerii.

Componenta de digitalizare destinată cetățenilor și administrației este asociată intervențiilor care susțin inițiativele de smart city pentru a fi plasată într-un context coerent și pentru a sublinia relația

dintre informatizarea administrației și modernizarea modului de locuire a spațiului urban în beneficiul cetățenilor.

O2 - O Europă mai verde

Obiectivele regionale în materie de dezvoltare teritorială sustenabilă își propun îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, dezvoltarea infrastructurii verzi și atenuarea efectelor schimbărilor climatice.

Calitatea vieții în mediul urban și sănătatea locuitorilor depind în mod considerabil de infrastructura și serviciile existente, inclusiv de suprafața zonelor verzi.

Aceasta vizează creșterea calității vieții locuitorilor din localitățile Regiunii Centru pe de o parte prin îmbunătățirea performanței energetice a fondului existent de clădiri publice și rezidențiale și prin modernizarea/extinderea sistemului de iluminat, iar pe de altă parte printr-o mobilitate durabilă și regenerarea urbană. Tabloul regional arată că pentru a aborda în mod eficient performanța energetică a clădirilor, a sistemelor de iluminat public și încălzire, sunt necesare investiții și sprijin suplimentar.

O3 - O Europă mai conectată

În conformitate cu PDR Centru este necesară în continuare modernizarea și creșterea capacității de transport a drumurilor de importanță regională care asigură conexiunile la rețeaua TEN-T precum și realizarea de noi conexiuni rutiere acolo unde situația o impune.

Obiectivul urmărește creșterea conectivității zonelor mai puțin dezvoltate și a zonelor izolate la rețeaua TEN-T, ținând seama de investițiile realizate prin programele anterioare și cele propuse pe celelalte obiective ale POR, dar și cele realizate sau preconizate la nivel național în domeniul conectivității. De asemenea se urmărește și decongestionarea traficului din marile aglomerări urbane pentru a putea contribui la implementarea PMUD-urilor.

Deși au existat investiții în construcția și modernizarea de drumuri, totuși 51% din rețeaua rutieră de la nivel regional este nemodernizată.

Din perspectiva obiectivelor de dezvoltare regionale și locale, dar și datorită faptului că o mare parte din aceste drumuri județene traversează localitățile, în principal cele urbane, au fost identificate o serie de investiții prioritare la nivel regional care să asigure conexiunea localităților din extremitățile Regiunii.

O4 - O Europă mai socială

Prin intermediul acestei obiective se prevede susținerea comunităților locale pentru asigurarea accesului egal al copiilor și elevilor la infrastructura și serviciile de îngrijire și educație oferite în unitățile de învățământ de la toate nivelurile din Regiunea Centru, inclusiv prin accesibilizarea infrastructurii.

Ameliorarea rezultatelor din sistemul de educație și creșterea relevanței educației și formării profesionale pentru piața muncii se va face în acest program prin intervenții care au ca scop:

- creșterea accesului la servicii de îngrijire, educație și formare profesională, favorabile incluziunii prin dezvoltarea infrastructurii, în special în învățământul antepreșcolar și preșcolar;
- îmbunătățirea Condițiilor de siguranță și funcționare a unităților școlare;
- creșterea calității și relevanței mediilor de învățare pentru procesul de învățare și piața muncii, inclusiv învățământ la distanță și online prin dotarea unităților de învățământ cu biblioteci, laboratoare, spații de recreere, la nivelul standardelor reglementate prin legislația în vigoare, inclusiv crearea condițiilor pentru educația on-line în școlile din Regiunea Centru. Formare profesională și învățământ terțiar adaptat nevoilor actuale ale pieței muncii;
- creșterea relevanței educației și formării profesionale pentru piața muncii are în vedere cel puțin două aspecte în actualul program operațional: dotarea atelierelor școală, laboratoarelor altor facilități care au ca scop formarea și pregătirea practică a elevilor și studenților și echiparea unităților din învățământul profesional și tehnic;
- creșterea rolului culturii și turismului în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială și programelor de educație formală și non-formală derulate prin centrele de agreement din Regiunea Centru.

O5 - O Europă mai aproape de cetățeni

PDR Centru 2021-2027 vizează conservarea, restaurarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural-istoric, valorificarea patrimoniului turistic natural și creșterea utilizării potențialului balnear, modernizarea și extinderea infrastructurii turistice pentru tineret și reabilitarea spațiilor cu destinație culturală, dezvoltarea infrastructurii culturale inovatoare, precum și îmbunătățirea accesibilității zonelor turistice.

De asemenea, intervențiile au în vedere valorificarea potențialului economic al turismului din zonele urbane și rurale.

Majoritatea obiectivelor de patrimoniu de importanță UNESCO sau națională sunt situate în mediul rural.

De asemenea, în mediul rural se găsesc importante resurse balneare, iar zona montană de la nivel regional este situată în mare parte în mediul rural.

Dezvoltarea inegală a turismului în interiorul regiunii, în condițiile în care avem un potențial turistic ridicat în toate cele șase județe ale regiunii, este edificatoare pentru a arăta importanța aplicării unor strategii de stimulare a turismului care includ toate aspectele ce concură la dezvoltarea acestui domeniu.

Regiunea Centru are un potențial semnificativ în câteva subdomenii de turism alternativ precum turismul gastronomic, turismul viticol, turismul de aventură etc. Susținerea formelor de turism tematic și a celor de turism alternativ (turism gastronomic, viticol, cicloturism, turism de aventură etc) este una din măsurile propuse în cadrul PDR Centru 2021-2027.

Priorități:

Prioritatea 1

O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice

Obiective specifice:

1.1 Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate

Acțiunile prevăzute ca intervenții pentru acest obiectiv specific sunt:

- participarea IMM-urilor și organizațiilor CDI în structuri, parteneriate și programe de colaborare
- sinergii cu programe similare din alte State Membre sau State Asociate
- specializare inteligentă la nivel regional și inovare de produs, serviciu, de proces, organizațională și de model de afaceri în IMM-uri, inclusiv brevetare
- Dezvoltarea infrastructurilor proprii de CDI ale organizațiilor de CDI și companiilor;
- sprijinirea ecosistemului antreprenorial de inovare care favorizează crearea și maturizarea start-up/ spin-off în domenii de specializare inteligentă,;
- Susținerea inovării deschise
- Dezvoltarea parcurilor științifice și tehnologice

Raționalitatea acestor intervenții este de a acționa pentru structurarea unui ecosistem regional de cercetare dezvoltare inovare și susținerea cooperării internaționale a actorilor de CDI implicați.

1.2 Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive și crearea de noi locuri de muncă în IMM

Prin intervențiile prevăzute vizăm următoarele efecte în economia regională:

- Modernizarea industrială a IMM, respectiv accelerarea preluării tehnicilor avansate de manufacturare;
- Creșterea nivelului de robotizare, atât în sectorul productiv cât și în sectorul de servicii;
- Favorizarea valorificării resurselor prin măsuri de economie circulară, facilitarea inovării în IMM.

Acțiunile prevăzute ca intervenții pentru acest obiectiv specific sunt:

- Facilitarea investițiilor tehnologice în IMM-uri, inclusiv IoT, automatizare, robotică, inteligență artificială, customizare de masă, linii pilot, testare prototipuri, certificare produse / servicii, instruire pentru angajați – în sectoarele de specializare inteligentă

- Tehnici avansate de manufacturare - investiții în active corporale și necorporale în legătura cu modernizarea industrială pentru sectoarele de specializare inteligentă
- Investiții în active corporale și necorporale în microîntreprinderi și IMM-uri, inclusiv scale-up
- Design responsabil al produselor
- Soluții de economie colaborativă în IMM și alte organizații
- Susținerea proceselor de re- și de-manufacturing
- Crearea de lanțuri de valoare locale
- Structuri de sprijin pentru IMM (incubatoare, acceleratoare, parcuri industriale, clustere)

1.3 Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat

Dezvoltarea economică și specializarea inteligentă a Regiunii Centru nu pot fi separate de **adoptarea tehnologiilor digitale**. Analiza pieței și potențialul de dezvoltare al sectoarelor definite ca strategice pentru Regiunea Sud-Est au arătat necesitatea introducerii și utilizării în economie a produselor/ serviciilor/ proceselor inovative digital, cu valoare adăugată sporită, care permit în timp recuperarea decalajelor față de regiunile mai dezvoltate.

Prioritatea 2

O regiune digitală

Obiective specifice:

2.1 Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor

O regiune digitală prevăzută ca intervenție pentru acest obiectiv specific este:

- susținerea digitalizării serviciilor publice la nivel local, inclusiv securitate cibernetică, interoperabilitate pentru proiectele de digitalizare ale serviciilor publice la nivel local;
- Sprijinirea digitalizării IMM-urilor
- Creare și susținere de hub-uri digitale inovative.

Economia europeană își asigură competitivitatea la nivel global și pe premisele digitalizării, care se constituie ca o condiție esențială pentru inovare și creștere sustenabilă

Un alt efect urmărit este structurarea unei piețe regionale de soluții de digitalizare pentru companii. În lipsa unei piețe locale, dezvoltarea ofertei de soluții este încetinită, companiile regionale de ITC rămân inferioare în lanțul valoric sectorial, în lipsa unor clienți locali pentru care să furnizeze soluții. Catalizarea cererii de soluții de digitalizare din partea companiilor va avea ca efect o creștere a ofertei. Furnizorii locali vor fi stimulați să dezvolte soluții adaptate acestor nevoi. Tipuri de operațiuni susținute: investiții pentru servicii și echipamente necesare pentru

transformarea digitală a IMM-urilor, adoptarea tehnologiilor și a instrumentelor digitale care conduc la inovarea modelului de afaceri, sprijin pentru dezvoltarea și implementarea de noi modele de afaceri pentru IMM-uri, inclusiv internaționalizare.

2.2 Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat

Acțiunile prevăzute în cadrul Priorității 2 **O regiune digitală** în legătură cu obiectivul specific (Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat) sunt:

Operațiune 1 - Comunități digitale pentru o regiune inteligentă

- instruirea personalului din administrație pentru operarea platformelor digitale;
- instruirea elevilor și a personalului didactic în vederea utilizării instrumentelor digitale;

Operațiune 2 - Întreprinderi digitale pentru o economie avansată

- Instruirea personalului din companii în vederea îmbunătățirii utilizării instrumentelor digitale;

Pentru utilizarea la scară extinsă a serviciilor digitale, este nevoie și de instruirea adecvată a publicului receptor. Chiar dacă există o plajă de manevră generoasă, ținta de utilizatori de servicii propusă pentru atingere nu va putea niciodată depăși totalul persoanelor cu abilități practice minimale în domeniul tehnicii informatice. Deși la nivel regional nu există o statistică care să reflecte gradul de alfabetizare informatică al populației, se pot considera relevante datele existente la nivel național.

Prioritatea 3

O regiune cu orașe prietenoase cu mediul

Obiective specifice:

3.1. Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice și rezidențiale, renovarea fondului construit și eficientizarea serviciilor de iluminat contribuie la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră de la nivelul Regiunii Centru. Aceste priorități sunt în concordanță cu obiectivele politicilor europene și naționale în ceea ce privește eficiența energetică și schimbările climatice și reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră.

Iluminatul public reprezintă un alt sector important cu potențial mare pentru îmbunătățirea eficienței energetice. În ciuda potențialului mare de economisire în acest sector, ritmul de modernizare a infrastructurii și a serviciului de iluminat public de la nivel regional este lent, iar gradul de acoperire a municipalităților cu serviciul de iluminat public este scăzut.

Operațiuni cu caracter orientativ:

- **sprijin** în vederea **asigurării/ îmbunătățirii eficienței energetice a clădirilor rezidențiale din Regiunea Centru**, inclusiv măsuri de consolidare structurală în funcție de nivelul de expunere și vulnerabilitate la riscurile identificate, **proiecte de demonstrare** și **măsuri de sprijin** ce contribuie la creșterea ponderii de surse regenerabile în consumul de energie al acestor clădiri;
- **sprijin** în vederea **asigurării/ îmbunătățirii eficienței energetice a clădirilor publice din Regiunea Centru**, inclusiv măsuri de consolidare structurală în funcție de nivelul de expunere și vulnerabilitate la riscurile identificate, **proiecte de demonstrare** și **măsuri de sprijin** ce contribuie la creșterea ponderii de surse regenerabile în consumul de energie al acestor clădiri.
- intervenții ce vizează **reabilitarea/modernizarea și re tehnologizarea sistemelor existente de iluminat, dezvoltarea unor sisteme de iluminat public performant și eficient energetic în Regiunea Centru**, , inclusiv dezvoltarea unor sisteme inteligente (smart grids) de distribuție și stocare a energiei electrice produse din surse locale de energie regenerabilă.

Tipurile de operațiuni indicate în mai sus fac posibilă intervenția eficientă asupra fondului de clădiri publice și rezidențiale din Regiunea Centru, îmbunătățind eficiența energetică globală a teritoriului. Reabilitarea clădirilor rezidențiale și a clădirilor publice va face posibilă intervenția asupra fondului construit pentru a reduce sărăcia de combustibil, consumul de energie și nivelul emisiilor de gaze cu efect de seră în vederea conturării unei regiuni mai ecologice și mai durabile. Renovările pot, de asemenea, să stimuleze dezvoltarea sectorului construcțiilor și reprezintă o oportunitate de a sprijini IMM-urile

3.2 Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării

Lipsa spațiilor verzi accentuează puternic riscurile ecologice urbane și au un impact negativ asupra calității vieții și a stării de sănătate a populației.

Pentru dezvoltarea sustenabilă a zonelor urbane se are în vedere sprijinirea investițiilor ce contribuie la îmbunătățirea infrastructurii verzi, reducerea poluării, revitalizarea terenurilor degradate cu impact pozitiv asupra ecologiei, economiei (prin promovarea de noi investiții) și asupra contextului social (prin angajarea forței de muncă) și inclusiv modernizarea, reutilizarea și refuncționalizarea diferitelor zone din interiorul orașelor Regiunii Centru

3.3 Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile

În Regiunea Centru există proiecte de bună practică privind mobilitatea urbană, dar sunt și foarte multe situații în care **infrastructura de transport local** este insuficient dezvoltată și modernizată. În plus, s-a observat o **accentuare a problemelor** privind **mobilitatea urbană durabilă**, cum ar fi: aglomerație și **lipsa unui sistem de prioritizare a mijloacelor de transport în**

comun pe anumite artere, lipsa **sistemului de semaforizare inteligentă**, **piste pentru biciclete** insuficiente, **rute pietonale** insuficient amenajate, **centuri rutiere** insuficiente, **stații și terminale de transport** public nemodernizate etc.)

O dată cu **creșterea transportului ecologic** și utilizarea mijloacelor de transport electrice sau pe bază de biocombustibili, sunt necesare investiții semnificative în **infrastructuri pentru combustibili alternativi**, în special puncte de realimentare sau reîncărcare. Conform datelor colectate, la nivelul Regiunii Centru există doar 49 de stații de încărcare pentru mașinile electrice.

De asemenea, este nevoie de extinderea, reconstruirea sau modernizarea **pistelor ciclabile**, preconizându-se o creștere a numărului anual de utilizatori ai acestor tipuri de piste.

Operațiuni cu caracter orientativ:

- Dezvoltarea infrastructurii locale curate: dezvoltarea unor culoare de mobilitate durabilă, infrastructurii pentru mersul cu bicicleta, amenajarea de zone pietonale, introducerea de sisteme de bike-sharing, sisteme de monitorizare etc, inclusiv infrastructura de utilități existente aflată în proprietate publică.
- Dezvoltarea și optimizarea transportului public prin investiții în material rulant și infrastructura de transport aferentă;
- Dezvoltarea de infrastructuri pentru combustibili alternativi;

Prioritatea 4

O regiune accesibilă

Obiective specifice:

4.1 Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

În cadrul acestei priorități este vizată finanțarea următoarele categorii de infrastructuri:

- legături rutiere secundare reabilite și nou construite către rețeaua rutieră și nodurile TEN-T (drumuri județene, drumuri expres, centuri ocolitoare cu statut de drum județean care asigură conectivitatea directă sau indirectă la rețeaua de bază – TEN-T) care vor fi prioritizate la nivel regional în baza unei Hotărâri a CDR Centru. Pentru acest tip de intervenție se va aplica un apel necompetitiv pe bază de portofoliu de proiecte prioritare.
- soluții pentru decongestionarea/ fluidizarea traficului (pasaje, extinderi la 4 benzi, măsuri de siguranță) cu aplicant UAT municipii reședință de județ, UAT - Consiliile Județene, Parteneriate. La acest tip de intervenție se vor implementa acele soluții de decongestionare/

fluidizare a traficului de la nivelul municipiilor reședință de județ (în cazul și altor orașe) care sunt prioritizate în cadrul PMUD-lor și care vor face obiectul unui apel competitiv.

Finanțarea intervențiilor propuse va determina o mai bună conectivitate la nivel regional.

Proiectele de reabilitare/ modernizare/ extindere a infrastructurilor de transport finanțate prin POR vor identifica toate presiunile existente și potențialele amenințări asupra infrastructurii verzi și vor include măsuri pentru reducerea/ evitarea impacturilor semnificative. O atenție sporită va fi acordată refacerii conectivității ecologice în zona coridoarelor ecologice. Măsurile de evitare a fragmentării și/ sau de defragmentare trebuie să fie eficiente la nivelul coridorului ecologic și nu doar la nivelul zonei de proiect.

Prioritatea 5

O regiune educată

Obiective specifice:

5.1 Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv prin îmbunătățirea adaptării la educație și formare la distanță și on-line”

Evoluția tehnologică a dus la schimbări în cererea de competențe pentru piața muncii traduse în multe cazuri în specializări noi. În timp ce pentru companii aceste schimbări s-au produs deja și continuă să se producă progresiv, pentru școală schimbarea este lentă și depinde de doi factori importanți: baza materială pentru practica elevilor dar și profesori și mentori/tutori pregătiți.

Subfinanțarea educației și întârzierea modernizării infrastructurii educaționale și a actului de predare-învățare au avut efecte în lanț asupra calității și relevanței educației și formării pentru piața muncii. O parte importantă a absolvenților din învățământul secundar superior cu rezultate deosebite sunt preluați de universități de prestigiu iar o altă pondere foarte mare a absolvenților din învățământul superior sunt absorbiți pe piața muncii din statele membre ale uniunii Europene sau din afară.

Acțiunile specifice acestui obiectiv sunt:

Acțiunea 5.1.1 Creșterea gradului de participare la nivelul educației timpurii și învățământului obligatoriu- cu excepția ÎPT (învățământ antepreșcolar, preșcolar, primar, gimnazial, inclusiv, inv. Liceal, învățământul special)

Tipuri de operațiuni:

- Asigurarea accesului la serviciile de educație în unitățile școlare din Regiunea Centru prin: Îmbunătățirea accesului la servicii de educație în zonele insuficient deservite, grupuri dezavantajate și în unitățile de învățământ supraaglomerate, o mai bună utilizare a spațiilor,

flexibilizarea spațiilor, astfel încât să poată fi realizată și adaptarea la situații precum cea generată de pandemia COVID 19,

- Creșterea capacității de școlarizare în învățământul antepreșcolar (creșe și grădinițe);
- Îmbunătățirea condițiilor de cazare și posibilităților de transport pentru elevi;
- Creșterea calității, condițiilor de siguranță și funcționare în unitățile școlare din Regiune prin respectarea unor standarde minime pentru infrastructură și alinierea modului de proiectare a facilităților la principiile de învățare; adecvarea utilităților școlare, în care se includ sistemele de încălzire și de ventilație, canalizarea, colectarea deșeurilor și condițiile sanitare.
- Îmbunătățirea calității și relevanței mediilor de învățare prin Asigurarea și dezvoltarea unor medii de învățare de calitate care să sprijine procesul de învățare și stimularea dezvoltării competențelor solicitate pe piața forței de muncă sau a celor fundamentale pentru succesul în viață și în societate: asigurarea spațiilor necesare și dotărilor pentru biblioteci școlare, laboratoare etc.

Acțiunea 5.1.2 Creșterea gradului de participare la învățământul profesional și tehnic

Tipuri de operațiuni:

- Intervențiile din cadrul acestei axe vizează creșterea gradului de participare la ÎPT prin asigurarea condițiilor și cadrului necesar dobândirii competențelor și calificărilor în acord cu cerințele pieței muncii.
- Intervenții în infrastructura unităților școlare din ÎPT, inclusiv în sistem dual, care vizează creșterea standardelor sau conformarea cu standardele de funcționare în vigoare, adaptarea infrastructurii pentru accesul elevilor cu deficiențe/ nevoi speciale, investițiile vor viza pe lângă lucrările de modernizare/extindere/construcție și dotarea atelierelor școlare cu echipamente didactice/aparatură pentru practica elevilor, laboratoarelor, bibliotecilor, sălilor și terenurilor de sport etc. Îmbunătățirea condițiilor de cazare și posibilităților de transport pentru elevi.

5.2 Creșterea rolului culturii și turismului în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială

Activitățile care se desfășoară în centrele de agrement au ca scop integrarea socio-profesională a copiilor și elevilor și fac parte din conceptul de învățare pe tot parcursul vieții. Patrimoniul destinat activităților de tineret trebuie să servească scopurilor și obiectivelor de asigurare a condițiilor adecvate integrării socio-profesionale a tinerilor, conform necesităților și aspirațiilor acestora.

Scopul acestor intervenții este de a contribui la creșterea incluziunii socio-profesionale a copiilor și tinerilor aflați în risc de sărăcie și excluziune socială, a copiilor și tinerilor cu nevoi speciale prin creșterea accesului la servicii de calitate și programe de educație formală și non-formală acordate în centrele de agrement.

Prioritatea 6

O regiune atractivă

Obiective specifice:

6.1. Favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în zonele urbane

Beneficiarii de sprijin în cadrul acestei axe vor realiza în mod obligatoriu planuri de conservare/mentenanță a obiectivelor de patrimoniu. De asemenea, vor beneficia de sprijin activitățile care au ca finalitate dezvoltarea planurilor de interpretare pentru public. În acest scop, se va finanța digitalizarea obiectivelor de patrimoniu și utilizarea mijloacelor tehnologice de ultimă oră pentru promovarea patrimoniului, care pot asigura atât atragerea unui număr mai mare de turiști, cât și conservarea laturii imateriale a patrimoniului național.

De asemenea la nivel regional avem localități cu profil turistic (stațiuni balneare sau balneo-climatic, stațiuni turistice de interes național sau local) care necesită sprijin pentru diversificarea activității economice și dezvoltarea infrastructurii de îngrijire, tratament, prevenție și recuperare, dar și pentru dezvoltarea infrastructurii publice de turism.

Prin intermediul acestui obiectiv specific se dorește inclusiv finanțarea infrastructurii culturale, în măsura în care investiția face parte dintr-o strategie teritorială. Pe lângă reabilitarea/modernizarea/ dotarea spațiilor actuale cu destinație culturală, va fi nevoie în unele centre urbane mari și mijlocii din regiune de crearea și dotarea de noi spații/ clădiri multifuncționale care să servească nevoile de dezvoltare a sectorului cultural.

Investițiile prevăzute în cadrul acestui obiectiv specific continuă intervențiile finanțate în perioadele anterioare de programare și vizează următoarele tipuri de acțiuni:

- Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și natural;
- Îmbunătățirea infrastructurii de turism, în special în zone care dispun de un potențial turistic valoros;
- Dezvoltarea turismului balnear și de agrement;
- Promovarea unor nișe turistice inovative;
- Îmbunătățirea accesului către resursele și obiectivele turistice (ca activitate complementară celorlalte);
- Dezvoltarea infrastructurilor integrate cu rol în administrare, protejare, informare și exploatare turistică sustenabilă;
- Investiții în infrastructura din domeniul cultural

6.2 Favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității înafara zonelor urbane

Ca și principiu de ierarhizare a investițiilor în domeniul turismului, vor avea prioritate investițiile în obiectivele turistice care fac parte dintr-o strategie teritorială și care pot genera creștere economică, printr-o creștere importantă a numărului de turiști.

Resursele balneare plasează Regiunea Centru pe locul doi la nivel național ca număr de stațiuni balneare și balneoclimatice (6 din 33 declarate la nivel național). Într-un inventar al potențialului balnear existent, realizat pentru RIS3 Centru, au fost evidențiate peste 40 de localități, pe tot teritoriul Regiunii, cu potențial balnear. Majoritatea acestora nu sunt însă exploatate din lipsa bazelor de tratament și a infrastructurii turistice.

Regiunea Centru dispune de condiții naturale excepționale, aproape jumătate din suprafața regiunii fiind ocupată de arealele montane. Diversitatea peisagistică, ariile naturale protejate, cu numeroase specii endemice de floră și faună, traseele rutiere spectaculoase, stațiunile montane, situează Regiunea Centru pe primul loc la nivel național din punctul de vedere al potențialului turistic montan. În acest sens, menționăm faptul că Regiunea include părți însemnate din suprafața a 6 din cele 28 de parcuri naționale sau naturale ale României și cuprinde numeroase alte arii protejate și rezervații naturale.

Posibile proiecte fanion la nivelul Regiunii sunt proiectele care vizează dezvoltarea unei rețele de piste de biciclete. Intervențiile pot viza reabilitarea și extinderea pistelor existente, precum și crearea unor noi piste de biciclete. Infrastructura creată astfel oferă condiții optime de practicare a cicloturismului și facilitează introducerea în circuitul turistic a mai multor obiective turistice culturale și naturale aflate pe traseul vizat de piste.

Una din lecțiile învățate este importanța abordării promovării turistice bazată pe managementul destinațiilor turistice.

Investițiile prevăzute în cadrul acestui obiectiv specific continuă intervențiile finanțate în perioadele anterioare de programare și vizează următoarele tipuri de acțiuni:

- Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și natural;
- Îmbunătățirea infrastructurii de turism, în special în zone care dispun de un potențial turistic valoros;
- Dezvoltarea turismului balnear și de agrement;
- Promovarea unor nișe turistice inovative;
- Promovarea și dezvoltarea de piste de biciclete pentru cicloturism
- Îmbunătățirea accesului către resursele și obiectivele turistice (ca activitate complementară celorlalte);

- Dezvoltarea infrastructurilor integrate cu rol în administrare, protejare, informare și exploatare turistică sustenabilă.

4.2. Politica Agricolă Comună post-2020

Lansată în 1962, politica agricolă comună (PAC) este un parteneriat între agricultură și societate, între Europa și agricultorii săi. Ea caută:

- să îi sprijine pe fermieri și să îmbunătățească productivitatea agricolă, pentru o aprovizionare stabilă cu alimente la prețuri accesibile;
- să îi protejeze pe agricultorii din Uniunea Europeană, astfel încât aceștia să-și poată asigura un trai decent;
- să contribuie la combaterea schimbărilor climatice și la gestionarea durabilă a resurselor naturale;
- să conserve zonele rurale și peisajele de pe întreg teritoriul său;
- să mențină vitalitatea economiei rurale prin promovarea locurilor de muncă din sectorul agricol, din cel agroalimentar și din sectoarele asociate.

PAC este o politică comună pentru toate țările din UE. Ea este gestionată și finanțată la nivel european din resursele bugetului UE.

Temeiul juridic pentru politica agricolă comună este stabilit în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Principalele elemente ale PAC

- Simplificarea și modernizarea politicii;
- Reechilibrarea responsabilităților între COM și statele membre;
- Sprijin mai bine orientat, bazat pe rezultate și pe performanță;
- Distribuirea mai echitabilă a plăților directe;
- Creșterea așteptărilor în materie de mediu și climă.

Bugetul PAC 2021-2027

Propunerea Comisiei pentru cadrul financiar multiannual (CFM) aferent perioadei 2021-2027 include 365 de miliarde EUR pentru PAC (în prețuri curente). Acest quantum corespunde unei proporții medii de 28,5% din bugetul general al UE pentru perioada 2021-2027.

Pentru România este propusă suma de 20,5 miliarde EUR din care:

- 13,5 miliarde este destinată plăților directe
- 363 mil EUR alocate către măsurile de sprijinire a pieței (FEGA)
- 6,7 miliarde EUR alocate pentru dezvoltarea rurală (FEADR).

Tipuri de intervenții sprijinite din FEAGA:

1) Plățile directe (ca și în actualul exercițiu bugetar vor fi decuplate și cuplate).

Plățile directe decuplate:

- sprijinul de bază pentru venit în scopul sustenabilității (BISS);
- sprijinul redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității (PR);
- sprijinul complementar pentru venit pentru tinerii fermieri;
- schemele pentru climă și mediu(ecoscheme)

Plata directă cuplată:

- sprijinul cuplat pentru venit;

2) Intervenții sectoriale (sectorul fructelor și legumelor, sectorul apiculturii, sectorul vitivinicol).

Obiective PAC

Conservarea Peisajelor si a Biodiversității

Îngrijirea mediului

Acțiuni de combatere a schimbărilor climatice

Restabilirea echilibrului de putere în cadrul lanțului alimentar

Sporirea competitivității

Asigurarea unui venit echitabil

Protejarea calității alimentelor și a sănătății

Zone rurale dinamice

Sprijinirea reînnoirii generaționale

Planurile strategice pot cuprinde următoarele tipuri de intervenții în ceea ce privește FEADR:

- angajamente în materie de mediu și climă și alte angajamente;
- plăți pentru constrângeri natural sau alte constrângeri specifice anumitor zone;
- plăți pentru dezavantaje specifice anumitor zone, generate de anumite cerințe obligatorii;
- investiții;
- instalarea tinerilor fermieri și întreprinderi rurale noi înființate;
- instrumente de gestionare a riscurilor;
- cooperare;
- schimb de cunoștințe și informare.

4.3. Programe și surse de finanțare 2021-2027

Finanțarea proiectelor care pot contribui la dezvoltarea economică a localității poate avea drept sursă bugetul propriu, fondurile nerambursabile guvernamentale și/sau europene sau fondurile rambursabile (din categoria creditelor).

La aceste surse de finanțare se adaugă posibilitatea dezvoltării parteneriatelor de tip public-privat, care s-au dovedit a fi soluția potrivită pentru rezolvarea anumitor probleme comunitare în multe dintre statele europene dezvoltate.

Fiecare dintre aceste posibile modalități de susținere a proiectelor locale prezintă avantaje și dezavantaje. Alegerea unei surse de finanțare optime necesită o bună cunoaștere a legislației naționale în vigoare, a programelor de finanțare disponibile și, mai ales, a nevoilor/problemelor cu care se confruntă comunitatea locală.

4.3.1. Bugetul local

Actul normativ prin care este reglementată constituirea **bugetului la nivel local** este Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, conform art. 129 alin. (4), consiliul local aprobă, la propunerea primarului,

bugetul unității administrativ-teritoriale, virările de credite, modul de utilizare a rezervei bugetare și contul de încheiere a exercițiului bugetar.

Potrivit legii, Consiliul local poate aproba finanțarea unor investiții de interes local din bugetul propriu și poate dispune alocarea sumelor necesare pentru cofinanțarea proiectelor provenite din alte fonduri. Atribuțiile consiliului local presupun și aprobarea documentației tehnico-economice pentru lucrările de investiții de interes local, a strategiei de dezvoltare economică, socială și de mediu pentru localitate, precum și asigurarea unui mediu favorabil înființării și/sau dezvoltării afacerilor, inclusiv prin valorificarea patrimoniului existent, precum și prin realizarea de noi investiții care să contribuie la îndeplinirea programelor de dezvoltare economică regională și locală. Totodată, Consiliul local asigură realizarea lucrărilor și ia măsurile necesare implementării și conformării cu prevederile angajamentelor asumate de România în calitate de stat membru al Uniunii Europene în domeniul protecției mediului și gospodăririi apelor pentru serviciile furnizate cetățenilor.

O pondere importantă în veniturile proprii ale bugetelor locale o reprezintă cotele defalcate din impozitul pe venit.

4.3.2. Bugetul județean

O altă sursă de finanțare la nivel local este reprezentată de bugetul județean, din care pot fi repartizate fonduri pentru echilibrarea bugetelor locale, conform art. 33 alin. (3) din Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare.

4.3.3. Programele guvernamentale

Transferurile consolidabile de la **bugetul de stat** către bugetele locale se acordă pentru investiții finanțate din împrumuturi externe, la a căror realizare contribuie și Guvernul, potrivit legii, și se aprobă anual, în poziție globală, prin legea bugetului de stat. Din bugetul de stat, prin bugetele unor ordonatori principali de credite ai acestuia (ministerele și agențiile), precum și din alte bugete, se pot acorda transferuri către bugetele locale pentru finanțarea unor programe de dezvoltare sau sociale de interes național, județean ori local.

Spre exemplu:

- Ministerul Muncii și Protecției Sociale oferă finanțări pentru acordarea de facilități persoanelor cu handicap, acordarea ajutorului pentru încălzirea locuinței, programe pentru ocuparea temporară a forței de muncă etc.;

- Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației finanțează programe de reabilitare a rețelei rutiere, acțiuni privind reducerea riscului seismic al construcțiilor existente cu destinație de locuință, reabilitarea termică a clădirilor de locuit etc.;
- Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor oferă finanțări pentru programe multianuale prioritare de mediu și gospodărire a apelor;
- Ministerul Sănătății finanțează investițiile pentru modernizarea unităților medicale;
- Ministerul Culturii acordă fonduri pentru finalizarea lucrărilor de construcție a așezămintelor culturale.

Programul Național de Dezvoltare Locală, coordonat de Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, stabilește cadrul legal pentru implementarea unor proiecte de importanță națională, care susțin dezvoltarea regională prin realizarea unor lucrări de infrastructură rutieră, tehnico-edilitară și socio-educativă.

Obiectivele de investiții care pot fi finanțate în cadrul programului trebuie să vizeze lucrări de **realizare / extindere / reabilitare / modernizare**, respectiv dotare, pentru unul dintre următoarele domenii specifice:

1. sisteme de alimentare cu apă și stații de tratare a apei;
2. sisteme de canalizare și stații de epurare a apelor uzate;
3. unități de învățământ preuniversitar, respectiv: grădinițe, școli generale primare și gimnaziale, licee, grupuri școlare, colegii naționale, școli profesionale, școli postliceale, unități de învățământ special de stat;
4. unități sanitare;
5. drumuri publice clasificate și încadrate, în conformitate cu prevederile legale în vigoare, ca drumuri județene, drumuri de interes local, drumuri comunale și/sau drumuri publice din interiorul localităților;
6. poduri, podețe sau punți pietonale;
7. obiective culturale de interes local, respectiv biblioteci, muzee, centre culturale multifuncționale, teatre;
8. platforme de gunoi;
9. piețe publice, comerciale, târguri, oboare;
10. modernizarea bazelor sportive;
11. sediile instituțiilor publice ale autorităților administrației publice locale, precum și a instituțiilor publice din subordinea acestora;

12. infrastructura turistică dezvoltată de autoritățile publice locale ca instrument de punere în valoare a potențialului turistic local, pentru obiectivele de investiții aflate în proprietatea publică sau privată a unităților administrativ-teritoriale sau în administrarea acestora.

Subprograme și beneficiari eligibili

- **Subprogramul „Modernizarea satului românesc”:** beneficiarii eligibili sunt unitățile administrativ-teritoriale reprezentate de autoritățile administrației publice locale ale comunelor, precum și unitățile administrativ-teritoriale membre ale asociațiilor de dezvoltare intercomunitară, constituite în condițiile legii, pentru investițiile realizate prin asociațiile de dezvoltare intercomunitară, reprezentate de autoritățile administrației publice locale ale comunelor;
- **Subprogramul „Regenerarea urbană a municipiilor și orașelor”:** beneficiarii eligibili sunt unitățile administrativ-teritoriale reprezentate de autoritățile administrației publice locale ale municipiilor și orașelor, inclusiv pentru satele componente ale acestora, precum și unitățile administrativ-teritoriale membre ale asociațiilor de dezvoltare intercomunitară, constituite în condițiile legii, pentru investițiile realizate prin asociațiile de dezvoltare intercomunitară, reprezentate de autoritățile administrației publice locale ale municipiilor, inclusiv ale subdiviziunilor administrativ-teritoriale ale acestora, ale orașelor, inclusiv pentru satele componente ale acestora;
- **Subprogramul „Infrastructură la nivel județean”:** beneficiarii eligibili sunt unitățile administrativ-teritoriale reprezentate de autoritățile administrației publice locale județene, precum și unitățile administrativ-teritoriale membre ale asociațiilor de dezvoltare intercomunitară, constituite în condițiile legii, pentru investițiile realizate prin asociațiile de dezvoltare intercomunitară, reprezentate de autoritățile administrației publice locale județene.

Programul se finanțează din transferuri de la bugetul de stat, în limita fondurilor aprobate anual în bugetul Ministerului Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, din fonduri aprobate anual cu această destinație în bugetele locale ale unităților administrativ-teritoriale beneficiare și din alte surse legal constituite.

În limita fondurilor aprobate anual prin legea bugetului de stat, în baza analizei interne de specialitate a propunerilor de finanțare ale autorităților locale, se aprobă prin ordin al ministrului lucrărilor publice, dezvoltării și administrației lista finală cu obiectivele de investiții care se finanțează, listă care se publică pe site-ul Ministerului Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației.

4.3.4. Compania Națională de Investiții S.A.

Compania Națională de Investiții S.A. (CNI) derulează Programul Național de Construcții de Interes Public sau Social (PNCIPS) prin care se pot realiza obiective de investiții în conformitate cu prevederile Anexei 3 din OG nr. 25/2001, cu modificările și completările ulterioare, așa cum sunt acestea definite în cadrul art. 1, alin (2), lit. a) – n) din Anexa 3 a actului normativ menționat anterior.

Conform art. 3 alin. (1) din Anexa 3 la OG nr. 25/2001, cu modificările și completările ulterioare, se pot finanța următoarele categorii de servicii și lucrări: expertizare tehnică / expertizare energetică / proiectare / construcții noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri începute cu aceeași destinație / dotare

Subprograme:

- Subprogramul "Săli de sport"
- Subprogramul "Bazine de înot"
- Subprogramul "Complexuri sportive"
- Subprogramul "Așezăminte culturale"
- Subprogramul "Unități și instituții de învățământ de stat"
- Subprogramul "Patinoare artificiale"
- Subprogramul "Unități sanitare"
- Subprogramul "Săli de cinema"
- Subprogramul "Drumuri de interes local și drumuri de interes județean"
- Subprogramul "Fose septice, microstații de epurare și sisteme de alimentare cu apă"
- Subprogramul "Alte obiective de interes public sau social în domeniul construcțiilor"

Conform art. 3 alin. (2) din Anexa 3 la OG nr. 25/2001, cu modificările și completările ulterioare, în scopul prevenirii și atenuării efectelor riscurilor naturale cauzate de cutremure de pământ, inundații, alunecări de teren, tasări și/sau prăbușiri de teren se pot finanța următoarele categorii de servicii și lucrări: expertizare tehnică, proiectare, execuție de construcții noi, reconstrucția imobilelor afectate de cutremure de pământ, inundații, alunecări de teren, tasări și/sau prăbușiri de teren sau expertizare tehnică, proiectare și execuția lucrărilor care constau în consolidarea/ repararea elementelor structurale și, după caz, a elementelor nestructurale ale construcției și/sau introducerea unor elemente structural suplimentare, demolări parțiale, lucrări de îmbunătățire a terenului de fundare, reabilitări la construcții și instalațiile aferente, reparații capitale

- Subprogramul "Lucrări în primă urgență"

Se finanțează exclusiv obiectivele de investiții preluate din Programul de reabilitare a unor blocuri de locuințe situate în localități din zone defavorizate, pentru anul 2014, aprobat prin HG 343/2014, până la finalizarea acestora

- Subprogramul ”Reabilitare blocuri de locuințe situate în localități din zone defavorizate”

4.3.5. Programele europene de finanțare nerambursabilă

Fondurile structurale și de investiții europene (ESI)

Fondurile ESI sunt instrumente financiare prin care Uniunea Europeană acționează pentru realizarea obiectivelor Politicii de Coeziune prin implementarea Programelor Operaționale, pentru eliminarea disparităților economice și sociale între regiuni, în scopul realizării coeziunii economice și sociale.

Instrumentele structurale ale Uniunii Europene au rolul de a stimula creșterea economică a statelor membre ale Uniunii și de a conduce la reducerea disparităților dintre regiuni. Ele nu acționează însă singure, necesitând asigurarea unei contribuții din partea statelor membre implicate. Ele sunt co-finanțate, în principal, din resursele publice ale statului membru, însă în multe domenii este necesară și contribuția financiară privată, aceasta fiind încurajată în cele mai multe cazuri.

Fondurile Structurale și de Investiții Europene (fondurile ESI) sunt:

- Fondul european de dezvoltare regională (FEDR)
- Fondul social european (FSE)
- Fondul de coeziune (FC)
- Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR)
- Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM)

Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) urmărește consolidarea coeziunii economice și sociale în cadrul Uniunii Europene prin corectarea dezechilibrelor existente între regiunile acesteia.

FEDR își concentrează investițiile asupra mai multor domenii prioritare cheie. Această abordare este cunoscută sub denumirea de „concentrare tematică”:

- Inovare și cercetare;
- Agenda digitală;
- Sprijin pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri);
- Economie cu emisii reduse de carbon.

Fondul Social European (FSE) este principalul instrument prin care Europa susține crearea de locuri de muncă, ajută oamenii să obțină locuri de muncă mai bune și asigură oportunități profesionale mai echitabile pentru toți cetățenii UE. Fondul funcționează prin investiții în capitalul uman al Europei – angajații, tinerii și toți cei aflați în căutarea unui loc de muncă. Astfel, finanțarea

FSE îmbunătățește perspectivele de angajare pentru milioane de europeni, în special pentru cei cărora le este dificil să își găsească de lucru.

FSE finanțează următoarele priorități:

- adaptabilitatea angajaților, prin formarea de competențe noi, și a întreprinderilor, prin adoptarea unor metode noi de lucru;
- sporirea accesului la locuri de muncă: ajutând tinerii în tranziția de la școală pe piața muncii sau asigurându-le formare profesională celor aflați în căutarea unui loc de muncă, pentru a le îmbunătăți perspectivele de angajare;
- formarea vocațională și învățarea pe tot parcursul vieții în vederea dobândirii de noi competențe;
- sprijinirea persoanelor din grupurile defavorizate pentru obținerea unui loc de muncă.

Fondul de Coeziune (FC) ajută statele membre cu un produs național brut (PNB) pe cap de locuitor de mai puțin de 90% din media comunitară să-și reducă diferențele dintre nivelurile de dezvoltare economică și socială și să-și stabilizeze economiile. Acesta susține acțiuni în cadrul obiectivului „Convergență” și se află sub incidența aceluiași reguli de programare, de gestionare și de control ca în cazul FSE și FEDR.

Fondul de Coeziune finanțează acțiuni care fac parte din următoarele domenii:

- rețele transeuropene de transport, în special proiectele prioritare de interes european definite de Uniunea Europeană;
- mediu.

În acest context, Fondul de Coeziune poate interveni, de asemenea, în proiecte din domeniul energiei sau al transporturilor, atâta vreme ce acestea prezintă avantaje clare pentru mediu: eficiență energetică, utilizarea de surse de energie regenerabile, dezvoltarea transportului feroviar, sprijinirea intermodalității, consolidarea transporturilor publice etc.

Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) reprezintă o sursă de finanțare din partea UE, utilizată de statele membre pentru a realiza o gamă largă de obiective ale politicii de dezvoltare rurale, cum ar fi: îmbunătățirea competitivității întreprinderilor agricole, forestiere și agroalimentare; susținerea protecției mediului natural; susținerea economiilor rurale; asigurarea calității vieții în zonele rurale.

Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA) este un fond creat de Uniunea Europeană în vederea dezvoltării agriculturii statelor membre ale acesteia, prin gestiune partajată între Uniune și statele membre.

Începând cu 1 ianuarie 2007, Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA) derulează fondurile europene pentru implementarea măsurilor de sprijin finanțate din Fondul European pentru Garantare în Agricultură (FEGA).

FEGA finanțează următoarele cheltuieli în contextul gestionării comune între statele membre și Comunitate, în conformitate cu dreptul Uniunii:

- măsurile de reglementare sau sprijinire a piețelor agricole;
- plățile directe către agricultori în contextul politicii agricole comune;
- contribuția financiară a Uniunii la măsurile de informare și promovare a produselor agricole pe piața internă a Uniunii și în țările terțe, întreprinse de statele membre pe baza unor programe selectate de Comisia Europeană;
- contribuția financiară a Uniunii la programul de încurajare a consumului de fructe și legume în școli, menționat în art. 23 din R. (UE) nr. 1308/2013 și la măsurile privind bolile animalelor și pierderea încrederii consumatorilor, astfel cum sunt menționate în art. 155 din R (UE) nr. 1308/2013.

FEGA finanțează următoarele cheltuieli în mod direct și în conformitate cu dreptul Uniunii:

- promovarea produselor agricole, efectuate fie direct de către Comisie, fie prin intermediul unor organizații internaționale;
- măsuri luate în conformitate cu legislația comunitară pentru a asigura conservarea, caracterizarea, colectarea și utilizarea resurselor genetice în agricultură;
- crearea și întreținerea sistemelor informatice de contabilitate pentru agricultură;
- sistemele de investigare agricolă, inclusiv investigațiile privind structura exploatațiilor agricole.

Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM) este fondul UE destinat politicilor europene în domeniul pescuitului și al afacerilor maritime. Acesta este unul dintre cele cinci fonduri structurale și de investiții europene (fondurile ESI), care se completează reciproc și își propun să creeze condițiile necesare redresării economice a UE, generând creștere și locuri de muncă.

Fondul

- sprijină operatorii în tranziția către un pescuit durabil
- ajută comunitățile din zonele de coastă să își diversifice economiile
- finanțează proiecte care creează noi locuri de muncă și îmbunătățesc calitatea vieții în regiunile de coastă ale Europei
- facilitează accesul la finanțare.

Mod de funcționare

Fondul este utilizat pentru a cofinanța proiecte, completând resursele din bugetul național.

- Fiecărui stat membru i se alocă o parte din bugetul FEPAM, în funcție de importanța industriei pescuitului din țara respectivă.

- Ulterior, autoritățile naționale întocmesc un program operațional în care precizează cum intenționează să cheltuiască banii alocați.
- După ce Comisia aprobă programul, autoritățile naționale decid ce proiecte vor fi finanțate.
- Autoritățile naționale și Comisia răspund împreună de implementarea programului.

Conform **Acordului de parteneriat pentru perioada de programare 2021-2027**, programele și fondurile aferente obiectivelor de politică sunt următoarele:

Tabelul nr. 5. – Obiectivele politicii, programe și fonduri 2021-2027

Obiectiv	Program	Fond
Obiectivul de Politică 1 - O Europă mai inteligentă și mai competitivă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente	Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF)	FEDR
	Programul Operațional Sănătate (POS)	FEDR
	Programele operaționale regionale (POR)	FEDR
Obiectivul de Politică 2 - O Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon, în tranziție spre o economie fără emisii și rezilientă, prin promovarea tranziției către o energie nepoluantă și justă, a investițiilor verzi, a economiei circulare, a reducerii impactului asupra schimbărilor climatice și a adaptării la schimbările climatice și a prevenirii și gestionării riscurilor	Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)	FEDR FC
	Programul Operațional Transport (POT)	FEDR FC
	Programele operaționale regionale (POR)	FEDR
	Program Acvacultură și Pescuit (PAP)	FEPAM
Obiectivul de Politică 3 - O Europă mai conectată prin dezvoltarea mobilității și a conectivității TIC regionale	Programul Operațional Transport (POT)	FEDR FC
	Programele operaționale regionale (POR)	FEDR
Obiectivul de Politică 4 – O Europă mai socială și mai incluzivă prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale	Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO)	FSE
	Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS)	FSE FEDR

	Programul Operațional Sănătate (POS)	FSE FEDR
	Programele operaționale regionale (POR)	FEDR
Obiectivul de Politică 5 – O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii și a inițiativelor locale	Programele operaționale regionale (POR)	FEDR
	Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS)	FEDR
	Program Acvacultură și Pescuit (PAP)	FEPAM

4.3.6. Programele de cooperare teritorială

România poate participa la trei tipuri de programe de cooperare teritorială:

- **Cooperare teritorială transfrontalieră** - presupune cooperarea regiunilor din România cu regiuni din statele vecine. Programele de cooperare transfrontalieră finanțează proiecte de accesibilitate transport și tehnologia informației, mediu și prevenirea riscurilor, dezvoltare economică și socială, precum și acțiuni „people to people”;
- **Cooperare teritorială transnațională** - presupune cooperarea cu regiunile dintr-un anumit spațiu geografic. Cooperarea transnațională finanțează dezvoltarea de rețele care să ducă la dezvoltare teritorială integrată în domenii precum inovația, mediul și accesibilitatea și dezvoltarea urbană;
- **Cooperare teritorială interregională** - presupune colaborarea cu regiuni din orice stat membru al Uniunii Europene, prin intermediul unor proiecte gestionate și administrate în comun de partenerii din statele participante. Se promovează cooperarea între autoritățile publice (locale sau regionale), precum și între cercetătorii UE, pe probleme de interes comun prin transferul de experiență și bune practici între regiuni și prin constituirea de rețele între orașele UE.

Ca regulă generală, rata de cofinanțare pentru programele finanțate din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) este 85% din fonduri comunitare și 15% din fonduri naționale, iar pentru programele finanțate din Instrumentul European de Vecinătate și Parteneriat (ENPI) este 90% din fonduri comunitare și 10% din fonduri naționale.

Beneficiarii eligibili: autorități publice centrale, autorități publice locale, organizații de drept public, organisme de drept privat, organizații internaționale. Beneficiarii privați pot participa ca parteneri în proiecte sau în calitate de subcontractori.

4.3.7. Granturile SEE / Granturi norvegiene

Prin Acordul pentru Spațiul Economic European (SEE), trei dintre țările AELS (Asociația Europeană a Liberului Schimb) - Norvegia, Islanda și Liechtenstein, fac parte din piața internă europeană și contribuie la dezvoltarea socială și economică prin intermediul granturilor SEE și norvegiene, de care beneficiază 15 state membre din estul, centrul și sudul Uniunii Europene. Obiectivele majore ale Mecanismului Financiar SEE și Mecanismului Financiar Norvegian sunt reducerea disparităților sociale și economice în Spațiul Economic European, respectiv întărirea relațiilor bilaterale dintre statele donatoare și cele beneficiare.

Fondul Bilateral Național este un instrument menit să faciliteze contactul și cooperarea între entități din România și cele din statele donatoare (Islanda, Principatul Liechtenstein și Norvegia), dimensiunea bilaterală fiind obligatorie în orice inițiativă. Cooperarea bilaterală cu Consiliul Europei este, de asemenea, posibilă.

4.3.8. Parteneriatele de tip public-privat

Parteneriatele de tip public-privat sunt o soluție general recomandată și promovată pentru rezolvarea problemelor sau eficientizarea serviciilor publice. Apariția Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 39/2018, cu modificările și completările ulterioare, care reglementează parteneriatul public-privat este privită drept o oportunitate reală de a implementa proiectele propuse.

La nivelul administrațiilor publice există posibilitatea dezvoltării parteneriatelor de tip public-privat în diverse domenii. În urma adoptării actului normativ care reglementează parteneriatul public-privat s-ar putea externaliza o serie de servicii și activități publice, partenerii locali putând fi atât mediul de afaceri, cât și sectorul non-profit.

4.3.9. Creditarea

Din punct de vedere procedural, creditarea este o modalitate relativ simplă de obținere a finanțării pentru proiectele de investiții.

Băncile locale sunt instituții financiare care au în portofoliu programe de finanțare/creditare pentru proiectele care implică fonduri europene. Se pot acorda astfel credite de investiții atât pentru prefinanțarea fondurilor nerambursabile, cât și pentru cofinanțarea cheltuielilor eligibile și neeligibile din cadrul unui proiect, urmând o serie de reglementări interne. Costurile aferente creditelor sunt mari și implică și un anumit grad de risc vis-à-vis de posibilitatea de rambursare a datoriilor, mai ales într-o situație de incertitudine cum este cea generată de criza financiară. În plus, un grad ridicat de îndatorare poate reprezenta o blocare a posibilităților de investiții pe termen scurt

și mediu, cu atât mai mult cu cât o organizație cu datorii mari devine neeligibilă atât pentru accesarea altor credite, cât și pentru atragerea de fonduri nerambursabile.

Guvernul României stabilește anual limitele pentru finanțările rambursabile care pot fi contractate de administrațiile locale, pentru încadrarea în nivelul deficitului bugetului general consolidat.

Pentru proiectele de mare amploare se pot accesa și programe de finanțare internaționale ce au ca surse instituții financiare internaționale: BERD (Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare), BEI (Banca Europeană de Investiții), FMI (Fondul Monetar Internațional) și Banca Mondială.

CAPITOLUL II

ANALIZA DE POTENȚIAL A COMUNEI AȚEL

1. Așezare geografică

Comuna Ațel este amplasată în nord-estul județului Sibiu și are în componență două sate, Ațel și Dupuș.

Suprafața teritoriului administrativ al comunei Ațel este de 3902 ha din care intravilan 118 ha, iar extravilan 3784 ha. Cu această suprafață, comuna se încadrează în categoria comunelor mici, în cadrul județului Sibiu. Satul Ațel, amplasat în vestul teritoriului administrativ al comunei, este accesat prin drumul județean DJ 142F, din drumul național DN 14 (Sighișoara – Sibiu) care traversează teritoriul comunei în partea sa nordică.

Satul Dupuș, amplasat în partea estică a comunei, este accesat prin drumul comunal DC 22 care se desprinde din DJ 142F, la 1,5 km nord de satul Ațel.

Comuna Ațel are ca vecini:

la nord, comuna Alma;

la vest, comuna Brateiu;

la est, orașul Dumbrăveni și comuna Biertan;

la sud, comuna Biertan.

Cele două localități ale comunei sunt amplasate la 2,5 km (satul Ațel), respectiv 4,5 km (satul Dupuș) distanță de DN 14 și Gara Ațel, aceste două repere fiind importante în stabilirea relațiilor în teritoriu ale comunei Ațel. Prin DN 14 și linia 300 CFR, comuna Ațel are deschise relațiile cu lumea.

În cadrul județului Sibiu relațiile predominante sunt stabilite cu orașul Mediaș (situat la 10 km de satul Ațel) și apoi cu orașul Dumbrăveni. Cu orașul reședință de județ, Sibiu, față de care Ațelul este situat la 70 km distanță, relațiile sunt mai reduse, fiind determinate fie administrativ, fie determinate de nevoi legate de învățământ, cultură, cult, sănătate, economie.

Deplasări frecvente în teritoriu se fac în special în orașul Mediaș pentru: muncă, aprovizionare, desfacere, educație, sănătate, distracție. Mult mai rare sunt deplasările la Dumbrăveni, Sighișoara sau Biertan, acestea fiind puncte de atracție doar cu ocazia desfășurării unor evenimente culturale speciale. Comuna Ațel, județul Sibiu s-a înființat în anul 1968 conform Anexei la Legea nr. 2 din 16 februarie 1968 (**republicată**) privind organizarea administrativă a teritoriului României.

Comuna Ațel, județul Sibiu, potrivit legislației privind amenajarea teritoriului național (Legea nr.351/2001 – Anexa 4 localități rurale), are rangul IV pentru localitatea Ațel, reședință de comună și rangul V pentru satul aparținător Dupuș.

Figura nr. 5 – Localizare comuna Ațel

2. Scurt istoric

Ațel, mai demult Oțel (în dialectul săsesc Hätselferf, Hätselfref, în germană Hetzeldorf, „Satul lui Attila”, în maghiară Ecel, se pronunță „Ețel”), este o comună în județul Sibiu, Transilvania, România, formată din satele Ațel (reședința) și Dupuș.

Situată în Podișul Târnavelor, la 12 km est de Mediaș, comuna Ațel are o suprafață de 27,21 km.p. și o populație de aproximativ 1.500 locuitori (împreună cu satul arondat Dupuș).

Atestată documentar în anul 1283, sub denumirea latină Villa Echelini (Ecel, mai târziu), localitatea a fost una dintre cele mai înfloritoare comunități săsești din Scaunul Mediașului. Sub domnia regelui Matei Corvin, așezarea a dobândit dreptul de a organiza târg săptămânal, iar din punct juridic, pe acela de a condamna la moarte.

Ațelul a fost însă locuit încă din preistorie, pe teritoriul localității fiind descoperite, două topoare de piatră datând din neolitic. Din epoca bronzului au fost identificate, apoi, două râșnițe, două toporașe, două vârfuri de lance și un buzdugan cu 12 colțuri. Din epoca târzie a fierului datează alte

descoperiri arheologice: două brățări, două fibule, patru topoare de cupru, dar și o figurină de lut înfățișând-o pe zeița Venus, precum și două pietre funerare încastrate în zidul bisericii din Dupuș.

În 1979, la intrarea în sat, pe partea din dreapta șoselei, în apropierea fostelor clădiri SMA s-a descoperit o așezare (Wietenberg) cu materiale din epoca romană și postromană. De asemenea, la sud-est de sat, spre Dupuș, în pădurea Hodoș s-au găsit resturi de locuințe și fragmente ceramice aparținând unei așezări fortificate (Warburg sau Wadeschgraben) înconjurată cu șanț și val adânc de 2 m și având o vedere largă asupra văii Târnavei Mari. În hotarul Matz a fost descoperit, în 1905, un tezaur de argint cuprinzând mai multe fibule, brățări, inele, dar și 375 de monede imperiale din epoca preromană.

Cel mai valoros monument istoric al localității îl constituie Biserica Evanghelică-Lutherană, construită în stil gotic, în jurul anului 1380. Este o bazilică cu patru travee, turn-clopotniță, transept, cor și sacristie. Din clădirea inițială s-a păstrat doar nava principală cu bolta sa, precum și turnul și pereții exteriori ai edificiului. În jurul anului 1420 s-au ridicat deasupra corului două etaje de apărare prevăzute cu guri de tragere. Biserica a suferit modificări în secolele XV-XVI, atunci când s-a construit o sacristie nouă și o tribună, în partea de vest a navei centrale.

De asemenea, s-a modificat turnul și s-au reboltit navele alterale. Edificiul are mai multe detalii de piatră cioplită, cu particularități stilistice caracteristice secolelor XIV-XVI, opere ale cunoscutului meșter pietrar sibian Andreas Lapidica.

Pe parcursul unei jumătăți de secol (între 1605-1658), biserica a suferit mai multe distrugeri, între care și un incendiu devastator. S-au păstrat, totuși, două clopote, dintre care unul mai mare având inscripția “O rex glorie Jesu Christi veni cum pace”.

Curtina de plan oval din jurul bisericii, prevăzută cu trei turnuri a fost construită la începutul secolului al XV-lea. Turnul de poartă este plasat înspre sud-est, fiind construit cu patru etaje și prevăzut cu uși din lemn de stejar și hersă. Acest turn a funcționat și ca turn-clopotniță, la al treilea etaj existând o încăpere amenajată în acest scop, cu fereastră și latrină. La demolarea turnului de nord, în anul 1959, a fost descoperit un scurt tunel boltit, din cărămidă, ce făcea legătura subterană între turn și pivnița celei mai apropiate case țărănești. Încăperile din fortificația bisericii au fost utilizate încă din 1397 ca local de școală, prima clădire destinată exclusiv învățământului săsesc fiind construită abia în anul 1872.

Actuala școală, singura de altfel din comună (împreună cu cele două grădinițe) au fost construite în perioada interbelică.

În anul 2003, la împlinirea a 720 de ani de atestare documentară a localității, a fost dezvelit Monumentul Eroilor, fiind inscripționate numele mai multor eroi români și germani. Cea mai importantă personalitate a locului este tot de naționalitate germană. Este vorba despre Norbert

Kartmann, președintele Parlamentului landului Hessen. În casa în care s-a născut și a copilărit acesta (și pe care a vizitat-o în 2005) funcționează din anul 1991, un azil de bătrâni.

Comuna Ațel, cu satele aparținătoare Ațel și Dupuș, a existat și evoluat în partea de nord-est a județului Sibiu din cele mai vechi timpuri.

Satul Ațel a fost atestat documentar din anul 1283 sub numele „Vila Echellini”. În anul 1359, numele satului evoluează în Villa Eczen. Așezarea a primit o denumire apropiată de cea actuală în anul 1494 (Eczen), pentru ca în anul 1750 să fie înregistrată sub denumirea de Atzel.

Săpăturile arheologice arată că teritoriul actualei comune Ațel a fost locuit din epoca bronzului.

Satul Dupuș este atestat documentar într-un document din 1267 sub numele Thobiasfolua; Villa Tobie, actualul sat Dupuș, este menționat într-un document din anul 1739 ca fiind „comună liberă” în Scaunul Mediaș. Așezare veche, cu o dezvoltare asemănătoare cu cea a localităților învecinate, amplasamentul satului Dupuș a fost locuit din vremuri străvechi, cu urme clare de pe vremea civilizației romane.

Evoluția istorică a comunei Ațel, care avea în componența sa satele Ațel, Alma, Dupuș, Geacăș și Șmig, trebuie privită în strânsă legătură cu evoluția ținutului Târnavei într-un context politico-istoric total nefast pentru dezvoltarea comunității românești – populația băștinașă a locului.

Istoria a obligat populația de origine română să traverseze secole de privațiuni, când privilegiile erau acordate coloniștilor de origine germană sau populației maghiare. În decursul istoriei populația zonei s-a împărțit aproape implacabil între „orășeni” și „săteni”; populația de origine română a fost oprită, pur și simplu, de a se așeza la oraș, fiind constrânsă să trăiască în localitățile rurale. Sursa de existență a acestora a fost creșterea animalelor, cultivarea pământului sau exploatarea unor resurse materiale locale, cu precădere lemnul.

Un rol deosebit în evoluția satului românesc, au avut, întotdeauna, biserica și școala; acestea având în unele momente ale istoriei activitate comună. Ambele instituții au existat în comuna Ațel din cele mai vechi timpuri. Dintre așezămintele de cult, mai importante sunt: Biserica evanghelică din Ațel – construită în prima parte a secolului XIV, Biserica ortodoxă „Sf. Treime” din Ațel – construită în anul 1784, Biserica ortodoxă „Sf. Nicolae” din Ațel – construită în 1863, Biserica evanghelică din Dupuș – construită la sfârșitul secolului XV și Biserica ortodoxă „Sf. Arhangheli” din Dupuș – construită în anul 1851.

Începând cu finele secolului XIII și până în anul 1876 o mare parte a regiunii Târnavă Mare, regiune din care făcea parte și actualul teritoriu administrativ al comunei Ațel, a fost integrată în teritoriul regal numit „Fundus Regius” administrat de sași și maghiari. În acest context, actuala comună Ațel făcea parte din scaunul Mediaș. Începând din anul 1889, actuala comună Ațel făcea parte din județul Târnavă Mare, care includea cinci plăși (Criș, Rupea, Agnita, Buia-Biertan și

Cârcul Mare) și două orașe cu senat organizat (Sighișoara și Mediaș). Reședința județului Târnava Mare era în orașul Sighișoara.

După reorganizările administrative din anii 1925 și 1940, actualul sat Ațel făcea parte din plasa Mediaș împreună cu: Alma, Biertan, Brateiu, Buzd, Copșa Mică, Dârlos, Dupuș, Ighișul Nou, Metiș, Moșna, Nemșa, Richiș, Șaroș, Șoala, Vorumloc și bineînțeles, orașul Mediaș. La reforma administrativă din 1968, comuna Ațel, cu satele Ațel, Alma, Dupuș, Geacăș și Șmig, este integrată în județul Sibiu.

În anul 2005, în baza Legii nr. 84/2004 – privind înființarea unor comune, teritoriul administrativ al comunei Ațel este împărțit în două comune:

Comuna Ațel cu satele Ațel și Dupuș;

Comuna Alma cu satele Alma, Geacăș și Șmig.

3. Suprafața comunei Ațel

Suprafața teritoriului administrativ al comunei este de **3.890 ha**, din care **2.767,56 ha teren agricol**, reprezentând aproximativ 70% din totalul suprafeței.

Tabelul nr. 6 – Categoriile de folosință ale terenurilor în comuna Ațel

Categorii de folosință teren	Suprafață Ha
▪ Terenuri arabile	2.767,56
▪ Pășuni	975
▪ Fânețe	431
▪ Vii	155
▪ Livezi	6,6
Total terenuri agricole	5.235
▪ Păduri	949
▪ Terenuri cu ape	13
▪ Căi de comunicație	16
▪ Terenuri ocupate cu construcții și curți	122,83
▪ Terenuri degradate și neproductive	21,6
Total terenuri neagricole	1.122,43

4. Cadrul natural

4.1. Relieful

Relieful comunei Ațel este deluros. Zona este caracterizată de un peisaj colinar. Extremitatea sudică a teritoriului comunei se distinge printr-un peisaj de tip forestier.

Teritoriul comunei Ațel este situat în Podișul Hârtibaciului – subdiviziune a Podișului Târnavelor – în Culoarul Târnavei Mari, limita nordică a comunei fiind trasată în cea mai mare parte pe acest râu. Profilul fizico-geografic al comunei este dat de caracteristicile de relief ale Podișului Hârtibaciului, dar și de cele două bazine hidrografice secundare: Ațel și Dupuș. Zona este caracterizată de un peisaj colinar cu înălțimi medii de 500 m, marcat de natura sedimentară a depozitelor miocene și pliocene. Văile râurilor au fragmentat relieful de coline, determinând apariția a numeroase interfluvii și văi înguste cvasiparalele. Extremitatea sudică a teritoriului comunei se distinge printr-un peisaj de tip forestier.

Ca o caracteristică geologică, podișul Hârtibaciului este marcat de natura sedimentară a depozitelor miocene și pliocene.

4.2. Solurile

În comuna Ațel, categoria predominantă de soluri o constituie solurile podzolice argiloiluviale pseudogleizate, care ocupă 80% din suprafața terenului.

În partea de vest sunt soluri brune podzolite, iar în lunca Târnavei Mari soluri aluviale. Solurile brune podzolite au o mare răspândire, în zona cu păduri de foioase și mixte, fiind întâlnite în regiunile deluroase.

Solurile podzolice argiloiluviale se întâlnesc în condițiile unui relief orizontal sau slab înclinat cu drenaj extern slab, iar pe terenuri în pantă apar sub învelișul protector al unei păduri sau pajiști. Folosirea în agricultură a solurilor podzolice argiloiluviale este mai restrânsă datorită potențialului lor scăzut de fertilitate.

Solurile aluviale sunt situate în luncă, urmare a procesului de aluvionare. Solurile aluvionare sunt caracterizate printr-un grad înalt de fertilitate, datorită conținutului ridicat de substanțe nutritive, dar mai ales regimului lor hidric și trofic favorabil.

Datorită morfologiei terenului și a calității solurilor, culturile agricole nu sunt favorabile în această zonă, în schimb se pretează pentru cultivarea viței de vie.

Resursele principale ale subsolului sunt gazul metan și materialele de construcție (cariere și balastiere).

O altă resursă importantă a acestei zone o constituie materialul lemnos, reprezentată în special de stejar.

4.3. Clima

Elementele climatice care caracterizează comuna Ațel sunt influențate de Culoarul Târnavei Mari, care determină amplitudini termice pronunțate în cursul anului: încălziri puternice vara (media maximelor termice în iulie depășește 26°C) și răcirii excesive iarna (media minimelor zilnice înregistrându-se în ianuarie, sub -8°C).

Linia de culmi înalte, de 600-700 m, pe interfluviul major dintre râurile Târnavă Mare și Hârtibaciu, constituie un „baraj” pentru influențele răcoroase din sud.

Vânturile dominante bat dinspre nord-est, datorită circulației maselor de aer din această direcție. Vântul dominant este denumit local „mureșan” și bate în toată regiunea Sibiului dinspre valea largă a Mureșului. Frecvența sa medie este de peste 18 % și se constată o ușoară sporire a frecvenței și a intensității lui în lunile de primăvară și vară.

Ceața – acest fenomen meteorologic se dezvoltă mai ales la începutul primăverii și sfârșitul toamnei.

Roua - se produce de regulă la nivelul vegetației ierboase, în primele ore ale dimineții de vară.

Bruma – poate să apară atât toamna, cât și primăvara. Intervalul cu prezență a brumei este aproape același, iar regimul anual al zilelor cu acest fenomen atmosferic indică un număr de circa 30 de zile.

4.4. Rețeaua hidrografică

Rețeaua de râuri de pe teritoriul comunei Ațel este parte integrantă a bazinului hidrografic al Mureșului, subcomponenta Târnavă Mare. Orientarea generală a rețelei de râuri este est-vest, păstrată din timpul retragerii lacului pliocen și impusă de relieful inițial.

Mărimea bazinelor hidrogeografice diferă în funcție de altitudinea acestora, astfel bazinele râurilor din Podișul Hârtibaciului sunt ceva mai extinse comparativ cu cele din Dealurile Târnavelor. Un aspect important este asimetria evidentă a bazinului hidrografic al râului Ațel.

Principalele surse de alimentare ale râurilor din perimetrul comunei, cu excepția Târnavei Mari, sunt reprezentate de apele rezultate din precipitații, topirea zăpezilor și apele subterane.

Viiturile sunt generate de precipitațiile abundente din timpul iernii, care la începutul primăverii sporește rapid aportul de apă adus suplimentar. Aceste creșteri deosebite se pot produce în intervalul februarie – aprilie.

4.5. Vegetația și fauna

Din punct de vedere floristic, spațiul geografic al comunei Ațel aparține regiunii fitogeografice central-europeană.

Spațiul forestier ocupă circa 20% din suprafața comunei, pădurile fiind reprezentate de asociații de stejărete, în timp ce pădurile de fag aproape că lipsesc. Caracteristic vegetației lemnoase sunt pădurile de stejar brumăriu și stejar pufos. Specia dominantă este stejarul pedunculat la care se adaugă ulmul, jugastrul și alunul. Stratul arbustiv este abundent. Se întâlnește păducelul, porumbarul, cornul, salba moale, socul negru, lemnul crețesc, sângerul ascuns ș.a.

Biotipurile se întregesc și cu specii floricole iubitoare de umbră – *Geum urbanum*, *Glechoma hederaca*, *Brachypodium sylvaticum* etc., iar în locuri mai luminate – *Fragaria viridis*, *Paconia peregrina*, *Betonica officinalis* etc.

Vegetația ierboasă este săracă ca specii, dar bogată ca suprafețe ocupate, consecință directă fiind numărul mare de bovine și ovine din zonă. Pe spațiile mai sărace, în sălcete, se dezvoltă o floră hidrofilă specifică atât luncilor cât și iazurilor. Reprezentative sunt specii ale genului *Carex*, *Bindes* și *Lycopus*.

Într-un peisaj natural bine antropizat, se întâlnesc comunități de buruieni, alcătuite din sute de specii de plante, grupate în două categorii: vegetația sagetală și vegetația ruderală. Prima se întâlnește pe toate terenurile de cultură agricolă. Cele mai reprezentative sunt: *Setaria viridis*, *Convolvus arvensis*, *Hibiscum trionum*, *Centaurea cyanus* ș.a.

Pe solurile bătătorite și mai uscate de prin curți, margini de drumuri, cărări se dezvoltă vegetația ruderală reprezentată de: *Malva pustilla*, *Poua annua*, *Lepidium campestre* ș.a.

Elementele faunistice predominante unei păduri de stejar sunt păsările insectivore, granivore sau cu hrănire mixtă cum ar fi: turturica, privighetoarea, ciocănitoarea și numeroase răpitoare: eretele, gaia roșie ș.a.

Fauna stepelor și pajiștilor deluroase populează domeniile ierburilor de pășune și dumbravă. Arealul acestora se întrepătrunde cu cel al terenurilor cultivate și al domeniilor locuite. Dintre mamifere, predominante sunt rozătoarele: șoarecele de câmp, hârciogul, popândăul ș.a. Acestea constituie hrană pentru dihor sau păsări răpitoare: eretele brun, șorecarul mare, ș.a.

Fauna păsărilor sedentare și a celor migratoare este nelipsită. Aceasta se atașează în egală măsură câmpului deschis, arăturilor zăvoaielor cât și așezărilor umane. Astfel de medii sunt populate de ciocârlii, rândunele, vrăbii, cinteze, mierle ș.a.

Dintre pești cleanul și mreana sunt cei mai răspândiți.

5. Factori și probleme de mediu

5.1. Factorii de mediu

În ultimii 40 de ani, Europa a instituit politici de combatere a unor probleme specifice, cum ar fi poluarea aerului și poluarea apelor. Unele dintre aceste politici au avut rezultate remarcabile. Europeanii se bucură de un aer mai curat și de ape de scăldat mai curate. Rata de reciclare a deșeurilor a crescut. Din ce în ce mai multe zone terestre și marine sunt protejate. Uniunea Europeană a redus emisiile de gaze cu efect de seră față de nivelurile înregistrate în 1990.

Oamenii nu pot trăi bine dacă mediul și economia sunt într-o stare precară. Inegalitatea distribuției beneficiilor, de exemplu a bogăției economice și a aerului curat, dar și a costurilor, inclusiv a celor asociate poluării și culturilor pierdute din cauza secetei, vor continua să genereze tulburări sociale.

5.1.1. Calitatea aerului

Aerul rămâne unul dintre factorii de mediu cei mai expuși la poluare și în egală măsură cel mai fragil subsistem de mediu, dată fiind capacitatea redusă, foarte limitată de absorbție și de neutralizare a poluanților. Practic, atmosfera se comportă ca un rezervor de poluanți ce sunt transportați de la o regiune la alta și preluați de alte nivele de mediu.

În acest context, menținerea calității aerului a devenit una din cele mai importante activități pe care le desfășoară instituțiile publice și reprezintă o preocupare permanentă și a organizațiilor neguvernamentale.

Începând cu anul 2007 (data aderării la UE) a fost aplicată și transpusă în România legislația europeană, dintre care amintim:

- Directiva 2008/50/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa stabilește necesitatea de a reduce poluarea la niveluri care să minimizeze efectele nocive asupra sănătății umane, acordându-se atenție specială mediului ca întreg, de a îmbunătăți monitorizarea și evaluarea calității aerului, inclusiv informarea publicului;
- Directiva 2004/107/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 decembrie 2004 privind arseniul, cadmiul, mercurul, nichelul, hidrocarburile aromatice policiclice în aerul înconjurător.

Pentru a proteja sănătatea umană și mediul ca întreg, este deosebit de important să fie combătute la sursă emisiile de poluanți și să fie identificate și puse în aplicare cele mai eficiente măsuri de reducere a emisiilor pe plan local, național și comunitar.

Legislația românească stabilește un cadru legal prin Legea nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător, H.G nr. 257/2015 privind aprobarea Metodologiei de elaborare a planurilor de calitate a aerului, a planurilor de acțiune pe termen scurt și a planurilor de menținere a calității aerului și Ordinul nr. 2202/2020 al ministrului mediului, apelor și pădurilor privind aprobarea listelor cu unitățile administrativ-teritoriale întocmite în urma încadrării în regimuri de gestionare a ariilor din zonele și aglomerările prevăzute în anexa nr. 2 la Legea nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător.

În județul Sibiu sunt amplasate 4 stații de monitorizare, câte una la Mediaș și Copșa Mică pentru monitorizare industrială, și două în municipiul Sibiu, pentru monitorizare industrială și fond urban. În plus, în august 2009, Agenția pentru Protecția Mediului Sibiu (A.P.M. Sibiu) a fost dotată cu un autolaborator performant care permite monitorizarea calității aerului în zone sensibile din acest punct de vedere și este utilizat pentru determinarea gradului de poluare a mediului ambiental și a condițiilor meteo (viteza și direcția vântului, radiația solară, presiunea, temperatura și umiditatea aerului atmosferic).

Poluarea aerului este, potențial cea mai gravă problemă pe termen scurt și mediu din punct de vedere al sănătății, aerul poluat fiind mai dificil de evitat decât apa poluată. Efectele lui, care pătrund peste tot, dăunează sănătății, degradează construcțiile și mediul natural.

La nivelul județului Sibiu nu sunt probleme semnificative din punct de vedere al poluării aerului. Municipiul Sibiu face parte din categoria zonelor cu grad de poluare mediu, poluarea datorându-se în special traficului rutier intens. Principalele surse fixe de poluare atmosferică sunt identificate în unități industriale, amplasate în localitățile Mediaș, Copșa Mică și Sibiu, iar cele mobile sunt identificate prin traficul rutier.

Zona Mediaș este o zonă poluată, la emisiile provenite de la agenții economici de pe platforma industrială a municipiului Mediaș (S.C. Emailul S.A., S.C. Vitrometan S.A., S.C. Geromed S.A.) adăugându-se transportul pe distanță mare a poluanților proveniți de la S.C.

Sometra S.A. Copșa Mică, unitate cu profil de metalurgie neferoasă. Astfel au fost înregistrate depășiri ale concentrațiilor maxime admisibile de plumb, cadmiu, acid fluorhidric. Această societate a anunțat pe 26 ianuarie 2009 oprirea temporară și parțială a activității din considerente economice și a intrat într-un proces de conservare și mentenanță.

Prin implementarea măsurilor din programul cuprins în autorizația integrată de mediu, problema emisiilor de pulberi cu conținut ridicat de metale grele (Pb, Zn, Cd, Cu) a fost soluționată, astfel încât la ora actuală problema poluării cu plumb, ține de poluarea istorică.

La nivelul comunei Ațel singurele surse de poluare pentru aer sunt emisiile generate de sistemele de încălzire cu lemn.

5.1.2. Calitatea apei

Poluarea apei este în mod inerent legată de activitatea umană. Apa acționează ca un mediu de colectare și ca un mecanism de transport pentru reziduri casnice, agricole și industriale, și care prin aceasta îi cauzează poluarea. Deteriorarea calității apei cauzată de poluare, influențează utilizarea apei în aval, punând în pericol sănătatea oamenilor și funcționarea ecosistemului acvatic.

Caracterul limitat și vulnerabil al resurselor de apă, precum și indispensabilitatea resurselor de apă subliniază necesitatea valorificării și protecției acestora împotriva epuizării și degradării.

Schimbările climatice reprezintă unul din principalii factori cu impact major asupra resursei de apă, atât din punct de vedere cantitativ, cât și calitativ.

Pentru a asigura disponibilul de apă la sursă în România ținând cont de distribuția (variabilitatea) în spațiu și timp a resurselor de apă, caracterul limitat al resurselor de apă, variația regimului de curgere, caracterul torențial al bazinelor hidrografice, variația spațio-temporală a calității apelor și schimbările climatice trebuie întreprinse următoarele măsuri:

- **Măsuri de adaptare pentru asigurarea disponibilului de apă la sursă:**

- ✓ realizarea de noi infrastructuri de transformare a resurselor hidrologice în resurse socioeconomice: noi lacuri de acumulare, noi derivații interbazinale și altele asemenea;
- ✓ modificarea infrastructurilor existente pentru a putea regulariza debitele a căror distribuție în timp se modifică ca urmare a schimbărilor climatice: supraînălțarea unor baraje, reechiparea cu noi uvraje și altele asemenea;
- ✓ proiectarea și implementarea unor soluții pentru colectarea și utilizarea apei din precipitații;
- ✓ extinderea soluțiilor de reîncărcare cu apă a straturilor freatice.

- **Măsuri de adaptare la folosințele de apă / utilizatori:**

- ✓ utilizarea eficientă și conservarea apei prin reabilitarea instalațiilor de transport și de distribuție a apei și prin modificări tehnologice: promovarea de tehnologii cu consumuri reduse de apă;
- ✓ modificări în stilul de viață al oamenilor: reducerea cerințelor de apă, utilizarea pentru anumite activități a apei recirculate și altele asemenea;
- ✓ creșterea gradului de recirculare a apei pentru nevoi industriale;
- ✓ modificarea tipurilor de culturi agricole prin utilizarea a celor adaptate la cerințe mai reduse de apă;
- ✓ elaborarea și implementarea unor sisteme de prețuri și tarife pentru apă în funcție de folosința de sezon și de resursa disponibilă;
- ✓ utilizarea pentru anumite destinații/folosințe a apelor de calitate inferioară;
- ✓ îmbunătățirea legislației de mediu.

- **Măsuri care trebuie întreprinse la nivelul bazinului hidrografic:**

- ✓ actualizarea schemelor directe de amenajare și de management, astfel încât să se ia în considerare efectele schimbărilor climatice: scăderea disponibilului la sursă, creșterea cerinței de apă;
- ✓ aplicarea principiilor de management integrat al apei pentru cantitate și calitate;
- ✓ introducerea chiar de la proiectare în lacurile de acumulare care se vor construi, a unor volume de rezervă, care să se utilizeze doar în situații excepționale sau realizarea unor lacuri de acumulare cu regim special de exploatare pentru a suplimenta resursele de apă disponibile în situații critice;
- ✓ transferuri inter-bazinale de apă pentru a compensa deficitele de apă în anumite bazine;
- ✓ stabilirea unor obiective privind calitatea apei și aplicarea unor criterii de calitate a acesteia în scopul prevenirii, controlării și reducerii impactului transfrontalier, coordonarea reglementărilor și emiterii avizelor;
- ✓ îmbunătățirea tratării apei reziduale și menajere;
- ✓ armonizarea reglementărilor privind limitarea emisiilor de substanțe periculoase în apă;
- ✓ identificarea zonelor cu risc potențial la inundații, deficit de apă/seacă.

- **Măsuri care trebuie întreprinse pentru managementul riscului la inundații:**

- ✓ alegerea unor lucrări de protecție împotriva inundațiilor la nivel local destinate unor localități și structuri socio-economice în locul lucrărilor de protecție împotriva inundațiilor ample, de mari dimensiuni;
- ✓ alegerea unor soluții tehnice care să conducă la încetinirea și diminuarea inundațiilor pe măsură ce se produc, în locul supraînălțării digurilor existente sau construirii de noi diguri;
- ✓ folosirea celor mai noi metode și tehnologii pentru reabilitarea/construirea digurilor și efectuarea lucrărilor de protecție în corelare cu planurile teritoriale de amenajare urbanistică;
- ✓ elementele planurilor de management al riscului la inundații trebuie revizuite periodic și, dacă este cazul, trebuie actualizate, luând în considerare efectele posibile ale schimbărilor climatice asupra apariției inundațiilor;
- ✓ creșterea gradului de conștientizare privind riscul de inundații în rândul populației expuse, măsuri adecvate înainte și după producerea acestora, încheierea de contracte de asigurare și altele asemenea;
- ✓ îmbunătățirea capacității de răspuns a autorităților administrației publice locale cu atribuții în managementul situațiilor de urgență generate de inundații, accidente la construcții hidrotehnice și poluări accidentale.

- **Măsurile care trebuie întreprinse pentru a combate seceta / deficitul de apă se vor lua în funcție de fazele de apariție a acesteia / acestuia:**

- ✓ servicii de monitorizare și avertizare privind scăderea debitelor/secetă la nivel național;
- ✓ diminuarea scurgerilor în rețelele de distribuție a apei;
- ✓ măsuri de economisire și folosire eficientă a apei: irigații, industrie;
- ✓ cooperarea cu alte țări vizând schimbul de experiență în combaterea secetei;
- ✓ planuri de aprovizionare prioritară cu apă a populației și animalelor/ierarhizarea restricțiilor de folosire a apei în perioade deficitare;
- ✓ stabilirea de metodologii pentru pragurile de secetă și cartografierea secetei;
- ✓ mărirea capacității de depozitare a apei;
- ✓ asigurarea calității apei pe timp de secetă.

În ultima perioadă de timp se observă o variație descrescătoare a volumelor de apă prelevate. Această variație nu exprimă doar cerința efectivă de apă, ci poate exprima existența anumitor restricții în aprovizionarea cu apă, precum și efectele introducerii contorizării consumului de apă, reducerii pierderilor de apă pe rețelele de distribuție, etc.

Utilizarea și gestionarea eficientă a resurselor de apă implică implementarea unor schimbări de comportament atât al producătorilor de bunuri și servicii de gospodărire a apelor, cât și al utilizatorilor, al populației față de resursele de apă și față de mediu.

Următoarele problematice importante privind gospodărirea apelor care afectează în mod direct sau indirect starea apelor de suprafață și apelor subterane, cu impact major în gestiunea resurselor de apă au fost identificate: poluarea cu substanțe organice, poluarea cu nutrienți, poluarea cu substanțe periculoase și alterările hidromorfologice.

Poluarea cu substanțe organice este cauzată în principal de emisiile directe sau indirecte de ape uzate insuficient epurate sau neepurate de la aglomerări umane, din surse industriale sau agricole, și produce schimbări semnificative în balanța oxigenului în apele de suprafață și în consecință are impact asupra compoziției speciilor/populațiilor acvatice și respectiv, asupra stării ecologice a apelor.

O problemă importantă de gospodărire a apelor este **poluarea cu nutrienți**, în special cu azot și fosfor. Nutrienții în exces conduc la eutrofizarea apelor, ceea ce determină schimbarea compoziției și scăderea biodiversității speciilor, precum și reducerea posibilității de utilizare a resurselor de apă în scop potabil, recreațional, etc. Ca și în cazul substanțelor organice, emisiile de nutrienți provin atât din surse punctiforme (ape uzate urbane, industriale și agricole neepurate sau insuficient epurate), cât și din surse difuze (în special, cele agricole: creșterea animalelor, utilizarea fertilizanților, etc).

Directiva Consiliului 91/676/EEC privind Protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole, este principalul instrument comunitar care reglementează poluarea cu nitrați provenită din agricultură. Principalele obiective ale acestei directive sunt reducerea poluării produsă sau indusă de nitrați din surse agricole, raționalizarea și optimizarea utilizării îngrășămintelor chimice și organice ce conțin compuși ai azotului și prevenirea poluării apelor cu nitrați. Aceste obiective sunt cuprinse în planuri de acțiune.

Conform planului de acțiune și articolelor 4 și 5 ale Directivei 91/676/EEC au fost elaborate și aplicate Coduri de bune practici agricole, cât și Programe de Acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole. Acestea s-au aplicat la început doar în zonele vulnerabile la poluarea cu nitrați din surse agricole, desemnate în România încă din anul 2005. La prima desemnare zonele vulnerabile la nitrați (ZVN) din surse agricole ocupau 6,94% din teritoriul României. În anul 2008 ZVN au fost revizuite, extinzându-se suprafața la 58% din teritoriul României. În anul 2013, în urma consultărilor cu Comisia Europeană s-a agreat ca România să nu mai desemneze zone vulnerabile la nitrați, ci să aplice prevederile Codului de Bune Practici Agricole și măsurile din Programele de Acțiune pe întreg teritoriul țării, conform prevederilor articolului 3(5) al Directivei. Noul Program de Acțiune a fost îmbunătățit și aprobat prin Decizia nr. 221983/GC/12.06.2013, având, în principal, în vedere aplicarea principiului de prevenire a poluării.

Implementarea Directivei 91/676/EEC este pusă în practică în România de Planul de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole, aprobat prin HG nr. 964/2000 privind aprobarea Planului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole, cu modificările și completările ulterioare, survenite în urma deciziei de aplicare a Programului de Acțiune pe întreg teritoriul României.

Prevederile programului de acțiune sunt obligatorii pentru toți fermierii care dețin sau administrează exploatații agricole și pentru autoritățile administrației publice locale ale comunelor, orașelor și municipiilor pe teritoriul cărora există exploatații agricole.

În vederea reducerii și prevenirii poluării cu nitrați din surse agricole, s-a prevăzut ca măsură generală de bază, pe întreg teritoriul României, aplicarea programelor de acțiune și respectarea Codului de Bune Practici Agricole pe întreg teritoriul României.

De asemenea, implementarea măsurilor conform cerințelor Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane, modificată și completată prin Directiva 98/15/CE, contribuie la reducerea emisiilor de nutrienți.

La nivelul bazinelor/spațiilor hidrografice sunt necesare măsuri suplimentare pentru reducerea poluării generate de activitățile agricole (ferme zootehnice - poluare punctiformă, măsuri pentru reducerea poluării adresate poluării difuze generate de ferme zootehnice, vegetale și asupra

terenurilor agricole), în vederea atingerii obiectivelor corpurilor de apă. Măsurile propuse sunt altele decât măsurile de bază pentru punerea în aplicare a Directivelor europene, în principal Directiva Consiliului 91/676/EEC privind Protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole. Măsurile suplimentare pentru activitățile agricole se referă la: reducerea eroziunii solului, aplicarea codului de bune condiții agricole și de mediu și a altor coduri de bună practică în ferme, etc., consultanță/ instruire pentru fermieri, conversia terenurilor arabile în pășuni, realizarea și menținerea zonelor tampon de-a lungul apelor la o distanță mai mare decât cea prevăzută în Codul de Bune Practici Agricole, aplicarea agriculturii organice, precum și aplicarea oricăror măsuri specifice diferite de cele de bază pentru protejarea suplimentară a corpurilor de apă.

Poluarea cu substanțe chimice periculoase poate deteriora semnificativ starea corpurilor de apă și indirect poate avea efecte asupra stării de sănătate a populației. În conformitate cu prevederile directivelor europene în domeniul apelor, există 3 tipuri de substanțe chimice periculoase, și anume:

- substanțe prioritare - poluanți sau grupe de poluanți care prezintă risc semnificativ asupra mediului acvatic, incluzând și apele utilizate pentru captarea apei potabile;
- substanțe prioritare periculoase - poluanți sau grupe de poluanți care prezintă același risc ca și cele precedente și în plus sunt toxice, persistente și bioacumulabile;
- poluanți specifici la nivel de bazin hidrografic - poluanți sau grupe de poluanți specifice unui anumit bazin hidrografic.

Din categoria substanțelor periculoase fac parte produsele chimice artificiale, metalele, hidrocarburile aromatice policiclice, fenolii, disruptorii endocrini și pesticidele, etc. În vederea atingerii și menținerii stării bune a apelor este necesară conformarea cu standardele de calitate impuse la nivel european (Directiva 2013/39/CE), reducerea progresivă a poluării cauzate de substanțele prioritare și de poluanții specifici, cât și stoparea sau eliminarea emisiilor, descărcărilor și pierderilor de substanțe prioritare periculoase.

Managementul resurselor de apă necesită o abordare integrată a prevederilor Directivei Cadru Apă 2000/60/CE cu cele ale altor directive europene în domeniul apelor, precum și cu alte politici și strategii relevante ale anumitor sectoare, respectiv Directiva 2007/60/CE privind evaluarea și gestionarea riscului la inundații, Directiva Cadru Strategia pentru Mediul Marin 2008/56/CE, sectorul hidroenergetic, protecția naturii, schimbările climatice, etc.

Strategia și politica națională în domeniul gospodăririi apelor are drept scop realizarea unei politici de gospodărire durabilă a apelor prin asigurarea protecției cantitativă și calitativă a apelor, apărarea împotriva acțiunilor distructive ale apelor, precum și valorificarea potențialului apelor în raport cu cerințele dezvoltării durabile a societății și în acord cu directivele europene în domeniul apelor. Pentru realizarea acestei politici se au în vedere următoarele obiective specifice:

- Îmbunătățirea stării apelor de suprafață și a apelor subterane prin implementarea planurilor de management ale bazinelor hidrografice, în conformitate cu prevederile Directivei Cadru Apă a Uniunii Europene;
- Implementarea Strategiei Naționale de Management al Riscului la Inundații, a planurilor și programelor necesare și realizarea măsurilor ce derivă din acestea, în concordanță cu prevederile legislației europene în domeniu;
- Elaborarea Schemelor Directoare de Amenajare a Bazinelor Hidrografice pentru folosințele de apă, în scopul diminuării efectelor negative ale fenomenelor naturale asupra vieții, bunurilor și activităților umane în corelare cu dezvoltarea economică și socială a țării;
- Întărirea parteneriatului transfrontalier și internațional cu instituții similare din alte țări, în scopul monitorizării stadiului de implementare al înțelegerilor internaționale și promovării de proiecte comune.

În vederea stabilirii acțiunilor concrete pentru implementarea Directivei 60/2007 privind evaluarea și gestionarea riscurilor la inundații, s-a elaborat Strategia națională de management al riscului la inundații pe termen mediu și lung, aprobată prin H.G. nr. 846/2010. Strategia are ca obiectiv principal prevenirea și reducerea consecințelor inundațiilor asupra vieții și sănătății oamenilor, activităților socio-economice și a mediului. Pe baza Strategiei Naționale de Management al Riscului la Inundații s-au elaborat Planurile pentru Prevenirea, Protecția și Diminuarea Efectelor Inundațiilor (PPPDEI), conform cerințelor Directivei 2007/60/CE (Directiva Inundații), în scopul reducerii riscului de producere a dezastrelor naturale (inundații) cu efect asupra populației, prin implementarea măsurilor preventive în cele mai vulnerabile zone, pe termen mediu (2020). Pe baza acestora se vor actualiza/dezvolta Planurile de Amenajare ale bazinelor hidrografice și Planurile de Management al Riscului la Inundații. De asemenea, Strategia națională de management al riscului la inundații pe termen mediu și lung promovează aplicarea măsurilor de restaurare a zonelor naturale inundabile în scopul reactivării capacității zonelor umede și a luncilor inundabile de a reține apa și de a diminua impactul inundațiilor, respectiv păstrarea zonelor inundabile actuale, cu vulnerabilitate scăzută, pentru atenuarea naturală a undelor de viitură, cu respectarea principiilor strategiei.

5.1.3. Calitatea solului

Solul este o resursă neregenerabilă care îndeplinește mai multe funcții vitale:

- producerea de hrană/ biomasă;
- depozitarea, filtrarea și transformarea multor substanțe;
- sursă de biodiversitate, habitate, specii și gene;
- servește drept platformă/ mediu fizic pentru oameni și activitățile umane;

- sursă de materii prime, bazin carbonifer;
- patrimoniu geologic și arheologic.

Principalele procese de degradare a solului sunt:

- eroziunea;
- degradarea materiei organice;
- contaminarea;
- salinizarea;
- compactizarea;
- pierderea biodiversității solului;
- scoaterea din circuitul agricol;
- alunecările de teren și inundațiile.

Relația dintre agricultură și mediu este extrem de complexă. Pe de o parte agricultura este afectată de un mediu alterat de poluare atmosferică, schimbări climatice și de competiția cu alte sectoare asupra utilizării terenurilor (industrie, infrastructură). Pe de altă parte agricultura constituie una dintre cauzele principale ale poluării apelor, eroziunii și poluării solului, emisiile de gaze cu efect de seră, distrugerea habitatelor și diminuarea diversității biologice. Acestea sunt rezultatele intensificării, concentrării și specializării care au apărut în ultimele decenii.

Calitatea solurilor reprezintă un indicator relevant în operația de apreciere a resurselor. Pentru a evalua potențialul natural al terenurilor agricole în vederea folosirii lor raționale, solurile au fost împărțite în clase, tipuri și subtipuri, în funcție de diferite criterii cum sunt: troficitatea, cantitatea de microorganisme, oferta ecologică, capacitatea bioproductivă și capacitatea de protecție, de fertilitate sau productivitate ș.a.

Calitatea terenurilor agricole cuprinde atât fertilitatea solului, cât și modul de manifestare a celorlalți factori de mediu față de plante. Din acest punct de vedere, terenurile agricole se grupează în **5 clase de calitate**, diferențiate după Notă de bonitare medie, pe țară (clasa I – 81-100 puncte – clasa a V-a – 1-20 puncte). Clasele de calitate ale terenurilor dau preabilitatea acestora pentru folosințele agricole.

Suprafața administrativă a județului Sibiu este de 543.248 ha, ponderea principală fiind reprezentată de terenuri agricole și terenuri cu vegetație forestieră, terenurile neagricole ocupând doar 10% din suprafața totală.

Calitatea solurilor cuprinde atât fertilitatea solului, cât și modul de manifestare a celorlalți factori de mediu față de plante.

În raport cu relieful, natura depozitelor de solificare și condițiile climatice, învelișul de sol prezintă o mare diversitate:

- brune acide,
- brune feriiluviale,
- litosoluri sau soluri humicosilicaticice în zona montană
- brune luvice,
- brune eumezobazice și argiloiluviale pseudorendzine,
- vertisoluri,
- erodisoluri și/sau regosoluri în dealurile subcarpatice și piemontane.

Terenurile agricole se încadrează în 5 clase de pretabilitate la arabil, care evidențiază atât calitatea terenurilor cât și măsurile de prevenire sau ameliorare necesare pentru creșterea productivității acestora. Factorul restrictiv principal al producției agricole din teritoriu este panta terenului asociată frecvent cu soluri slab puternic erodate.

Unitățile de pretabilitate la arabil din teritoriu au fost stabilite pe baza următorilor factori limitativi de sol-teren: panta și eroziunea variată a solurilor, prezența alunecărilor de teren, gradul de acoperire a terenului cu stânci, excesul de umiditate freatică și stagnantă, textura lutoargiloasă sau argiloasă, aciditatea solului, volumul edafic al solurilor.

În funcție de intensitatea și natura acestor limitări terenurile au fost grupate în 5 clase de pretabilitate la arabil.

Formele de degradare ale terenurilor identificate în zona Copșa Mică sunt forme complexe la care, proceselor de eroziune li se asociază fenomenul de poluare. Eroziunea de suprafață se manifestă cu intensitate deosebită pe terenuri cu înclinare mai mare de 15 grade, pe care vegetația a fost puternic vătămată sau distrusă sub impactul poluării. Procesele de degradare cu largă amplitudine sunt însă deplasările de teren întâlnite sub forma alunecărilor profunde și cu extindere mare. S-au plantat până în prezent 407 ha, din care 247 ha în fond forestier și 160 ha în afara fondului forestier în perimetrul Tîrnăvioara. În această zonă intervenția silvicultorilor sibieni din ultimii 20 de ani a determinat scăderea suprafețelor lipsite de vegetație și înverzirea unor zone cu aspect de deșert.

Terenurile sunt afectate pe parcursul timpului de diferite procese de degradare care duc printre altele la fenomenul de alunecări. Cauzele care duc la formarea acestor alunecări de teren pot fi naturale (precipitații atmosferice, eroziunea apelor curgătoare, apa subterană, îngheț – dezgheț, cutremure) sau antropice (săpături, defrișări abuzive).

5.1.4. Nivelul de zgomot și vibrații

Carta verde a UE privind expunerea la zgomote menționează că aproape 20% din populația UE suferă de pe urma nivelurilor crescute de zgomot, care produc efecte adverse asupra sănătății. Alături de poluarea atmosferică și managementul deșeurilor, poluarea sonoră este una dintre marile

probleme cu care se confruntă omenirea la ora actuală. Din acest motiv, monitorizarea și evaluarea zgomotului constituie un obiectiv prioritar, urmate de adoptarea măsurilor care se impun în scopul prevenirii și reducerii efectelor dăunătoare ale zgomotului asupra populației, acolo unde valorile nivelului de zgomot depășesc maximele admise.

Principalele surse de zgomot sunt:

- traficul auto;
- obiectivele economice;
- comportamentul inadecvat al oamenilor.

La nivelul comunei Ațel nu există surse de zgomot care să pună în pericol sau disconfort viața oamenilor.

5.1.5. Gestionarea deșeurilor

Protejarea mediului în care trăim reprezintă o preocupare majoră a omenirii, deoarece are efecte importante asupra vieții. Resursele naturale sunt limitate și nu se regenerează foarte repede, în timp ce cantitatea de deșeuri crește ajungând să ocupe suprafețe mari de teren. Aproape jumătate din deșeurile pe care le aruncăm pot fi reutilizate. Mediul este din ce în ce mai poluat, prin reciclarea deșeurilor încercând să salvăm mediul și pământul. Dintre avantajele colectării selective menționăm:

- conservăm resursele naturale;
- reducem nivelul emisiilor nocive din aer – reducem poluarea;
- diminuăm cantitatea deșeurilor;
- eliminăm transformarea unor zone în focare de infecție;
- economisim energia;
- păstrăm un mediu mai curat pentru noi și generațiile următoare;
- creștem calitatea vieții și sănătatea copiilor;
- diminuăm costurile, încadrarea în gradul de suportabilitate;
- evităm penalitățile.

Calitatea de stat membru al Uniunii Europene impune autorităților, agenților economici, dar și cetățenilor, o atitudine responsabilă față de gestionarea deșeurilor, care presupune modificarea stilului de viață, a obiceiurilor legate de consum, a modului de alegere a produselor pe criterii legate de consecințe post-consum, al utilizării facilităților create pentru gestionarea deșeurilor, aceste noi abordări conducând la dezvoltarea durabilă în gestionarea deșeurilor.

Planul Județean pentru Gestionarea Deșeurilor (PJGD) pentru județul Sibiu a fost întocmit în baza Ordinului Ministrului Mediului și Dezvoltării Durabile nr. 951/2007 privind aprobarea

Metodologiei de elaborare a planurilor regionale și județene de gestionare a deșeurilor. Acesta este necesar și ca instrument de planificare pe baza căruia se poate obține asistență financiară și suport din partea UE în implementarea unui sistem de management eficient al deșeurilor.

Pe baza acestui PJGD s-a elaborat un masterplan pentru identificarea măsurilor necesare pe termen lung cu scopul dezvoltării unui sistem de management integrat al deșeurilor în județul Sibiu, în conformitate cu obligațiile prevăzute de lege. Scopul este de a prognoza și a sprijini dezvoltarea infrastructurii și serviciilor necesare atât pentru a îndeplini cerințele legale, cât și pentru a administra cantitățile și caracteristicile în schimbare ale deșeurilor generate în județul Sibiu.

Se va menține în continuare interdicția de construire de incineratoare de deșeuri pe teritoriul administrativ al județului Sibiu, interdicție ce va fi prevăzută în toate documentațiile de urbanism și amenajarea teritoriului și a regulamentelor de urbanism aferente acestora (PATJ - Planul de Amenajare a Teritoriului Județean, PUG - Planurile Urbanistice Generale).

Principalele ținte de atins în domeniul gestionării deșeurilor sunt:

- asigurarea unui grad de acoperire cu servicii de salubritate de 100% atât în mediul urban cât și în mediul rural;
- colectarea selectivă la sursă a deșeurilor reciclabile și construirea de stații de sortare care să permită reciclarea a circa 20.000 de tone de deșeuri;
- asigurarea tratării a circa 35.710 t/an de deșeuri biodegradabile în 2010 și a circa 75.786 t/an în 2016;
- eliminarea deșeurilor numai în depozite controlate.

La nivelul anului 2021 serviciul public de salubritate este furnizat de: S.C. ECOSAL S.A.

În prezent, 2021, comuna Ațel este membră a ADI ECONORD SIBIU, ADI ECO SIBIU.

5.2. Arii protejate

Pe teritoriul administrativ al comunei Ațel nu se află zone protejate.

5.3. Factorii de risc

Comuna Ațel suportă următorii factori de risc natural: alunecările de teren, eroziunile de maluri, inundațiile datorate torenților - văile torențiale, inundațiile datorate revărsării unui curs de apă.

Alunecările de teren

Riscul alunecărilor de teren apare datorită unei multitudini de cauze, dintre care cea principală este reprezentată de caracteristicile reliefului și structura geologică a regiunii în care acestea apar pe teritoriul administrativ al comunei Ațel.

Zone inundabile

Cursurile de apă de pe raza comunei Ațel, poate provoaca inundații în comuna Ațel și în localitatea aparținătoare, necesitând lucrări de apărări de maluri și eventuale regularizări.

6. Infrastructura de transport

Relațiile comunei Ațel cu alte localități din teritoriu se realizează pe cale rutieră și feroviară.

Accesul pe cale rutieră în comuna Ațel se face prin drumul județean DJ 142F care se desprinde din DN 14, drum ce traversează partea de nord a comunei Ațel. În interiorul satului Ațel circulația se face prin intermediul DC 21. Accesul în satul Dupuș se face prin DC 22, care se desprinde din DJ 142F, la circa 1,5 km nord de satul Ațel. DC 21 este asfaltat, este în stare tehnică bună și are lungimea de 7,5 km. DC 22 pe care se realizează accesul în satul Dupuș are o lungime de 4 km și este în stare tehnică foarte proastă, acesta fiind în fapt și motivul pentru care nu există transport local care să lege comunitatea de exterior.

Rețeaua stradală a comunei Ațel are o lungime de 12 km, din care 2,5 km drum asfaltat în satul Ațel și 2,2 km drum asfaltat în satul Dupuș.

Comuna Ațel dispune de transport feroviar.

În ceea ce privește transportul public rutier, există un operator privat ce deservește comuna, Ațel, după caz, furnizat de: S.C. RO A TIR S.R.L.

7. Infrastructura tehnico-edilitară

7.1. Alimentarea cu apă

În comuna Ațel nu există o rețea de apă potabilă, în acest sens fiind depus un proiect spre finanțare la nivelul anului 2021.

Alimentarea cu apă potabilă a locuitorilor comunei se face parțial prin fântâni săpate la adâncimi mici (sub 10 m) și parțial prin sisteme de tip asociativ. Pânza de apă freatică în zonă se află la adâncimi mici și este sub influența hidrostatică a râului Târnava Mare. Acest fapt face ușor accesibilă apa subterană, utilizată în gospodăriile comunei, chiar dacă nu este de calitate corespunzătoare.

În comună există peste 160 de gospodării dotate cu instalații interioare de apă.

7.2. Canalizarea menajeră

La acest moment, în comuna Ațel nu există rețea de canalizare menajeră, lucrările pentru acest obiectiv fiind în curs.

7.3. Alimentarea cu energie electrică

Comuna Ațel este racordată la sistemul de alimentare cu energie electrică din stația 110/20 kv Mediaș printr-o linie electrică aeriană. La această linie sunt racordate localitățile Brateiu, Ațel, Dupuș, Biertan, cu o derivație spre localitatea Dupuș și prin traversarea localității Ațel.

În perimetrul comunei Ațel sunt amplasate patru posturi de transformare, astfel: trei posturi de transformare în satul Ațel și un post de transformare în satul Dupuș. Aceste posturi de transformare preiau tot consumul din cele două localități.

Consumatorii din localitate sunt în principal consumatorii casnici la care se adaugă consumul edilitar: clădiri administrative, școli, biserici, dispensar, cămin cultural, magazine, alimentație publică, etc. Pentru viitor se impune modernizarea iluminatului public în comuna Ațel. Dintre soluțiile tehnice recomandate menționăm:

Tehnologia LED

Cele mai eficiente sisteme de iluminat sunt la ora actuală cele cu tehnologie LED. Principalele avantaje ale iluminării cu LED sunt:

- ❖ Consum de până la 10 ori mai mic (economii mai mult decât substanțiale la factura electrică)
- ❖ Nu emite ultraviolete (nu afectează vederea pe termen lung, nu atrage insecte)
- ❖ Nu se încălzește
- ❖ Durata de viață foarte mare > 40.000 ore
- ❖ Rata de defectare 0 => costuri de înlocuire și mentenanță zero
- ❖ Lumină de o calitate mult mai bună
- ❖ Prețuri din ce în ce mai accesibile
- ❖ Surse nepoluante de lumină (nu conțin substanțe care afectează mediul, așa cum se întâmplă în cazul surselor clasice de iluminat)

Surse alternative de producere a energiei („fotovoltaic”)

Lămpile solare au capacitatea de a produce curent electric cu ajutorul soarelui, funcționând perfect și în zilele fără soare datorită potențialului de înmagazinare a energiei pentru zile neînsorite. Investiția în acest tip de lămpi este mai mult decât profitabilă, deoarece se amortizează rapid și se fac în continuare economii de energie. Alte avantaje:

- Elimină dependența față de costuri (în continuă creștere), ale utilizării energiei electrice.
- Elimină costurile complexe date de lucrările de branșare (execuție șanțuri, cablare, instalarea de transformatoare, etc.) și costurile de întreținere a rețelei clasice de iluminat stradal
- Crește siguranța în trafic pentru intersecțiile periculoase (din afara localității), la trecerile la nivel peste calea ferată, stații de autobuz, etc.

7.4. Telefonie, televiziune, internet

Cetățenii comunei Ațel sunt racordați la serviciile moderne de telefonie, televiziune și internet, principalii operatori fiind RDS, DIGI, ORANGE, TELEKOM.

Conexiunea la internet a fost demarată rapid și este folosită atât de mediul public, consumatori casnici, cât și de mediul de afaceri și este asigurată atât de operatorii de telefonie fixa cât și de cei de telefonie mobilă în special pentru abonații serviciilor de telefonie mobilă.

Pe teritoriul localității se recepționează programele Televiziunii Naționale precum și posturile de televiziune private cum sunt Antena 1, Pro TV, Prima TV, etc.

Serviciile poștale sunt asigurate de furnizorul național Poșta Română. Complementar, există firme de servicii poștale și de curierat private, care în baza unei comenzi asigură servicii pe raza comunei.

7.5. Alimentarea cu energie termică

Comuna Ațel nu beneficiază de un sistem funcțional de livrare a energiei termice în sistem centralizat, încălzirea locuințelor și a clădirilor de utilitate publică făcându-se individual. În prezent, majoritatea populației comunei folosește sobe pe lemne ca mijloc de încălzire.

Gospodăriile populației se încălzesc în sistem individual, utilizând drept combustibil gazul metan, lemnul și alți combustibili. În satul Ațel (398 gospodării) și în satul Dupuș (119 gospodării) locuitorii dețin sobe care folosesc drept combustibil gazul metan. La bucătării se folosește atât gazul metan cât și lemnul. Apa caldă pentru spălat se realizează în proporție relativ mică în instalații interioare de preparare a apei calde.

7.6. Alimentarea cu gaze naturale

Ambele sate ale comunei Ațel sunt prevăzute cu rețea de distribuție gaze naturale realizată în anul 1954. Rețeaua de distribuție a gazului metan are o lungime totală de 5790 m în satul Ațel și 2730 m în satul Dupuș, asigurând astfel necesarul de gaze pentru încălzirea locuințelor, prepararea apei calde menajere și prepararea hranei.

În cele două sate ale comunei, peste 500 de gospodării au realizat bransamente la rețeaua de distribuție a gazului metan. Gazul metan este folosit la încălzirea locuințelor, prepararea hranei și în unele gospodării la prepararea apei calde menajere.

7.7. Gospodărie comunală și salubritate

Comuna Ațel face parte din Asociația de dezvoltare intercomunitară **ADI ECONORD SIBIU** și **ADI ECO SIBIU**, înființată pentru organizarea, reglementarea, finanțarea, exploatarea,

monitorizarea și gestionarea în comun a serviciilor de salubritate, precum și realizarea unor proiecte de investiții în comun destinate înființării, modernizării și/sau dezvoltării sistemului de utilități publice.

Operatorul de salubritate la nivelul comunei Ațel este ECO SAL.

8. Structura demografică

8.1. Populația comunei Ațel

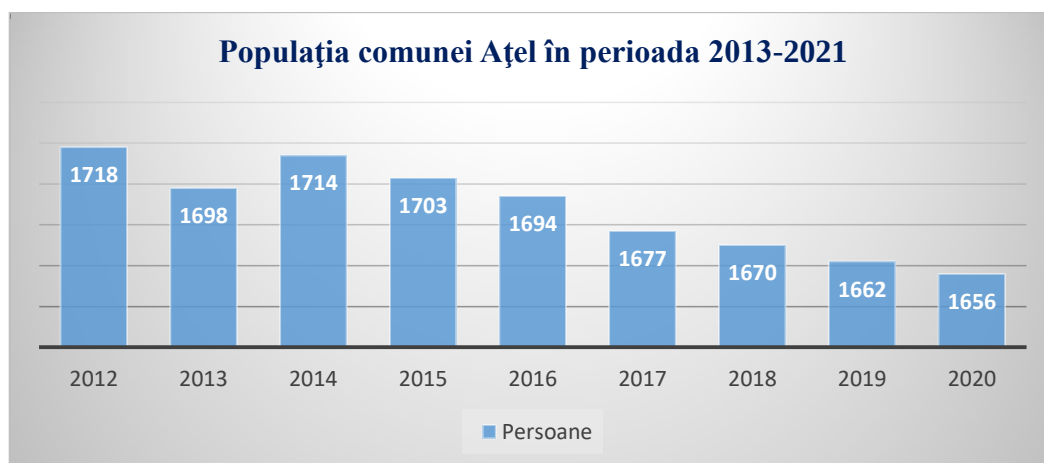
Conform datelor furnizate de INS, baza tempo în anul 2020, populația după domiciliu a comunei Ațel era de **1656 locuitori**, din care 854 de sex masculin și 802 de sex feminin.

Analizând evoluția populației în perioada 2012 – 2020, constatăm o scădere a numărului de locuitori ai comunei.

Tabelul nr. 7 – Populația comunei Ațel în perioada 2012-2020

An	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Populație	1718	1698	1714	1703	1694	1677	1670	1662	1656

Graficul nr. 1 – Populația comunei Ațel în perioada 2012-2020

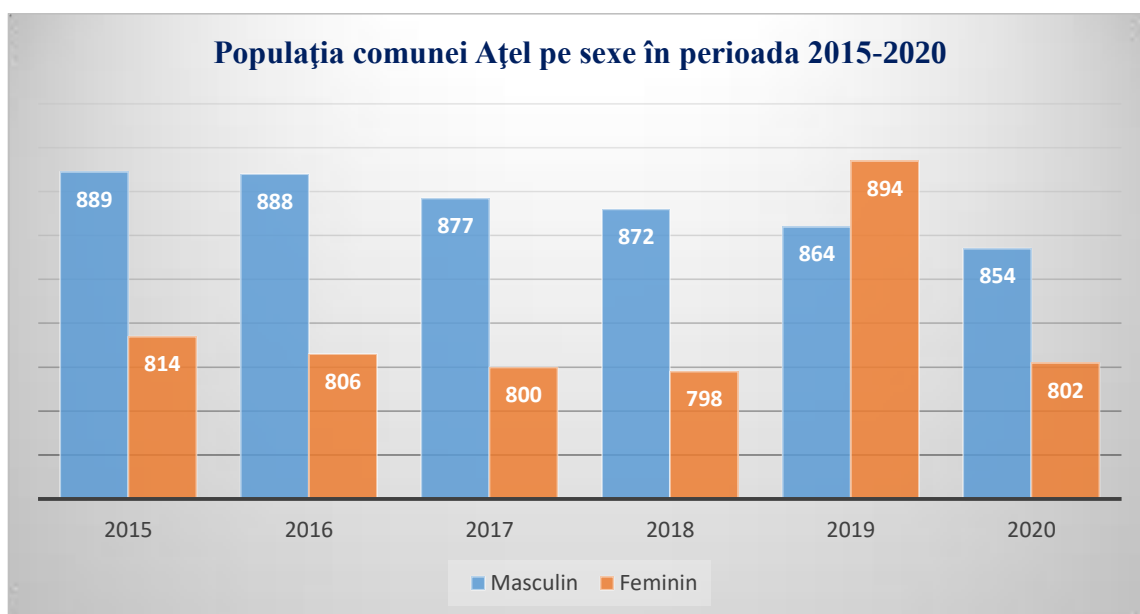

Comparând datele privind repartizarea pe sexe a populației la nivelul comunei Ațel în perioada 2015-2020, observăm un procent mai mare pentru populația de sex feminin.

Tabelul nr. 8 – Repartizarea pe sexe a populației comunei în perioada 2015 – 2020

An	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Masculin	889	888	877	872	864	854
Feminin	814	806	800	798	798	802

Graficul nr. 2 - Reprezentarea grafică a populației, pe sexe – perioada 2015 – 2020

În ceea ce privește structura populației pe grupe de vârstă și sexe la nivelul comunei Ațel, conform Institutului Național de Statistică, datele aferente anului 2020 înregistrate la acest moment indică următoarea situație:

Tabelul nr. 9 – Structura populației pe grupe de vârstă și sexe

POPULAȚIA DUPĂ DOMICILIU la 1 iulie 2020 pe grupe de vârstă și sexe		Număr persoane
Grupe de vârstă - 0- 4 ani	Sex - Total	75
Grupe de vârstă - 0- 4 ani	Sex - Masculin	45
Grupe de vârstă - 0- 4 ani	Sex - Feminin	30
Grupe de vârstă - 5- 9 ani	Sex - Total	88
Grupe de vârstă - 5- 9 ani	Sex - Masculin	38
Grupe de vârstă - 5- 9 ani	Sex - Feminin	50
Grupe de vârstă - 10-14 ani	Sex - Total	100
Grupe de vârstă - 10-14 ani	Sex - Masculin	53

Grupe de vârstă - 10-14 ani	Sex - Feminin	47
Grupe de vârstă - 15-19 ani	Sex - Total	79
Grupe de vârstă - 15-19 ani	Sex - Masculin	46
Grupe de vârstă - 15-19 ani	Sex - Feminin	33
Grupe de vârstă - 20-24 ani	Sex - Total	100
Grupe de vârstă - 20-24 ani	Sex - Masculin	52
Grupe de vârstă - 20-24 ani	Sex - Feminin	48
Grupe de vârstă - 25-29 ani	Sex - Total	132
Grupe de vârstă - 25-29 ani	Sex - Masculin	73
Grupe de vârstă - 25-29 ani	Sex - Feminin	59
Grupe de vârstă - 30-34 ani	Sex - Total	130
Grupe de vârstă - 30-34 ani	Sex - Masculin	71
Grupe de vârstă - 30-34 ani	Sex - Feminin	59
Grupe de vârstă - 35-39 ani	Sex - Total	131
Grupe de vârstă - 35-39 ani	Sex - Masculin	71
Grupe de vârstă - 35-39 ani	Sex - Feminin	60
Grupe de vârstă - 40-44 ani	Sex - Total	117
Grupe de vârstă - 40-44 ani	Sex - Masculin	71
Grupe de vârstă - 40-44 ani	Sex - Feminin	46
Grupe de vârstă - 45-49 ani	Sex - Total	123
Grupe de vârstă - 45-49 ani	Sex - Masculin	57
Grupe de vârstă - 45-49 ani	Sex - Feminin	66

Grupe de vârstă - 50-54 ani	Sex - Total	131
Grupe de vârstă - 50-54 ani	Sex - Masculin	70
Grupe de vârstă - 50-54 ani	Sex - Feminin	61
Grupe de vârstă - 55-59 ani	Sex - Total	87
Grupe de vârstă - 55-59 ani	Sex - Masculin	47
Grupe de vârstă - 55-59 ani	Sex - Feminin	40
Grupe de vârstă - 60-64 ani	Sex - Total	107
Grupe de vârstă - 60-64 ani	Sex - Masculin	55
Grupe de vârstă - 60-64 ani	Sex - Feminin	52
Grupe de vârstă - 65-69 ani	Sex - Total	88
Grupe de vârstă - 65-69 ani	Sex - Masculin	47
Grupe de vârstă - 65-69 ani	Sex - Feminin	41
Grupe de vârstă - 70-74 ani	Sex - Total	56
Grupe de vârstă - 70-74 ani	Sex - Masculin	27
Grupe de vârstă - 70-74 ani	Sex - Feminin	29
Grupe de vârstă - 75-79 ani	Sex - Total	42
Grupe de vârstă - 75-79 ani	Sex - Masculin	18
Grupe de vârstă - 75-79 ani	Sex - Feminin	24
Grupe de vârstă - 80-84 ani	Sex - Total	37
Grupe de vârstă - 80-84 ani	Sex - Masculin	14
Grupe de vârstă - 80-84 ani	Sex - Feminin	23
Grupe de vârstă - 85 ani și peste	Sex - Total	39

Grupe de vârstă - 85 ani și peste	Sex - Masculin	9
Grupe de vârstă - 85 ani și peste	Sex - Feminin	30

Se poate ușor observa că, în cazul persoanelor cu vârste între 60 de ani și 85 de ani și peste, populația de sex feminin este majoritară.

Durata medie a vieții în mediul rural, pe sexe, în perioada 2014-2018, la nivel județean, se prezintă după cum urmează:

Tabelul nr. 10 - Durata medie a vieții, pe sexe și medii

An	2016	2017	2018	2019	2020
Ambele sexe	76,11	76,49	76,89	76,99	76,98
Masculin	72,78	73,1	73,3	73,61	73,7
Feminin	79,48	79,84	80,53	80,36	80,25

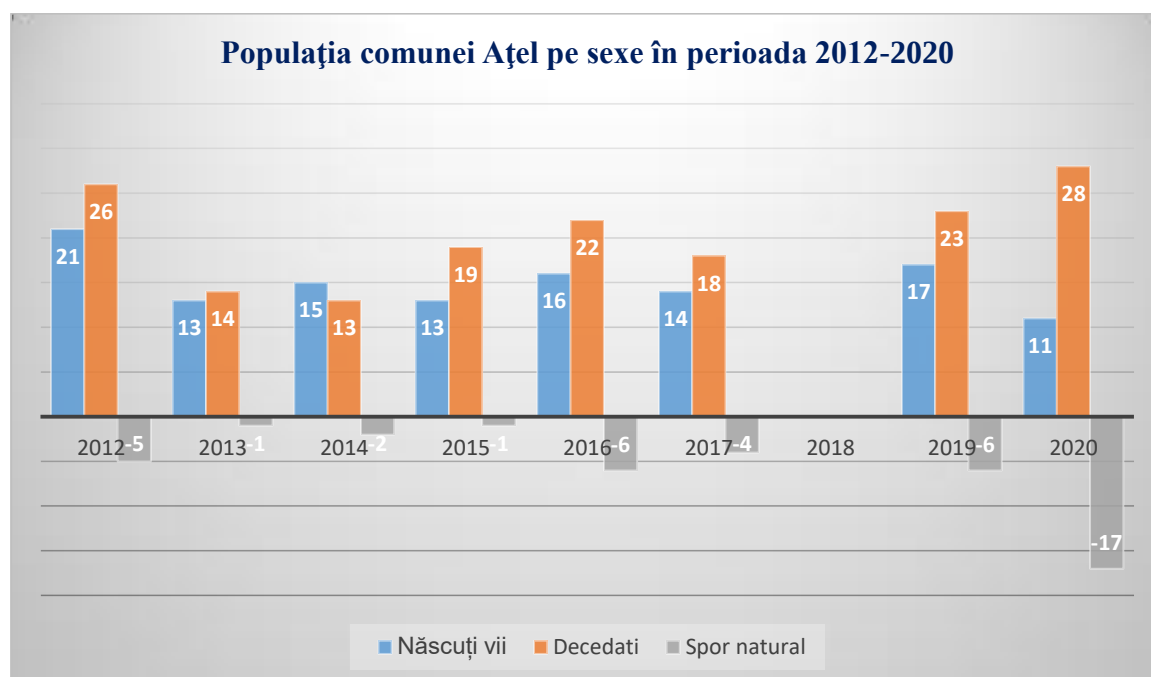
Se constată că în ultimii ani durata medie de viață a crescut în mediul rural, fiind mai mare pentru persoanele de sex feminin în raport cu cele de sex masculin.

În continuare prezentăm situația privind mișcarea naturală a populației comunei Ațel în perioada 2012-2020.

Tabelul nr. 11 – Mișcarea naturală a populației comunei Ațel în perioada 2012-2020

An	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Născuți vii	21	13	15	13	16	14		17	11
Decedați	26	14	13	19	22	18		23	28
Spor natural	-5	-1	-2	-1	-6	-4	-	-6	-17

Graficul nr. 3 - Mișcarea naturală a populației comunei Ațel în perioada 2012-2020

În situația prezentată s-a evidențiat **sporul natural**, un indicator demografic dependent de natalitate și mortalitate, care se calculează pe baza diferenței dintre rata de natalitate și rata de mortalitate generală într-o anumită perioadă de timp, sau diferența dintre numărul născuților vii și cel al deceselor în rândul unei populații determinate într-o perioadă de timp.

Din punct de vedere **etnic**, majoritatea locuitorilor este reprezentată de români (79,63%), 10,77% reprezintă populația romă. Pentru circa 2,51% din populație, apartenența etnică nu este cunoscută.

Tabelul nr. 12– Structura populației în funcție de etnie

Etnie	Procent
Români	79,63%
Maghiari	1,39%
Romi	10,77%
Germani	5,38%
Necunoscut	2,51%

În ceea ce privește confesiunea religioasă, conform datelor oficiale populația comunei este de religie ortodoxă în marea ei majoritate, existând minorități de alte confesiuni într-un procent foarte mic.

Tabelul nr. 13 – Structura populației în funcție de confesiunea religioasă

Confesiunea religioasă	Procent
Ortodoxă	79,98%
Penticostali	7,13%
Advențiști de ziua a șaptea	4,47%
Luterani	2,79%
Evanghelici de confesiune augustană	1,6%
Informație nedisponibilă	2,86%

8.2.Evoluția populației comunei

Conform datelor existente în fișa de date furnizată de INS, în comuna Ațel, **populația stabilă număra 1.662 locuitori**, din care 864 de sex masculin și 798 de sex feminin. Tot atunci s-a înregistrat un număr de **568 gospodării** ale populației. Din tabelul de mai jos rezultă situația locuințelor existente și suprafața locuibilă pentru comuna Ațel.

Tabelul nr. 14 – Situația locuințelor existente și suprafața locuibilă

	2019	Proprietate publică	Proprietate privată
Locuințe existente	568	16	552
Suprafața locuibilă – m²	29.915	769	29.146

În ceea ce privește dotarea locuințelor convenționale, situația se prezenta astfel la Recensământul din anul 2011:

Tabelul nr. 15 – Dotarea cu instalații și dependențe a locuințelor în anul 2011

Dotări	Număr locuitori deserviți	Suprafață
Alimentare cu apă	-	-
Rețea gaze	530 locuințe	5.2 km
Instalație de canalizare	-	-
Instalație electrică	Toți	-
Încălzire cu lemne	102 solicitanți	
Bucătărie în locuință	-	-
Baie în locuință	-	-

Conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, numărul stabilirilor cu domiciliul în comuna Ațel este în general mai mare decât numărul plecărilor cu domiciliul. O imagine a procesului de migrare în perioada 2017-2020 la nivelul comunei Ațel o putem desprinde urmărind datele prezentate în tabelul de mai jos:

Tabelul nr. 16 – Mișcarea migratorie a populației comunei Ațel în perioada 2017-2020

Nr. crt.	Categorie	2017	2018	2019	2020
1.	Stabiliri de reședință	10	32	33	51
2.	Plecări cu reședința	10	14	10	10
3.	Stabiliri cu domiciliul	36	29	25	43
4.	Plecări cu domiciliul	31	38	35	22

9. Capital uman, educație, sănătate și servicii sociale

9.1. Forța de muncă și șomajul

Populația activă din punct de vedere economic cuprinde toate persoanele care furnizează forța de muncă disponibilă pentru producția de bunuri și servicii în timpul perioadei de referință, incluzând populația ocupată și șomerii. Încadrarea populației pe categorii, după participarea la activitatea economică, se face conform principiului priorității ocupării față de șomaj și a șomajului față de inactivitate.

Prezentăm mai jos numărul mediu de salariați din comuna Ațel în perioada 2016-2019.

**Tabelul nr. 17 – Numărul mediu de salariați din comuna Ațel
în perioada 2016-2019**

An	2016	2017	2018	2019
Număr mediu salariați	51	40	31	21

Rata șomajului reprezintă ponderea șomerilor în populația activă. La nivelul județului Sibiu, în luna iunie 2019, rata șomajului era de 1,8%.

În cele de mai jos prezentăm ponderea șomerilor din comuna Ațel în perioada ianuarie – iunie 2021.

Tabelul nr. 18 – Ponderea șomerilor din comuna Ațel în perioada 01.2021 – 06.2021

Lună	02	03	04	05	06	07
Total	7,7	7,2	6,7	4,9	4,9	5,7
Masculin	8,8	7,7	6,8	5,2	5,4	5,7
Feminin	6,4	6,6	6,6	4,5	4,3	5,6

9.2. Educație

Sistemul de învățământ public reprezintă principala componentă a sistemului de educație. Structura sistemului de învățământ din România cuprinde învățământul preșcolar, primar, secundar inferior, general obligatoriu, secundar superior, școlile de arte și meserii, școlile de ucenici, învățământul post-liceal și învățământul superior.

În anul 2004, aproximativ 4.4 milioane din populația României era înscrisă la școală. Dintre aceștia, 650.000 în grădinițe, 3.11 milioane (14.0% din populație) în învățământul primar și secundar și 650.000 (3.0% din populație) la nivel terțiar (universități). Populația școlară a României a înregistrat o scădere cu 13.6% în anul 2014 față de anul 2008. De asemenea, în anul 2014, numărul cadrelor din sistemul de învățământ românesc a scăzut cu 11.2% comparativ cu anul 2008 când au fost înregistrate 275.426 cadre didactice la nivel național.

La nivelul anului 2019 în comuna Ațel situația elevilor este:

Tabel 19 - Număr elevi ai unei forme de învățământ – 2019

Niveluri de educație		Număr
Total	Număr persoane	160
Copii înscriși în grădinițe	Număr persoane	37
Elevi înscriși în învățământul preuniversitar	Număr persoane	123
Elevi înscriși în învățământul primar și gimnazial (inclusiv învățământul special)	Număr persoane	123
Elevi înscriși în învățământul primar (inclusiv învățământul special)	Număr persoane	65
Elevi înscriși în învățământul gimnazial (inclusiv învățământul special)	Număr persoane	58
Elevi înscriși în învățământul primar și gimnazial	Număr persoane	123
Elevi înscriși în învățământul primar	Număr persoane	65
Elevi înscriși în învățământul gimnazial	Număr persoane	58

Sursa: www.INS.ro

Din tabel observăm că existau un număr de 160 elevi înscriși la toate formele de învățământ, 123 elevi înscriși în învățământul primar și gimnazial (inclusiv învățământul special).

Comuna Ațel dispune de:

Tabel 20 – Dotări unități învățământ

Tip unitate		Număr
Săli de clasă și cabinete școlare, pe niveluri de educație	Total	11
Săli de clasă și cabinete școlare, pe niveluri de educație	Învățământ primar	2
Săli de clasă și cabinete școlare, pe niveluri de educație	Învățământ primar și gimnazial (inclusiv special)	9
Săli de clasă și cabinete școlare, pe niveluri de educație	Învățământ primar și gimnazial	9
Laboratoare școlare, pe niveluri de educație	Total	3

Laboratoare școlare, pe niveluri de educație	Învățământ primar și gimnazial (inclusiv special)	3
Laboratoare școlare, pe niveluri de educație	Învățământ primar și gimnazial	3
Numărul PC-urilor, pe niveluri de educație	Total	28
Numărul PC-urilor, pe niveluri de educație	Învățământ preșcolar	2
Numărul PC-urilor, pe niveluri de educație	Învățământ primar și gimnazial	26
Terenuri de sport, pe niveluri de educație(gimnastică)	Total	1
Terenuri de sport, pe niveluri de educație(gimnastică)	Învățământ primar și gimnazial (inclusiv special)	1
Terenuri de sport, pe niveluri de educație(gimnastică)	Învățământ primar și gimnazial	1

Sursa: fișa de date INS

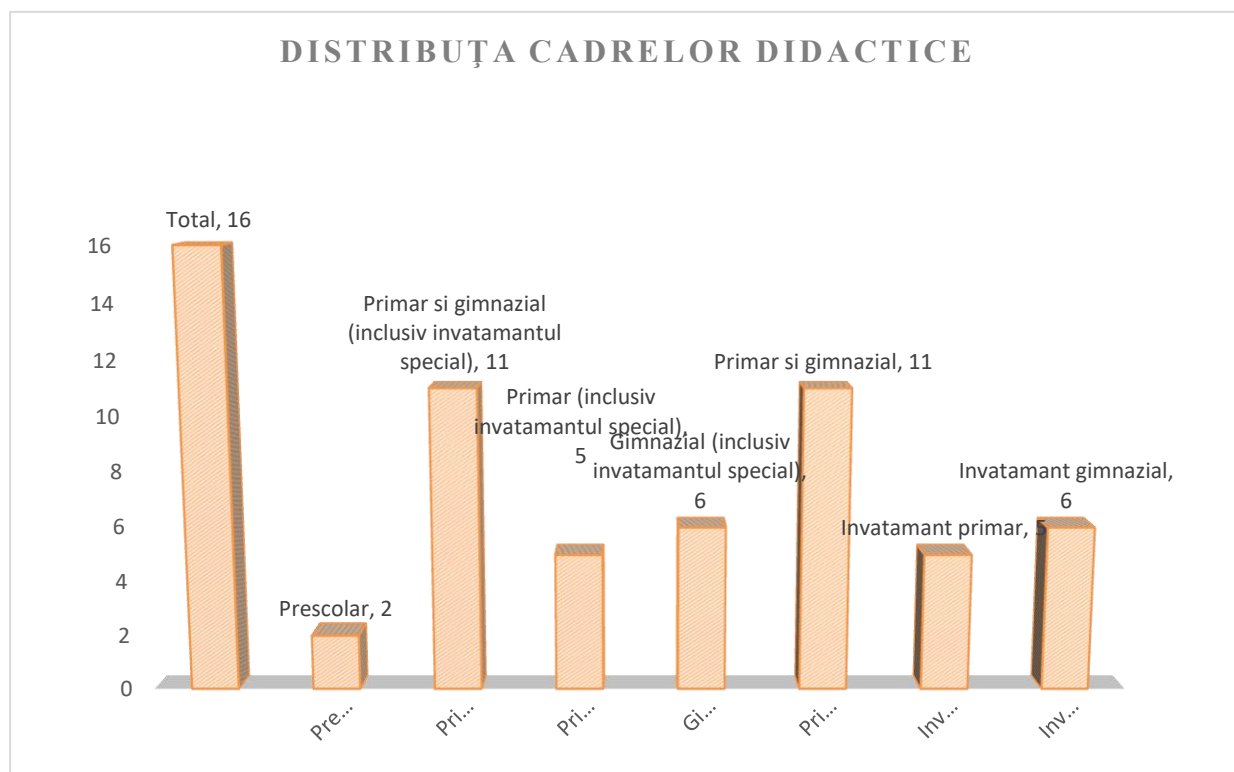
La nivelul anului 2019, conform fișei de date a comunei, numărul total al cadrelor didactice la nivelul comunei Ațel, este de 16 persoane.

Tabel 21 - Distribuția cadrelor didactice la nivelul anului 2019

Forma de Învățământ	Număr
Total	16
Învățământ preșcolar	2
Învățământ primar și gimnazial (inclusiv învățământul special)	11
Învățământ primar (inclusiv învățământul special)	5
Învățământ gimnazial (inclusiv învățământul special)	6
Învățământ primar și gimnazial	11
Învățământ primar	5
Învățământ gimnazial	6

Sursa: INS

Graficul nr. 4 – Distribuția cadrelor didactice după forma de învățământ

La nivelul anului 2019, comuna Ațel deține în dotarea unităților de învățământ avute în administrare trei laboratoare de informatică, biologie, un teren de sport și o sală de sport.

9.3.Sănătate și servicii sociale

În comuna Ațel, mai exact în satul Ațel există un dispensar medical cu un medic de familie. La nivelul comunei urmează să funcționeze și un punct farmaceutic.

În cadrul aparatului de specialitate al Primarului comunei sunt asigurate serviciile de asistență socială la nivelul comunei. Nu există licență ca furnizor de servicii sociale.

10. Activitatea economică

Activitatea economică a comunei Ațel are la bază ocupațiile principale ale locuitorilor comunei Ațel, respectiv agricultura, zootehnia și comerțul. Cultura plantelor se practică în special pentru consum propriu, agricultură de subzistență, în timp ce creșterea animalelor se practică în întregul teritoriu.

10.1.Agricultura

Principala activitate economică a comunei Ațel este reprezentată de agricultură și zootehnie. Suprafața totală a terenurilor agricole ale comunei Ațel însumează 2623 ha, funcțiunile actuale fiind determinate de condițiile cadrului natural și de poziția teritoriului.

Locuitorii au practicat din vremuri străvechi și practică în continuare agricultura și creșterea animalelor, ocupații tradiționale aflate într-o strânsă interdependență. Au cultivat cereale (păioase și porumb), cartofi, plante furajere, sfeclă de zahăr, legume ș.a.

Categoriile de terenuri agricole identificate la nivelul comunei Ațel sunt următoarele:

Tabel nr. 22 – Categoriile de terenuri agricole în comuna Ațel

Categoriile de folosință teren	Suprafață (ha)
▪ Terenuri arabile	1.200,01 ha
▪ Pășuni	975 ha
▪ Fânețe	431 ha
▪ Vii	155 ha
▪ Livezi	6,6 ha
Total terenuri agricole	2.767,56 ha

Constatăm o pondere mai mare a pășunilor, în detrimentul suprafețelor arabile. Aceasta favorizează zootehnia, din datele existente în Registrul agricol rezultând următoarea situație privind efectivele de animale la nivelul comunei Ațel:

Tabel nr. 23 – Situația efectivelor de animale

Animale	Număr
▪ Bovine	680
▪ Ovine	3.090
▪ Porcine	150
▪ Caprine	39
▪ Cabaline	25
▪ Păsări	1370
▪ Familii de albine	823

Agricultura comunei Ațel este una de subzistență sau semi-subzistență. În agricultura la scară mică, tehnologia modernă nu a pătruns decât în puțină măsură, ceea ce o face slab performantă și îi închide calea către piață. Agricultorii de subzistență sau semisubzistență au un potențial mare de dezvoltare, însă se confruntă cu lipsa tehnologiei adecvate, lipsa cunoștințelor de specialitate în agricultură și lipsa cunoștințelor antreprenoriale. Agricultura practică de către această categorie are un randament scăzut, iar atitudinea față de asociere este una negativă. În absența asocierii, nivelul competitivității este scăzut, contactul cu consumatorii este unul foarte costisitor. Producătorii se descurcă individual și își creează propriul lanț de distribuție, dar nu explorează soluții care s-au dovedit a fi de succes în alte zone ale țării, ca de exemplu asocierea în anumite faze ale producției, promovării și distribuției. Producțiile certificate ecologic sunt încă în faza incipientă și cu mare potențial de dezvoltare, având în vedere cererea tot mai crescută din mediul urban.

Există posibilitatea dezvoltării fermelor individuale, ca structuri de bază ale agriculturii tradiționale și ca suport pentru dezvoltarea sistemului agricol competitiv al zonei. Pentru perioada următoare este necesară încurajarea tendinței de grupare a micilor proprietari de teren în asociații agricole, justificată de lipsa resurselor financiare a producătorilor individuali și de posibilitățile eficiente pe care le oferă exploatarea unui teren mai mare. În acest fel s-ar rezolva și problema valorificării produselor, la acest moment nefiind asigurată o piață sigură de desfacere, fiecare producător fiind nevoit să-și caute posibilitatea de valorificare.

10.2. Industria

Situarea comunei Ațel într-o zonă de deal – munte, definește un profil economic mixt.

Activitățile economice ale comunei se bazează pe exploatarea resurselor locale, cele mai importante fiind pădurile – pentru prelucrarea lemnului – și terenurile agricole – pentru cultivarea plantelor și creșterea animalelor.

Sectorul industrial este reprezentat de următoarele unități:

P.F. ȘTIRBEȚ FLORIN – punct de lucru în Ațel – moară;

S.C. NEDA MOB S.R.L. – punct de lucru în Ațel – producție mobilă și diverse obiecte din lemn.

Principala funcțiune economică o constituie agricultura, sectorul agricol fiind dezvoltat în zonă preponderent în gospodăriile individuale ale populației. Agricultura, ramură economică importantă, își datorează dezvoltarea terenului agricol existent.

Profilul dominant al agriculturii îl constituie pomicultura, cultivarea plantelor și creșterea animalelor. Terenurile cu funcțiuni agricole sunt folosite în acest scop, având la bază proprietatea particulară.

Înflorirea acestui sector cu o largă diversificare, constituie viitorul atracției forței de muncă și a calificării ei în meserii, respectiv meseriași specializați și capabili să deservească nevoile populației comunei, la un nivel care să determine stabilizarea populației.

Tabel nr. 24 – Numărul întreprinderilor active

Nomenclator CAEN	Număr întreprinderi
Agricultură, vânătoare și servicii anexe	3
Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații	1
Repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor	1
Construcții de clădiri	2
Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	2
Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	1
Hoteluri și alte facilități de cazare	1
Tranzacții imobiliare	2
Activități de arhitectură și inginerie; activități de testări și analiză tehnică	1
Activități spotive, recreative și distractive	2

Sursa: INS

10.3. Turismul

Sectorul terțiar al serviciilor s-ar putea dezvolta prin ridicarea potențialului turistic al comunei ținând cont de monumentele arhitecturale existente și peisajele deosebite. Datorită așezării și a potențialului natural existent, zona este propice dezvoltării agroturismului. Arhitectura caselor și complexelor gospodărești, plină de armonie, ospitalitatea reprezintă doar o parte dintre atracțiile turistice ale zonei. Datorită condițiilor favorabile de care dispune, a frumuseții locurilor, purității aerului, precum și a inestimabilului patrimoniu cultural și religios existent, zona deține un potențial turistic ridicat.

Tabel nr. 25 – Structuri de primire turistică din comuna Ațel - 2019¹

Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică	Total	Numar	0
Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică	Pensiuni agroturistice	Numar	0
Capacitatea de cazare turistica existenta	Total	Locuri	0
Capacitatea de cazare turistica existenta	Pensiuni agroturistice	Locuri	0
Capacitatea de cazare turistică în funcțiune, pe tipuri de primire turistică	Total	Numar locuri-zile	0
Capacitatea de cazare turistică în funcțiune, pe tipuri de primire turistică	Pensiuni agroturistice	Numar locuri-zile	0
Sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică, pe tipuri de structuri	Total	Numar persoane	0
Sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică, pe tipuri de structuri	Pensiuni agroturistice	Numar persoane	0
Înnoptări în structuri de primire turistică, pe tipuri de structuri	Total	Numar	0
Înnoptări în structuri de primire turistică, pe tipuri de structuri	Pensiuni agroturistice	Numar	0

10.4. Servicii publice

Activitățile de servire, dependente din ce în ce mai mult de traficul de informații, se pot clasifica în trei categorii:

1. Servicii de bază:
 - învățământ;
 - sănătate;
 - comerț și servicii pentru populație;
2. Servicii infrastructurale:
 - cultură: bibliotecă, cămin cultural;
 - sport - recreere;
 - transporturi și telecomunicații;
 - utilități publice;
3. Servicii administrative:
 - prelucrarea informațiilor;
 - elaborarea și aplicarea politicilor publice.

¹ Fisa de date a comunei - INS

10.5. Operatorii economici de pe raza comunei

Conform datelor statistice furnizate de autoritățile locale, luând în considerare ultimele bilanțuri depuse, la nivelul comunei Ațel se regăsesc **16 agenți economici**.

Dintre operatorii economici cu cifră de afaceri semnificativă din comuna Ațel în anul 2019 menționăm, pe domenii de activitate:

Tabel nr. 26 – Cifră de afaceri a operatorilor economici din comuna Ațel - 2019

Nomenclator CAEN	LEI
Agricultură, vânătoare și servicii anexe	4673774.00
Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații	29700.00
Repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor	104969.00
Construcții de clădiri	1149506.00
Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	397528.00
Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	150104.00
Hoteluri și alte facilități de cazare	90066.00
Tranzacții imobiliare	88795.00
Activități de arhitectură și inginerie; activități de testări și analiză tehnică	160853.00
Activități sportive, recreative și distractive	4669132.00

11. Potențialul cultural și turistic

11.1. Patrimoniul arhitectural

Comuna Ațel reprezintă un areal de conservare, protejare și promovare a tradițiilor, obiceiurilor, meșteșugurilor și a altor elemente care definesc patrimoniul imaterial. În organizarea și desfășurarea activităților ce au loc în incinta Căminelor Culturale din comuna Ațel, un accent deosebit se pune pe conservarea manifestărilor de viață culturală tradițională a comunității locale.

În acest sens, în incinta Căminelor Culturale se organizează periodic evenimente culturale, festivaluri culturale tradiționale, festivaluri internaționale, serbări pastorale și folclorice, expoziții de obiecte tradiționale.

Totodată, se organizează acțiuni de promovare și informare cu privire la frumoasele obiceiuri populare ce se organizează în arealul comunei Ațel, obiceiuri care contribuie la conservarea bogatei moșteniri culturale a zonei omogene vizate, având un rol determinant în menținerea vie a tradițiilor și obiceiurilor care îi definesc identitatea.

11.2. Monumente istorice

În Lista monumentelor istorice, aprobată de Ministerul Culturii și Cultelor, comuna Ațel este inclusă cu următoarele obiective:

Tabelul nr. 27 – Monumente istorice din comuna Ațel, județul Sibiu

Cod LMI	Denumire	Localitate	Localizare	Datare, Creatori
SB-I-s-A-11938	Situl arheologic de la Ațel	sat AȚEL; comuna AȚEL	Motz", intravilan	sec. II - III p. Chr.
SB-I-s-A-11939	Fortificație de pământ	sat AȚEL; comuna AȚEL	La SV de extremitatea intravilanului	
SB-II-a-A-12316	Ansamblul bisericii evanghelice fortificate	sat AȚEL; comuna AȚEL	100	sec. XIV - XVII
SB-II-m-A-12316.01	Biserica evanghelică	sat AȚEL; comuna AȚEL	100	sec. XIV - XVII
SB-II-m-A-12316.02	Turn (pe fosta incintă interioară)	sat AȚEL; comuna AȚEL	100	sec. XIV
SB-II-m-A-12316.03	Incintă fortificată, cu două turnuri, turn de poartă	sat AȚEL; comuna AȚEL	100	sf. sec. XV - XVI

11.3. Lăcașuri de cult din comuna Ațel

Monumente și ansambluri de arhitectură

1. Biserica evanghelică din Ațel

A fost construită în ultima parte a sec. XIV și a fost fortificată în sec. XV, în jurul anului 1460. În decursul timpului, construcția a suferit o serie de modificări; în prezent construcția deține un altar în stil „baroc rococo” datând din anul 1792 (construit de Yohann Folbarth din Sighișoara). Biserica

evanghelică fortificată Ațel, este monument istoric protejat în conformitate cu legislația actuală în vigoare.

2.Biserica ortodoxă „Sf. Treime” din Ațel

A fost construită în stil romanic în anul 1784 în timpul preotului Nicolae Iuga. Construirea bisericii a fost susținută de prima parohie ortodoxă din Ațel. Clopotul bisericii este original, realizat în 1784. Biserica nu a fost pictată. Doar pereții din pronaos sunt prevăzuți cu icoane pictate pe pânză, de către pictorul Iuliu Toth din Dumbrăveni.

3.Biserica ortodoxă „Sf. Nicolae” din Ațel

A fost construită de credincioșii din cea de-a doua parohie ortodoxă din Ațel, în anul 1863, ctitor fiind preotul Zaharia Borza. Icoanele pe pânză aflate pe iconostas și pronaos au fost pictate tot de pictorul Iuliu Toth din Dumbrăveni. Turla bisericii a fost construită în timpul preotului Baziliu Stoian în jurul anului 1900. În anul 1976 s-au reparat turnul și crucile de pe biserică.

4.Biserica ortodoxă „Sf. Arhangheli” din Dupuș

A fost construită în anul 1851 din piatră și cărămidă, ctitor fiind preotul Axente Gheorghe. Construcția este realizată în stil baroc cu turnulețul deasupra pronaosului, din lemn. În anii 1928 și 1975 a fost reparată capital. Biserica nu a fost pictată niciodată.

5.Biserica evanghelică din Dupuș

A fost realizată la sfârșitul secolului XV; este o biserică fortificată cu o singură navă. Nava și strana au acoperiș comun; jur-împrejur, construcția este sprijinită pe contraforturi. Biserica a fost renovată de mai multe ori, în anii: 1743,1904 și 1969. Biserica are în dotare un altar și o orgă de o valoare deosebită.

11.4. Alte obiective culturale din comuna Ațel

În comuna Ațel funcționează:

- două cămine culturale
 - o bibliotecă
- lăcașe de cult
- sat Ațel – cinci lăcașe de cult
 - sat Dupuș – două lăcașe de cult

11.5. Turismul

Satul Ațel prin poziționarea sa are potențialul să devină unul dintre cele mai frumoase sate din România. Arhitectura rurală și peisajele mirifice se regăsesc din abundență în această micuță localitate din județul Sibiu.

12. Administrația publică locală

12.1. Structura administrației publice locale

Administrația publică locală se organizează și funcționează în temeiul principiilor generale ale administrației publice prevăzute la partea I titlul III și al principiilor generale prevăzute în Legea nr. 199/1997 pentru ratificarea Cartei europene a autonomiei locale, adoptată la Strasbourg la 15 octombrie 1985, precum și a următoarelor principii specifice:

- ✓ principiul descentralizării
- ✓ principiul autonomiei locale
- ✓ principiul consultării cetățenilor în soluționarea problemelor de interes local deosebit
- ✓ principiul eligibilității autorităților administrației publice locale
- ✓ principiul cooperării
- ✓ principiul responsabilității
- ✓ principiul constrângerii bugetare.

Autonomia locală se exercită de către autoritățile administrației publice locale de la nivelul comunei. Acestea sunt consiliile locale, ca autorități deliberative, și primarii, ca autorități executive.

Începând cu alegerile locale din anul 2020, consiliul local are următoarea componență pe partide politice:

Tabelul nr. 28 – Componenta Consiliului local al comunei Ațel

	Partid	Consilieri	Componenta Consiliului						
	Partidul Național Liberal	8							
	Uniunea Salvați România	2							
	Partidul Mișcarea Populară	1							

Primăria este structură funcțională fără personalitate juridică și fără capacitate procesuală, cu activitate permanentă, care duce la îndeplinire hotărârile autorității deliberative și dispozițiile autorității executive, soluționând problemele curente ale colectivității locale, constituită din: primar, viceprimar, consilierii primarului sau persoanele încadrate la cabinetul primarului și aparatul de specialitate al primarului.

În aparatul de specialitate al Primarului comunei Ațel sunt prevăzute posturi de asistenți personali ai persoanelor cu handicap grav.

12.2. Mediul asociativ

12.2.1. Localități înfrățite

Comuna Ațel nu este înfrățită cu alte comune.

12.2.2. Cooperare intercomunitară

Comuna Ațel face parte din:

- **ADI ECONORD SIBIU**
- **ADI ECO SIBIU**

CAPITOLUL III

ANALIZA SWOT

Se apreciază că eficiența unui sistem este influențată în mare măsură de capacitatea acestuia de a înțelege și de a se adapta la mediul ambiant, iar eficiența managementului presupune planificare, organizare, control, proceduri de lucru și o legislație adecvată.

Henri Fayol considera că planificarea strategică este cea mai importantă funcție managerială.

Analiza SWOT a fost gândită ca un instrument managerial ce colectează și organizează informația permițând managerilor să acționeze, să apere și să promoveze obiectivele organizației cu succese mai bune și constituie cea mai importantă tehnică managerială pentru înțelegerea poziției strategice a unei organizații. Toate acestea sunt perfect valabile și în cazul unei comunități locale.

Analiza SWOT are ca obiectiv de a recomanda strategiile care asigură cea mai bună aliniere între mediul intern și extern: alegerea strategiei corecte, încât să fie adaptate punctele tari la oportunități, să reducă la minimum riscurile și să elimine punctele slabe.

Prin intermediul analizei SWOT vom scoate astfel în evidență punctele tari și punctele slabe din organizarea și funcționarea comunității.

Vom prezenta succint în cele ce urmează semnificația acronimului SWOT:

- **S - Strength / punctele tari** ale organizației – definesc valorile pozitive și condiționările interne care pot constitui surse pentru succesul organizației în atingerea obiectivului managerial;
- **W - Weaknesses / punctele slabe** sau zonele de vulnerabilitate - elemente ce pot împiedica atingerea obiectivelor;
- **O - Opportunities / oportunitățile** sau căile prin care pot fi influențate interesele organizației. De asemenea, oportunitățile sunt tendințe generale prezente în mediul extern, un fel de proiecție a „binelui viitor”;
- **T - Threats – amenințări** la adresa creșterii organizației respective, aspecte negative ce apar din supraexploatarea resurselor organizației, ori limitările care sunt impuse organizației din partea unui mediu extern aflat în schimbare. Pot fi riscuri tranzitorii sau permanente, poate fi o proiecție a riscului în viitor.

Analiza SWOT ajută la planificarea strategică în modul următor:

- este o sursă de informații pentru planificarea strategică;
- construiește punctele tari;
- corectează slăbiciunile;
- maximizează răspunsul la oportunități;
- ajută la depășirea amenințărilor la care este supusă organizația;
- ajută la identificarea competențelor de bază;
- ajută la stabilirea obiectivelor pentru planificarea strategică;
- ajută la cunoașterea trecutului și prezentului, dar și la anticiparea viitorului, astfel încât planurile pe care le faci să fie realizabile;
- oferă informații care ajută la sincronizarea resurselor și capacităților organizației cu mediul competitiv în care aceasta operează.

Alegerea strategiei corecte, fundamentată pe analiza SWOT, va fi în mod cert în avantajul comunității.

Pe baza analizei situației existente, a fost realizată o analiză SWOT, care subliniază punctele tari, punctele slabe, oportunitățile de dezvoltare, dar și amenințările pentru comuna Ațel.

Analiza a fost realizată pe câteva domenii considerate de referință în contextul elaborării strategiei de dezvoltare locală a comunei:

- Infrastructură și dotări tehnico-edilitare
- Economie și dezvoltare rurală
- Educație
- Sănătate și protecție socială
- Mediu
- Cultură și turism
- Capacitate administrativă

ANALIZA SWOT A COMUNEI AȚEL

INFRASTRUCTURĂ ȘI DOTĂRI TEHNICO-EDILITARE	PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
	- Disponibilitatea unor rețele de transport, circulație de persoane și mărfuri diversificată – drumuri județene și rețeaua de drumuri interne; - Gradul ridicat de racordare a populației la rețeaua de alimentare cu energie electrică; - Implicarea administrației publice locale în realizarea unor proiecte pentru dezvoltarea și modernizarea infrastructurii; - reprezentare bună din punct de vedere al infrastructurii rutiere, densitatea rețelei de drumuri publice este scăzută spre medie; - poziționare optimă în raport cu rețele de transport; - infrastructură modernă de telecomunicații, internet; - infrastructură de supraveghere video a comunității moderna și funcțională.	- Infrastructura rutieră de interes local nemodernizată: drumuri de interes local, drumuri vicinale, rețeaua stradală în stare tehnică proastă, neamenajată în cea mai mare parte); - Rețeaua stradală în stare tehnică proastă, neamenajată în cea mai mare parte; - Lipsa infrastructurii de alimentare cu apă; - Lipsa infrastructurii de canalizare și epurare a apelor uzate; - Lipsa spațiilor verzi amenajate (zone de recreere).
	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
	- Existența oportunităților de finanțare pentru crearea infrastructurii locale de bază din fonduri europene/guvernamentale/județene; - Existența fondurilor guvernamentale	Insuficiența fondurilor financiare locale pentru susținerea (din punct de vedere al cofinanțării în cazul unor programe de granturi) a unor proiecte de anvergură în domeniul dezvoltării infrastructurii de transport, apă,

	pentru finanțarea realizării infrastructurii de apă și apă uzată în Brateiu; • Înființarea, modernizarea și extinderea infrastructurii de bază este considerată prioritate strategică la nivel județean, regional și național; • Existența unui operator regional puternic pentru gestionarea sistemului integrat de apă și apă uzată în zona Mediaș, Agnita, Dumbrăveni.	canalizare, turistică, de sănătate și educație; • Întârzieri mari în alocarea fondurilor guvernamentale pentru realizarea investițiilor în infrastructura de apă și apă uzată în Brateiu; • Lipsa fondurilor pentru realizarea investițiilor în infrastructura de apă și apă uzată în Buzd. • Neaprobarea proiectului de către Comisia Europeană.
ECONOMIE ȘI DEZVOLTARE RURALĂ	PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
	• Ponderea considerabilă a terenurilor agricole din totalul suprafeței comunei; • Condiții climatice favorabile cultivării plantelor și legumelor; • dezvoltarea activităților din domeniul comerțului și serviciilor; • Tendința de asociere - existența asociațiilor de producători în domeniul agricol; • Practicarea unor meșteșuguri tradiționale de către populația roma; • Posibilitatea dezvoltării culturilor agricole, potențialul agricol al zonei este mijlociu pentru marea majoritate a culturilor; • Potential mijlociu de creștere a animalelor pentru anumite categorii de animale.	• Nivel redus al cercetării, dezvoltării și al inovării; • Pondere mare a firmelor care activează în agricultură; • Existența unor dezavantaje competitive (lipsă infrastructură) față de alte comunități limitrofe; • Lipsa unor resurse naturale, a unui trecut istoric sau a unui cadru natural propice dezvoltării activităților turistice; • Grad mare de fărâmițare a exploatațiilor agricole, productivitate redusă; • Resurse financiare reduse ale antreprenorilor, care să permită dezvoltarea afacerilor; • Pregătire antreprenorială scăzută; • Ponderea redusă a sectorului IMM; • Lipsa unei planificări urbanistice pentru crearea de zone industriale, inexistența terenului pentru crearea unui astfel de parc; • Lipsa înregistrării proprietăților în Sistemul Național de Cadastru și Carte funciară menținerea situației incerte a posesiei preferată de mulți deținători de imobile, ca urmare a costului ridicat al înregistrării proprietăților; • Dificultăți întâmpinate în clarificarea drepturilor de proprietate și accesul dificil la terenuri; • Limitaterea investițiilor din cauza incertitudinii privind dreptul de proprietate;

		• Incapacitate de utilizare a resurselor funciare ca garanție în accesarea creditelor instituționale care să faciliteze activitatea economică și de afaceri; • Limitarea dezvoltării economice din cauza problemelor generate de lipsa înregistrării proprietăților; • Utilizarea scăzută a TIC pentru dezvoltarea afacerilor; • Acces dificil la informații produse și administrate de autoritatea publică locală, în format utilizabil.
	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
	• Posibilități de dezvoltare a activităților economice agricole pe fonduri europene; • Diversificarea economiei locale prin înființarea/dezvoltarea de activități non-agricole susținută de programele cu finanțare europeană; • Existența fondurilor europene pentru rezolvarea problemelor de proprietate ale imobilelor; • Existența fondurilor europene pentru dezvoltarea spiritului antreprenorial.	• Migrația forței de muncă calificate către alte zone sau state; • Atractivitate mai ridicată a localităților învecinate pentru investitori; • Lipsa încurajării investițiilor în mediul rural de către guvern prin măsuri dedicate.
EDUCAȚIE	PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
	• Forță de muncă numeroasă, cu costuri reduse; • Unități de învățământ preșcolar, primar și gimnazial în ambele localități ale comunei; • Rată ridicată de înscriere la grădiniță a copiilor cu vârste cuprinse între 4 și 6 ani peste 85%; • Inexistența fenomenului de segregare în școli; • Rată ridicată de înscriere în primar și gimnazial, peste 90%; • Rata ridicată a promovabilității; • Infrastructura școlară modernizată; • Implicarea administrației publice locale în proiecte de modernizări, reparații școli;	• Lipsa unui teren de sport modern și amenajat; • Spații insuficiente pentru desfășurarea orelor de curs din cauza numărului mic de săli de clasă; • Rată ridicată a abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școli, față de media pe țară; • Ofertă de recalificare, reconversie profesională slabă; • Inexistența unor locuri de joacă special amenajate pentru copii; • Investițiile reduse în educație, în formare, inclusiv în formare profesională pentru dobândirea de competențe și învățare pe tot parcursul

SĂNĂTATE ȘI PROTECȚIE SOCIALĂ	- Număr de cadre didactice la 100 de elevi conform cu legislația în vigoare; - Rată bună de promovabilitate, peste 85%.	vieții inexistența unor astfel de infrastructuri de educație și formare; Procent mare de elevi dezavantajați aparținând unui grup defavorizat.
	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
	- Existența unor programe derulate de societatea civilă care susțin reducerea abandonului școlar; - Fonduri europene pentru înființarea, modernizarea, dotarea infrastructurii educaționale de bază și conexe (săli de sport, terenuri de sport, biblioteci, centre de documentare, etc); - Existența programului ERASMUS pentru activități în domeniu educației.	- Menținerea decalajelor între performanțele elevilor din mediul urban și mediul rural; - Legislația în domeniu în continuă modificare; - Scăderea atractivității sistemului de învățământ, mai ales în zonele rurale.
	PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
SĂNĂTATE ȘI PROTECȚIE SOCIALĂ	- Existență dispensar uman în ambele localități; - Existența fondurilor și serviciilor pentru protecție socială asigurate și de către primărie; - Existența unui parteneriat între administrația publică locală și ONG-uri pentru rezolvarea problemelor sociale; - Elaborarea și implementarea proiectelor de servicii sociale pe fonduri europene; - Asigurarea serviciilor medicale de urgență din Mediaș.	- Număr redus de medici la 1000 de locuitori; - Inexistența unui cabinet stomatologic; - Servicii medicale și sociale insuficient diversificate pentru diferite categorii de persoane defavorizate; - Lipsa infrastructurii de servicii sociale și a personalului specializat, în condițiile existenței unei cereri/nevoi mari de servicii sociale; - Lipsa mediatorilor sociali, educaționali și sanitari; - Dispensare medicale nerenovate; - Inexistența unui centru comunitar de informare/ documentare/ consiliere pentru grupurile vulnerabile.
	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
	- Existența unei strategii privind sectorul medical, prioritare la nivel județean; - Alocarea de resurse financiare guvernamentale pentru servicii de asistență socială;	- Scăderea atractivității sistemului medical și social pentru specialiști, mai ales în zonele rurale; - Scaderea numărului de cadre medicale la nivel național;

MEDIU		- Existența unor posibilități de atragere de fonduri externe pentru finanțarea de proiecte în domeniul serviciilor medicale și sociale; - Fonduri europene pentru înființarea și dezvoltarea de servicii sociale de tip afterschool, crearea serviciilor sociale specializate, în funcție de nevoile beneficiarilor; - Legislație care permite implicarea directă și activă a comunităților locale în domeniile medicale și sociale; - Riscul nealocării sau insuficiența fondurilor provenite din diverse surse de finanțare (bugetul de stat, local).	- Insuficiența fondurilor pentru susținerea serviciilor sociale specializate; - Scăderea solidarității sociale.
		PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
		- Lipsa unor factori poluanți majori – comuna se află într-o zonă neafectată de dezvoltarea industrială excesivă; - Proximitatea cu Municipiul Mediaș, centru urban important pentru județul Sibiu, cu impact pozitiv asupra schimburilor comunității locale (educație, locuri de muncă, sănătate, etc); - Proximitatea cu orașul Sighișoara – pol de atracție turistică; - Calitate bună a factorilor de mediu, inexistența surselor de poluare; - Rețea hidrografică bogată în zonă; - Condiții climaterice favorabile; - Altitudine medie de 400 m, nu produce dezavantaje zonei; - Unitate administrativ teritorială cu concentrare mare de resurse antropice.	- Lipsa monitorizării mediului înconjurător la nivelul comunei; - Lipsa siturilor de importanță comunitară pe teritoriul localității; - UAT fără concentrare mare de resurse naturale; - Lipsa de educație și de responsabilitate a populației în raport cu mediul.
		OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
		- Existența fondurilor de investiții direcționate către proiecte în domeniul salubrității, canalizării, apelor uzate și protecției mediului în general; - Introducerea surselor regenerabile de energie (panouri fotovoltaice, etc.);	- Schimbările climatice generate de încălzirea globală; - Condițiile meteorologice extreme care conduc la riscuri de genul inundațiilor și a secetei tind să devină mai frecvente și intensitatea lor să

CULTURĂ ȘI TURISM		- Existența unor finanțări guvernamentale pentru proiecte de mediu (lucrări de regularizare a scurgerilor pe versanți, îndiguiuri, apărări și consolidări de maluri și albies, decolmatări, etc.); - Existența programelor de finanțare susținute din Fondul pentru Mediu, precum: programul Rabla, programul de îmbunătățire a calității mediului prin împădurirea terenurilor agricole degradate, programul național de îmbunătățire a calității mediului prin realizarea de spații verzi în localități.	sporească; Degradarea cadrului natural în cazul dezvoltării urbanistice necontrolate.
	PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	
	- Implicarea și sprijinul autorității locale în conservarea și continuarea tradițiilor locale; - Implementarea de proiecte de sprijinire a culturii locale și tradițiilor; - Organizarea de evenimente culturale; - Preocupări din partea comunității de a participa la târguri și expoziții naționale și internaționale; - Existența obiectivelor de patrimoniu cultural și a tradițiilor culturale și religioase.	- Obiectivele de patrimoniu cultural sunt în stare de degradare; - Disponibilitatea limitată a fondurilor alocate pentru intervenții în cultură; - Lipsa programelor de instruire în domeniul turismului, care să ofere forță de muncă calificată; - Promovare insuficientă a localității; - Infrastructura sportivă și de agrement insuficient dezvoltată; - Posibilități de agrement limitate la acest moment.	
	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI	
	- Posibilitatea atragerii resurselor financiare pentru dezvoltarea infrastructurii culturale, sportive și de agrement, precum și pentru organizarea de evenimente cultural-artistice, de promovare a folclorului și tradițiilor locale; - Poziționare pe Traseul Bisericilor Forficate din Transilvania; - Fonduri europene pentru reabilitarea obiectivelor de patrimoniu; - Posibilitatea organizării de evenimente culturale tematice, pentru promovarea	- Schimbările climatice au efecte negative asupra activităților economice, inclusiv a celor de turism și agrement; - Nesustinerea domeniului la toate nivelele decizionale; - Lipsa de atractivitate pentru personal specializat; - Lipsa de interes a generației tinere pentru conservarea tradiției; - Îmbătrânirea populației și migrația tinerilor.	

	culturii tradiționale a romilor.	
CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ	PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
	• Management performant al Primăriei; • Funcționari publici și personal contractual cu studii și experiență în administrația publică locală; • Asigurarea liberului acces la informațiile de interes public; • Transparență decizională; • Dotare cu tehnică modernă; • Lucru în sistem informatizat, inclusiv online; • Răspuns prompt către cetățean; • Preocuparea pentru implementarea de proiecte de investiții care să determine dezvoltarea comunității sub aspect economic, social, cultural etc; • Orientarea prioritară către dezvoltarea socio-economică a comunei; • Disponibilitatea de a oferi facilități pentru investitorii startegici; • Comunicare bună cu comunitatea, preocupări de incluziune socială a populației rome; • Servciu de voluntariat pentru situații de urgență.	• Fonduri insuficiente pentru susținerea investițiilor; • Capacitate umană insuficientă pentru realizarea și cofinațarea de proiecte, structuri tehnice neperformante; • Necesitatea îmbunătățirii paginii web a localității; • Inexistența unor baze de date complete, cu date și informații despre comuna, nașteri, boli cronice, decese, etc. la nivelul autorității publice locale; • Dificultăți în stabilirea impozitelor și taxelor locale din cauza lipsei de informații reale pentru impozitarea proprietăților imobiliare; • Grad scăzut de colectare a taxelor și impozitelor, surse insuficiente de venituri la bugetul local; • Lipsa Planului de Urbanism General; • Capacitate redusă de a elabora și pune în aplicare politici de dezvoltare locală, capacitatea redusă pentru planificare strategică și financiară; • Neutilizarea sistemelor și instrumentelor TIC existente în furnizarea serviciilor publice din cauza lipsei personalului tehnic de specialitate • Număr mare de posturi neocupate; • Implicarea redusă a societății civile în stabilirea strategiilor locale pe termen

		mediu și lung.
	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
	• Existența cadrului legal privind autonomia financiară și administrativă la nivelul autorității administrației publice locale; • Existența unei surse alternative generatoare de venituri proprii, prin proiectele finanțate din fonduri nerambursabile; • Condiții create pentru încheierea de parteneriate strategice cu mediul economic, ONG-uri și alți factori interesați, pe teme de interes local; • Posibilitatea perfecționării personalului propriu al autorității publice locale prin programe europene; • Posibilitatea participării în proiecte de schimb de experiență cu localități din Uniunea Europeană; • Fonduri disponibile pentru dotarea cu echipamente pentru creșterea gradului de informatizare.	• Legislație neclară, generată de întârzierea adoptării normelor de aplicare a unor acte normative, contradicții între prevederile legale și suprapuneri de acte normative; • Regulile de finanțare, atât regulile specifice ale finanțatorului, cât și legislația națională aplicabilă, nu sunt corelate și armonizate astfel încât să permită o aplicare facilă, unitară, previzibilă și sustenabilă, de natură să contribuie la dezvoltarea capacității beneficiarilor și la eficientizarea activităților acestora; • Lipsa de atractivitate pentru personal specializat (fonduri europene, juridic, etc); • Cultură redusă a comunității în problemele comunitare; • Instabilitate și inflație legislativă, modificări frecvente de legislație în special în sectorul fiscal-bugetar; • Coordonare și cooperare insuficiente între diferitele niveluri de guvernare și între ministere, sistemele slabe de gestionare și control, lipsa gestionării integrate a serviciilor publice pentru mediul de afaceri și cetățeni; • Influența și presiunile factorului politic.

CAPITOLUL IV

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ

1. Misiunea

Misiunea administrației publice locale este de a asigura dezvoltarea durabilă a comunității, prin prestarea de servicii publice de calitate, crearea condițiilor pentru atragerea de noi investiții, înființarea de locuri de muncă și ridicarea nivelului de trai al locuitorilor.

2. Viziunea

Comuna Ațel 2027 - o comunitate rurală modernă, orientată spre dezvoltare durabilă, cu o infrastructură adaptată noilor tehnologii, în scopul creșterii calității vieții cetățenilor săi.

Viziunea de dezvoltare a comunei Ațel ne oferă o imagine în legătură cu ceea ce se intenționează a fi Ațel în următorii ani, bazându-se pe următoarele direcții generale:

- modernizarea și dezvoltarea economică durabilă a comunei;
- modernizarea infrastructurii;
- introducerea tehnologiilor avansate în toate domeniile;
- creșterea calității vieții locuitorilor comunei;
- consolidarea capacității administrației publice locale.

3. Obiectiv general

Dezvoltarea durabilă a comunei Ațel, prin creșterea competitivității economiei locale și ridicarea nivelului de viață al tuturor locuitorilor săi.

4. Obiective strategice, obiective prioritare și măsuri aferente

La nivelul comunei Ațel au fost identificate 7 domenii de intervenție, cărora le corespund următoarele obiective strategice:

Obiectiv strategic 1

Modernizarea infrastructurii locale de transport și a dotărilor tehnico-edilitare

În prezent, infrastructura rutieră a comunei prezintă anumite vulnerabilități cum ar fi:

- reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport;
- drumuri comunale nemodernizate;
- lipsa pistelor și a parcărilor de biciclete în punctele de interes ale comunei;
- infrastructura pietonală insuficient dezvoltată;
- lipsa parcărilor auto amenajate;
- șanțurile pentru scurgerea apelor pluviale nu sunt amenajate;
- drumurile de hotar nemodernizate.

Din punct de vedere al utilităților publice:

- există rețea de canalizare menajeră și stație de epurare funcțională în satul Ațel, dar nu acoperă suprafața totală a comunei;
- este necesară reabilitarea rețelei de energie electrică și a iluminatului public modern;
- este oportună amenajarea peisagistică a comunei;
- se impune reabilitarea și creșterea eficienței energetice a clădirii dispensarului uman;
- se recomandă utilizarea surselor regenerabile de energie.

La sfârșitul perioadei 2021-2027, comuna Ațel va beneficia de o rețea de drumuri de acces și străzi modernizate, de noi trasee și parcuri pentru biciclete, de trotuare amenajate pentru pietoni, de spații verzi extinse. Comuna Ațel va fi un loc în care cetățenii vor beneficia de alimentare cu apă și canalizare, gaze naturale, iluminat public modern, inclusiv din energii regenerabile, ca bază a apropierei condițiilor de viață de standardele europene.

Obiective prioritare și măsuri aferente

Obiective prioritare	Măsuri aferente
1.1 Îmbunătățirea mobilității locuitorilor și mărfurilor prin dezvoltarea și modernizarea rețelei de infrastructură rutieră	1.1.1 Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri în vederea îmbunătățirii conexiunii rutiere în comună și între localitățile din județ
	1.1.2 Reabilitarea, modernizarea și extinderea drumurilor ce deservește obiective economice
	1.1.3 Amenajarea de piste de biciclete
1.2 Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare	1.2.1 Elaborare/actualizare PUG
	1.2.2 Introducerea, extinderea, reabilitarea și modernizarea rețelei de apă și canalizare
	1.2.3 Sprijinirea extinderii și modernizării rețelei de curent electric
	1.2.4. Sprijinirea extinderii și modernizării rețelei de iluminat public
	1.2.5 Lucrări de cadastru
	1.2.6 Susținerea serviciilor religioase pentru cetățeni

Obiectiv strategic 2

Dezvoltarea economiei locale și creșterea competitivității acesteia

Dezvoltarea mediului de afaceri local prin sprijinirea întreprinzătorilor privați existenți și atragerea de noi investitori va avea efecte benefice pentru întreaga comunitate locală. Vor fi astfel obținute:

- venituri mai mari la bugetul local;
- valorificarea potențialului natural, economic-social, cultural etc. al comunității locale;
- crearea de noi locuri de muncă;
- specializarea forței de muncă;
- reducerea/eliminarea șomajului;
- incluziune socială;
- promovarea comunei pe plan național și internațional.

Se impune de asemenea sprijinirea producătorilor locali pentru creșterea competitivității și consolidarea poziției acestora pe piața națională și internațională. Aceasta implică inclusiv dezvoltarea infrastructurii rutiere de transport de mărfuri și persoane, precum și dotări tehnico-edilitare la standarde moderne.

Obiective prioritare și măsuri aferente

Obiective prioritare	Măsuri aferente
2.1 Creșterea competitivității producătorilor locali	2.1.1 Valorificarea inteligentă a potențialului agro-zootehnic, viticol, pomicol și silvicol al comunității
	2.1.2 Valorificarea inteligentă a lemnului
	2.1.3 Susținerea industriilor creative
2.2 Dezvoltarea capitalului uman	2.2.1 Susținerea programelor adecvate de formare a resursei umane potrivit dinamicii pieței de muncă
	2.2.2 Calificarea/recalificarea în domeniile cu potențial competitiv, în vederea configurării condițiilor pentru specializare inteligentă
	2.2.3 Dezvoltarea antreprenoriatului
2.3 Dezvoltarea serviciilor de consultanță și expertiză în afaceri competitive	2.3.1 Sprijinirea omologării și promovării produselor agroalimentare cu specific local
	2.3.2 Facilitarea accesului la finanțare, inclusiv a accesului la informațiile cu privire la sursele de finanțare

Obiectiv strategic 3

Servicii de educație moderne și performante

Nu se poate vorbi de dezvoltarea durabilă a unei comunități fără asigurarea de servicii de educație moderne și performante. Constituie priorități pentru administrația publică locală:

- reabilitarea și modernizarea clădirilor și spațiilor unităților de învățământ din comună;
- reabilitarea imobilelor căminelor culturale;
- amenajarea de terenuri de sport;
- amenajarea de locuri de joacă pentru copii și adolescenți;
- reabilitarea căilor de acces spre unitățile de învățământ;
- organizarea transportului cu microbuze școlare;
- susținerea performanței școlare cu burse de merit și alte stimulente;
- stabilizarea personalului didactic calificat în unitățile de învățământ din comună.

Administrația publică locală, în colaborare cu conducerea unităților de învățământ de pe raza comunei urmăresc în acest fel creșterea performanțelor școlare, dar și reducerea absenteismului și a abandonului școlar.

Obiective prioritare și măsuri aferente

Obiective prioritare	Măsuri aferente
3.1 Asigurarea accesului tuturor cetățenilor la servicii de educație	3.1.1 Asigurarea educației de bază pentru toți cetățenii, prin sprijinirea învățământului primar și gimnazial și prevenirea abandonului școlar
	3.1.2 Creșterea accesului la servicii de educație și formare profesională, favorabile incluziunii
	3.1.3 Adaptarea sistemului de educație la soluțiile online sau la distanță și acordarea de șanse de acces la educație, în special copiilor din comunitățile și grupurile dezavantajate
	3.1.4 Încurajarea inițiativelor ce vizează învățarea pe tot parcursul vieții
3.2 Susținerea performanței școlare și a specializării inteligente	3.2.1 Susținerea elevilor cu potențial intelectual crescut, precum și a elevilor ce provin din familii defavorizate
	3.2.2 Susținerea specializării inteligente, creșterea adaptabilității ofertei educaționale la cerințele pieței muncii și adaptarea competențelor absolvenților la cerințele angajatorilor
	3.2.3 Creșterea calității și relevanței mediilor de învățare pentru procesul de învățare și piața muncii, inclusiv învățământ la distanță și online

Obiectiv strategic 4

Servicii de sănătate și sociale de calitate

Creșterea calității vieții cetățenilor comunei este întemeiată și pe servicii de sănătate și de protecție socială furnizate la cele mai înalte standarde în domeniu.

Pe teritoriul comunei Ațel există dispensar cu cabinet de medicină de familie, pentru care administrația publică locală intenționează implementarea unor proiecte de reabilitare, modernizare, amenajare și dotare cu echipament medical performant, dar și cu tehnică modernă de calcul.

Se urmărește totodată înființarea unui centru medical de permanență și asistență pentru persoane vârstnice, precum și dotarea cu echipamente performante pentru acordarea ajutorului medical de urgență și deplasarea la cel mai apropiat spital la nevoie.

Aceasta va determina creșterea calității actului medical și reducerea timpilor de intervenție în caz de urgențe medicale.

Pentru că o societate sănătoasă se formează încă din copilărie, prin programele derulate în cadrul unităților de învățământ, se va pune accent pe educația sanitară și pe popularizarea normelor de igienă și de sănătate publică.

Priorități și măsuri asociate

Priorități	Măsuri asociate
4.1 Îmbunătățirea infrastructurii unităților medicale și a celor de protecție socială	4.1.1 Reabilitarea, modernizarea și extinderea/construirea clădirilor și spațiilor unităților medicale și de protecție socială
	4.1.2 Dezvoltarea serviciilor medicale de urgență și acordare a primului ajutor
4.2 Îmbunătățirea calității serviciilor medicale și facilitarea accesului la servicii medicale de calitate	4.2.1 Încurajarea acțiunilor ce vizează prevenirea îmbolnăvirii
	4.2.2 Creșterea egalității de șanse privind accesul la servicii în domeniul sănătății
4.3 Dezvoltarea serviciilor sociale locale	4.3.1 Consolidarea managementului sistemului de asistență socială la nivelul administrației publice locale
	4.3.2 Susținerea programelor de incluziune socială, combaterea sărăciei și a oricăror forme de discriminare, prin măsuri de integrare pe piața muncii și acces la locuințe, servicii sociale, sănătate, educație și cultură a persoanelor/comunităților vulnerabile
	4.3.3 Îmbunătățirea sistemului de servicii sociale pentru persoanele vârstnice, copii, persoane cu dizabilități, victime ale violenței domestice

Obiectiv strategic 5

Conservarea patrimoniului cultural și dezvoltarea infrastructurii sportive și de agrement

La sfârșitul perioadei 2021-2027, comuna Ațel va avea o ofertă culturală, turistică și de agrement diversificată, bazată pe o infrastructură modernă, care va cuprinde monumente istorice și culturale reabilite, zone de agrement.

Un alt obiectiv este organizarea de evenimente care să revitalizeze tradițiile locale.

Se va pune accent deosebit pe promovarea cadrului natural și a obiectivelor culturale, prin materiale publicitare și de promovare, precum și prin realizarea unui website și a unei aplicații mobile de promovare turistică a localității.

Obiective prioritare și măsuri aferente

Obiective prioritare	Măsuri aferente
5.1 Dezvoltarea și valorificarea patrimoniului cultural identitar	5.1.1 Elaborarea unei strategii de marketing pentru promovarea patrimoniului cultural și a unei agende de evenimente culturale, în strânsă corelare cu patrimoniul cultural
	5.1.2 Sprijinirea reabilitării și extinderii infrastructurii culturale: monumente istorice, case tradiționale etc.
5.2 Promovarea și valorificarea patrimoniului natural	5.2.1 Facilitarea punerii în valoare a potențialului natural al zonei
	5.2.1 Crearea și dezvoltarea zonelor sportive și de agrement
5.3 Dezvoltarea infrastructurii ce deservește obiectivele turistice și unitățile de cazare	5.3.1 Valorificarea spațiilor publice și private pentru dezvoltarea infrastructurii ce deservește obiectivele turistice
	5.3.2 Sprijinirea includerii în circuitul turistic a unităților de cazare

Obiectiv strategic 6

Protejarea și conservarea mediului natural

Un mediu natural sănătos generează:

- o calitate a vieții crescută pentru locuitorii comunei;
- posibilități multiple de recreere și petrecere a timpului liber;
- atractivitate turistică a zonei;
- noi investiții;
- evitarea efectelor negative ale dezastrelor naturale.

Preocuparea administrației publice locale pentru protecția și conservarea mediului natural este o prioritate.

Apartenența la ADI ECONORD SIBIU și ADI ECO SIBIU facilitează furnizarea la nivelul comunei a unui serviciu adecvat de gestiune a deșeurilor, care va îmbunătăți standardul de viață al tuturor cetățenilor, asigurând totodată protejarea mediului înconjurător.

Obiective prioritare și măsuri aferente

Obiective prioritare	Măsuri aferente
6.1 Îmbunătățirea calității aerului (reducerea gazelor cu efect de seră), apei și solului	6.1.1 Sprijinirea utilizării mijloacelor de transport mai puțin poluante/nepoluante
	6.1.2 Extinderea și amenajarea zonelor verzi ale localității
	6.1.3 Sprijinirea inițiativelor, programelor și acțiunilor ce vizează utilizarea surselor alternative de energie/energie regenerabilă: eoliană, solară, biomasă, etc.
	6.1.4 Măsuri de eficientizare energetică și reabilitare termică a clădirilor
	6.1.5 Îmbunătățirea gradului de educare, conștientizare, informare, consultare și participare a cetățenilor în luarea deciziilor privind mediul
6.2 Implementarea managementului integrat al deșeurilor	6.2.1 Încurajarea colectării selective a deșeurilor
	6.2.2 Facilitarea ecologizării zonelor poluate
6.3 Protecția și conservarea habitatelor naturale și a ariilor naturale protejate	6.3.1 Sprijinirea măsurilor de prevenire a dezastrelor naturale
	6.3.2 Sprijinirea conservării biodiversității și a ariilor naturale protejate
	6.3.3 Sprijinirea campaniilor de informare și conștientizare privind importanța dezvoltării durabile, a protecției și conservării habitatelor naturale și ariilor protejate

Obiectiv strategic 7

Dezvoltarea capacității administrative

O administrație publică modernă trebuie să câștige încrederea cetățenilor și a altor tipuri de beneficiari, oferindu-le servicii prompte și asigurând constanță în calitatea prestării serviciilor.

În acest scop, administrația publică locală:

- își va recruta personalul pe criterii profesionale și transparente;
- va pune accent pe dezvoltarea carierei, resursa umană urmând să fie motivată, formată și profesionalizată în mod constant în funcție de nevoile și tendințele societății;
- se va preocupa de crearea de condiții optime de muncă, prin dotarea cu tehnologie de ultimă generație și achiziția de softuri performante;
- se va concentra pe implementarea de e-servicii, care să faciliteze contactul cu cetățenii și reducerea timpilor de soluționare a cererilor acestora.

În conceperea și furnizarea serviciilor, ca și în luarea altor tipuri de decizii, administrația publică se va sprijini pe participarea cetățenilor, implicarea experților și a actorilor cheie din societate, prin mecanisme stabile de consultare.

Obiective prioritare și măsuri aferente

Obiective prioritare	Măsuri aferente
7.1 Dezvoltarea capacității administrației publice locale	7.1.1 Dezvoltarea capacității administrative la nivelul localității prin introducerea de instrumente și proceduri moderne de management
	7.1.2 Dezvoltarea competențelor și cunoștințelor personalului din administrația publică locală
	7.1.3 Creșterea gradului de transparență la nivelul administrației publice locale
	7.1.4 Sediul administrativ și infrastructură
	7.1.5 Dotarea cu mașini, utilaje și echipamente performante, în scopul eficientizării serviciilor publice furnizate comunității
7.2 Digitalizarea și tehnologizarea administrației publice locale	7.2.1 Crearea infrastructurii instituționale
	7.2.2 Acces gratuit la internet (wi-fi)
	7.2.3 Dezvoltarea serviciilor publice bazate pe tehnologie și creșterea nivelului de securitate cibernetică

5. Planul local de acțiune

Planul local de acțiune constituie o planificare reală pe termen mediu și lung pentru realizarea obiectivelor stabilite în strategia de dezvoltare locală. Toate măsurile se concretizează în planul local de acțiune prin programe și proiecte.

Termenul de realizare a Planului local de acțiune trebuie să corespundă termenului de 7 ani, fixat pentru realizarea Strategiei de dezvoltare locală a comunei.

Periodic, Planul local de acțiune trebuie revizuit astfel încât obiectivele fixate să țină cont de evoluția macroeconomică la nivel național, starea economiei la nivel regional și local, precum și de opiniile comunității locale cu privire la implementarea lui.

PLANUL LOCAL DE ACȚIUNE PENTRU PERIOADA 2021-2027

DOMENIU: INFRASTRUCTURĂ ȘI UTILITĂȚI						
Prioritate	Măsuri asociate	Proiecte de investiții	Indicatori de evaluare	Surse posibile de finanțare	Perioadă de implementare	Responsabili
1.1. Îmbunătățirea mobilității locuitorilor și mărfurilor prin dezvoltarea și modernizarea rețelei de infrastructură rutieră	1.1.1. Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri în vederea îmbunătățirii conexiunii rutiere în comună și între localitățile din județ.	1. Reabilitare și modernizare drumuri comunale în comuna Ațel	Lungimea drumurilor comunale reabilite și modernizate (km)	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		2. Pietruire drumuri agricole, vicinale, rute alternative	Lungime drumuri pietruite (km)	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		3. Construire trotuare și rigole în comuna Ațel	Lungime trotuare și	Buget local Buget de	2021-2027	Consiliul local

			rigole construite (km)	stat Fonduri europene Alte surse legal constituite		Primar
		4.Realizare șanțuri și podețe betonate în comuna Ațel	Lungime șanțuri și podețe betonate realizate (km)	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		5.Amenajare șanțuri pentru scurgerea apelor pluviale în comuna Ațel	Lungime șanțuri amenajate (km)	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
	1.1.2. Reabilitarea, modernizarea și extinderea drumurilor ce deservește obiective economice.					
		1.Dezvoltare căi de acces prin drumuri pietruite la fermele de animale	Lungime căi de acces dezvoltate (km)	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		2. Îmbunătățirea și	Infrastructură	Buget local	2021-2027	Consiliul

		dezvoltarea infrastructurii legate de dezvoltarea și adaptarea agriculturii și silviculturii	înființată/ reabilitată/ modernizată/ extinsă (km)	Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite		local Primar
		3. Amenajare drumuri agricole și forestiere în comuna Ațel	Lungime drumuri agricole și forestiere amenajate (km)	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
	1.1.3. Amenajarea de piste de biciclete	1. Amenajare piste de biciclete în comuna Ațel	Lungime piste de biciclete amenajate (km)	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		2. Amenajare parcări pentru biciclete în zonele de interes economic (industrial, agricol, comercial)	Suprafață parcări Număr locuri de parcare înființate	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		3. Achiziționarea de	Număr și	Buget local	2021-2027	Consiliul

		biciclete și punerea lor la dispoziția cetățenilor și vizitatorilor	valoare biciclete achiziționate Număr beneficiari	Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite		local Primar
	1.1.4. Dezvoltarea transportului public	1. Amenajare stații transport public în comuna Ațel (câte o stație în fiecare sat)	Număr stații amenajate Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		2. Rezolvarea transportului public spre Sibiu/Mediași	Linii de transport nou- înființate Curse regulate asigurate Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
1.2. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare	1.2.1.Elaborare PUG	1. Elaborarea PUG-ului	PUG finalizat	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
	1.2.2. Introducerea,	1.Realizare sistem de	Lungimea	Buget local	2021-2027	Consiliul

	extinderea, reabilitarea și modernizarea rețelei de apă și canalizare	alimentare cu apă potabilă în comuna Ațel	rețelei de alimentare cu apă (km) Număr racordări Număr beneficiari	Buget de stat Fonduri europene Alte surse legale constituite		local Primar
		2.Înființare rețea de canalizare și stație de epurare în comuna Ațel	Lungimea rețelei de canalizare (km) Capacitate stație epurare Număr racordări Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legale constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		3. Sistem integrat de alimentare cu apă, canalizare și stație de epurare în comuna Ațel	Lungime rețele înființate/ extinse (km) Număr racordări Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legale constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		4.Extindere rețea de apă și canalizare în comuna Ațel	Lungimea rețelei de apă nou-înființate (km) Număr racordări Număr	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legale	2021-2027	Consiliul local Primar

			beneficiari	constituite		
		5. Infrastructură de apă și irigații pentru activități agricole și zootehnice în comună	Lungime infrastructură de apă și irigații (km) Suprafață agricolă deservită	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legale constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
	1.2.3. Sprijinirea introducerii rețelei de gaze naturale	1. Extindere rețea de gaze naturale în comuna Ațel	Lungime rețea gaze naturale (km) Număr racordări Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legale constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
	1.2.4. Sprijinirea extinderii și modernizării rețelei de curent electric	1. Extindere rețea electrică în comuna Ațel	Lungime rețea electrică nou-înființată (km) Număr racordări Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legale constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		2. Electrificare grup de case izolate în localitatea Ațel	Număr case electrificate Lungime rețea electrică nou-înființată (km) Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legale	2021-2027	Consiliul local Primar

				constituite		
		3.Electrificare ferme de animale din zonele izolate	Număr ferme de animale electrificate Lungime rețea electrică nou-înființată (km) Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		4.Alimentare cu energie electrică la obiective economice	Număr obiective economice deservite	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		5.Punerea cablurilor electrice sub pământ	Lungime rețea de cabluri electrice împământată (km)	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
	1.2.5. Sprijinirea extinderii și modernizării rețelei de iluminat public	1. Extindere și modernizare sistem de iluminat public în comuna Ațel	Lungime rețea iluminat public modernizat (km) Număr puncte de aprindere Număr	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal	2021-2027	Consiliul local Primar

			beneficiari	constituite		
		2. Iluminatul artistic/decorativ al obiectivelor istorice, instituțiilor publice etc.	Obiective culturale și instituții publice iluminate decorativ	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legale constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		3. Iluminat public cu energie regenerabilă	Lungime rețea iluminat public cu energie regenerabilă (km)	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legale constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
	1.2.6. Lucrări de cadastru	1. Măsurători topografice în cadrul Cadastrului sistemic prin programul național	Măsurători topografice	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legale constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
	1.2.7. Susținerea serviciilor religioase pentru cetățeni	1. Consolidarea permanentă a lăcașelor de cult în satele comunei Ațel	Lăcașe de cult amenajate (suprafețe amenajate)	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legale	2021-2027	Consiliul local Primar

				constituite		
DOMENIU: ECONOMIE ȘI MEDIU DE AFACERI						
Prioritate	Măsuri asociate	Proiecte de investiții	Indicatori de evaluare	Surse posibile de finanțare	Perioadă de implementare	Responsabili
2.1. Creșterea competitivității producătorilor locali	2.1.1. Valorificarea inteligentă a potențialului agro-zootehnic, viticol, pomicol și silvicol al comunității	1. Creșterea producției vegetale în zonă și valorificarea în industria alimentară	Producție medie la hectar Producție valorificată în industria alimentară	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Investitori privați
		2. Susținerea industriei de panificație în zonă	Capacitate de producție și desfacere Locuri de muncă nou-create	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Investitori privați
		3. Încurajarea creșterii animalelor și a produselor ecologice din lapte	Efective de animale Unități de producție create	Buget local Buget de stat Fonduri europene	2021-2027	Consiliul local Primar Investitori privați

			Capacitate de producție și desfacere Locuri de muncă nou-create	Fonduri private Alte surse legal constituite		
		4. Dezvoltarea punctelor de colectare a laptelui de la producătorii familiari și fermele mici și mijlocii	Puncte de colectare lapte create Cantitate lapte colectată și valorificată	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Investitori privați
		5. Susținerea unor mecanisme de branding, promovare și desfacere profitabilă a produselor locale rezultate din creșterea animalelor	Capacitate de desfacere produse locale Produse locale valorificate	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Investitori privați
		6. Construire depozit de preluare, păstrare și valorificare a produselor agricole în comuna Ațel	Suprafață depozit construit și amenajat Capacitate depozit	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri	2021-2027	Consiliul local Primar Investitori privați

			Cantitate produse locale păstrate și valorificate	private Alte surse legal constituite		
		7. Atragerea de investitori pentru valorificarea fructelor și legumelor în cadrul unei minifabrici pentru conserve și desfacerea produselor la poartă prin marketare pe internet și contacte directe (evitarea politicilor supermarketurilor)	Investitori privați atrași Locuri de muncă nou-create Capacitate de producție și desfacere Cantitate produse valorificate	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Investitori privați
		8. Sprijinirea înființării asociațiilor pentru creșterea animalelor și valorificarea laptelui în produse alimentare	Asociații de crescători animale înființate Efective de animale Cantitate lapte valorificată	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Investitori privați
		9. Creșterea vitelor pentru carne și dezvoltarea unor mici abatoare și unități de procesare a cărnii	Efective animale Unități de producție înființate Capacitate de producție și	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private	2021-2027	Consiliul local Primar Investitori privați

			desfacere Locuri de muncă nou- create	Alte surse legal constituite		
		10. Microferme ecologice pentru integrarea în muncă a tinerilor cu deficiențe din categoriile sociale defavorizate	Microferme ecologice înființate Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Investitori privați
		11. Dezvoltarea livezilor de pomi fructiferi și atragera de investitori privați	Suprafețe cultivate Producție medie la hectar Investitori privați atrași Cantitate de produse valorificate	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Investitori privați
		12. Stimularea tinerilor localnici de a începe o afacere la nivel local în domenii de interes: turism, agricultură, servicii recreaționale etc.	Investiții noi	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Investitori privați

	2.1.2. Valorificarea inteligentă a lemnului	1.Dezvoltarea unor ateliere pentru fabricarea produselor artisanale din lemn, cu unitate de distribuție și promovare	Ateliere înființate Număr locuri de muncă nou-create Capacitate de producție și desfacere	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Investitori privați
		2.Atelier de prelucrare și valorificare a lemnului în comuna Ațel	Ateliere înființate Număr locuri de muncă nou-create Capacitate de producție și desfacere	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Investitori privați
	2.1.3.Susținerea industriilor creative	1.Lansarea unor minicapacități de producție în industrii creative: port popular, cusături tradiționale	Capacitate de producție și desfacere Număr locuri de muncă nou-create	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Investitori privați
		2. Dezvoltarea meșteșugurilor și	Ateliere înființate	Buget local Buget de	2021-2027	Consiliul local

		artizanatului tradițional	Număr locuri de muncă nou-create Capacitate de producție și desfacere	stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite		Primar Investitori privați
2.2.Dezvoltarea capitalului uman	2.2.1.Susținerea programelor adecvate de formare a resursei umane potrivit dinamicii pieței de muncă	1. Susținerea programelor de instruire privind dezvoltarea resurselor umane în comuna Ațel	Număr programe de instruire organizate Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar AJOFM
	2.2.2. Calificarea/recalificarea în domeniile cu potențial competitiv, în vederea configurării condițiilor pentru specializare inteligentă	1.Calificarea populației cu studii primare și medii în domeniul prelucrării lemnului pentru obiecte de artizanat și artă tradițională, legumiculturii, pomiculturii, apiculturii	Număr programe de calificare organizate Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar AJOFM
		2. Instruire pentru dezvoltarea unor proiecte antreprenoriale locale	Număr programe de instruire organizate Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar AJOFM

		3. Proiect pentru instruirea oamenilor în legumicultură și susținerea dezvoltării serelor	Număr programe de instruire organizate Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legale constituite	2021-2027	Consiliul local Primar AJOFM
		4. Instruiri pentru dezvoltarea turismului de nișă – trasee turistice, concursuri tematice	Număr programe de instruire organizate Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legale constituite	2021-2027	Consiliul local Primar AJOFM
		5. Proiecte de reconversie pentru calificare în prelucrarea lemnului	Număr programe de calificare organizate Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legale constituite	2021-2027	Consiliul local Primar AJOFM
	2.2.3. Dezvoltarea antreprenoriatului	1. Realizarea de proiecte de formare profesională pentru dezvoltarea competențelor antreprenoriale și promovarea afacerilor în mediul rural în comuna Ațel	Număr programe de formare organizate Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legale constituite	2021-2027	Consiliul local Primar AJOFM

2.3.Dezvoltarea serviciilor de consultanță și expertiză în afaceri competitive	2.3.1. Sprijinirea omologării și promovării produselor agroalimentare cu specific local	1.Omologare și promovare pe piața internă și internațională a produselor agroalimentare cu specific local	Produse locale omologate Piețe accesate	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Investitori privați
	2.3.2. Facilitarea accesului la finanțare, inclusiv a accesului la informațiile cu privire la sursele de finanțare	1.Consultanță proiecte de investiții cu finanțare națională sau europeană	Număr sesiuni de consultanță Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Investitori privați
		2.Programe de formare profesională, workshopuri, sesiuni de informare cu privire la legislația în domeniu, oportunități de finanțare, dezvoltare afaceri în domeniul turismului, puncte gastronomice locale, prin cooperare cu instituțiile din domeniu: ANT, DSVSA, ONG-uri, AFIR etc.	Număr programe de formare profesională, workshopuri, sesiuni de informare Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Investitori privați ONG-uri Instituții publice

DOMENIU: EDUCAȚIE						
Prioritate	Măsurile asociate	Proiecte de investiții	Indicatori de evaluare	Surse posibile de finanțare	Perioadă de implementare	Responsabili
3.1. Asigurarea accesului tuturor cetățenilor la servicii de educație	3.1.1. Asigurarea educației de bază pentru toți cetățenii, prin sprijinirea învățământului primar și gimnazial și prevenirea abandonului școlar	1. Reabilitarea, modernizarea și extinderea/construirea clădirilor și spațiilor unităților de învățământ preșcolar, primar și gimnazial din comuna Ațel	Suprafețe reabilite/ modernizate/ extinse/ construite (mp)	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Conducerea unităților de învățământ
		2. Construirea unei noi grădinițe	Suprafață construită Număr și valoare dotări Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Conducerea unităților de învățământ
		3. Construire și amenajare bază sportivă	Suprafață sală sportivă construită și amenajată (mp) Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		4. Reabilitare/extindere imobil și amenajare cămin	Suprafață reabilitată (mp)	Buget local Buget de	2021-2027	Consiliul local Primar

		cultural în satul Dupuș	Număr beneficiari	stat Fonduri europene Alte surse legal constituite		
		5. Sprijinirea tinerilor din mediul rural în urmarea studiilor liceale, tehnice, profesionale, universitare, potrivit potențialului – proiecte de filantropie și asistență	Număr cazuri sociale susținute	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Conducerea unităților de învățământ
	3.1.2. Creșterea accesului la servicii de educație și formare profesională, favorabile incluziunii	1. Reabilitare căi de acces unități de învățământ	Lungime căi de acces reabilite	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		2. Organizare transport microbuze școlare	Număr curse organizate Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Conducerea unităților de învățământ
	3.1.3. Adaptarea sistemului de	1. Dotarea Școlilor Gimnaziale cu echipamente	Număr și valoare dotări	Fonduri europene	2021-2027	Consiliul local Primar

	educație la soluțiile online sau la distanță și acordarea de șanse de acces la educație în special copiilor din comunitățile și grupurile dezavantajate	IT-TIC sistemice în domeniul e-educație, e-incluziune, e-sănătate și e-cultură – Secțiunea e-Educație				Conducerea unităților de învățământ
		2. Acces gratuit la internet (wi-fi) al tuturor elevilor	Wi-Fi gratuit Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Conducerea unităților de învățământ
3.2. Susținerea performanței școlare și a specializării inteligente	3.2.1. Susținerea elevilor cu potențial intelectual crescut, precum și a elevilor ce provin din familii defavorizate	1. Susținerea copiilor și a tinerilor cu performanțe școlare deosebite prin acordarea de burse de merit și alte stimulente	Număr burse acordate anual	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Conducerea unităților de învățământ
		2. Sprijinirea tinerilor din mediul rural în urmarea studiilor liceale, tehnice, profesionale, universitare, potrivit potențialului – proiecte de filantropie și asistență	Număr tineri susținuți	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Conducerea unităților de învățământ
	3.2.2. Susținerea specializării inteligente,	1. Proiect de orientare a educației pe coordonatele potențialului competitiv, al	Programe de specializare organizate	Buget local Buget de stat	2021-2027	Consiliul local Primar Conducerea

	creșterea adaptabilității ofertei educaționale la cerințele pieței muncii și adaptarea competențelor absolvenților la cerințele angajatorilor	specializării inteligente și inovării	Număr beneficiari	Fonduri europene Alte surse legal constituite		unităților de învățământ
		2. Proiect de promovare a culturii antreprenoriale, instruire, educație continuă	Programe de instruire organizate Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar AJO FM
		3. Proiect de dotare cu ateliere/spații/echipamente necesare desfășurării programelor de instruire specializată	Ateliere și echipamente puse la dispoziție Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Conducerea unităților de învățământ
		4. Proiecte de reconversie pentru calificare în diverse meserii practicate pe plan local	Număr programe de reconversie Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar AJO FM
	3.2.3. Creșterea calității și relevanței mediilor	1. Dotarea unităților de învățământ cu biblioteci, laboratoare, spații de	Dotări unități de învățământ Număr	Buget local Buget de stat	2021-2027	Consiliul local Primar Conducerea

	de învățare pentru procesul de învățare și piața muncii, inclusiv învățământ la distanță și online	recreere, la nivelul standardelor reglementate prin legislația în vigoare, inclusiv crearea condițiilor pentru educația on-line	beneficiari	Fonduri europene Alte surse legal constituite		unităților de învățământ
DOMENIU: SĂNĂTATE ȘI PROTECȚIE SOCIALĂ						
Prioritate	Măsuri	Proiecte	Indicatori de evaluare	Surse posibile de finanțare	Perioadă de implementare	Responsabili
4.1. Îmbunătățirea infrastructurii unităților medicale și a celor de protecție socială	4.1.1. Reabilitarea, modernizarea și extinderea/construirea clădirilor și spațiilor unităților medicale și de protecție socială	1. Construire centru administrativ/social - dispensar medical	Suprafață construită (mp) Număr și valoare dotări Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		2. Înființare și dotare centru vârstnici	Suprafață amenajată Capacitate centru Număr și valoare dotări Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		3. Înființare și dotare centru de zi pentru copii	Suprafață amenajată Capacitate	Buget local Buget de stat Fonduri	2021-2027	Consiliul local Primar

			centru Număr și valoare dotări Număr beneficiari	europene Fonduri private Alte surse legal constituite		
		4. Reabilitare bloc cu locuințe sociale	Suprafață reabilitată Număr locuințe sociale puse la dispoziție Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		5. Înființare și dotare centru medical de permanență în comuna Ațel	Suprafață amenajată Capacitate centru Număr și valoare dotări Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
	4.1.2. Dezvoltarea serviciilor medicale de urgență și acordare a primului ajutor.	1.Dotare cu echipamente performante pentru acordarea ajutorului medical de urgență și deplasarea la cel mai apropiat spital la nevoie	Echipamente medicale Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
4.2. Îmbunătățirea calității	4.2.1. Încurajarea acțiunilor ce vizează prevenirea	1.Campanii de informare și sănătate publică	Număr campanii organizate	Buget local Buget de stat Fonduri	2021-2027	Consiliul local Primar

serviciilor medicale și facilitarea accesului la servicii medicale de calitate	îmbolnăvirii		Număr beneficiari	europene Alte surse legal constituite		DSP
		2. Campanii de analize și investigații medicale gratuite	Număr campanii organizate Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Furnizori de servicii medicale
		3. Educație sanitară în școli/Cabinete medicale	Număr programe organizate Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Furnizori de servicii medicale Personal didactic
	4.2.2. Creșterea egalității de șanse privind accesul la servicii în domeniul sănătății	1. Constituirea unei structuri de asistență medicală comunitară la nivelul UAT	Structură asistență medicală comunitară	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
4.3. Dezvoltarea serviciilor sociale locale	4.3.1. Consolidarea managementului sistemului de asistență socială la nivelul administrației publice locale	1. Dotarea cu tehnică și mijloace de lucru performante a structurii de asistență socială din cadrul UAT	Număr și valoare dotări Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal	2021-2027	Consiliul local Primar

				constituite		
		2. Formarea continuă a personalului din cadrul structurii de asistență socială	Număr programe de formare Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		3. Elaborare și implementare strategie de dezvoltare a serviciilor sociale pe termen mediu și lung	Strategie de dezvoltare servicii sociale Proiecte implementate	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
	4.3.2. Susținerea programelor de incluziune socială, combaterea sărăciei și a oricăror forme de discriminare, prin măsuri de integrare pe piața muncii și acces la locuințe, servicii sociale, sănătate, educație și cultură a persoanelor/comunităților vulnerabile	1. Asigurarea unei comunități sănătoase și echilibrate prin scăderea numărului de asistați social din comunitate, prin creșterea angajării și scăderea presiunii asupra bugetului local	Număr asistați social în comunitate Reducere cheltuieli la buget local	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		2. Organizare de programe de calificare și reconversie profesională	Număr programe organizate Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar AJOFM
	4.3.3. Îmbunătățirea sistemului de servicii	1. Proiect de voluntariat pentru îngrijirea	Număr acțiuni	Buget local Buget de stat	2021-2027	Consiliul local

	sociale pentru persoane vârstnice, copii, persoane cu dizabilități, victime ale violenței domestice	vârstnicilor	voluntariat Număr beneficiari	Fonduri europene Alte surse legal constituite		Primar ONG-uri locale
DOMENIU: TURISM, CULTURĂ ȘI SPORT						
Prioritate	Măsurile asociate	Proiecte de investiții	Indicatori de evaluare	Surse posibile de finanțare	Perioadă de implementare	Responsabili
5.1.Dezvoltarea și valorificarea patrimoniului cultural identitar	5.1.1. Elaborarea unei strategii de marketing pentru promovarea patrimoniului cultural și a unei agende de evenimente culturale, în strânsă corelare cu patrimoniul cultural	1.Program de conștientizare asupra patrimoniului cultural identitar	Număr programe organizate	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar ONG-uri
		2. Crearea unui brand local – marcă înregistrată, sistem de valori la care aderă toți operatorii din comună	Brand local	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar ONG-uri
		3. Integrarea caselor tradiționale într-un program de ocrotire a patrimoniului local	Case tradiționale integrate în program	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal	2021-2027	Consiliul local Primar ONG-uri

				constituite		
		4. Integrarea în circuite turistice a unor obiective cultural-istorice și religioase locale	Obiective integrate în circuite turistice	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Operatori de turism ONG-uri
		5. Introducerea în circuitul turistic a unor ateliere de artă tradițională și meserii specifice zonei	Ateliere de artă tradițională și meserii specifice zonei introduse în circuite turistice	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Operatori de turism ONG-uri
		6. Organizare școală de vară și/sau ateliere multianuale pentru artiști și cercetători	Număr programe/ ateliere organizate Număr participanți	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar ONG-uri
		7. Programe pentru copii locali și turiști: școală de vară, tabere cu implicarea personalului didactic local sau din exterior	Număr programe organizate Număr participanți	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar ONG-uri
		8. Organizare de evenimente culturale, religioase, etnografice, gastronomice,	Evenimente organizate Număr	Buget local Buget de stat Fonduri	2021-2027	Consiliul local Primar

		care să revitalizeze tradițiile locale (inclusiv în parteneriat cu alte localități)	participanți	europene Alte surse legal constituite		
		9. Organizarea evenimentelor locale – calendar al evenimentelor, festival, târg de produse locale, promovarea meșteșugurilor	Evenimente organizate Număr participanți	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		10. Realizare broșură și alte materiale publicitare de promovare turistică a localității	Număr turiști/ vizitatori atrași raportat la valoare investită în promovare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		11. Realizare website și aplicație mobilă de promovare turistică a localității	Website și aplicație mobilă de promovare Număr utilizatori Număr turiști/ vizitatori atrași	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		12.Promovarea turismului la nivel național și internațional prin mijloace moderne: video, blog, vlog, website	Video Blog Vlog Website Număr utilizatori	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal	2021-2027	Consiliul local Primar

			Număr turiști/ vizitatori atrași	constituite		
		13. Organizare de expoziții de produse tradiționale și de artizanat	Expoziții organizate Număr participanți	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Producători locali
		14. Cartarea obiectivelor turistice cultural-religioase	Obiective turistice cartate	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		15. Parteneriate public-private pentru turism – cooperare locală pe bază de reguli comune, sprijin reciproc, promovare etc.	Proiecte derulate în parteneriat	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
	5.1.2. Sprijinirea reabilitării și extinderii infrastructurii culturale: muzee, așezăminte	1. Restaurarea caselor vechi și redarea lor circuitului turistic	Case vechi restaurate, redare circuitului turistic	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar

	culturale, monumente istorice, case tradiționale etc.	2.Reabilitare și restaurare clădire monument istoric	Clădiri monument istoric restaurate	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
5.2. Promovarea și valorificarea patrimoniului natural	5.2.1. Facilitarea punerii în valoare a potențialului natural al zonei	1. Protejarea reală a zonelor naturale de interes turistic (identificarea și eliminarea construcțiilor ilegale, interzicerea tăierilor de păduri, interzicerea pășunatului, etc.)	Acțiuni de protecție a parcurilor naționale și a celorlalte zone naturale	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar APM Sibiu
		2.Program de curățare a tuturor zonelor naturale (în special de deșeuri de plastic) și organizarea de programe de educare a populației, precum și înăsprirea penalităților	Număr programe de ecologizare Suprafețe ecologizate	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar ONG-uri
		3.Sistem de management eficient sit de importanță comunitară	Sistem de management SCI	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar APM Sibiu
		4. Cartarea obiectivelor turistice naturale	Obiective turistice cartate	Buget local Buget de stat Fonduri europene	2021-2027	Consiliul local Primar

				Alte surse legal constituite		
		5. Campanii de conștientizare a publicului larg despre existența și valoarea obiectivelor naturale vizate	Număr campanii organizate Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar APM Sibiu ONG-uri
	5.2.2. Crearea și dezvoltarea zonelor turistice, sportive și de agrement	1. Dezvoltare zonă turistică	Suprafață zonă turistică amenajată Investitori privați atrași Număr vizitatori/turiști	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Investitori privați
		2. Amenajare trasee turistice	Trasee turistice amenajate	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		3. Dezvoltare turism tematic	Programe de turism tematic Număr participanți	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private	2021-2027	Consiliul local Primar Investitori privați

				Alte surse legal constituite		
		4. Dezvoltare infrastructură de agrement	Suprafață amenajată Investitori privați atrași Facilități puse la dispoziția turiștilor Număr vizitatori/ turiști	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Investitori privați
		5. Înființare și amenajare tabere pentru copii și tineret	Tabere înființate și amenajate Servicii/ Facilități puse la dispoziția copiilor și tinerilor	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Investitori privați
		6. Construire teren sport multifuncțional în Ațel	Suprafață teren Sporturi practicate Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		7. Exploatarea spațiului pentru afaceri novatoare: sporturi extreme (motorbike,	Servicii/ facilități puse la dispoziție	Buget local Buget de stat Fonduri	2021-2027	Consiliul local Primar Investitori

		mountainbike etc.), sporturi care necesită mult spațiu (hipism, golf, tir cu arcu, tir cu pistolul etc.), tabere tematice	pentru practicare sporturi extreme Număr beneficiari	europene Fonduri private Alte surse legal constituite		privați
		8. Amenajare piste pentru cicloturism	Lungime piste amenajate (km)	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		9. Locuri de joacă pentru copii și adolescenți/parc de joacă	Suprafețe amenajate Locuri de joacă nou-create Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		10. Amenajare parc aventură	Suprafață amenajată Investitori privați atrași Servicii/ Facilități puse la dispoziția turiștilor Număr vizitatori/ turiști	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Investitori privați
		11. Amenajare spațiu verde	Suprafață	Buget local	2021-2027	Consiliul local

		pentru picnic	amenajată Facilități puse la dispoziția turiștilor Număr vizitatori/ turiști	Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite		Primar
		12. Investiții în servicii recreative și de agrement: parc de aventură, tiroliană, telescaun, pistă bob, piste de biciclete etc., pentru sprijinirea turismului și extinderea sezonului prin parteneriat public-privat	Investiții noi atrase Suprafețe amenajate pentru turism Facilități puse la dispoziția turiștilor Număr vizitatori/ turiști	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
5.3. Dezvoltarea infrastructurii ce deservește obiectivele turistice și unitățile de cazare	5.3.1. Valorificarea spațiilor publice și private pentru dezvoltarea infrastructurii ce deservește obiectivele turistice	1. Construire și amenajare Centru local de informare turistică	Suprafață construită și amenajată Număr turiști/vizitatori	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		2. Amenajare toaletă publică	Suprafață amenajată	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal	2021-2027	Consiliul local Primar

				constituite		
	5.3.2. Sprijinirea includerii în circuitul turistic a unităților de cazare	1. Investiții publice locale pentru infrastructura de transport și utilități (apă, canalizare, gaze, curent electric)	Infrastructura de transport și utilități asigurată Număr unități de cazare deservite	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
	5.3.3. Facilitarea modernizării și extinderii gamei de servicii a unităților de primire turistică	1. Realizarea de produse turistice diversificate, încercând să răspundă unor hobby-uri diverse (ex. vânatoare, gastronomie, cicloturism, parapantă, cățărări, sporturi extreme, echitație, observare/filmare/fotografiere)	Produse turistice puse la dispoziție	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Investitori privați
		2. Sprijinirea programelor de formare în domeniul turismului și în domenii conexe	Programe de formare Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar

DOMENIU: MEDIU						
Prioritate	Măsurile asociate	Proiecte de investiții	Indicatori de evaluare	Surse posibile de finanțare	Perioadă de implementare	Responsabili
6.1. Îmbunătățirea calității aerului (reducerea gazelor cu efect de seră), apei și solului	6.1.1. Sprijinirea utilizării mijloacelor de transport mai puțin poluante/ nepoluante	1. Achiziționarea de biciclete și punerea lor la dispoziția turiștilor și a cetățenilor	Biciclete achiziționate	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legale constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
	6.1.2. Extinderea și amenajarea zonelor verzi ale localității	1. Reabilitare spații verzi din interiorul localității	Suprafețe spații verzi reabilite	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legale constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		2. Realizarea arhitecturii peisagistice a comunei Ațel	Suprafață amenajată	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legale constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		3. Realizarea arhitecturii peisagistice în curtea Primăriei Ațel	Suprafață amenajată	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legale	2021-2027	Consiliul local Primar

				constituite		
		4. Toaletă publică în comuna Ațel	Suprafață amenajată	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
	6.1.3. Sprijinirea inițiativelor, programelor și acțiunilor ce vizează utilizarea surselor alternative de energie/energie regenerabilă: eoliană, solară, biomasă, termală, etc.	1. Valorificarea superioară a biomasei prin colectarea centralizată și comercializarea profitabilă	Biomasă colectată și valorificată	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Investitori privați
		2. Construire de parc fotovoltaic cu panouri solare	Suprafață parc (mp) Capacitate parc	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Investitori privați
		3. Utilizarea complementară a surselor regenerabile de energie în instituțiile publice	Instituții publice care utilizează surse regenerabile de energie	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal	2021-2027	Consiliul local Primar

				constituite		
		4.Construire fabrică de biogaz prin folosirea deșeurilor regenerabile	Capacitate fabrică Cantitate deșeuri regenerabile folosite	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Investitori privați
	6.1.4. Măsurile de eficientizare energetică și reabilitare termică a clădirilor	1. Reabilitarea termică a clădirilor unităților de învățământ din comuna Ațel.	Suprafață clădiri reabilite termic (mp)	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Conducerea unităților de învățământ
	6.1.5. Îmbunătățirea gradului de educare, conștientizare, informare, consultare și participare a cetățenilor în luarea deciziilor privind mediul	1. Campanii de conștientizare privind beneficiile unui mediu curat și sănătos și combaterea poluării	Număr campanii organizate Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar APM Sibiu ONG-uri
6.2.Implementarea managementului integrat al deșeurilor	6.2.1.Încurajarea colectării selective a deșeurilor	1. Campanii de educare a cetățenilor privind responsabilitatea lor în ceea ce privește colectarea	Număr campanii organizate Număr	Buget local Buget de stat Fonduri europene	2021-2027	Consiliul local Primar ADI

		selectivă a deșeurilor	beneficiari	Alte surse legal constituite		Operator salubritate ONG-uri
		2. Instalarea de pubele pentru colectarea selectivă a deșeurilor	Număr pubele instalate Cantitate deșeuri colectate selectiv	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		3. Dotarea gospodăriilor cu pubele pentru colectarea selectivă a deșeurilor	Număr pubele achiziționate Număr gospodării deservite	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
6.3. Protecția și conservarea habitatelor naturale și a ariilor naturale protejate	6.3.1. Sprijinirea măsurilor de prevenire a dezastrelor naturale	1. Organizarea de acțiuni de împădurire a zonelor degradate, defrișate etc.	Număr programe împădurire Suprafețe împădurite	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar ONG-uri
		2. Decolmatare râuri	Lungime râuri decolmatate	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		3. Lucrări de amenajare a	Lungime curs	Buget local	2021-2027	Consiliul

		cursurilor de apă	de apă amenajat	Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite		local Primar
	6.3.2. Sprijinirea conservării biodiversității și a ariilor naturale protejate	1. Evaluarea capitalului natural al localității și constituirea unei rețele de arii protejate care să acopere întreaga varietate de ecosisteme din localitate	Capital natural evaluat	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Autorități competente - AFM
		2. Acțiuni de curățare a tuturor zonelor naturale (în special de deșeuri din plastic) și organizarea de programe sistematice de educare a populației pentru combaterea fenomenului poluării.	Număr programe de curățare Suprafețe ecologizate	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar ONG-uri
	6.3.3. Sprijinirea campaniilor de informare și conștientizare privind importanța dezvoltării durabile, a protecției și conservării habitatelor	1. Organizarea de acțiuni pentru marcarea evenimentelor din calendarul ecologic: 2 februarie – Ziua internațională a zonelor umede, 1 aprilie – Ziua internațională a păsărilor, 22 mai – Ziua biodiversității, 22 martie – Ziua mondială a apei, Luna	Număr acțiuni organizate Număr participanți/beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar Conducerea unităților de învățământ și cultură ONG-uri

	naturale și ariilor protejate	pădurii, 22 aprilie – Ziua internațională a Pământului, 5 iunie – Ziua mediului, Săptămâna europeană a mobilității, 8 octombrie – Ziua mondială a reducerii dezastrelor naturale				
DOMENIU: CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ						
Prioritate	Măsurile asociate	Proiecte de investiții	Indicatori de evaluare	Surse posibile de finanțare	Perioadă de implementare	Responsabili
7.1. Dezvoltarea capacității administrației publice locale	7.1.1. Dezvoltarea capacității administrative la nivelul localității prin introducerea de instrumente și proceduri moderne de management	1. Implementare sistem integrat de management calitate-mediu – ISO 9001 și ISO 14001	Grad de implementare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
	7.1.2. Dezvoltarea competențelor și cunoștințelor personalului din administrația publică locală	1. Programe de instruire și perfecționare profesională anuală	Număr programe de instruire Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		2. Programe de formare și perfecționare profesională în tehnologii digitale	Număr programe de formare	Buget local Buget de stat Fonduri	2021-2027	Consiliul local Primar

			Număr beneficiari	europene Alte surse legal constituite		
		3. Organizare de schimburi de experiență cu alte autorități și instituții publice la nivel județean, național și european	Număr schimburi de experiență organizate Număr participanți	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
	7.1.3. Creșterea gradului de transparență la nivelul administrației publice locale	1. Dezvoltare website și publicare informații conform legislației în vigoare și standardelor aprobate	Website dezvoltat Număr documente publicate Număr utilizatori	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
	7.1.4. Sediul administrativ și infrastructură					
		1. Utilizarea complementară a surselor regenerabile de energie în primărie	Energie din surse regenerabile la primărie	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		2. Management integrat al deșeurilor la sediul primăriei	Grad de implementare sistem	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal	2021-2027	Consiliul local Primar

				constituite		
	7.1.5. Dotarea cu mașini, utilaje și echipamente performante, în scopul eficientizării serviciilor publice furnizate comunității	1. Dotarea cu mașini, utilaje și echipamente performante pentru intervenția în situațiile de urgență (incendii, inundații, deszăpezire etc.)	Mașini, utilaje și echipamente achiziționate Servicii asigurate	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		2. Dotarea cu mașini, utilaje și echipamente performante pentru execuția lucrărilor de gospodărire a UAT	Mașini, utilaje și echipamente achiziționate Servicii asigurate	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		3. Introducere sistem de monitorizare video la sediul primăriei și în localitate	Sistem de monitorizare video implementat (număr camere instalate)	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
7.2. Digitalizarea și tehnologizarea administrației publice locale	7.2.1. Crearea infrastructurii instituționale	1. Achiziție și punere în funcțiune de echipamente performante de tehnică de calcul (calculatoare, laptopuri, imprimante multifuncționale, tablete, smartphone etc.)	Echipamente de tehnică de calcul achiziționate Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
	7.2.2. Acces gratuit la internet (wi-fi)	1. Acces gratuit la wi-fi a tuturor cetățenilor	Wi-Fi gratuit Număr beneficiari	Buget local Buget de stat Fonduri	2021-2027	Consiliul local Primar

				europene Alte surse legal constituite		
	7.2.3. Dezvoltarea serviciilor publice bazate pe tehnologie și creșterea nivelului de securitate cibernetică	1. Dezvoltare sistem integrat de tip SmartVillage, bazat pe module specifice fiecărui departament/compartiment din primărie	Grad de implementare sistem Servicii asigurate	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		2. Achiziția și utilizarea de softuri performante pentru furnizarea de servicii de calitate către cetățeni și reducerea timpului de soluționare a solicitărilor acestora	Softuri achiziționate Servicii asigurate Termen de soluționare a cererilor (reduc)	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		3. Utilizarea sistemelor online de lucru implementate la nivel național	Sisteme de lucru online implementate Servicii asigurate Termen de soluționare a cererilor (reduc)	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	2021-2027	Consiliul local Primar
		4. Crearea arhivei digitale a Primăriei	Arhivă digitală Număr documente digitizate	Buget local Buget de stat Fonduri europene	2021-2027	Consiliul local Primar

				Alte surse legal constituite		
--	--	--	--	------------------------------------	--	--

6. Portofoliul de proiecte prioritare

Fișele de proiect oferă un sprijin suplimentar autorității administrației publice locale în planificarea activităților necesare implementării strategiei.

Fisele prezentate în cele ce urmează au un caracter strict orientativ cu privire la:

- obiectivele urmărite;
- activitățile propuse;
- rezultatele așteptate;
- indicatorii de evaluare;
- actorii implicați;
- posibilele surse de finanțare;
- perioada de implementare estimată.

Aspectele concrete și detaliile vor fi stabilite de către autoritatea publică în urma unor analize aprofundate, a studiilor de fezabilitate, precum și a consultării părților vizate de inițiativele respective.

Bugetul fiecărui proiect se va estima pe categorii de cheltuieli, în funcție de activitățile concrete descrise în cadrul proiectului și de cerințele finanțatorului, după caz.

INFRASTRUCTURĂ ȘI UTILITĂȚI

1.	Reabilitare și modernizare drumuri comunale în comuna Ațel
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> O infrastructură rutieră modernă favorizează progresul economic și social al comunei <u>Obiective:</u> Asigurarea accesului la infrastructura de bază Îmbunătățirea transportului local de persoane și mărfuri Fluidizarea circulației <u>Activități:</u> Elaborare documentații tehnice Obținere avize/autorizații Proceduri achiziție publică Lucrări de reabilitare și modernizare a drumurilor comunale <u>Rezultate așteptate:</u> Infrastructură rutieră modernizată Îmbunătățirea traficului rutier și a siguranței acestuia Atragerea potențialilor investitori <u>Indicatori de evaluare:</u> Lungime drumuri comunale reabilite și modernizate (km) <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei, vizitatori/turiști, participanți la trafic, instituții publice și operatori economici cu sediul în comună, potențiali investitori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

2.	Pietruire drumuri agricole, vicinale, rute alternative
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> O infrastructură rutieră dezvoltată favorizează progresul economic și social al comunei <u>Obiective:</u> Facilitarea accesului la infrastructura rutieră agricolă a comunei Îmbunătățirea transportului rutier agricol <u>Activități:</u> Elaborare documentație tehnică Obținere avize/autorizații Proceduri achiziție publică Lucrări de modernizare a infrastructurii rutiere agricole existente <u>Rezultate așteptate:</u> Infrastructură rutieră agricolă modernizată Atragerea de potențiali investitori Atragerea de forță de muncă specializată <u>Indicatori de rezultat:</u> Lungimea drumurilor pietruite (km) <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei, operatori economici cu sediul în comună, potențiali investitori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

3.	Construire trotuare și rigole în comuna Ațel
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Accidentele rutiere reprezintă o cauză majoră a deceselor, prin urmare se impune luarea măsurilor necesare pentru reducerea sau chiar eliminarea unor astfel de evenimente negative pe raza comunei. <u>Obiective:</u> Creșterea siguranței în trafic a pietonilor Facilitarea accesului pietonal al cetățenilor comunei la unități de învățământ, medicale, sociale, magazine satești, primărie, poliție etc. Estetizarea spațiului comunal <u>Activități:</u> Documentație tehnică Obținere avize/autorizații Proceduri achiziție publică Lucrări de amenajare și reabilitare trotuare <u>Rezultate așteptate:</u> Infrastructură pietonală modernă Reducerea timpilor de deplasare în comună Siguranță în trafic <u>Indicatori de evaluare:</u> Lungime trotuare și rigole construite (km) <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei, turiști/vizitatori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

4.	Realizare șanțuri și podețe betonate în comuna Ațel
Descrierea proiectului	<u>Justificare</u> Apa în cantități foarte mari poate provoca pagube umane și materiale însemnate, prin urmare se impune luarea măsurilor necesare pentru prevenirea evenimentelor negative cauzate de inundații și viituri. <u>Obiective:</u> Asigurarea stabilității drumurilor și fluidizarea traficului rutier Creșterea siguranței în trafic Facilitarea accesului locuitorilor în curțile proprii pe timpul ploilor Protejarea gospodăriilor de inundații Estetizarea spațiului comunal <u>Activități:</u> Întocmire SF, PT Obținere avize/autorizații Proceduri achiziție publică Lucrări de realizare șanțuri și podețe betonate în comună <u>Rezultate așteptate:</u> Șanțuri și podețe betonate pe tot teritoriul comunei Eliminare depuneri de apă pe carosabil Gospodării protejate de inundații <u>Indicatori de evaluare:</u> Lungime șanțuri și podețe betonate realizate (km) Număr gospodării deservite <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

5.	Amenajare șanțuri pentru scurgerea apelor pluviale în comuna Ațel
Descrierea proiectului	<u>Justificare</u> Apa în cantități foarte mari poate provoca pagube umane și materiale însemnate, prin urmare se impune luarea măsurilor necesare pentru prevenirea evenimentelor negative cauzate de inundații și viituri. <u>Obiective:</u> Dezvoltarea rețelei de evacuare a apelor pluviale, în vederea dezvoltării rurale și protejării mediului înconjurător Asigurarea stabilității drumurilor și fluidizarea traficului rutier Facilitarea accesului locuitorilor în curțile proprii pe timpul ploilor Protejarea gospodăriilor de inundații Estetizarea spațiului comunal <u>Activități:</u> Întocmire documentații tehnice Obținere avize/autorizații Proceduri achiziție publică Lucrări de realizare șanțuri pentru scurgerea apelor pluviale în comună <u>Rezultate așteptate:</u> Șanțuri amenajate pe tot teritoriul comunei Eliminare depuneri de apă pe carosabil Gospodării protejate de inundații <u>Indicatori de evaluare:</u> Lungime șanțuri amenajate (km) <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

6.	Dezvoltare căi de acces prin drumuri pietruite la fermele de animale
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Construirea și dezvoltarea infrastructurii publice de transport determină atragerea de investitori și fonduri suplimentare la bugetul local. <u>Obiective:</u> Facilitarea accesului la obiectivele economice agricole <u>Activități:</u> Realizare SF, PT Obținere avize/autorizații Proceduri achiziție publică Lucrări de construire/reabilitare a căilor de acces prin drumuri pietruite la fermele de animale <u>Rezultate așteptate:</u> Infrastructură rutieră agricolă modernizată Atragerea de potențiali investitori Atragerea de forță de muncă specializată <u>Indicatori de evaluare:</u> Lungime căi de acces dezvoltate (km) Număr ferme deservite <u>Beneficiari:</u> operatori economici cu sediul în comună, potențiali investitori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

7.	Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii legate de dezvoltarea și adaptarea agriculturii și silviculturii
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Construirea și dezvoltarea infrastructurii publice de transport determină atragerea de investitori și fonduri suplimentare la bugetul local. <u>Obiective:</u> Facilitarea accesului la obiectivele economice agricole și silvice <u>Activități:</u> Realizare SF, PT Obținere avize/autorizații Proceduri achiziție publică Lucrări de construire, modernizare și reabilitare a infrastructurii legate de dezvoltarea agriculturii și silviculturii în comună <u>Rezultate așteptate:</u> Infrastructură modernă Atragerea de potențiali investitori Atragerea de forță de muncă specializată <u>Indicatori de evaluare:</u> Infrastructură înființată/reabilitată/modernizată/extinsă (km) Număr obiective economice deservite Creștere economică generată <u>Beneficiari:</u> operatori economici cu sediul în comună, potențiali investitori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

8.	Amenajare drumuri agricole și forestiere în comuna Ațel
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> O infrastructură rutieră modernă favorizează progresul economic și social al comunei <u>Obiective:</u> Modernizarea și extinderea rețelei de drumuri de exploatație agricolă și forestieră Îmbunătățirea transportului local <u>Activități:</u> Elaborare documentații tehnice Obținere avize/autorizații Proceduri achiziție publică Lucrări de amenajare a infrastructurii rutiere de drumuri de exploatație agricolă și forestieră <u>Rezultate așteptate:</u> Infrastructură de drumuri de exploatație agricolă și forestieră amenajate Atragerea de potențiali investitori Atragerea de forță de muncă specializată <u>Indicatori de evaluare:</u> Lungime drumuri agricole și forestiere amenajate (km) <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei, operatorii economici cu sediul în comună, potențiali investitori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

9.	Amenajare piste de biciclete în comuna Ațel
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Accidentele rutiere reprezintă o cauză majoră a deceselor, prin urmare se impune luarea măsurilor necesare pentru reducerea sau chiar eliminarea unor astfel de evenimente negative pe raza comunei. Facilitarea transportului la și de la locul de muncă. Dezvoltarea cicloturismului în zonă. <u>Obiective:</u> Creșterea siguranței în trafic în cazul deplasărilor cu bicicleta <u>Activități:</u> Identificarea traseelor oportune deplasărilor cu bicicleta Realizare de piste de bicicletă pe traseele identificate <u>Rezultate așteptate:</u> Piste de biciclete amenajate Siguranță în trafic Atragerea de forță de muncă specializată Creșterea numărului de turiști <u>Indicatori de evaluare:</u> Număr și lungime piste amenajate (km) Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei, turiști/vizitatori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

10.	Amenajări parcări pentru biciclete în zonele de interes economic (industrial, agricol, comercial, turistic)
Descrierea proiectului	<u>Justificarea:</u> Inexistența parcarilor pentru biciclete în zonele de interes public pe raza comunei Sprijinirea transportului cu bicicleta la/de la locul de muncă Dezvoltarea cicloturismului <u>Obiective:</u> Creșterea siguranței în trafic în cazul deplasărilor cu bicicleta <u>Activități:</u> Identificarea spațiilor oportune amenajării de parcări pentru biciclete Proceduri achiziții publice Amenajări parcări pentru biciclete în zonele de interes public <u>Rezultate așteptate:</u> Parcări de biciclete amenajate <u>Indicatori de rezultat:</u> Rasteluri de biciclete instalate Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei, turiști/vizitatori, operatori economici cu sediul în comună
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

11.	Amenajare stații de transport public în comuna Ațel (câte o stație în fiecare sat)
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Dezvoltarea infrastructurii de transport public determină progresul economic și social al comunei. <u>Obiective:</u> Îmbunătățirea condițiilor de transport în comun <u>Activități:</u> Întocmire documentație Proceduri achiziție publică Modernizare stații de transport public existente, inclusiv realizarea de noi stații prin dotarea cu: indicatoare și marcaje rutiere, indicatoare cu informații pentru călători, platforme de așteptare, cabine cu acoperiș și scaune <u>Rezultate așteptate:</u> Stații de transport public amenajate Călători deserviți <u>Indicatori de evaluare:</u> Număr stații de transport amenajate Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei, operatori economici, turiști/vizitatori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

12.	Elaborare PUG
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Dezvoltarea durabilă a comunității și creșterea calității vieții populației, prin stabilirea direcțiilor, priorităților și reglementărilor de amenajare a teritoriului și dezvoltare urbanistică a localității. <u>Obiective:</u> Stabilirea priorităților de dezvoltare teritorială Stabilirea și delimitarea teritoriului intravilan Stabilirea unui model de utilizare rațională și echilibrată a terenurilor <u>Activități:</u> Documentare, studii de fundamentare Elaborare documentație Avize, aprobări <u>Rezultate așteptate:</u> Creștere economică a comunei Noi investiții atrase în comună <u>Indicatori de rezultat:</u> PUG elaborat Creștere economică generată Număr investitori noi atrași <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

13.	Înființare rețea de canalizare și stație de epurare în comuna Ațel
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Existența rețelei de canalizare va determina creșterea nivelului de trai al populației și protecția mediului înconjurător. Crearea tuturor condițiilor pentru furnizarea de servicii publice la standarde europene. <u>Obiective:</u> Creșterea gradului de accesibilitate al populației la serviciile de bază Protejarea mediului înconjurător <u>Activități:</u> Proiectare și inginerie, studii de teren Obținere avize/autorizații Proceduri achiziții publice Lucrări de extindere și reabilitare a sistemului de alimentare cu apă <u>Rezultate așteptate:</u> Rețea de canalizare extinsă la nivelul comunei Număr mai mare de cetățeni racordați la rețea Protecția mediului înconjurător <u>Indicatori de rezultat:</u> Lungimea rețelei Capacitate stație de epurare Număr gospodării/obiective economice racordate <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei, instituții publice, operatori economici, potențiali investitori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

14.	Realizare rețea de apă în comuna Ațel
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Realizarea sistemului de alimentare cu apă va determina creșterea nivelului de trai al populației și protecția mediului înconjurător. Crearea tuturor condițiilor pentru furnizarea de servicii publice la standarde europene. <u>Obiective:</u> Creșterea gradului de accesibilitate al populației la serviciile de bază Protejarea mediului înconjurător <u>Activități:</u> Proiectare și inginerie, studii de teren Obținere avize/autorizații Proceduri achiziții publice Lucrări de realizare a sistemului de alimentare cu apă <u>Rezultate așteptate:</u> Rețea de alimentare cu apă extinsă la nivelul comunei Rețea de canalizare menajeră extinsă Număr mai mare de cetățeni racordați la rețea Protecția mediului înconjurător <u>Indicatori de rezultat:</u> Lungimea rețelelor de alimentare cu apă (km) Capacitate stație de epurare Număr gospodării/obiective economice racordate <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei, instituții publice, operatori economici, potențiali investitori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

15.	Sistem integrat de alimentare cu apă, canalizare și stație de epurare în comuna Ațel
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Introducerea sistemului integrat de alimentare cu apă și a rețelei de canalizare va determina creșterea nivelului de trai al populației și protecția mediului înconjurător. Crearea tuturor condițiilor pentru furnizarea de servicii publice la standarde europene. <u>Obiective:</u> Creșterea gradului de accesibilitate al populației la serviciile de bază Protejarea mediului înconjurător <u>Activități:</u> Proiectare și inginerie, studii de teren Obținere avize/autorizații Proceduri achiziții publice Lucrări de introducere a sistemului integrat de alimentare cu apă, canalizare și stație de epurare <u>Rezultate așteptate:</u> Rețea de alimentare la nivelul comunei Rețea de canalizare menajeră Stație de epurare Număr de cetățeni racordați la cele două rețele Protecția mediului înconjurător <u>Indicatori de rezultat:</u> Lungimea rețelelor de alimentare cu apă și de canalizare (km) Capacitate stație de epurare Număr gospodării/obiective economice racordate <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei, instituții publice, operatori economici, potențiali investitori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

16.	Infrastructură de apă și irigații pentru activități agricole și zootehnice în comună
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Existența unei infrastructuri moderne de apă și irigații va determina dezvoltarea agriculturii, prin facilitarea producției și va ajuta la combaterea efectelor negative ale secetei. <u>Obiective:</u> Creșterea rentabilității activităților agricole Prevenirea producerii pagubelor cauzate de secetă <u>Activități:</u> Proiectare și inginerie, studii de teren Avize/autorizații Lucrări de realizare a infrastructurii de apă și irigații pentru activități agricole și zootehnice <u>Rezultate așteptate:</u> Infrastructură de apă și irigații modernă Suprafață mare de teren agricol deservită Creșterea productivității fermelor agricole și zootehnice Atragerea de potențiali investitori <u>Indicatori de evaluare:</u> Lungime infrastructură de apă și irigații (km) Suprafață agricolă deservită <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei, operatori economici cu sediul în comună, potențiali investitori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

17.	Exinderea rețelei de alimentare și distribuție gaze naturale în comuna Ațel
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Extinderea sistemului de distribuție a gazelor naturale în comună va determina dezvoltarea economică a comunei, prin facilitarea producției, precum și creșterea calității vieții populației. Crearea tuturor condițiilor pentru furnizarea de servicii publice la standarde europene. <u>Obiective:</u> Creșterea gradului de accesibilitate al populației, instituțiilor publice și operatorilor economici din comună la serviciile de bază Conformarea cu standardele legale privind calitatea serviciilor <u>Activități:</u> Elaborare documentații tehnice Obținere avize/autorizații Proceduri achiziție publică Lucrări de racordare la sistem de distribuție gaze naturale și SRM <u>Rezultate așteptate:</u> Extindere rețea de gaze naturale Gospodării racordate la rețea Atragerea de potențiali investitori <u>Indicatori de evaluare:</u> Lungimea rețelei de distribuție gaze naturale (km) Număr racordări la rețea Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei, instituții publice și operatori economici cu sediul în comună, potențiali investitori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

18.	Extindere rețea electrică în comuna Ațel
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Extinderea rețelei de energie electrică în comună va determina dezvoltarea economică a comunei, prin facilitarea producției, precum și creșterea calității vieții populației. Crearea tuturor condițiilor pentru furnizarea de servicii publice la standarde europene. <u>Obiective:</u> Creșterea gradului de accesibilitate al populației la serviciile de bază Dezvoltarea sistemului de alimentare cu energie electrică <u>Activități:</u> Elaborare documentații tehnice Obținere avize/autorizații Proceduri achiziție publică Lucrări de extindere a rețelei electrice <u>Rezultate așteptate:</u> Extindere rețea electrică Număr mai mare de gospodării/operatori economici racordate/racordați la rețea Atragerea de potențiali investitori <u>Indicatori de evaluare:</u> Lungimea rețelei electrice nou-înființate (km) Număr racordări la rețea Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei, instituții publice și operatori economici cu sediul în comună, potențiali investitori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

19.	Electrificare grup de case izolate în localitatea Ațel
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Extinderea rețelei de energie electrică în comună va determina dezvoltarea economică a comunei, prin facilitarea producției, precum și creșterea calității vieții populației. Crearea tuturor condițiilor pentru furnizarea de servicii publice la standarde europene. <u>Obiective:</u> Facilitarea accesului tuturor cetățenilor la utilități Extinderea sistemului de alimentare cu energie electrică în comună <u>Activități:</u> Elaborare documentații tehnice Obținere avize/autorizații Proceduri achiziție publică Lucrări de extindere a rețelei de curent electric și de racordare case izolate la rețea <u>Rezultate așteptate:</u> Extindere rețea electrică Case izolate racordate la rețeaua electrică Atragerea de potențiali investitori <u>Indicatori de evaluare:</u> Lungime rețea electrică (km) Număr case izolate racordate <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei, instituții publice și operatori economici cu sediul în comună, potențiali investitori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

20.	Electrificare ferme de animale din zonele izolate
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Accesul la rețeaua de energie electrică a fermelor agricole va determina creșterea producției agricole și a zootehniei. <u>Obiective:</u> Facilitarea accesului operatorilor economici la utilități Extinderea sistemului de alimentare cu energie electrică în comună <u>Activități:</u> Elaborare documentații tehnice Obținere avize/autorizații Proceduri achiziție publică Lucrări de extindere a rețelei de curent electric <u>Rezultate așteptate:</u> Extindere rețea electrică Ferme racordate la rețeaua electrică Atragerea de potențiali investitori <u>Indicatori de evaluare:</u> Lungime rețea electrică (km) Număr ferme racordate <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei, instituții publice și operatori economici cu sediul în comună, potențiali investitori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

21.	Alimentare cu energie electrică la obiective economice
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Accesul la rețeaua de energie electrică a obiectivelor economice va determina creșterea producției agricole și a zootehniei <u>Obiective:</u> Facilitarea accesului operatorilor economici la utilități Extinderea sistemului de alimentare cu energie electrică în comună <u>Activități:</u> Elaborare documentații tehnice Obținere avize/autorizații Proceduri achiziție publică Lucrări de extindere a rețelei de curent electric <u>Rezultate așteptate:</u> Extindere rețea electrică Obiective economice racordate la rețeaua electrică Atragerea de potențiali investitori <u>Indicatori de evaluare:</u> Lungime rețea electrică (km) Număr obiective economice racordate <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei, instituții publice și operatori economici cu sediul în comună, potențiali investitori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

22.	Extindere și modernizare sistem de iluminat public
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Crearea tuturor condițiilor pentru furnizarea de servicii publice la standarde europene. <u>Obiective:</u> Creșterea gradului de acces la infrastructura de iluminat public Reducerea consumurilor specifice <u>Activități:</u> Elaborare documentații tehnice Obținere avize/autorizații Proceduri achiziție publică Lucrări de extindere și modernizare a rețelei de iluminat public <u>Rezultate așteptate:</u> Extinderea rețelei de iluminat public Număr mai mare de puncte de aprindere Consum economic prin utilizarea becurilor LED Reducerea cheltuielilor <u>Indicatori de evaluare:</u> Lungimea noii rețele (km) Număr puncte de aprindere noi Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

23.	Realizare sistem de iluminat public utilizând energie regenerabilă
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Implementarea normelor UE cu privire la protecția mediului, utilizarea tehnologiilor curate și care risipesc mai puține resurse Crearea tuturor condițiilor pentru furnizarea de servicii publice la standarde europene <u>Obiective:</u> Valorificarea surselor regenerabile de energie (fotovoltaică) Reducerea cheltuielilor cu utilitățile <u>Activități:</u> Elaborare documentații tehnice Obținere avize/autorizații Proceduri achiziție publică Instalarea panourilor fotovoltaice pe sistemele de iluminat public și panourile de dirijare a circulației <u>Rezultate așteptate:</u> Panouri fotovoltaice instalate Reducerea cheltuielilor Atragerea de potențiali investitori <u>Indicatori de evaluare:</u> Lungimea rețelei de iluminat care utilizează energie regenerabilă (km) <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală, potențiali investitori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

ECONOMIE ȘI MEDIU DE AFACERI

1.	Creșterea producției vegetale în zonă și valorificarea în industria alimentară
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Pe raza comunei există un număr mare de producători agricoli, care au nevoie de sprijin în dezvoltarea activității lor Se urmărește crearea premiselor de dezvoltare economică a comunei, prin valorificarea inteligentă a potențialului agricol <u>Obiective:</u> Creșterea competitivității producătorilor locali Valorificarea inteligentă a potențialului agricol al comunei Ocuparea forței de muncă la nivelul comunei <u>Activități:</u> Sprijinirea producătorilor agricoli locali, prin acordarea de consiliere și facilități pentru dezvoltarea activităților de producție Dezvoltarea infrastructurii locale (de transport, irigații, locuri de desfacere și depozitare a produselor) <u>Rezultate așteptate:</u> Creșterea producției agricole și valorificarea acesteia în industria alimentară Atragerea de investitori în sectorul agricol și al industriei alimentare Prevenirea șomajului <u>Beneficiari:</u> producători agricoli (persoane fizice și juridice), potențiali investitori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei Investitori privați
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite

2.	Susținerea industriei de panificație în zonă
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Dezvoltarea durabilă a comunei, prin valorificarea inteligentă a potențialului agricol și susținerea antreprenoriatului local <u>Obiective:</u> Fabricarea pâinii și a produselor de panificație în comună Crearea de noi locuri de muncă Specializarea resursei umane Sprijinirea antreprenoriatului local <u>Activități:</u> Sprijinirea investitorilor locali, prin acordarea de consiliere și facilități pentru dezvoltarea activităților de producție Dezvoltarea infrastructurii locale (de transport, utilități publice, locuri de desfacere a produselor) <u>Rezultate așteptate:</u> Asigurarea necesarului de pâine și produse de panificație la nivelul comunei Resurse umane specializate Noi locuri de muncă <u>Indicatori de evaluare:</u> Unități de producție nou-înființate în comună Capacitate producție Număr noi locuri de muncă <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală, potențiali investitori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei Investitori privați
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite

3.	Încurajarea creșterii animalelor și a produselor ecologice din lapte
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Pe raza comunei există crescători de animale, care au nevoie de sprijin în dezvoltarea activității lor Se urmărește crearea premiselor de dezvoltare economică a comunei, prin susținerea produselor ecologice de interes pe piața actuală <u>Obiective:</u> Creșterea competitivității producătorilor locali Valorificarea inteligentă a potențialului agricol al comunei Ocuparea forței de muncă la nivelul comunei <u>Activități:</u> Sprijinirea crescătorilor de animale, prin acordarea de consiliere și facilități pentru dezvoltarea producției de lapte, carne, piele, lână etc. Dezvoltarea infrastructurii locale (de transport, utilități, puncte de colectare a laptelui, etc.) <u>Rezultate așteptate:</u> Diversificarea gamei de produse ecologice Atragerea de investitori Prevenirea șomajului <u>Indicatori de rezultat:</u> Efective de animale Unități de producție create Capacitate de producție și desfacere Locuri de muncă nou-create <u>Beneficiari:</u> producători agricoli (persoane fizice și juridice), potențiali investitori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei Investitori privați
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite

4.	Dezvoltarea punctelor de colectare a laptelui de la producătorii familiari și fermele mici și mijlocii
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Pe raza comunei există crescători de animale, care au nevoie de sprijin în dezvoltarea activității lor și valorificarea inteligentă a produselor obținute <u>Obiective:</u> Dezvoltarea infrastructurii de afaceri în comună Sprijinirea crescătorilor de animale și a producției de lapte <u>Activități:</u> Amenajarea de puncte de colectare a laptelui de la producătorii familiari și fermele mici și mijlocii din comună Organizarea transportului laptelui la fabricile din zonă <u>Rezultate așteptate:</u> Creșterea cantității de lapte colectat în condiții optime Atragerea de investitori interesați de producția de lapte <u>Indicatori de evaluare:</u> Număr și capacitate puncte colectare Cantitate de lapte colectată și valorificată <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală, producătorii familiari și fermele mici și mijlocii din comună, transportatori, fabricile de prelucrare a laptelui, potențiali investitori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei Investitori privați
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite

5.	Construire depozit de preluare, păstrare și valorificare a produselor agricole în comuna Ațel
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Crearea premiselor de dezvoltare economică a comunei, prin valorificarea inteligentă a potențialului agricol <u>Obiective:</u> Dezvoltarea infrastructurii locale de afaceri Creșterea competitivității producătorilor locali Valorificarea inteligentă a producției locale Ocuparea forței de muncă <u>Activități:</u> Documentații tehnice Avize/autorizații Lucrări de construire și amenajare a unui depozit de preluare, păstrare și valorificare a produselor locale <u>Rezultate așteptate:</u> Creșterea cantității de produse locale preluate și depozitate, care urmează a fi valorificate Prevenirea șomajului Atragerea de investitori <u>Indicatori de evaluare:</u> Suprafață depozit construit și amenajat Capacitate depozit Cantitate de produse locale păstrate și valorificate <u>Beneficiari:</u> producători locali (persoane fizice și juridice), potențiali investitori, cetățenii comunei
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei Investitori privați
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite

6.	Atragerea de investitori pentru valorificarea fructelor și legumelor în cadrul unei minifabrici pentru conserve și desfacerea produselor la poartă prin marketare pe internet și contacte directe (evitarea politicilor supermarketurilor)
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Exploatarea la intensitate maximă a producției de fructe și legume Dezvoltarea mediului de afaceri în comună <u>Obiective:</u> Sprijinirea economiei locale și a producției autohtone Evitarea politicilor supermarketurilor, prin desfacerea produselor la poartă prin marketare pe internet și contacte directe Ocuparea forței de muncă <u>Activități:</u> Lucrări de construire și dare în folosință a unei minifabrici de conserve Dezvoltarea infrastructurii locale (de transport, centre de colectare și valorificare a fructelor și legumelor) Promovare inteligentă a produselor locale <u>Rezultate așteptate:</u> Atragerea de investitori Creșterea producției locale de conserve Creșterea vânzărilor prin internet și contacte directe <u>Beneficiari:</u> producători locali (persoane fizice și juridice), potențiali investitori, cetățenii comunei
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei Investitori privați
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite

7.	Sprijinirea înființării asociațiilor pentru creșterea animalelor și valorificarea laptelui în produse alimentare
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Dezvoltarea economiei locale, prin sprijinul acordat asociațiilor crescătorilor de animale în dezvoltarea activității lor și valorificarea inteligentă a produselor obținute Eficientizarea activităților agricole prin asociere și cooperare și aplicarea unor tehnologii moderne <u>Obiective:</u> Dezvoltarea economiei locale și a producției autohtone Creșterea competitivității producătorilor locali Valorificarea inteligentă a producției autohtone Ocuparea forței de muncă <u>Activități:</u> Realizarea de întâlniri și oferirea de consiliere și sprijin pentru constituirea asociațiilor de crescători de animale Dezvoltarea infrastructurii locale (de transport, utilități, centre de colectare și valorificare a produselor locale etc.) Promovare a produselor locale <u>Rezultate așteptate:</u> Înființare de asociații ale crescătorilor de animale Atragerea de investitori Creșterea producției autohtone Prevenirea șomajului <u>Beneficiari:</u> crescătorii de animale, producătorii locali, potențiali investitori, cetățenii comunei
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei Investitori privați
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite

8.	Creșterea vitelor pentru carne și dezvoltarea unor mici abatoare și unități de procesare a cărnii
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Pe raza comunei există crescători de animale, care au nevoie de sprijin în dezvoltarea activității lor Se urmărește crearea premiselor de dezvoltare economică a comunei, prin susținerea înființării de abatoare și unități de procesare a cărnii <u>Obiective:</u> Creșterea competitivității producătorilor locali Valorificarea inteligentă a potențialului agricol al comunei Ocuparea forței de muncă la nivelul comunei <u>Activități:</u> Sprijinirea crescătorilor de animale, prin acordarea de consiliere și facilități pentru dezvoltarea producției de lapte, carne, piele, lână etc. Dezvoltarea infrastructurii locale (de transport, utilități, puncte de colectare a laptelui, etc.) <u>Rezultate așteptate:</u> Abatoare și unități de procesare a cărnii în comună Calificarea forței de muncă Prevenirea șomajului <u>Indicatori de rezultat:</u> Efective de animale Unități de producție create Capacitate de producție și desfacere Locuri de muncă nou-create <u>Beneficiari:</u> producători agricoli (persoane fizice și juridice), potențiali investitori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei Investitori privați
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite

9.	Dezvoltarea livezilor de pomi fructiferi și atragerea de investitori privați
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Crearea premiselor de dezvoltare economică a comunei, prin valorificarea inteligentă a potențialului agricol <u>Obiective:</u> Creșterea competitivității producătorilor locali Atragerea de noi investitori Valorificarea inteligentă a potențialului pomicol al comunei Ocuparea forței de muncă la nivelul comunei <u>Activități:</u> Sprijinirea producătorilor agricoli locali, prin acordarea de consiliere și facilități pentru dezvoltarea activităților de producție Dezvoltarea infrastructurii locale (de transport, irigații, locuri de desfacere și depozitare a produselor) <u>Rezultate așteptate:</u> Creșterea producției pomicole și valorificarea acesteia în industria alimentară Atragerea de investitori în sectorul agricol și al industriei alimentare Prevenirea șomajului <u>Indicatori de rezultat:</u> Suprafețe cultivate (ha) Producție medie la hectar (kg/ha) Număr investitori atrași <u>Beneficiari:</u> producători agricoli (persoane fizice și juridice), potențiali investitori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei Investitori privați
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite

10.	Stimularea investițiilor pentru producerea legumelor pe teren protejat (solarii, tuneluri)
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Dezvoltarea economiei locale, prin sprijinul acordat producătorilor locali în dezvoltarea activității lor și valorificarea inteligentă a produselor obținute Eficientizarea activităților agricole prin aplicarea unor tehnologii moderne <u>Obiective:</u> Dezvoltarea economiei locale și a producției autohtone Creșterea competitivității producătorilor locali Valorificarea inteligentă a producției autohtone Ocuparea forței de muncă <u>Activități:</u> Realizarea de întâlniri și oferirea de consiliere și sprijin pentru realizarea de investiții pentru producerea legumelor pe teren protejat Promovare a produselor locale <u>Rezultate așteptate:</u> Creșterea producției de legume autohtone și valorificarea acestora pe piețele naționale și chiar europene Prevenirea șomajului <u>Indicatori de rezultat:</u> Suprafețe cultivate Producție medie/suprafață cultivată Cantitate de produse valorificate <u>Beneficiari:</u> producători agricoli (persoane fizice și juridice), potențiali investitori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei Investitori privați
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite

11.	Dezvoltarea unor ateliere pentru fabricarea produselor artisanale din lemn, cu unitate de distribuție și promovare
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Dezvoltarea economiei locale prin valorificarea resurselor naturale locale (lemnul) <u>Obiective:</u> Înființarea de ateliere pentru fabricarea produselor artisanale din lemn Distribuția și promovarea produselor artisanale din lemn Atragerea de investitori pe plan local Crearea de noi locuri de muncă Specializarea forței de muncă <u>Activități:</u> Elaborare documentație Avize/autorizații Lucrări de construcție, amenajare și dotare cu instalații și echipamente necesare Promovare și distribuție producție realizată <u>Rezultate așteptate:</u> Atragerea de investitori pe plan local Crearea de noi locuri de muncă și forță de muncă specializată Reducerea șomajului <u>Indicatori de evaluare:</u> Ateliere înființate Capacitate de producție și desfacere Număr locuri de muncă nou-create <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală, potențiali investitori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei Investitori privați
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite

12.	Atelier de prelucrare și valorificare a lemnului în comuna Ațel
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Dezvoltarea economiei locale prin valorificarea resurselor naturale locale (lemnul) <u>Obiective:</u> Înființarea unui atelier de prelucrare și valorificare a lemnului Atragerea de investitori pe plan local Crearea de noi locuri de muncă Specializarea forței de muncă <u>Activități:</u> Elaborare documentație Avize/autorizații Lucrări de construcție, amenajare și dotare cu instalații și echipamente necesare Promovare producție realizată <u>Rezultate așteptate:</u> Atragerea de investitori pe plan local Crearea de noi locuri de muncă și forță de muncă specializată Reducerea șomajului <u>Indicatori de evaluare:</u> Capacitate de producție și desfacere Număr locuri de muncă nou-create <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală, potențiali investitori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei Investitori privați
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite

13.	Lansarea unor minicapacități de producție în industrii creative: port popular, cusături tradiționale
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Dezvoltarea economiei locale prin valorificarea meșteșugurilor, artei populare și tradiției <u>Obiective:</u> Dezvoltarea meșteșugurilor și artizanatului tradițional, prin lansarea unor minicapacități de producție în industrii creative (port popular, cusături tradiționale) Atragere de investitori Crearea de noi locuri de muncă Specializarea forței de muncă <u>Activități:</u> Organizarea de întâlniri cu meșteșugarii și artiștii populari Acordarea de facilități meșteșugarilor și artiștilor populari din comunitate pentru dezvoltarea producției și valorificarea acestora Promovarea la nivel local, județean și național a producției artizanale <u>Rezultate așteptate:</u> Minicapacități de producție în industrii creative Specializarea forței de muncă Locuri de muncă nou-create Creșterea atractivității comunei din punct de vedere turistic <u>Indicatori de evaluare:</u> Capacitate de producție și desfacere Număr locuri de muncă nou-create <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală, meșteșugarii și artiștii populari, turiști/vizitatori, potențiali investitori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei Investitori privați
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite

14.	Dezvoltarea meșteșugurilor și artizanatului tradițional
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Dezvoltarea economiei locale prin valorificarea meșteșugurilor, artei populare și tradiției <u>Obiective:</u> Dezvoltarea meșteșugurilor și artizanatului tradițional Atragere de investitori Crearea de noi locuri de muncă Specializarea forței de muncă <u>Activități:</u> Organizarea de întâlniri cu meșteșugarii și artiștii populari Acordarea de facilități meșteșugarilor și artiștilor populari din comunitate pentru dezvoltarea producției și valorificarea acesteia Promovarea la nivel local, județean și național a producției artizanale <u>Rezultate așteptate:</u> Dezvoltarea producției meșteșugărești și artizanale și valorificarea acesteia Creșterea atractivității comunei din punct de vedere turistic Atragerea de potențiali investitori <u>Indicatori de evaluare:</u> Ateliere înființate Număr locuri de muncă nou-create Capacitate de producție și desfacere <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală, meșteșugarii și artiștii populari, turiști/vizitatori, potențiali investitori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei Investitori privați
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite

15.	Susținerea programelor de instruire privind dezvoltarea resurselor umane în comuna Ațel
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Necesitatea specializării forței de muncă în acord cu nevoile actuale ale comunității <u>Obiective:</u> Dezvoltarea și specializarea resurselor umane în comună Promovarea ocupării și incluziunii sociale Prevenirea șomajului <u>Activități:</u> Organizarea de întâlniri cu reprezentanții AJOFM, cu formatorii etc. Susținerea organizării programelor de instruire la nivelul comunei <u>Rezultate așteptate:</u> Forță de muncă specializată Reducerea șomajului <u>Indicatori de evaluare:</u> Număr și diversitate programe de instruire Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei, în special tinerii
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei AJOFM
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

16.	Proiect pentru instruirea oamenilor în legumicultură și susținerea dezvoltării serelor
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Necesitatea specializării forței de muncă în acord cu nevoile actuale ale comunității <u>Obiective:</u> Dezvoltarea și specializarea resurselor umane în comună Promovarea ocupării și incluziunii sociale Prevenirea șomajului <u>Activități:</u> Organizarea de întâlniri cu reprezentanții AJOFM, cu formatorii etc. Susținerea organizării programelor de instruire la nivelul comunei <u>Rezultate așteptate:</u> Forță de muncă specializată Reducerea șomajului Dezvoltarea serelor în comună <u>Indicatori de evaluare:</u> Număr beneficiari program de formare Număr investitori noi în agricultura comunei <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei, în special tinerii
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei AJOFM
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

17.	Instruiri pentru dezvoltarea turismului de nișă – trasee turistice, concursuri tematice
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Necesitatea specializării forței de muncă în acord cu nevoile actuale ale comunității <u>Obiective:</u> Dezvoltarea și specializarea resurselor umane în comună Promovarea ocupării și incluziunii sociale Prevenirea șomajului <u>Activități:</u> Organizarea de întâlniri cu reprezentanții AJOFM, cu formatorii etc. Susținerea organizării programelor de instruire la nivelul comunei <u>Rezultate așteptate:</u> Forță de muncă specializată Reducerea șomajului Dezvoltarea turismului în comună, prin organizarea de trasee turistice și concursuri tematice <u>Indicatori de evaluare:</u> Număr beneficiari program de formare Număr investitori noi în programe turistice <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei, în special tinerii
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei AJOFM
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

18.	Proiecte de reconversie pentru calificare în prelucrarea lemnului
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Necesitatea specializării forței de muncă în acord cu nevoile actuale ale comunității <u>Obiective:</u> Dezvoltarea și specializarea resurselor umane în comună Promovarea ocupării și incluziunii sociale Prevenirea șomajului <u>Activități:</u> Organizarea de întâlniri cu reprezentanții AJOFM, cu formatorii etc. Susținerea organizării programelor de instruire la nivelul comunei <u>Rezultate așteptate:</u> Forță de muncă specializată Reducerea șomajului Dezvoltarea unităților de prelucrarea lemnului în comună <u>Indicatori de evaluare:</u> Număr beneficiari program de formare Unități de prelucrarea lemnului în comună – număr și capacitate de producție și desfacere <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei, în special tinerii
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei AJOFM
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

19.	Realizarea de proiecte de formare profesională pentru dezvoltarea competențelor antreprenoriale și promovarea afacerilor în mediul rural în comuna Ațel
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Promovarea culturii antreprenoriale poate fi o pârgie importantă pentru creșterea inovării și dezvoltării în afaceri <u>Obiective:</u> Creșterea competitivității economice, care va determina creșterea calității produselor, lucrărilor și serviciilor furnizate Formarea profesională continuă a populației Promovarea ocupării și incluziunii sociale Prevenirea șomajului <u>Activități:</u> Organizarea de întâlniri cu reprezentanții AJOFM Susținerea de cursuri de formare profesională pentru dezvoltarea competențelor antreprenoriale și promovarea afacerilor în mediul rural <u>Rezultate așteptate:</u> Noi proiecte antreprenoriale la nivelul comunei Resurse umane specializate Reducerea șomajului, prin crearea de noi locuri de muncă <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală, antreprenori locali
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei AJOFM
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

20.	Omologare și promovare pe piața internă și internațională a produselor agroalimentare cu specific local
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Punerea în acord cu politica UE de promovare a produselor agricole, care urmărește sprijinirea profesioniștilor din sectorul agroalimentar să pătrundă pe piețele internaționale sau să își consolideze poziția pe aceste piețe <u>Obiective:</u> Creșterea competitivității producătorilor locali Consolidarea poziției pe piață a producătorilor locali Pătrunderea pe noi piețe de desfacere a produselor agroalimentare cu specific local Atragerea de noi investitori <u>Activități:</u> Sprijinirea producătorilor locali prin acordarea de consiliere în vederea omologării și promovării pe piață a produselor agroalimentare cu specific local <u>Rezultate așteptate:</u> Omologarea produselor cu specific local Atragerea de investitori Pătrunderea pe noi piețe de desfacere <u>Indicatori de evaluare:</u> Număr produse locale omologate Piețe accesate <u>Beneficiari:</u> producătorii locali, comunitatea locală, potențiali investitori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei Investitori privați
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Fonduri private Alte surse legal constituite

EDUCAȚIE

1.	Reabilitarea, modernizarea și extinderea/construirea clădirilor și spațiilor unităților de învățământ preșcolar, primar și gimnazial din comuna Ațel
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Clădirile în care funcționează unitățile de învățământ necesită reabilitare, modernizare permanentă, precum și dotarea materială la standarde europene a spațiilor interioare destinate procesului educațional <u>Obiective:</u> Crearea climatului optim pentru desfășurarea programelor educaționale (siguranță, igienă, bază materială corespunzătoare) Prevenirea abandonului școlar Reducerea analfabetismului <u>Activități:</u> Elaborare documentații tehnice Obținere avize/autorizații Proceduri achiziție publică Lucrări de reabilitare, modernizare Dotare materială a spațiilor interioare <u>Rezultate așteptate:</u> Creșterea calității actului educațional Stabilizarea personalului didactic Performanțele școlare ale elevilor <u>Beneficiari:</u> unitățile de învățământ de pe raza comunei, comunitatea locală
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei Conducerea unităților de învățământ
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

2.	Construirea unei noi grădinițe cu echipamente didactice și tehnologie performantă
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Educația stă la baza dezvoltării durabile a oricărei comunități Se impune facilitarea accesului la actul educațional pentru toți copiii, inclusiv pentru cei care provin din categoriile defavorizate ale populației <u>Obiective:</u> Asigurarea conformității cu standardele în vigoare privind spațiile de desfășurare a procesului educațional Creșterea calității actului educațional <u>Activități:</u> Elaborare documentații tehnice Obținere avize/autorizații Proceduri achiziție publică Construirea imobilului nou Dotarea cu echipamente didactice și tehnologie performantă <u>Rezultate așteptate:</u> Acces facil la informație prin tehnologie performantă Servicii educaționale de calitate Performanțe școlare <u>Indicatori de rezultat:</u> Număr de unități de învățământ dotate Număr și valoare echipamente Număr elevi beneficiari <u>Beneficiari:</u> școlile și grădinițele din comună; copiii preșcolari și elevii; personalul didactic
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei Conducerea unităților de învățământ
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

3.	Construire și amenajare bază sportivă
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Sportul contribuie la dezvoltarea fizică armonioasă, menținerea stării de sănătate la cote optime, precum și la întărirea spiritului de echipă și a celui de competiție. Aceasta face necesară implementarea unor măsuri care să contribuie la atragerea copiilor și tinerilor către activități sportive. <u>Obiective:</u> Construirea și amenajarea unei săli de sport/teren sportiv conform standardelor în domeniu Atragerea copiilor și tinerilor către activități sportive <u>Activități:</u> Elaborare documentație tehnică Obținere avize/autorizații Proceduri achiziție publică Lucrări de construire și amenajare bază sportivă <u>Rezultate așteptate:</u> Sală de sport/teren sportiv amenajată/amenajat conform standardelor la dispoziția cetățenilor comunei Practicarea de sporturi Performanțe sportive <u>Indicatori de evaluare:</u> Suprafață construită și amenajată Capacitate sală Număr și valoare dotări Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

4.	Reabilitare/extindere imobil și amenajare cămin cultural în satul Dupuș
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Necesitatea creșterii gradului de educație și cultură în mediul rural <u>Obiective:</u> Creșterea nivelului cultural și social al cetățenilor comunei Crearea de condiții adecvate pentru organizarea de evenimente cultural-artistice Stimularea înființării de ansambluri folclorice, muzică și dans Creșterea gradului de socializare a cetățenilor comunei <u>Activități:</u> Elaborare documentație Obținere avize/autorizații Proceduri achiziție publică Lucrări de amenajare și modernizare a clădirii și spațiilor interioare Dotare materială <u>Rezultate așteptate:</u> Evenimente cultural-artistice organizate Înființare de formații de muzică și dans <u>Indicatori de evaluare:</u> Capacitate săli Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

5.	Susținerea copiilor și a tinerilor cu performanțe școlare deosebite prin acordarea de burse de merit și alte stimulente
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Asigurarea conformității cu prevederile legale în vigoare privind acordarea bursei elevilor din învățământul preuniversitar de stat Susținerea și încurajarea performanței școlare <u>Obiective:</u> Sprijinirea și recompensarea copiilor cu performanțe școlare deosebite prin burse de merit și alte stimulente <u>Activități:</u> Aprobarea prin HCL a acordării și cuantumului bursei de merit și a altor stimulente pentru elevii cu performanțe școlare deosebite <u>Rezultate așteptate:</u> Creșterea performanței școlare Creșterea calității actului educațional <u>Indicatori de rezultat:</u> Număr elevi cu performanțe școlare deosebite Număr și valoare burse de merit acordate într-o perioadă determinată de timp (un an) <u>Beneficiari:</u> elevii cu performanțe școlare
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei Conducerea unităților de învățământ
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

6.	Proiecte de reconversie pentru calificare în diverse meserii practicate pe plan local
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Necesitatea specializării forței de muncă în acord cu nevoile actuale ale comunității <u>Obiective:</u> Dezvoltarea și specializarea resurselor umane în comună Promovarea ocupării și incluziunii sociale Prevenirea șomajului <u>Activități:</u> Organizarea de întâlniri cu reprezentanții AJOFM, cu formatorii etc. Susținerea organizării programelor de reconversie pentru calificare în diverse meserii practicate pe plan local <u>Rezultate așteptate:</u> Forță de muncă specializată Creșterea gradului de ocupare și incluziune socială Reducerea șomajului <u>Indicatori de evaluare:</u> Număr proiecte de reconversie Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei AJOFM
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

7.	Dotarea unităților de învățământ cu biblioteci, laboratoare, spații de recreere, la nivelul standardelor reglementate prin legislația în vigoare, inclusiv crearea condițiilor pentru educația online
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Educația stă la baza dezvoltării durabile a oricărei comunități Este necesară specializarea resurselor umane conform nevoilor actuale ale comunității <u>Obiective:</u> Asigurarea conformității cu standardele în vigoare privind spațiile de desfășurare a programelor de instruire specializată și a celor de recreere Creșterea calității actului educațional Digitalizarea actului educațional <u>Activități:</u> Amenajarea de biblioteci, laboratoare, spații de recreere Dotarea cu echipamente didactice și tehnologie performantă <u>Rezultate așteptate:</u> Acces facil la informație prin tehnologie performantă Servicii educaționale de calitate Forță de muncă specializată <u>Indicatori de evaluare:</u> Număr spații de instruire specializată și de spații de recreere puse la dispoziție Număr și valoare echipamente Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei Conducerea unităților de învățământ
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

SĂNĂTATE ȘI PROTECȚIE SOCIALĂ

1.	Construire centru administrativ/social - dispensar medical
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Necesitatea unui sistem medical care să corespundă cerințelor UE Garantarea dreptului cetățenilor de a beneficia de servicii medicale la cele mai înalte standarde <u>Obiective:</u> Asigurarea de servicii medicale la standarde europene Creșterea capacității de tratament Evitarea deplasării cetățenilor comunei pentru servicii medicale și farmacii de pe raza altor localități Crearea de noi locuri de muncă <u>Activități:</u> Elaborare documentație Avize/autorizații Lucrări de construire centru administrativ/social - dispensar medical Dotarea cu aparatură medicală de ultimă generație <u>Rezultate așteptate:</u> Cabinete medicale dotate la standarde înalte Creșterea calității actului medical Intervenția promptă în cazuri medicale de urgență <u>Indicatori de rezultat:</u> Suprafață construită/modernizată Număr și valoare dotări Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală, cabinetele medicale, farmaciile
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei Cabinete medicale Farmacii
Posibile surse de finanțare	Buget local Fonduri guvernamentale Fonduri europene Alte surse legal constituite

2.	Înființare și dotare centru pentru vârstnici
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Necesitatea unui sistem de servicii sociale adresate persoanelor vârstnice, care să corespundă cerințelor UE Garantarea dreptului cetățenilor de a beneficia de servicii sociale la cele mai înalte standarde <u>Obiective:</u> Asigurarea de servicii sociale la standarde europene Creșterea capacității de tratament Evitarea instituționalizării vârstnicilor comunei pentru servicii sociale și medicale pe raza altor localități <u>Activități:</u> Elaborare documentație Avize/autorizații Proceduri achiziție publică Lucrări de înființare și dotare a centrului social pentru vârstnici <u>Rezultate așteptate:</u> Un centru social destinat vârstnicilor la standarde europene Creșterea calității serviciilor sociale adresate vârstnicilor <u>Indicatori de rezultat:</u> Suprafață imobil Capacitate (număr locuri) Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală, persoanele vârstnice din comună
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

3.	Înființare și dotare centru de zi pentru copii
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Necesitatea unui sistem de servicii sociale adresate copiilor aflați în risc de marginalizare, care să corespundă cerințelor UE Garantarea dreptului cetățenilor de a beneficia de servicii sociale la cele mai înalte standarde <u>Obiective:</u> Asigurarea de servicii sociale și educaționale la standarde europene <u>Activități:</u> Elaborare documentație Avize/autorizații Proceduri achiziție publică Lucrări de înființare și dotare a centrului social pentru copii <u>Rezultate așteptate:</u> Un centru social destinat copiilor la standarde europene Creșterea calității serviciilor sociale adresate copiilor <u>Indicatori de rezultat:</u> Suprafață imobil Capacitate (număr locuri) Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală, copiii aflați în risc de marginalizare
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

4.	Reabilitare bloc cu locuințe sociale
Descrierea proiectului	<u>Justificare</u> Necesitatea unui sistem de protecție socială care să corespundă cerințelor UE <u>Obiective:</u> Construirea și amenajarea de locuințe sociale Asigurarea unor condiții decente de locuit pentru categoriile sociale defavorizate Creșterea calității vieții <u>Activități:</u> Elaborare documentație Proceduri achiziții publice Execuție lucrări de construcții-montaj Monitorizare program Acordarea locuințelor cu chirie subvenționată persoanelor din categoriile defavorizate <u>Rezultate așteptate:</u> Un trai decent pentru categoriile de persoane defavorizate <u>Indicatori de rezultat:</u> Număr și suprafață locuințe sociale construite și amenajate Valoare dotări Număr locuințe sociale date în folosință Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> categoriile defavorizate ale populației comunei
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

5.	Înființare și dotare centru medical de permanență în comuna Ațel
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Necesitatea unui sistem de servicii de sănătate, care să corespundă cerințelor UE Garantarea dreptului cetățenilor de a beneficia de servicii medicale la cele mai înalte standarde <u>Obiective:</u> Asigurarea de servicii medicale la standarde europene Creșterea capacității de tratament Evitarea deplasării locuitorilor comunei pentru servicii medicale pe raza altor localități <u>Activități:</u> Elaborare documentație Avize/autorizații Proceduri achiziție publică Lucrări de înființare și dotare a centrului medical de permanență <u>Rezultate așteptate:</u> Un centru medical la standarde europene Creșterea calității serviciilor medicale Stabilizarea unei echipe de profesioniști în domeniul medical la nivelul comunei <u>Indicatori de rezultat:</u> Suprafață amenajată imobil Capacitate (număr locuri) Număr și valoare dotări Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală, persoanele vârstnice din comună
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

6.	Dotarea cu echipamente performante pentru acordarea ajutorului medical de urgență și deplasarea la cel mai apropiat spital la nevoie
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Necesitatea unui sistem medical care să corespundă cerințelor UE Garantarea dreptului cetățenilor de a beneficia de servicii medicale la cele mai înalte standarde <u>Obiective:</u> Creșterea calității actului medical Asigurarea intervenției prompte în cazuri medicale de urgență Evitarea deplasării cetățenilor comunei în alte localități pentru a beneficia de servicii medicale <u>Activități:</u> Elaborare documentație Achiziție echipamente performante pentru acordarea ajutorului medical de urgență și deplasarea la cel mai apropiat spital la nevoie Instruire personal medical <u>Rezultate așteptate:</u> Asigurarea ajutorului medical de urgență Deplasarea în condiții optime la cel mai apropiat spital, în caz de nevoie <u>Indicatori de rezultat:</u> Număr și valoare dotări Număr cadre medicale instruite Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală, personalul medical
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei Personalul medical din comună
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

7.	Educație sanitară în școli/Cabinete medicale
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Promovarea sănătății și a educației pentru sănătate Promovarea prevenției, cea mai importantă atitudine în obținerea unei populații sănătoase pe termen lung <u>Obiective:</u> Învățarea și respectarea regulilor de igienă personală și a mediului Învățarea măsurilor de prevenire a bolilor Reducerea frecvenței bolilor infecțioase transmisibile prin igienă deficitară Punerea bazelor unui stil de viață sănătos Învățarea acordării primului ajutor <u>Activități:</u> Activități școlare de educație sanitară Invitarea de specialiști pentru susținerea programelor de educație sanitară Elaborarea și difuzarea de materiale informative privind educația sanitară Distribuirea de pachete cu materiale de igienă (săpun, pastă de dinți, periuță de dinți) <u>Rezultate așteptate:</u> Respectarea regulilor de igienă de către copii Prevenirea răspândirii bolilor <u>Indicatori de rezultat:</u> Număr programe de educație sanitară Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> copiii de vârstă preșcolară și elevii școlii din localitate
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei Personalul medical Personalul didactic
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

8.	Dotarea cu tehnică și mijloace de lucru performante a structurii de asistență socială din cadrul UAT
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Necesitatea unui sistem de asistență socială care să corespundă cerințelor UE Garantarea dreptului cetățenilor de a beneficia de servicii sociale la cele mai înalte standarde <u>Obiective:</u> Servirea promptă a cetățenilor Reducerea timpului de soluționare a cererilor Accesarea și prelucrarea rapidă a informației de către personalul primăriei <u>Activități:</u> Elaborare documentație Achiziție echipamente performante pentru personalul compartimentului de asistență socială Instruire personal <u>Rezultate așteptate:</u> Acces la tehnologie performantă Personal instruit Cetățean mai bine și mai prompt servit <u>Indicatori de rezultat:</u> Număr și valoare dotări Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> personalul compartimentului de asistență socială, cetățenii comunei
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

9.	Formare continuă a personalului implicat în acordarea de servicii sociale
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Consolidarea capacității administrative Formarea profesională periodică constituie o obligație legală Specializarea continuă a resursei umane în acord cu nevoile societății actuale <u>Obiective:</u> Îmbunătățirea nivelului de formare profesională pentru funcționarii publici și personalul contractual din cadrul aparatului de specialitate al primarului <u>Activități:</u> Realizarea analizei nevoilor de formare profesională Elaborarea planului anual de formare profesională Achiziția de servicii de instruire și perfecționare profesională Participarea la forme de pregătire profesională conform nevoilor identificate <u>Rezultate așteptate:</u> Dezvoltarea de noi competențe Creșterea calității serviciilor furnizate <u>Indicatori de rezultat:</u> Număr de programe de formare Număr de beneficiari <u>Beneficiari:</u> funcționarii publici și personalul contractual din aparatul de specialitate al primarului comunei
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

TURISM, CULTURĂ ȘI SPORT

1.	Realizare broșură și alte materiale publicitare de promovare turistică a localității
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Dezvoltarea durabilă a turismului în zonă <u>Obiective:</u> Promovarea prin mijloace moderne a destinației turistice Atragerea de vizitatori/turiști în zonă Atragerea de noi investitori în turism <u>Activități:</u> Elaborare documentație Achiziții servicii de realizare broșură și alte materiale publicitare de promovare turistică Difuzare broșură și materiale publicitare <u>Rezultate așteptate:</u> Creșterea numărului de turiști/vizitatori <u>Indicatori de evaluare:</u> Valoare investită în promovare Număr vizitatori/turiști Creștere economică generată <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală, operatori de turism, turiști/vizitatori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

2.	Realizare website și aplicație mobilă de promovare turistică a localității
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Dezvoltarea durabilă a turismului în zonă <u>Obiective:</u> Promovarea prin mijloace moderne a destinației turistice Atragerea de vizitatori/turiști în zonă Atragerea de noi investitori în turism <u>Activități:</u> Elaborare documentație Achiziții servicii de realizare website și aplicație mobilă de promovare turistică Realizare website și aplicație mobilă de promovare turistică Instruire personal în vederea actualizării informației pentru promovarea turistică a comunei Popularizare website și aplicație mobilă Monitorizare trafic website și aplicație mobilă <u>Rezultate așteptate:</u> Creșterea numărului de utilizatori Creșterea numărului de turiști/vizitatori <u>Indicatori de rezultat:</u> Valoare investită în promovare Număr utilizatori website și aplicație mobilă Număr vizitatori/turiști Plus valoare adusă <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală, operatori de turism, turiști/vizitatori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

3.	Restaurarea caselor vechi și redarea lor circuitului turistic
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Conservarea și promovarea patrimoniului cultural identitar Dezvoltarea comunității din punct de vedere cultural Dezvoltarea durabilă a turismului în zonă <u>Obiective:</u> Restaurarea caselor vechi și redarea lor circuitului turistic <u>Activități:</u> Expertiză case vechi Elaborare documentație Obținere avize/autorizații Proceduri achiziții publice Lucrări de reabilitare și restaurare <u>Rezultate așteptate:</u> Case vechi restaurate Creșterea numărului de turiști/vizitatori <u>Indicatori de rezultat:</u> Case vechi restaurate <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală, operatori de turism, turiști/vizitatori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

4.	Reabilitare și restaurare clădire monument istoric
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Conservarea și promovarea patrimoniului cultural identitar Dezvoltarea comunității din punct de vedere cultural Dezvoltarea durabilă a turismului în zonă <u>Obiective:</u> Restaurarea clădirilor monument istoric de pe raza comunei <u>Activități:</u> Expertiză clădire Elaborare documentație Obținere avize/autorizații Proceduri achiziții publice Lucrări de reabilitare și restaurare <u>Rezultate așteptate:</u> Clădire monument istoric restaurată <u>Indicatori de rezultat:</u> Clădire monument istoric restaurat <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală, operatori de turism, turiști/vizitatori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

5.	Dezvoltare zonă turistică
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Dezvoltarea durabilă a turismului în zonă <u>Obiective:</u> Atragerea de investitori în zonă Diversificarea ofertei turistice Asigurarea condițiilor de recreere pentru locuitori și vizitatori/turiști Creșterea atractivității zonei și a numărului de vizitatori Crearea de noi locuri de muncă Dezvoltarea infrastructurii care să deservească zona turistică <u>Activități:</u> Elaborare documentație tehnică Obținere avize/autorizații Achiziție lucrări de amenajare Execuție lucrări de construcție, amenajare Promovare zonă turistică Monitorizare activitate desfășurată în zona turistică <u>Rezultate așteptate:</u> Dezvoltare economică a zonei Creșterea numărului de vizitatori/turiști Crearea de noi locuri de muncă <u>Indicatori de rezultat:</u> Suprafața zonei turistice amenajate Numărul de investitori atrași Numărul de turiști/vizitatori Numărul de locuri de muncă nou-create <u>Beneficiari:</u> locuitorii comunei, turiști, vizitatori, operatori economici care activează în turism
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei Investitori privați
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

6.	Amenajare trasee turistice
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Dezvoltarea durabilă a turismului în zonă <u>Obiective:</u> Diversificarea ofertei turistice Asigurarea condițiilor de recreere pentru locuitori Creșterea atractivității zonei și a numărului de vizitatori <u>Activități:</u> Conceperea unor trasee turistice sau dezvoltarea celor existente, pentru diferite volume de timp și care să conecteze diferite obiective de interes Dezvoltarea unor trasee cicloturistice și amenajarea acestora, incluzând locuri de popas și indicatoare Realizarea și montarea de indicatoare și panouri de informare, puncte de observare etc. <u>Rezultate așteptate:</u> Diversificarea ofertei turistice Creșterea numărului de turiști/vizitatori <u>Indicatori de evaluare:</u> Număr trasee amenajate Număr de turiști/vizitatori atrași <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală, operatorii de turism, turiști/vizitatori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

7.	Dezvoltare infrastructură de agrement
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Dezvoltarea din punct de vedere cultural, social și sportiv a comunei <u>Obiective:</u> Dezvoltarea de spații de agrement și antrenamente pentru locuitorii comunei, precum și pentru vizitatori/turiști Asigurarea condițiilor de recreere pentru locuitori și vizitatori/turiști Crearea de noi locuri de muncă <u>Activități:</u> Elaborare documentație tehnică Obținere avize/autorizații Achiziție lucrări de construcție, amenajare Execuție lucrări de construcție, amenajare <u>Rezultate așteptate:</u> Dezvoltare din punct de vedere cultural, social și sportiv a comunei Creșterea numărului de vizitatori/turiști Crearea de noi locuri de muncă <u>Indicatori de rezultat:</u> Suprafața amenajată Numărul de investitori atrași Numărul de beneficiari Numărul de locuri de muncă nou-create <u>Beneficiari:</u> locuitorii comunei, turiști, vizitatori, operatori economici
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

8.	Construire teren sport multifuncțional în Ațel
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Sportul contribuie la dezvoltarea fizică armonioasă, menținerea stării de sănătate la cote optime, precum și la întărirea spiritului de echipă și a celui de competiție. Aceasta face necesară implementarea unor măsuri care să contribuie la atragerea copiilor și tinerilor către activități sportive. <u>Obiective:</u> Construirea terenului sportive conform standardelor în domeniu Atragerea copiilor și tinerilor către activități sportive Obținerea de performanțe în cadrul competițiilor sportive <u>Activități:</u> Elaborare documentație tehnică Obținere avize/autorizații Proceduri achiziție publică Lucrări de construire teren sportiv <u>Rezultate așteptate:</u> Teren sportiv modern la dispoziția cetățenilor comunei Practicarea de sporturi Performanțe sportive <u>Indicatori de rezultat:</u> Suprafață bază sportivă construită și amenajată Facilități asigurate <u>Beneficiari:</u> locuitorii comunei, turiști, vizitatori, operatori economici
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

9.	Construire teren sintetic în Ațel
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Sportul contribuie la dezvoltarea fizică armonioasă, menținerea stării de sănătate la cote optime, precum și la întărirea spiritului de echipă și a celui de competiție. Aceasta face necesară implementarea unor măsuri care să contribuie la atragerea copiilor și tinerilor către activități sportive. <u>Obiective:</u> Construirea terenului sintetic pentru activități sportive conform standardelor în domeniu Atragerea copiilor și tinerilor către activități sportive Obținerea de performanțe în cadrul competițiilor sportive <u>Activități:</u> Elaborare documentație tehnică Obținere avize/autorizații Proceduri achiziții publice Lucrări de construire teren sintetic <u>Rezultate așteptate:</u> Teren amenajat conform standardelor în domeniu Practicarea de sporturi Performanțe sportive <u>Indicatori de rezultat:</u> Suprafață teren construit Număr și valoare dotări Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală, sportivi din comună
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

10.	Amenajare piste pentru cicloturism
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Dezvoltarea infrastructurii sportive și de agrement Dezvoltarea turismului în zonă <u>Obiective:</u> Asigurarea condițiilor de recreere pentru locuitori Creșterea atractivității zonei și a numărului de vizitatori Diversificarea ofertei turistice <u>Activități:</u> Conceperea unor trasee cicloturistice care să conecteze diferite obiective de interes Elaborare documentație tehnică Obținere avize/autorizații Proceduri achiziție publică Dezvoltarea unor trasee cicloturistice și amenajarea acestora, incluzând locuri de popas și indicatoare Realizarea și montarea de indicatoare și panouri de informare, puncte de observare etc. <u>Rezultate așteptate:</u> Piste de cicloturism pe teritoriul comunei <u>Indicatori de evaluare:</u> Lungime piste de cicloturism amenajate (km) <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală, sportivi din comună
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

11.	Amenajare parc aventură
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Dezvoltarea din punct de vedere cultural, social și sportiv a comunei <u>Obiective:</u> Dezvoltarea de spații de agrement și antrenamente pentru locuitorii comunei, precum și pentru vizitatori/turiști Asigurarea condițiilor de recreere pentru locuitori și vizitatori/turiști Crearea de noi locuri de muncă Dezvoltarea infrastructurii care să deservească parcul de aventură <u>Activități:</u> Elaborare documentație tehnică Obținere avize/autorizații Achiziție lucrări de construcție, amenajare Execuție lucrări de construcție, amenajare Promovare parc de aventură Monitorizare activitate desfășurată în parcul de aventură <u>Rezultate așteptate:</u> Dezvoltare din punct de vedere cultural, social și sportiv a comunei Creșterea numărului de vizitatori/turiști Crearea de noi locuri de muncă <u>Indicatori de rezultat:</u> Suprafața amenajată Numărul de investitori atrași Numărul de beneficiari Numărul de locuri de muncă nou-create <u>Beneficiari:</u> locuitorii comunei, turiști, vizitatori, operatori economici
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei Investitori privați
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

12.	Amenajare spațiu verde pentru picnic
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Dezvoltarea durabilă a turismului în zonă <u>Obiective:</u> Atragerea de investitori în zonă Diversificarea ofertei turistice Asigurarea condițiilor de recreere pentru locuitori și vizitatori/turiști Creșterea atractivității zonei și a numărului de vizitatori <u>Activități:</u> Elaborare documentație tehnică Obținere avize/autorizații Proceduri achiziție publică Execuție lucrări de amenajare <u>Rezultate așteptate:</u> Dezvoltare economică a zonei Creșterea numărului de vizitatori/turiști <u>Indicatori de rezultat:</u> Suprafața zonei turistice amenajate Numărul de turiști/vizitatori <u>Beneficiari:</u> locuitorii comunei, turiști, vizitatori, operatori economici care activează în turism
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

13.	Locuri de joacă pentru copii și adolescenți/parc de joacă
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Necesitatea amenajării pe raza comunei de noi locuri de relaxare și petrecere a timpului liber pentru copii și adolescenți <u>Obiective:</u> Dezvoltarea de spații de agrement pentru copii și adolescenți <u>Activități:</u> Identificarea terenurilor pentru amenajarea locurilor de joacă Elaborare documentație Proceduri achiziție publică Lucrări de construcție și amenajare Darea în folosință <u>Rezultate așteptate:</u> Locuri de joacă amenajate conform standardelor de calitate <u>Indicatori de evaluare:</u> Număr locuri de joacă Suprafață amenajată Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> copii și adolescenți, localnici și vizitatori/turiști
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

14.	Realizarea de produse turistice diversificate, încercând să răspundă unor hobby-uri diverse (ex. vânătoare, pescuit, degustări de vinuri, gastronomie, motocros, cicloturism, parapantă, deltaplan, scufundări, sporturi extreme, echitație, observare/filmare/fotografiere etc.)
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Dezvoltarea durabilă a turismului în zonă <u>Obiective:</u> Atragerea de investitori în zonă Diversificarea ofertei turistice Asigurarea condițiilor de recreere pentru locuitori și vizitatori/turiști Creșterea atractivității zonei și a numărului de vizitatori Crearea de noi locuri de muncă Dezvoltarea infrastructurii care să deservească obiectivele turistice <u>Activități:</u> Realizarea de produse turistice diversificate, prin organizarea de activități sportive, sociale, culturale Atragerea de personal calificat pentru asigurarea de servicii de instruire în anumite activități sportive Promovare produse turistice Monitorizare activitate <u>Rezultate așteptate:</u> Dezvoltare economică a zonei Creșterea numărului de vizitatori/turiști Crearea de noi locuri de muncă <u>Indicatori de rezultat:</u> Numărul și diversitatea produselor turistice Numărul de investitori/producători locali atrași Numărul de turiști/vizitatori Numărul de locuri de muncă nou-create <u>Beneficiari:</u> locuitorii comunei, turiști, vizitatori, operatori economici care activează în turism
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei Investitori privați
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

15.	Program de curățare a tuturor zonelor naturale (în special de deșeuri de plastic) și organizarea de programe de educare a populației, precum și înăsprirea penalităților
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Necesitatea protejării și conservării naturii, a diversității biologice <u>Obiective:</u> Conservarea și reabilitarea sistemelor ecologice existente <u>Activități:</u> Acțiuni ecologice de curățare a zonelor poluate Organizarea de campanii de conștientizare a necesității protejării mediului înconjurător <u>Rezultate așteptate:</u> Mediu natural curat și sănătos <u>Indicatori de rezultat:</u> Număr de programe de curățare organizate Număr participanți Suprafețe ecologizate <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală, turiști/vizitatori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei ONG-uri
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

16.	Construire și amenajare centru local de informare turistică
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Dezvoltarea durabilă a turismului, prin promovarea resurselor turistice ale comunei <u>Obiective:</u> Înființarea centrului local de informare și promovare a turismului <u>Activități:</u> Elaborare documentații tehnice Avize/autorizații Proceduri achiziție publică Lucrări de construire și amenajare CIT Dotare cu echipamente moderne a CIT <u>Rezultate așteptate:</u> Promovarea turistică a zonei Creșterea numărului de turiști/vizitatori <u>Indicatori de rezultat:</u> Suprafață și dotări centru de informare turistică Număr de beneficiari <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală, operatorii de turism, turiști/vizitatori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

MEDIU

1.	Reabilitare spații verzi în interiorul localității
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Necesitatea protejării și conservării zonelor verzi din comună Îmbunătățirea aspectului estetic al comunei <u>Obiective:</u> Creșterea calității mediului natural Consolidarea amenajărilor peisagistice <u>Activități:</u> Lucrări de reabilitare a spațiilor verzi din localitate <u>Rezultate așteptate:</u> Spații verzi, parcuri Îmbunătățirea imaginii comunei <u>Indicatori de evaluare:</u> Suprafețe spații verzi reabilite <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

2.	Realizarea arhitecturii peisagistice în curtea Primăriei Ațel
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Necesitatea protejării și conservării zonelor verzi din comună Îmbunătățirea aspectului estetic al comunei <u>Obiective:</u> Creșterea calității mediului natural Consolidarea amenajărilor peisagistice <u>Activități:</u> Elaborare documentație Proceduri achiziție publică Lucrări de realizare a arhitecturii peisagistice a curții și grădinii Primăriei <u>Rezultate așteptate:</u> Amenajare curte și grădină Primărie Îmbunătățirea imaginii comunei <u>Indicatori de evaluare:</u> Suprafață amenajată <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

3.	Construire de parc fotovoltaic cu panouri solare
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Implementarea normelor UE cu privire la protecția mediului, utilizarea tehnologiilor curate și care risipesc mai puține resurse <u>Obiective:</u> Valorificarea surselor regenerabile de energie (fotovoltaică) Reducerea cheltuielilor cu utilitățile <u>Activități:</u> Identificarea terenului pentru construire parc fotovoltaic Elaborare documentații tehnice Obținere avize/autorizații Proceduri achiziție publică Instalarea panourilor solare <u>Rezultate așteptate:</u> Panouri fotovoltaice instalate Reducerea cheltuielilor Atragerea de potențiali investitori <u>Indicatori de evaluare:</u> Suprafață parc fotovoltaic Număr panouri solare Număr beneficiari deserviți <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală, potențiali investitori
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

4.	Utilizarea complementară a surselor regenerabile de energie în instituțiile publice
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Implementarea normelor UE cu privire la protecția mediului, utilizarea tehnologiilor curate și care risipesc mai puține resurse <u>Obiective:</u> Valorificarea surselor regenerabile de energie Reducerea cheltuielilor cu utilitățile <u>Activități:</u> Elaborarea de documentații tehnice Obținere avize/autorizații Proceduri achiziție publică Dotarea clădirilor de interes public cu instalații de producere a energiei din surse regenerabile <u>Rezultate așteptate:</u> Instalații implementate Reducerea cheltuielilor <u>Indicatori de evaluare:</u> Număr instituții care utilizează energie regenerabilă Procent reducere cheltuieli <u>Beneficiari:</u> instituții publice
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

5.	Reabilitarea termică a clădirilor unităților de învățământ din comuna Ațel
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Clădirile în care funcționează unitățile de învățământ necesită reabilitare și modernizare, precum și dotarea materială la standarde europene a spațiilor interioare destinate procesului educațional <u>Obiective:</u> Creșterea eficienței energetice Crearea climatului optim pentru desfășurarea programelor educaționale (siguranță, igienă, bază materială corespunzătoare) <u>Activități:</u> Elaborare documentații tehnice Obținere avize/autorizații Proceduri achiziție publică Lucrări de reabilitare și modernizare <u>Rezultate așteptate:</u> Creșterea calității actului educațional Stabilizarea personalului didactic Performanțele copiilor Reducere consum energie termică (cel puțin 25%) <u>Indicatori de evaluare:</u> Suprafețe clădiri reabilite termic <u>Beneficiari:</u> unitățile de învățământ de pe raza comunei, comunitatea locală
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

6.	Instalarea de pubele pentru colectarea selectivă a deșeurilor
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Colectarea selectivă a deșeurilor aduce beneficii economice comunității locale <u>Obiective:</u> Protejarea mediului înconjurător la nivelul comunei Alinierea la standarde europene cu privire la calitatea și protecția mediului <u>Activități:</u> Achiziționarea de pubele și instalarea acestora pe raza comunei <u>Rezultate așteptate:</u> Creșterea cantității de gunoi colectat selectiv Eficientizarea reciclării <u>Indicatori de rezultat:</u> Număr și valoare pubele achiziționate Număr puncte de instalare Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

7.	Dotarea gospodăriilor cu pubele pentru colectarea selectivă a deșeurilor	
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Colectarea selectivă a deșeurilor aduce beneficii economice comunității locale <u>Obiective:</u> Protejarea mediului înconjurător la nivelul comunei Alinierea la standarde europene cu privire la calitatea și protecția mediului <u>Activități:</u> Achiziționarea de pubele ecologice și distribuirea acestora către populație <u>Rezultate așteptate:</u> Creșterea cantității de gunoi colectat selectiv Eficientizarea reciclării <u>Indicatori de evaluare:</u> Număr gospodării servite <u>Beneficiari:</u> cetățenii comunei	
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite	

8.	Organizare acțiuni de ecologizare a zonelor verzi poluate
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Protecția și conservarea mediului înconjurător <u>Obiective:</u> Creșterea calității mediului înconjurător Protecția și conservarea patrimoniului natural <u>Activități:</u> Acțiuni de ecologizare a zonelor verzi poluate Organizare de campanii de conștientizare privind beneficiile unui mediu natural sănătos <u>Rezultate așteptate:</u> Un mediu natural curat și sănătos <u>Indicatori de evaluare:</u> Număr acțiuni de ecologizare Număr participanți Suprafețe ecologizate <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

9.	Împădurirea zonelor degradate, defrișate
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Necesitatea reconstrucției ecologice a terenurilor degradate, prin valorificarea terenurilor neproductive sau agricole afectate de fenomene de degradare în diferite stadii sau care și-au pierdut total sau parțial capacitatea de producție pentru folosințe agricole <u>Obiective:</u> Valorificarea terenurilor degradate, a celor nefolosite, defrișate Creșterea suprafețelor de pădure pe teritoriul comunei Combaterea poluării și a efectelor acesteia asupra mediului înconjurător și sănătății oamenilor Îmbunătățirea condițiilor de mediu și a diversității biologice <u>Activități:</u> Pregătirea terenului și a solului în vederea împăduririi Executarea de lucrări de îmbunătățiri funciare Executarea plantației <u>Rezultate așteptate:</u> Suprafață de teren împădurit Creșterea producției de energie regenerabilă <u>Indicatori de rezultat:</u> Suprafețe împădurite <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

10.	Decolmatare râuri
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Protecția și conservarea mediului înconjurător Siguranța și protecția cetățenilor contra inundațiilor <u>Obiective:</u> Asigurarea scurgerii optime în albie a apelor curgătoare de pe raza comunei <u>Activități:</u> Îndepărtarea materialului aluvionar Extragere nisipuri și pietrișuri <u>Rezultate așteptate:</u> Scurgerea optimă în albie a râurilor Reducerea efectelor negative generate de inundații și viituri <u>Indicatori de evaluare:</u> Lungime râuri decolmate <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

11.	Lucrări de amenajare a cursurilor de apă
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Protecția și conservarea mediului înconjurător Siguranța și protecția cetățenilor contra inundațiilor <u>Obiective:</u> Prevenirea și reducerea consecințelor distructive ale inundațiilor Reducerea eroziunii malurilor Protecția gospodăriilor și a terenurilor agricole <u>Activități:</u> Lucrări de amenajare a cursurilor de apă <u>Rezultate așteptate:</u> Menținerea albiei actuale a cursurilor de apă Reducerea efectelor negative generate de inundații și viituri <u>Indicatori de evaluare:</u> Lungime cursuri de apă amenajate <u>Beneficiari:</u> comunitatea locală
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ

1.	Achiziție și punere în funcțiune de echipamente performante de tehnică de calcul
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Consolidarea capacității administrației publice locale Furnizarea de servicii publice de calitate pentru toți cetățenii comunei <u>Obiective:</u> Creșterea calității serviciilor publice furnizate Îmbunătățirea accesului la serviciile publice <u>Activități:</u> Dotare cu echipamente performante de tehnică de calcul <u>Rezultate așteptate:</u> Acces facil la servicii publice prin tehnologie performantă Servicii publice de calitate <u>Beneficiari:</u> administrația publică locală, cetățenii comunei, instituții publice și operatori economici de pe raza comunei
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

2.	Achiziția și utilizarea de softuri performante pentru furnizarea de servicii de calitate către cetățeni și reducerea timpului de soluționare a solicitărilor acestora
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Consolidarea capacității administrației publice locale Furnizarea de servicii publice de calitate pentru toți cetățenii comunei <u>Obiective:</u> Creșterea calității serviciilor publice furnizate Reducerea timpului de soluționare a cererilor Îmbunătățirea accesului la serviciile publice <u>Activități:</u> Achiziția de softuri performante Instruirea personalului în scopul utilizării eficiente a acestora <u>Rezultate așteptate:</u> Acces facil la servicii publice prin tehnologie performantă Servicii publice de calitate <u>Beneficiari:</u> administrația publică locală, cetățenii comunei, instituții publice și operatori economici de pe raza comunei
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

3.	Dezvoltare sistem integrat de tip SmartVillage, bazat pe module specifice fiecărui departament/compartiment din Primărie
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Digitalizarea și tehnologizarea administrației publice locale Consolidarea capacității administrației publice locale Furnizarea de servicii publice de calitate pentru toți cetățenii comunei <u>Obiective:</u> Dezvoltarea serviciilor publice bazate pe tehnologie și creșterea nivelului de securitate cibernetică Creșterea calității serviciilor publice furnizate Reducerea timpului de soluționare a cererilor Îmbunătățirea accesului la serviciile publice <u>Activități:</u> Achiziția de sistem integrat de tip SmartVillage Instruirea personalului în scopul utilizării eficiente a acestora <u>Rezultate așteptate:</u> Acces facil la servicii publice prin tehnologie performantă Servicii publice de calitate <u>Indicatori de evaluare:</u> Grad de implementare Servicii asigurate <u>Beneficiari:</u> administrația publică locală, cetățenii comunei, instituții publice și operatori economici de pe raza comunei
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

4.	Programe de instruire și perfecționare profesională
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Consolidarea capacității administrative Formarea profesională periodică constituie o obligație legală Specializarea continuă a resursei umane în acord cu nevoile societății actuale <u>Obiective:</u> Îmbunătățirea nivelului de formare profesională pentru funcționarii publici și personalul contractual din cadrul aparatului de specialitate al primarului <u>Activități:</u> Realizarea analizei nevoilor de formare profesională Elaborarea planului anual de formare profesională Achiziția de servicii de instruire și perfecționare profesională Participarea la forme de pregătire profesională conform nevoilor identificate <u>Rezultate așteptate:</u> Dezvoltarea de noi competențe Creșterea calității serviciilor furnizate <u>Beneficiari:</u> funcționarii publici și personalul contractual din aparatul de specialitate al primarului comunei
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

5.	Utilizarea complementară a surselor regenerabile de energie în primărie
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Implementarea normelor UE cu privire la protecția mediului, utilizarea tehnologiilor curate și care risipesc mai puține resurse <u>Obiective:</u> Valorificarea surselor regenerabile de energie Reducerea cheltuielilor cu utilitățile <u>Activități:</u> Elaborarea de documentații tehnice Obținere avize/autorizații Proceduri achiziție publică Dotarea primăriei comunei cu instalații de producere a energiei din surse regenerabile <u>Rezultate așteptate:</u> Instalații implementate Reducerea cheltuielilor <u>Indicatori de evaluare:</u> Capacitate surse de energie regenerabilă Procent reducere cheltuieli <u>Beneficiari:</u> Primăria comunei
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

6.	Dotarea cu mașini, utilaje și echipamente performante pentru intervenția în situațiile de urgență
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Consolidarea capacității administrației publice locale Necesitatea executării de lucrări de intervenție în situații de urgență <u>Obiective:</u> Dotarea serviciului pentru situații de urgență cu utilaje și echipamente de lucru performante Intervenție eficientă și promptă în situațiile de urgență <u>Activități:</u> Derularea procedurilor de achiziție publică Instruirea personalului care va deservi utilajele Darea în folosință <u>Rezultate așteptate:</u> Reducerea cheltuielilor cu execuția lucrărilor Reducerea timpilor de intervenție <u>Indicatori de rezultat:</u> Mașini, utilaje și echipamente achiziționate Servicii asigurate Capacitate de intervenție în situațiile de urgență Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> Primăria comunei, comunitatea locală
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

7.	Dotarea cu mașini, utilaje și echipamente performante pentru execuția lucrărilor de gospodărire a UAT
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Consolidarea capacității administrației publice locale Necesitatea executării de lucrări de gospodărire comunală <u>Obiective:</u> Dotarea serviciului administrativ și de gospodărire comunală al primăriei cu utilaje și echipamente de lucru performante Realizarea lucrărilor de amenajare și gospodărire comunală <u>Activități:</u> Derularea procedurilor de achiziție publică Instruirea personalului care va deservi utilajele Darea în folosință <u>Rezultate așteptate:</u> Reducerea cheltuielilor cu execuția lucrărilor Reducerea timpilor de execuție a lucrărilor <u>Indicatori de rezultat:</u> Mașini, utilaje și echipamente achiziționate Servicii asigurate Capacitate de execuție lucrări Număr beneficiari <u>Beneficiari:</u> Primăria comunei, comunitatea locală
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

8.	Construcție/extindere garaj pentru mașinile și utilajele aparținând Primăriei
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Necesitatea construirii unui garaj modern adaptat parcului auto al Primăriei, pentru a corespunde nevoilor de servire a interesului public în condiții optime <u>Obiective:</u> Crearea condițiilor optime de păstrare a mașinilor și utilajelor din parcul auto al Primăriei Creșterea capacității administrației publice locale de a furniza servicii prompte pentru cetățenii comunei <u>Activități:</u> Elaborare documentații tehnice Obținere avize/autorizații Proceduri achiziție publică Lucrări de construcție garaj <u>Rezultate așteptate:</u> Condiții mai bune de păstrare a mașinilor și utilajelor instituției Promptitudine în execuția lucrărilor Intervenția promptă în situații de urgență Creșterea calității serviciilor furnizate <u>Indicatori de rezultat:</u> Suprafață construită (mp) <u>Beneficiari:</u> Primăria Comunei, personalul primăriei, comunitatea locală
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse legal constituite

9.	Introducere sistem de monitorizare video la sediul primăriei și în localitate
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Nevoia de punere în siguranță a bunurilor publice și obținerea unui climat optim în desfășurarea procesului păstrării ordinii publice <u>Obiective:</u> Siguranța bunurilor administrației locale Păstrarea ordinii publice <u>Activități:</u> Elaborare documentații tehnice Obținere avize/autorizații Proceduri achiziție publică Lucrări de implementare sistem de supraveghere video în comună și la sediul Primăriei <u>Rezultate așteptate:</u> Creșterea calității vieții prin creșterea nivelului de siguranță <u>Indicatori de evaluare:</u> Gradul de implementare Capacitate stocare date Servicii asigurate <u>Beneficiari:</u> Primăria Comunei, personalul primăriei, comunitatea locală
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei
Posibile surse de finanțare	Buget local Fonduri guvernamentale Fonduri europene Alte surse legal constituite

10.	Crearea arhivei digitale a Primăriei	
Descrierea proiectului	<u>Justificare:</u> Consolidarea capacității administrației publice locale Furnizarea de servicii publice de calitate pentru toți cetățenii comunei <u>Obiective:</u> Introducerea unui sistem modern, inovator, bazat pe tehnici digitale și online, de gestiune a fluxului de documente și arhivă digitală <u>Activități:</u> Achiziția unui sistem digital de arhivă Instruirea personalului în scopul utilizării eficiente a acestora <u>Rezultate așteptate:</u> Arhivă digitală Acces facil la documente prin tehnologie performantă Servicii publice de calitate <u>Indicatori de rezultat:</u> Arhivă digitală implementată Spațiu de stocare Număr de documente introduse în sistem <u>Beneficiari:</u> administrația publică locală, cetățenii comunei, instituții publice și operatori economici de pe raza comunei	
Instituții/actori implicați/potențiali parteneri	Consiliul local al comunei Primarul comunei	
Posibile surse de finanțare	Buget local Fonduri guvernamentale Fonduri europene Alte surse legal constituite	

CAPITOLUL V

IMPLEMENTAREA, EVALUAREA ȘI RAPORTAREA

Prezentul document strategic constituie atât un document definitoriu pentru activitatea Primăriei comunei Ațel în perioada 2021-2027, cât și un document orientativ pentru ceilalți actori publici și privați din comună, inclusiv pentru a oferi cetățenilor o imagine asupra direcției spre care se orientează comuna.

Punerea în practică a unui astfel de demers strategic implică mobilizarea tuturor actorilor interesați la nivelul comunității locale. De aceea, este recomandabilă o abordare de tip partenerial pentru întregul proces, atât între Primăria comunei Ațel și structurile din subordine, cât și între aceasta și alte instituții publice implicate, dar și menținerea unei legături strânse cu societatea civilă și cetățenii din comună, întrucât rezolvarea problemelor necesită participarea mai multor instituții și o serie de măsuri succesive și complementare.

Implementarea și monitorizarea proiectelor din strategie se vor realiza la nivelul aparatului de specialitate al Primarului comunei, implicând o persoană responsabilă, desemnată drept coordonator implementare strategie.

Monitorizarea implementării strategiei se va realiza pe baza indicatorilor de evaluare stabiliți pentru fiecare proiect strategic. Având ca fundament rezultatele anului în curs, corelate cu planul de acțiuni stabilit, se va evalua anual implementarea strategiei și se vor stabili prioritățile pentru anul următor, în baza documentelor și propunerilor inițiate de structurile responsabile.

Activitatea de monitorizare reprezintă o etapă esențială a procesului de planificare strategică întrucât permite compararea intermediară pe bază de date între obiectivele și activitățile implementate și rezultatele intermediare atinse.

Rezultatele procesului de monitorizare se constituie într-un instrument managerial important, permițând conducerii Primăriei să decidă asupra activității instituției pe baza unor dovezi fundamentate. Acesta permite analiza activităților Strategiei, a rezultatelor intermediare ale bugetului alocat, precum și identificarea riscurilor ce pot apărea în etapa de implementare a proiectelor din lista de proiecte a Strategiei de dezvoltare a comunei Ațel.

Demersul de planificare strategică trebuie să ia în considerare necesitatea unui proces de evaluare, care trebuie să țină seama de caracteristicile comunității locale și să aibă un caracter permanent (care să includă și monitorizare, nu doar evaluări finale).

Având în vedere perioada de 7 ani de planificare strategică pentru comuna Ațel, se impune efectuarea unor analize intermediare, care să indice în ce măsură operațiunile programului se desfășoară conform programării și la timp, precum revizuirea programului în cazul identificării unor disfuncționalități.

În vederea facilitării procesului de monitorizare, Primăria comunei Ațel va forma o echipă compusă din reprezentanți ai compartimentelor Primăriei cu atribuții în domeniu. Echipa va asigura activitatea de analiză primară a tuturor datelor primite, pe obiective strategice, și informarea conducerii Primăriei în legătură cu progresul procesului de implementare a Strategiei, întocmirea unor rapoarte sintetice privind stadiul activităților.

Se vor avea în vedere următoarele:

- urmărirea realizării activităților și a bugetului, în conformitate cu previziunile proiectului;
- analizarea și urmărirea performanțelor proiectului;
- replanificarea activităților proiectului conform unui scenariu dinamic, în funcție de necesitățile identificate la un moment dat;
- transmiterea obiectivelor proiectului.

Prin evaluare se apreciază dacă obiectivul inițial a fost atins în perioada de implementare, în intervalul de timp și bugetul alocat.

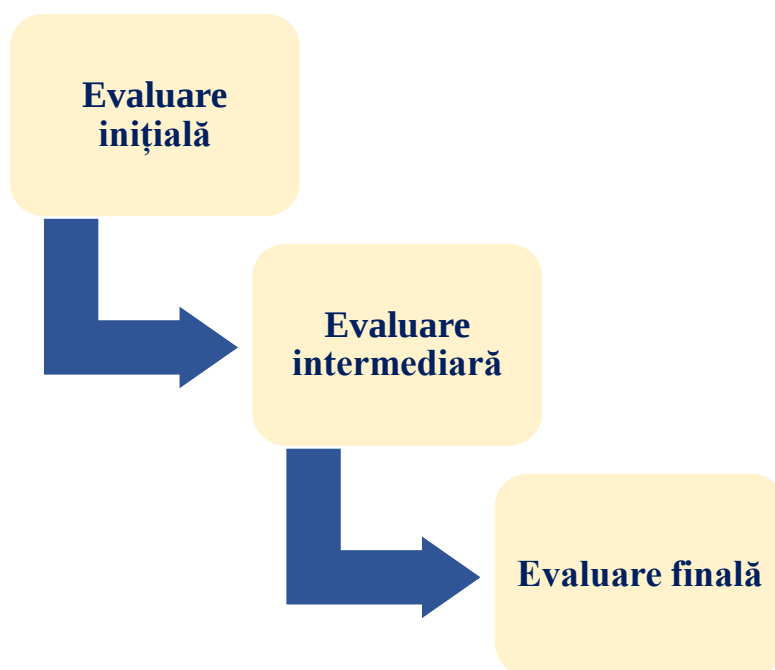
Vor fi utilizate mai multe metode de evaluare, de la *evaluarea ex-ante* pentru asigurarea resurselor adecvate pentru implementare și un plan de management eficient, la *evaluarea ex-post* pentru facilitarea gradului de realizare a obiectivelor stabilite în faza de planificare strategică, analiza rezultatelor obținute și identificarea impactului implementării proiectelor.

Procedurile de evaluare internă a Strategiei vor urmări gradul de îndeplinire a obiectivelor și rezultatelor proiectului prin analiza îndeplinirii obiectivelor și rezultatelor așteptate pentru fiecare dintre activități.

Evaluarea internă a Strategiei va avea următoarele etape:

- identificarea obiectivului/obiectivelor generale ale Strategiei (așa cum au fost ele menționate și asumate prin Strategie);
- definirea indicatorilor ce cuantifică atingerea obiectivelor;
- estimarea datei la care se consideră îndeplinite obiectivele;
- stabilirea procentului de realizare a obiectivelor la data monitorizării;
- identificarea potențialelor variații față de reperele stabilite inițial (dacă este cazul);
- prezentarea justificărilor și a observațiilor (dacă este cazul);
- redactarea raportului de monitorizare la data realizării controlului;

- trimiterea raportului de monitorizare persoanei responsabile de implementarea Strategiei;
- stabilirea strategiilor de acțiune manageriale și de remediere a factorilor perturbatori (dacă este cazul).

Evaluarea inițială

- evaluarea relevanței activităților propuse;
- evaluarea capacității de alocare a resurselor;
- evaluarea nivelului de implicare a factorilor interesați;
- evaluarea gradului de cunoaștere și asumare a responsabilităților.

Evaluarea intermediară

- examinează rezultatele parțiale ale derulării Strategiei, pe fiecare activitate din perspectiva obiectivului general și a obiectivelor specifice, din perspectiva relevanței pentru grupurile țintă și pentru scopul proiectelor din Planul de proiecte;
- se va realiza prin **rapoarte de progres**.

Evaluarea finală

- va urmări utilizarea eficientă a resurselor, eficiența activității derulate;
- va analiza factorii care au contribuit la succesul Strategiei sau punctele slabe, îndeplinirea obiectivelor, impactul Strategiei asupra grupului țintă, gradul de satisfacere a așteptărilor beneficiarilor direcți și indirecti.

Managementul operativ al comunei va prezenta Consiliului local:

1. **rapoarte anuale de progres**, care se vor elabora începând cu al doilea an de implementare și vor avea ca scop monitorizarea eficientă a aplicării strategiei de dezvoltare. Rapoartele vor reflecta stadiul implementării strategiei, pe fiecare domeniu strategic și vor evidenția evoluția principalilor indicatori de output și de rezultat;

2. **rapoarte strategice**. Având în vedere faptul că implementarea strategiei de dezvoltare locală se va întinde pe o perioadă de 7 ani, este necesară o evaluare intermediară a strategiei, pe baza unor rapoarte strategice. Pentru evaluarea impactului aplicării strategiei de dezvoltare se va urmări evoluția principalilor indicatori socioeconomiici la nivel local.

În linii mari, raportul strategic va cuprinde:

- situația și evoluția socioeconomică a comunei Ațel;
- realizările obținute, cuantificate pe baza indicatorilor și gradul de atingere a obiectivelor stabilite;
- problemele întâmpinate în procesul de implementare a strategiei de dezvoltare;
- exemplele de bună practică identificate;
- propuneri privind revizuirea și ajustarea periodică a strategiei de dezvoltare în raport cu evoluțiile economico-sociale semnificative înregistrate la nivel local în perioada 2021-2027.

Rapoartele strategice vor fi realizate din 3 în 3 ani, în anii 2023 și 2026, fiind prezentate în cadrul ședințelor Consiliului local al comunei Ațel.

În funcție de rezultatele evaluării și monitorizării și în acord cu modificările legislative, strategia de dezvoltare a comunei Ațel va putea fi revizuită ori de câte ori va deveni necesar.